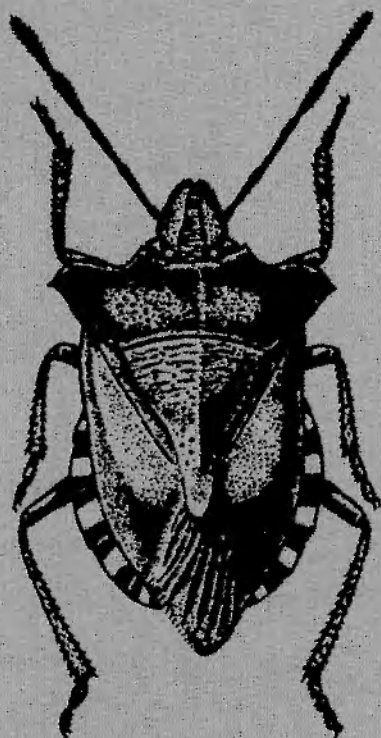

MAGYARORSZÁG ÁLLATVILÁGA
FAUNA HUNGARIAE

Szerkesztőbizottság

1965-ig:

DR. BOROS ISTVÁN, DR. DUDICH ENDRE (elnök), DR. KOTLÁN SÁNDOR, DR. SOÓS LAJOS
és DR. SZÉKESSY VILMOS (szerkesztő)

1965-től:

DR. BALOGH JÁNOS, DR. JERMY TIBOR, DR. KASZAB ZOLTÁN (főszerkesztő), DR. KOLOSVÁRY GÁBOR,
DR. KOTLÁN SÁNDOR (elnök) és DR. STEINMANN HENRIK (szerkesztő)

1981-től:

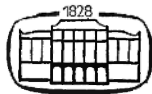
DR. BALOGH JÁNOS (elnök), DR. JERMY TIBOR, DR. KASZAB ZOLTÁN (főszerkesztő), DR. MAHUNKA SÁNDOR,
DR. PAPP JENŐ és DR. STEINMANN HENRIK (szerkesztő)

XVII/D. KÖTET

INSECTA, SUPPLEMENTUM
ROVAROK PÓTKÖTETE

FŐSZERKESZTŐ:

DR. KASZAB ZOLTÁN

AKADÉMIAI KIADÓ · BUDAPEST 1981

MAGYARORSZÁG ÁLLATVILÁGA
FAUNA HUNGARIAE

XVII/D. KÖTET

INSECTA, SUPPLEMENTUM.

23. FÜZET

ROVARALAKTANI
KIFEJEZÉSEK—TERMINOLOGIA
INSECTORUM MORPHOLOGICA

(12 ábrával)

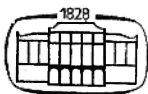
ÍRTA

DR. STEINMANN HENRIK

ÉS

ZOMBORI LAJOS

Fauna Hung. 146.

AKADÉMIAI KIADÓ · BUDAPEST 1981

MAGYARORSZÁG ÁLLATVILÁGA — FAUNA HUNGARIAE
XVII/D. KÖTET, INSECTA, SUPPLEMENTUM — ROVAROK PÓTKÖTETE

Írta

DR. STEINMANN HENRIK és ZOMBORI LAJOS

Lektor

DR. SZELÉNYI GUSZTÁV

Főszerkesztő

DR. KASZAB ZOLTÁN

Az ábrákat rajzolta

DR. STEINMANN HENRIK

A kötetáblát tervezte

RICHTER ILONA

ISBN 963 05 2650 6

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezetés	7
Alaktani kifejezések	11
Elöljárók és előtagok	179
Rövidítések	181
Képtáblák	183
Irodalom	209

BEVEZETÉS

A „Magyarország Állatvilága” sorozat határozókulcsainak használatához a rovartest külső alakjának ismerete, egyes részeinek azonosítása, a kifejezések pontos értelmezése elengedhetetlenül szükséges. Jelen munka a kifejlett rovar (imago) általános külső alaktani megjelöléseinek tudományos, elsősorban latin és részben latinósított görög, továbbá magyar nyelvű összeállítása. Azokat, a sorozatban szereplő alaktani kifejezéseket tartalmazza, amelyek a rovarok testére jellemzőek és amelyekről rendszertani besorolásuk függ.

Az alfabetikus sorrendbe szedett jegyzékbe részben egyszerű megnevezéssel vettük fel a kifejezéseket, vagy ahol szükségesnek mutatkozott, rövid magyarázattal láttuk el. Az összeállítás a kifejezések jelentését világítja meg, és miután ennek jelentős része a latin vagy görög szó magyar megfelelője, ez önmagában már válasz is, pl.:

calcar femorale, combtövis
combtövis, *calcar femorale*

Azoknál a kifejezéseknél, amelyek rövid értelmezést igényelnek, a magyarázatot minden esetben a magyar nyelvű megnevezés alatt, a megfelelő tudományos név után adjuk meg, pl.:

potrohcső, *siphunculus*: a levéltetvek portohának 5. vagy 6. szelvényén, esetleg a kettő határán levő páros, illatos viaszos váladékot kiválasztó szerv elvezető csövecskéje, amely riasztó-berendezésként működik

A kifejezés magyarázata mindössze arra szorítkozik, hogy a szó jelentését egyértelműen megadja. Ennek megfelelően a tudományos megnevezés már csak mint utaló kifejezés kerül besorolásra, pl.:

siphunculus, -i, n. lat. → potrohcső

Az utalónyílnak (→) az összeállításban két jelentése van. Elsődlegesen utal arra, hogy az adott latin kifejezés magyarázatát annak magyar nyelvű megfelelője alatt találjuk meg. Az utalónyíl második jelentése a párhuzamos kifejezések esetében utal az általánosan vagy szélesebb szakmai körben használatos kifejezésre, anélkül, hogy az utalt megnevezést érvénytelenítené, pl.:

félgyűrű, alsó → haslemez II

Római számjeggyel választottuk el egymástól azokat a megnevezéseket, amelyek helyesírása azonos, azonban tartalmuk eltérő, pl.:

haslemez I, *lamina ventralis*: a rovar testének egyik alsó, hasi helyzetű lemezének általános megnevezése

haslemez II, *sternum* (7. ábra: D: 18): a szelvényezett rovartest alsó, eredetileg páratlan kültakarója, amely szelvényenként önállóan, olykor összeforrtan, esetleg tagoltan fedi a testet alulról

Ha egy kifejezés több fogalmat takar, akkor arab számokkal választottuk szét egymástól, pl.:

petiolus, -i, m. lat.: 1. nyél; 2. szár II; 3. → potrohnyél

Erre a visszautalásnál is figyelemmel voltunk, és a megnevezés után megadtuk ezt, pl.:

fejnyúlvány → ormány I

Ha a rovaralaktani kifejezésnek nincs magyar nyelvű megnevezése, akkor a tudományos kifejezést követő kettőspont után közvetlenül az értelmezést találjuk, ami természetesen vonatkozik a csak magyar nyelvű kifejezésekre is. Pl.:

periphallus, -i, m. gör.: a félrovarok hímvarkészülékének gonapophysise tövén levő lemezke

homloksáv: a légýfélék homlokának páros járomlemezei közti, ill. a pontszemlemez alatti, hártýás része

Rendszertani kategóriákra utaló megkülönböztetést csak abban az esetben alkalmaztunk, ha az adott kifejezés rovarcsoportonként más és más kifejezést, ill. jelentést takar, pl.:

ovivalvula, -ae, f. lat.: 1. Ephemeroptera → subgenitalis lemez; 2. Heteroptera → *hypogynium* I

Az egyszavas, idegen nyelvű (latin és görög eredetű) kifejezések után a birtokos eset végződését (szótári alaknak megfelelően) minden esetben az eredetre való tekintet nélkül a latinos képzés szabályai szerint adjuk meg, abból a megfontolásból kiindulva, hogy a morfológiai irodalom hagyományosan elfogadott nyelve a latin. Ezt követi a szavak nemének rövidítése: m. = masculinum (hímnemű), f. = femininum (nőnemű) és n. = neutrum (semleges). Ahol pedig a kifejezés elsősorban többes számban használatos, ott zárójelben a pl. = pluralis rövidítést alkalmaztuk. Mindössze két-három helyen van más nyelvből, mint fran. = francia, vagy héber nyelvből átvett és használt kifejezés. A melléknevek esetében elsősorban a színeket, egyébként mindössze néhány fontosabb iránymegjelölést vettünk fel.

A kifejezések jegyzékében a szavak eredetére utaló gör. vagy lat. rövidítés ne tévesszen meg senkit, ha etimológiával foglalkozva egy latinnak jelölt szóról kideríti, hogy görög vagy esetleg más eredetű. Hiszen a tudományos

irodalomban használt alaktani kifejezések nagy hányada visszavezethető görög eredetre, holott ma már latinként kezeljük. Viszont a jelen összeállításban úgy döntöttünk, hogy amennyiben egy szó, legyen bár görög eredetű, a latin nyelvbe átmenve egy meghatározott értelemmel rögződött, sőt alkalmanként már latinos végződéssel is rendelkezik, akkor latin szónak vesszük; pl. a *pata-gium*, ami a latin nyelvben elsődlegesen az öltözék arany szegélyét jelenti, és így a rovtartani irodalomban is mint az előtor szegélyének függelékét jelöli. Ugyanakkor az eredeti görög *patagos* szó csattogás, csattanás, zörgés jelentéssel bír.

A magyar nyelvű kifejezések jelentős többsége a hazai rovtartani irodalomban a századfordulón rögződött. Ezek jórésze mind a mai napig használatos és általánosan elterjedt. Egy részük, annak ellenére, hogy a gerinces vagy éppen a humán anatómiából származik, meggyökeresedett. A jegyzék összeállítása során igyekeztünk az ismert kifejezéseket összegyűjteni, és ahol célszerűnek látszott, kisebb mértékben egységesíteni.

Az MTA helyesírási utasítása alapján, amennyire az lehetséges volt, messzemenően figyelembe véve a már meghonosodott kifejezéseket, igyekeztünk a bonyolult, olykor többszörösen összetett birtokos szószerkezeteket elkerülni, pl. a comb szegélye, vagy a comb felső szegélye kifejezésekre az utasítás 175. cikkelye lehetőséget nyújt arra, hogy a birtokos jelzőül használt főnevet 6 szótagig egybeírjuk a jelzett főnévvel, az esetben, ha a birtokviszony jelöletlen. Ennek értelmében a comb szegélye egyszerűen = combszegély, a comb felső szegélye kifejezés helyett pedig elfogadható a felső combszegély is.

Öszeállításunkban elsősorban azért választottunk ilyen megoldást, mert ezáltal alaktani bokrosításra nyílt lehetőség, pl.:

combszegély, *clavus femoralis*

— alsó, *clavus femoralis ventralis*

— felső, *clavus femoralis dorsalis*

— középső, *clavus femoralis medialis*

Az összeállítás során kerültük a szinonimizálást, és semmiképpen sem állt szándékunkban a kifejezéseket standardizálni. Ugyanakkor azt sem talál-tuk elfogadható megoldásnak, elsősorban helytakarékosági okokból, hogy minden eddig nyomtatásban megjelent kifejezést önálló szócikként kezeljünk, vagyis hogy azt minden esetben kifejtsük, értelmezzük. Éppen az ismétlések elkerülése érdekében voltunk kénytelenek a magyarázatot a leggyakrabban használt szó vagy kifejezés alatt megadni, míg az összes többi e szóhoz vagy kifejezéshez utalni. Hiszen a morfológiai és anatómiai nevek megalkotásában a különféle rovarcsoportokkal foglalkozó szakemberek egyaránt használnak átvett és saját alkotású neveket. Ugyanakkor a megnevezendő alaktani részt is többféleképpen jelölhetjük, pl.: a homlok és a fejpajzs közti határvonalat elnevezhetjük a homlokról „alsó homlokszegély-nek (*clavus frontalis apicalis*)” vagy szájfelőli homlokszegély-nek (*clavus frontalis epistomatalis*), de kiindulhatunk a fejpajzs felől is, miszerint fejpajzs-tőszegély-nek (*clavus clypealis basalis*), ha keskeny, nevezhetjük homlokpajzs-tővonal-nak (*linea frontoclypealis basalis*), ha szélesebb, hívhatjuk „első homlokvarrat-nak (*sutura subfrontalis*)”, a leggyakrabban használt és széles körben elfogadott név a homlokpajzsvarrat (*sutura frontoclypealis*).

A kifejezések, ill. megnevezések egy része gyakrabban, más része ritkábban használatos. Ugyanakkor a megnevezett rész, pl. a h o m l o k l e b e n y (lobus frontalis) rendkívül sokféle lehet. Ennek kifejtésére, megjelenési formáinak jelzőire ezen a helyen nem térhettünk ki, az anyagnak ilyenfajta kiegészítése az egyes csoportok szakembereinek a feladata. Tehát, hogy a homloklebeny milyen: ék alakú, hasított, megnyúlt stb. nem kerülhetett be az anyagba. Néhány esetben azonban, mint pl. a kültakaró, a csáp stb. szavaknál kivételt tettünk, mivel ezek éppen jelzőik révén váltak az alaktani irodalom részévé.

Az alaktani kifejezések után a legfontosabb görög vagy latin eredetű előjárókat és előtagokat soroljuk fel, amelyet néhány szabványos és általánosan használt rövidítés jegyzéke követ. Ezután néhány táblán rövid áttekintést nyújtunk az alaktani csoportosításban bemutatott elméleti rovatost ábráiról. Az ábrákon szereplő számok feloldását az ábraalírásokban találjuk meg. A szöszedetben erre a nevezékre hivatkozunk. Az ábrák felőli megközelítés esetén pedig az ábraalírásokban olvasható tudományos szakkifejezés vezet el a szöszedet megfelelő részéhez, esetleges értelmezéséhez.

A kötet végén található irodalomjegyzék tájékoztat a felhasznált forrásmunkákról. A felsoroltakon kívül gyakran fordultunk idegen nyelvű kiadványokhoz is, amelyek adatanyagát elsősorban pontosítás és ellenőrzés végett dolgoztuk fel, így gyakran az eddig nálunk csak magyarul használt kifejezések latin nyelvű megfelelőjét is azonosítottuk.

Az irodalomban szereplő, alkalmanként többféle értelmű vagy nem mindig egyértelműen használt kifejezéseket szakemberek bevonásával tisztáztuk.

ALAKTANI KIFEJEZÉSEK

abdomen, -inis, n. lat. → potroh

— **cornutum**, szarvas potroh

— **dentatum**, fogas potroh

— **elongatum**, megnyújtott potroh

— **forcipatum**, ollós potroh

— **foveolatum**, gödrös potroh

— **hastatum**, dárdás potroh

— **laminatum**, lemezes potroh

— **lobatum**, karéjos potroh

— **petiolatum**, nyeles potroh

— **sessile** → ülő potroh

— **spinosum** → tövises potroh

abdominalis, -e, lat., potrohi, potrohhoz tartozó

ablak, fenestra: a hártvás szárny egyik hosszanti ere mentén látható színeződésmentes, üvegszerűen átlátszó része

— **belső, fenestra interna:** a hártvás szárny 1. visszafutó-ere melletti, színeződésmentes része

— **külső, fenestra externa:** a hártvás szárny 2. visszafutó-ere melletti, színeződésmentes része

ablakfolt (Diptera) → ablak

acanthus, -i, m. et f. gör., tövis

acélkék, 1. caesius; 2. chalybaeus

acélszürke, molybdaeus

acetabulum, -i, n. lat. → ízvápa

acicula, -ae, f. lat., tű

acies, -ei, f. lat.: valamely felület szegélyének éle vagy hegye

acrocercus, -i, m. gör. és lat. (Diptera) → fartoldalék

acrogynium, -i, n. gör.: a félrovarok nőtényeinek ivarkészülékében levő perigynium tövi része

acrosterium, -i, n. gör.: rendszerint a potroh haslemezének keskeny elülső szegélye, amelyhez a szelvényközi elsődlegesen szklerotizált hártya is hozzátartozik

acrotergum, -i, n. gör. és lat.: 1. rendszerint a potroh hátlemezének keskeny elülső szegélye, amelyhez a szelvényközi elsődlegesen szklerotizált hártya is hozzátartozik; 2. → gallér (6. ábra: C: 4)

— **mesothoracale** → középgallér

— **metathoracale** (7. ábra: C: 5) → utógallér

— **prothoracale** → előgallér

aculeus, -i, m. lat. → fullánk

acumen, -inis, n. lat.: 1. a bőrszárnyúak hímivarkészülékében levő külső parameron hegyes végű csúcsa; 2. a legyezőszárnyúak hímivarkészülékének phallotremája csúcsán eredő hegyes nyúlvány

acutolobus, -i, m. lat.: a csótányok és fogólábúak epiphallusának külső oldalán levő felső nyúlványa

admentum, -i, n. lat.: a lábaspotrohúak fejtokja alsó felén fekvő háromszögletű lemezke

aedagus* → párzókészülék

aedaeagus* → párzókészülék

aedeagus* → párzókészülék

aedoeagus, -i, m. gör. (11. ábra: D: 11) → párzókészülék

aeneus, -a, -um, lat., bronzszínű

aeriductus, -us, m. lat. → légzőcső

aeruginosus, -a, -um, lat., rezeszöld

ág, *ramus*: a test- vagy az ivarlemez vékony nyúlványba kihúzott, rendszerint elvékonyodó része

— **belső**, *ramus internus*: a szitakötők hímivarkészülékében levő elülső ivarhorog mögött fekvő villásan elágazó kitinnyúlvány belső ága

— **külső**, *ramus externus*: a szitakötők hímivarkészülékében levő elülső ivarhorog mögött fekvő, villásan elágazó kitinnyúlvány külső ága

agyagsárga, *luteus*

ajakcsatorna: a szűrő-szívó szájszervű bolhák módosult táplálékfelvevő szerve, amelyben páros, oldalsó helyzetű állkapocstőr és páratlan, középső helyzetű nyelvtőr helyezkedik el

ajaklemez, *buccula*: a szűrő-szívó szájszervű poloskák és kabócák szívogatója tövén levő két lemezből álló szájrész

ajakpárna, *labellum* (4. ábra: E: 7): a légýfélék nyálban oldott táplálék felszívására és megszűrésére módosult szájszervének kiszélesedett, párnaszerű csúcsi része

ajakpárna-csatorna, *pseudotrachea* (5. ábra: B: 3): az ajakpárna lapos felületén futó, keskeny csatornácskák egyike, amely társaival együtt egy közös főcsatornába torkollik

ajakpárnaszár, *haustellum* (5. ábra: A: 2): a légýfélék szűrő-szívó szájszervének ormánya és ajakpárnája közti része

ajakpárnatok, *theca labellaris*: a szűrő-szívó szájszervű rovarok ajakpárnájának tövi lebenye

ajakpárnató, *basiproboscis*: az ajakpárnás szájszervű rovarok szájszuronyának alapi része

ajaktapogató, *palpus labialis* (3. ábra: E: 4): az alsó ajak szegélyén levő páros, ízelt, legfeljebb 4 ízéből álló függelék

ajaktapogató-csúcs, *apex palpi labialis* (4. ábra: B: 11)

ajaktapogató-csúcsíz, *artus palpi labialis apicalis* (3. ábra: E: 5)

ajaktapogató-íz, *artus palpi labialis*

ajaktapogató-ízület, *articulatio palpi labialis*

ajaktapogató-középíz, *artus palpi labialis medialis* 3. (ábra: E: 3)

ajaktapogató-serte, *seta palpi labialis*

* A párzókészülék eredeti görög alakjának pontatlan átírása; helyesen: *aedoeagus*.

ajaktapogató-tőíz, *artus palpi labialis basalis* (3. ábra: E: 2)

ajakvég, *praelabium*: az alsó ajak csúcsi része, amely magába foglalja az előállat, az állvégét és a tapogatókat

akasztó, *retinaculum*: 1. az ugróvillás rovarok 3. potrohszelvényének hasi oldalán levő kitinhorog, amely az ugróvillát tartja nyugalomban a potroh alatt; 2. a lepkék elülső szárnyának hátulsó szegélyén levő összepödörödött lebenyke, vagy erősebb szőrök sora

akasztósörte → akasztó 2

akasztószőr: a tripszek elülső szárnyának hátulsó szegélyén levő hosszú és vékony pillaszőrök közt eredő sörte

akasztótüske, *frenulum*: a lepkék hátulsó szárnyának elülső szegélyén eredő kitinkampó

ala, -ae, f. lat. (10. ábra) → szárny

— **anterior** → elülső szárny

— **posterior** → hátulsó szárny

alacardo, -inis, m. lat.: az állkapocstő csúcsi lemezkéje

alacercus, -i, m. lat.: a potroh végén eredő három fartoldalék közül a középső

alae anticae (pl.), elülső szárny pár

— **posticae (pl.)**, hátulsó szárny pár

alap, *basis*: 1. valamely lemeznek, függeléknek vagy szervnek a töve; 2. → alapíz

alapér: 1. egyes hártvásszárnyúak elülső szárnylemezén a középsejt és az 1. korongsejt közti ferde harántér; 2. → tűér

alapérvilla, *vena analis furcillata*: a szárnylemez egyik tűérének villás elágazása

alapi, *basalis*

— **íz** → állkapocstő

alapíz I, *basis*: a levéltetvek utolsó, rendszerint 6. csápíze, amelyen a *processus terminalis* ered

alapíz II, *manubrium*: az ugróvillás rovarok potrohának utolsó, vagyis 4. haslemezéhez csatlakozó páratlan hengeres íz, amely az ugróvilla tövét alkotja

alapíz → csáptőíz

alaplemez, *lamina basalis*: az imádkozó sáskák hímjének alsó ivarlemeze tövén eredő lapocska

alaplemez → álltő

alapsejt, *cellula basalis*: a gyilkosfűrészek korongsejtje alatt elhelyezkedő szárnysejt

alaris, -e, lat.: szárnyi, szárnyhoz tartozó

alavertex, -icis, m. lat. → nyakszirt

albidus, -a, -um, lat.: fehéres

albus, -a, -um, lat., fehér

aleuron, -i, n. gör.: a liszteskék és lisztes fátyolkák testét és szárnyait borító, lisztszerű viaszszemcse

alfeli tapogató → fartoldalék

alinetum, -i, n. lat. és gör. → torhátlemez

álér, *vena spuria*: a rovarok hártvászárnyán látható, rendszerint hosszanti gyűrődés vagy ránc

áll, *mentum* (1. ábra: B: 11 és 3. ábra: E: 14): az alsó ajak eredetileg páros középtagja, amely a fejtokkal az álltön keresztül merev vagy mozgathatóan ízesült kapcsolatban van

állcsúcshéz, *clavus mentalis apicalis*

állfedő: a bogarak egyes csoportjainál a melltő része, amely a szájat eltakarja
állkapcsi tapogató, palpus maxillaris (3. ábra: D: 12): az állkapocs szegélyén
 eredő páros, ízelt függelék

— tapogatócsúcs, *apex palpi maxillaris* (3. ábra: D: 14)

— tapogatócsúcsíz, *artus palpi maxillaris apicalis*

— tapogatóíz, *artus palpi maxillaris*

— tapogató-ízület, *articulatio palpi maxillaris*

— tapogató középzé, *artus palpi maxillaris medialis* (3. ábra: D: 11)

— tapogatóserte, *seta palpi maxillaris*

— tapogatótőíz, *artus palpi maxillaris basalis* (3. ábra: D: 9)

állkapocs, maxilla (3. ábra: D): a rovarfej szájszervi, páratlan alsó függeléke,
 amely a szájszervet alkotó rágó és az alsó ajak közt ízesül

— belső karéja → belső állkapocskaréj

állkapocsfésű, ctenidium maxillare: az állkapocs külső oldalának szegélyén
 helyet foglaló hosszabb vagy rövidebb merev sörtékből, esetleg lágyabb
 szőrökből álló szőrsor

állkapocs középzé → állkapocsnyel

— középső íze → állkapocsnyel

— külső karéja → külső állkapocskaréj

— tőíze → állkapocstő

állkapocsnyel, stipes (3. ábra: D: 6): az állkapocs középső íze, amely a fejtok-
 hoz az állkapocstőn keresztül kapcsolódik

állkapocsnyel-csúcsszegély, clavus stipitalis apicalis (3. ábra: D: 7)

állkapocsnyel-nyúlvány, processus stipitalis (3. ábra: D: 15): az állkapocs kö-
 zépső ízének felszínén eredő lebenyszerű kitüremlés

állkapocsnyel-párkány, carina stipitalis: az állkapocs középső tagjának szegé-
 lyén húzódó bordaszerű kiemelkedés

állkapocsnyel-szegély, clavus stipitalis (3. ábra: D: 25)

— belső, *clavus stipitalis interior*

állkapocsnyel-tőszegély, clavus stipitalis basalis (3. ábra: D: 5)

állkapocsnyel-üreg, cavea stipitalis: az állkapocsnyel és az állkapocstő ízületi,
 kapcsolódási ürege

állkapocsnyel-varrat, sutura stipitalis (3. ábra: D: 8): az állkapocsnyel és az
 állkapocstő közti haránt irányban futó varrat

állkapocsszár → állkapocsnyel

állkapocs-szűrőserte → állkapocstőr

állkapocstáj, regio maxillaris: a rágó szájszervű rovarok alsó ajaktája, ill. száj-
 tája feletti rész és annak szűkebb környéke

állkapocstő, cardo (3. ábra: D: 2): az állkapocs tövi íze, amely az állkapocsot a
 sarokízülettel a fejtokhoz kapcsolja

állkapocstő-alapszegély, clavus cardinalis basalis (3. ábra: D: 1)

állkapocstő-csúcsszegély, clavus cardinalis apicalis (3. ábra: D: 3)

állkapocstő-koszorú, corona cardinalis: az állkapocstő szegélyén körbefutó
 bordaszerű kiemelkedés

állkapocstő-nyúlvány, processus cardinalis: az állkapocstő felszínén eredő
 lebenyszerű kitüremlés

állkapocstő-párkány, carina cardinalis: az állkapocstő szegélyének bordaszerű
 kiemelkedése

állkapocstő-szegély, clavus cardinalis

állkapocstőr, spina maxillaris (5. ábra: D: 2): a szűrő-szívó szájszervű rovarok.

módosult, rendszerint páros vagy páratlan, tüskeszerűen fogazott, esetleg fűrészkes állkapcsa

— alsó, *spina maxillaris ventralis*

— felső, *spina maxillaris dorsalis*

állkapocstő-varrat, *sutura cardinalis*: az állkapocstő és a fejtok közt húzódó haránt irányú varrat

állkapocstő-üreg, *cavea cardinalis*: az állkapocstő fejtokhoz való csatlakozásának ízületi ürege

állkapocsüreg, *cavea maxillaris* (3. ábra: D: 27): az állkapocs fejtokhoz való kapcsolódásának ízületi ürege

állnyúlvány, *processus mentalis* (3. ábra: E: 13)

állpárkány, *carina mentalis*: az alsó ajak 2. ízének tövi szegélyén levő, ritkábban ferde, rendszerint haránt lefutású kiemelkedés

áll-lemez, *lamina mentalis*: az áll oldalós felszínének lemezes függeléke

álltő, *submentum* (3. ábra: E: 18): az alsó ajak eredetileg páros sarokízének összeforrt része, amely közvetlenül a fejtokhoz ízesül

álltő-alapszegély, *clavus submentalis basalis*

álltőcsúcsszegély, *clavus submentalis apicalis* (3. ábra: E: 17)

álltőlebensz, *lobus submentalis* (3. ábra: E: 1)

álltőlemez, *lamina submentalis*

álltőpárkány, *carina submentalis*: az alsó ajak tövi ízének szegélyén levő bordaszerű kiemelkedés

álltőszegély, *clavus mentalis basalis* (3. ábra: E: 16)

álltőüreg, *cavea submentalis*: az alsó ajak tőízének a fejtokkal való ízületi ürege

álltővarrat, *sutura submentalis* (3. ábra: E: 15): az alsó ajak tövi íze és a fejtok elülső szegélye közt húzódó haránt lefutású varrat

állvarrat, *sutura mentalis*: az alsó ajak tőíze és második tagja közt futó harántos barázda

állvég, *glossa* (3. ábra: E: 11): az alsó ajak csúcsán ülő páros vagy páratlan belső karéj

állvégarok, *fossa glossalis*: az állvég felszínén futó, rendszerint hosszanti bemélyedés

állvégsúcs, *apex glossalis* (3. ábra: E: 10)

állvéglebensz, *lobus glossalis*: az állvég felszínén eredő kitüremlés

állvéglebensz-csúcs, *apex lobi glossalis*

állvéglebensz-szegély, *clavus lobi glossalis*

— belső, *clavus lobi glossalis interior*

— külső, *clavus lobi glossalis exterior*

állvéglemez, *lamina glossalis* (3. ábra: E: 12): az alsó ajak csúcsának belső karéja szegélyén levő kitüremlés

állvégserte, *seta glossalis*

állvégszegély, *clavus glossalis*

állvégszőr, *pilus glossalis*

állvégvarrat, *sutura glossalis*: az állvég és az alsó ajak középlemeze közt húzódó haránt lefutású barázda

állvonal, *linea mentalis*: az alsó ajak középlemezének elülső és hátulsó része közt húzódó sekély árok

álmellfedő → előtöri mellcsúcs

alsó, *inferior*

- alsó ajak, *labium*** (3. ábra: E): a rovarfej alsó szájszervi része, a szájszervet alkotó 4 páros, ill. páratlan rész legalsó, a torok felé eső tagja
- — **belső karéja** → állvég
 - — **középlemeze** → áll
 - — **külső karéja** → fióknyelv
 - — **szövőmirigy nyílása, *porus glandulae labialis***: a szövő rovarok alsó ajkán a szájrészbe torkolló szövőmirigy kivezető nyílása
 - — **tőize** → álltő
 - **ajki tapogató** → ajaktapogató
- alsóajak-félcső**: a szűnyogfélek szűrő-szívó szuronyát alulról borító félhenger-szerű palástlemez
- alsóajak-fésű, *ctenidium labiale***
- alsóajak-táj, *regio labialis***: a rágó szájszervű rovarok fejének szájnyílása alatti része és környéke
- alsó ajaktapogató** → ajaktapogató
- **állkapocs** → állkapocs
- alsóér** → hónaljtóér
- alsó-oldalsó, *ventrolateralis***
- álszemecske, *pseudocellus***: az ugróvillás rovarok testén elszórva található testfolyadékkal telt, apró kiemelkedések, amelyek érintésre testnedvet préselnek ki
- áltérd, *pseudopatella***: a legyezőszárnyúak lábszárának tövén levő hártyás szűkület megnevezése
- áltorszervény, *propodeum*** (8. ábra: C: 7): a hártyásszárnyúak 1. potrohszervénye, amennyiben az részét képezi, vagyis összeforrt a szárnyas torral
- áltorszervény-borda, *costula***: a hártyásszárnyú rovarok áltorszervényének háti felszínén levő mezőket egymástól elválasztó, jellegzetes, erősen kitinizált tarajszerű kiemelkedés
- alula, -ae, f. lat.**: 1. a lepke hímivarkészülékében levő manica páros, kissé oldalsó helyzetű lebenye; 2. → fiókszárny
- alulso** → alsó
- alveolaris, -e, lat.**, üregecskéhez tartozó
- alveolus, -i, m. lat.**, üregecske
- **antennalis, csápüregecske** (3. ábra: C: 10)
- ambulacrum, -i, n. lat.** → járóláb
- amethystinus, -a, -um, lat.**, világos ibolyaszínű
- ampulla, -ae, f. lat.**: a lepke hímivarkészülékének oldalsó lebenyén levő, ujj-szerű, lekerekített nyúlvány
- analis, -e, lat.**, végbélnyíláshoz tartozó
- **függelék, *appendicula analis***: a hím szitakötő potroha végén eredő páros nyúlvány
 - **gyűrű**: a pajzstetvek végbélnyílását körülölelő erősen szklerotizált képlet
 - **kúp**: a poloskák és a növényi tetvek 10. és 11. potrohszervényének maradványaiból kialakult, a párzáskor szerepet játszó lemezke
 - **lebeny** → felső farfedő
 - **mező** → tömező
 - **nyílás, *tubus***: a tripszek 10. potrohszervényéből kialakult csőszerű nyúlvány
 - **nyúlványserte**: a pajzstetvek potrohának végén ülő jellegzetes szőrképlet
 - **szervény**: a légycfélek potrohának utolsó szervénye

anapleuron, -i, n. gör. → toroldalív

— **mesothoracale** (8. ábra: A: 21) → középső toroldalív

— **metathoracale** (8. ábra: A: 14) → hátulsó toroldalív

— **prothoracale** (8. ábra: A: 31) → elülső toroldalív

androconium, -ii, n. gör. → illatesík

anellus, -ii, m. lat.: a lepke hímvarkészülékének párzórésze, amelynek felső részén a carina penis, az alsón pedig a rostellum figyelhető meg

anepimeron, -i, n. gör.: a csípőtőlemez felső, a hát felé eső része

— **mesothoracale** (6. ábra: B: 37): a középtori csípőtőlemez felső, a középhát felé eső része

— **metathoracale** (6. ábra: B: 29): az utótori csípőtőlemez felső, az utóhát felé eső része

— **prothoracale** (6. ábra: B: 41): az előtői csípőtőlemez felső, az előhát felé eső része

anepisternum, -i, n. gör.: a tori felső mell-lemez felső, a hát felé eső része

— **mesothoracale** (6. ábra: B: 36): a középtori felső mell-lemez felső, a középhát felé és az elülső szárnytő felé irányuló része

— **metathoracale** (6. ábra: B: 28): az utótői felső mell-lemez felső, a hátulsó szárnytő felé irányuló része

— **prothoracale** (6. ábra: B: 44): az előtői felső mell-lemez felső, az előhát felé eső része

angularis, -e, lat., szögletes

angulus, -i, m. lat. → szöglet

— **apicalis** → csúcsszöglet

— **genalis** → pofaszöglet

— **humeralis**, vállszöglet

— **oralis** → szájszöglet

— **scutellaris** → pajzsszöglet

— **suturalis** → varratszöglet

annellus, -i, m. lat. → csápgyűrű

annulus,* -i, m. lat.: 1. Heteroptera → *tubus analis*; 2. Thysanoptera → *perianthrium*; 3. Hymenoptera → *gonobasis*; 4. Lepidoptera (partim) → *tegumen*; 5. Lepidoptera (partim) → *vinculum*

— **antennalis** → csápgödörgyűrű

— **marginalis**: a csőrös recésszárnyúak nőstényeinek potroha végén levő, a 7. hát- és haslemez közti hártvás felszín

anopleuron, -i, n. gör.: 1. Embioptera → előtői csípőelőlemez; 2. → csípőtőlemez

anoproessus, -us, m. gör. és lat.: a recésszárnyúak analis szelvényének páros nyúlványa

anteclypeus, -i, m. lat. (2. ábra: B: 7) → előfejapajzs

antecosta, -ae, f. lat.: a rovar potrohszelvényei közt levő tapadási felszínnel nem rendelkező hártya

antemediana, -ae, f. lat. → belső keresztvonal

antenna, -ae, f. lat. (3. ábra: A) → csáp

— **abbreviata**, lerövidült csáp

— **abruptoclavata** → csonkabunkójú csáp

* Megjegyzést lásd az **anulus** szó alatt.

- antenna aequalis, egyenletesen ízelt csáp
— angustata, elkeskenyedett csáp
— approximata, egymáshoz közelálló csáp
— attenuata → elvékonyodott csáp
— auriculata → füles csáp
— barbata, szakállas csáp
— bipectinata → kétsorosan fésűs csáp
— brevior, kurta csáp
— brevirostrata → orrtövi csáp
— brevis, rövid csáp
— brevissima, megrövidült csáp
— capitata → fejes csáp
— chelata, ollós csáp
— ciliata, pillás csáp
— cirrata, sallangos csáp
— cirrosa, pamatos csáp
— clavata → bunkós csáp
— — exarticulata → tömörbunkójú csáp
— — lamellata → lemezbunkójú csáp
— — tunicata, burkolt bunkójú csáp
— clinteriformis, korongos csáp
— compositopinnata, kétszeresen tollas csáp
— dentata, fogas csáp
— dichotoma, villás csáp
— distans, egymástól távol eredő csáp
— disticha → kétsorosan fésűs csáp
— duplicatopectinata → kettősen fésűs csáp
— elongata, megnyúlt csáp
— ensiformis, kard alakú csáp
— exarticulata, ízeletlen csáp
— extraocularis, szemtől távol eredő csáp
— falciformis, sarló formájú csáp
— fasciculata → bojtos csáp
— filiformis → fonalas csáp
— fimbriata, rojtos csáp
— fissa, hasadt csáp
— flabellata → legyezős csáp
— foliata, levél formájú csáp
— forcipata → karmos csáp
— fracta → térdes csáp
— frontalis, homlokon ízesülő csáp
— funiculata, ostoros csáp
— furcata → villás csáp
— fusiformis → orsó formájú csáp
— geniculata → térdes csáp
— imbricata, tokolt ízű csáp
— imparipinnata, egyenlőtlenül tollas csáp
— inaequalis, szabálytalan csáp
— inaequaliterpinnata, váltakozva tollas csáp
— incrassata, vastagodó csáp

- antenna inferior, alsó állású csáp
 — infraocularis → alsó állású csáp
 — inocularis, szemből eredő csáp
 — interocularis, szemek közt eredő csáp
 — intricata, egyenlőtlen csáp
 — irregularis → egyenlőtlen csáp
 — lamellata → lemezes csáp
 — laminata, ellaposodó csáp
 — lanceolata, lándzsaszerű csáp
 — longior, hosszú, vékony csáp
 — longirostrata → orrközépből eredő csáp
 — longissima, igen hosszú csáp
 — moniliformis → gyöngyfüzérszerű csáp
 — mucronata, tőrös csáp
 — nodosa, csomós csáp
 — nutans, hajlott végű csáp
 — palethracea, lapát formájú csáp
 — paripinnata, egyenlően tollas csáp
 — pectinata → fésűs csáp
 — perfoliata, galléros csáp
 — pinnata → tollas csáp
 — plumosa, pelyhes csáp
 — praeocularis, szem előtt eredő csáp
 — pyramidalis, tőr formájú csáp
 — pyriformis, körte formájú csáp
 — ramosa, ágbogas csáp
 — recta, egyenes csáp
 — replicata, rejtett csáp
 — scopifera → bojtos csáp
 — serrata → fűrészcsap
 — setacea → serteszzerű csáp
 — setiformis → füzéres csáp
 — setigera → sörtvégű csáp
 — spathulata, lapostövű csáp
 — subnodosa, enyhén csomós csáp
 — subulata, ár formájú csáp
 — superior — felső állású csáp
 — torta, görbült csáp
 — torulosa, bütykös csáp
 — uncata, kampós csáp
 — uncinata, horgas csáp
 — unguiculata, karmos csáp
 anteinferior, -ius, lat., elülső-alsó
 antepectus, -oris, n. lat. → előmell
 antepnotum, -i, n. gör. → előzőna
 anterior, -ius, lat., elülső
 anterolateralis, -e, lat., elülső-oldalsó
 antesuperior, -ius, lat., elülső-felső
 anticus, -a, -um, lat., elülső
 annularis, -e, lat., gyűrű alakú

anulus,* -i, m. lat. → *annulus*

anthracinus, -a, -um, gör., kékesfekete

antrum, -i, n. gör. → *colliculum*

anus, -i, m. lat.: 1. végbélnyílás (11. ábra: B: 5); 2. Lepidoptera → *tuba analis*

apertum, -i, n. lat.: a bogarak hátulsó szárnyának tövén látható különleges sejt nyílása

apex, -icis, m. lat.: 1. csúcs; 2. → *zona apicalis*

— antennalis → csápcsúcs

— appendicularis bifurculus: a bőrszárnyú hímek ivarkészülékében helyet foglaló külső parameron kétfogú csúcsa

— cercalis (11. ábra: A: 15) → potrohfüggelékcsúcs

— elytri → szárnyfedőcsúcs

— epipleuralis → felső toroldallemmez-csúcs

— galealis (3. ábra: D: 21): külső állkapocskaréj-csúcs

— galeolacinialis (4. ábra: B: 13): a külső és a belső állkapocskaréj egyesült, összeforrt lemezének a csúcsa

— glossalis (3. ábra: E: 10): állvégcsúcs

— lacinialis (3. ábra: D: 22): belső állkapocskaréj-csúcs

— laminae glossalis → állvégcsúcs

— — mandibularis, rágólemezcsúcs

— — — inferior, alsó rágólemezcsúcs

— — — superior, felső rágólemezcsúcs

— — paraglossalis → fióknyelvcsőcsúcs

— lobi cercalis → fogólebenycsőcsúcs

— — coxalis, csípőlebenycsőcsúcs

— — — anterioris (9. ábra: E: 9): a csípő elülső lebenyének csúcsa

— — — posterioris (9. ábra: E: 10): a csípő hátulsó lebenyének csúcsa

— — coxopleuralis → csípőelőlemez-nyúlványcsőcsúcs

— — coxosternalis → mellecsípő-nyúlványcsőcsúcs

— — femoralis basalis, combtőlebenycsőcsúcs

— — — inferioris (9. ábra: F: 17) → alsó combtőlebenycsőcsúcs

— — — superioris (9. ábra: F: 19) → felső combtőlebenycsőcsúcs

— — galealis, külső állkapocskaréj-lebenycsőcsúcs

— — glossalis, állvéglebeny-csőcsúcs

— — lacinialis, belső állkapocskaréj-lebenycsőcsúcs

— — mesocoxopleuralis → középtori csípőelőlemez-nyúlványcsőcsúcs

— — mesotrochanteralis, középső tomporlebenycsőcsúcs

— — metacoxopleuralis → utótori csípőelőlemez-nyúlványcsőcsúcs

— — metatrochanteralis, hátulsó tomporlebenycsőcsúcs

— — molaris, foglebenycsőcsúcs

— — notalis, hátlebenycsőcsúcs

— — paraglossalis, fióknyelv-lebenycsőcsúcs

— — praecoxopleuralis → előtöri csípőelőlemez-nyúlványcsőcsúcs

— — pronotalis posterior → hátulsó előhátlebeny-csőcsúcs

— — subtrochanteralis (9. ábra: D: 5), előtor-lebenycsőcsúcs

— — trochanteralis anterior, elülső tomporlebenycsőcsúcs

* Etimológiailag az egy *n*-nel írt alak a helyes, de az irodalomban a két *n*-es alak gyakoribb.

apex lobi trochanteralis posterior, hátulsó tomporlebenycsúcs

— **mandibularis** (3. ábra: B: 2), rágócsúcs

— **notalis**, hátcsúcs

— — **anterior** → elülső hátcsúcs

— — **posterior** → hátulsó hátcsúcs

— **ovipositoris** (12. ábra: G: 9) → tojócsőcsúcs

— **palpi labialis** (4. ábra: B: 11), ajaktapogató-csúcs

— — **maxillaris** (3. ábra: D: 14), állkapcsi tapogatócsúcs

— **paraglossalis** (3. ábra: E: 8), fióknyelvcsúcs

— **phallicus**, párzószervcsúcs

— **pronotalis**, előhátcsúcs

— — **anterior** → elülső előhátcsúcs

— — **lateralis** → oldalsó előhátcsúcs

— — **posterior** → hátulsó előhátcsúcs

— **pygidialis**: a bőrszárnyúak potrohvégi fogói közt levő lemezes nyúlvány, az ún. farfedő csúcsa

— **tarsalis** → lábfejcúcs

— **tibialis** → lábszárcsúcs

apicalis, -e, lat., csúcsi

apicatus, -a, -um, lat., csúcsos

apodema, -tis, n. gör.: a rovar testének belső felületén kialakult kitinléc, amely gyakran a testfal belső merevítésére szolgál, vagy az izomzat megtapadását segíti elő

apophysis, -is, f. gör.: kinövés, többnyire kitinizált ízületi vagy azzal összefüggő szilárdító nyaláb

— **genitalis** → ivarléc

— **inferior** (Orthoptera) → *acrotergum*

— **internalis**: a csótányok és a fogó lábú sáskák tojócsővének tövén húzódó szilárdító léc

— **lateralis**₂ a recésszárnyúak nőstényének 9. haslemeze tövi szegélyén levő, erősen kitinizált oldalsó elhelyezkedésű párkány

— **superior** (Diptera) → *epiphallus* 2

apparatus, -us, m. lat., készülék

— **vestibularis** (Mecoptera) → *medigynium*

appendicula, -ae, f. lat.: 1. függelék I; 2. potrohfüggelék II; 3. egyes rovarcsoportoknál a felső ajak csúcsán ülő pikkelyszerű lemezke; 4. Neuroptera → *entoprocessus*

— **analís**, analís függelék

— **dorsalis** → 1. felső potrohfüggelék; 2. Plecoptera → *supraanalís* lebeny

— **lateralis**, oldalsó potrohfüggelék

— **supraanalís** → *supraanalís* lebeny

— **ventralis** → alsó potrohfüggelék

appendix inferior → alsó potrohfüggelék

— **superior** → felső potrohfüggelék

aquamarinus, -a, -um, lat., tengerzöld

aranyos, *auratus*

aranyzárga, *aureus*

aranyzínű, *chryseus*

arc, *facies*: 1. a fejtok elülső, a szemek közti és részben alatti része, amely egyes rovaroknál az epifrons-szal esik egybe, másoknál pedig a homlok és

- az arclemez együttes megnevezése; **2.** a légýfélék csáptóize és szájpere me közti terület; **3.** → arclemez
- arcdudor** (Diptera: Rhagionidae) → fejpajzs
- arcél:** a légýféléken az arcpajzsot hosszanti irányban kettéosztó gerincszerű kiemelkedés
- arcle,** *facialium:* a légýfélék arcán az arcpajzsot a szemektől elválasztó borda-szerű kiemelkedés
- arclemez,** *pleurostoma* (1. ábra: E): a rovar fejének kétoldalán a pofalemezek közelében fekvő, oldalsó elhelyezkedésű lemezpár
- arclemezárók,** *fossa pleurostomatalis:* az arclemez hosszanti, néha azonban haránt irányban is futó barázdája
- arclemezízület,** *articulatio pleurostomatalis*
- **elülső,** *articulatio pleurostomatalis anterior:* az elülső rágóízület megfelelő arclemezi kapcsolata
- **hátsó,** *articulatio pleurostomatalis posterior:* a hátsó rágóízület megfelelő arclemezi kapcsolata
- arclemezlebeny,** *lobus pleurostomatalis:* az arclemez önálló, gyakran nyúlvány-szerű függeléke
- **elülső,** *lobus pleurostomatalis anterior* (1. ábra: E: 7)
- **hátsó,** *lobus pleurostomatalis posterior* (1. ábra: E: 5)
- arclemeznyúlvány,** *processus pleurostomatalis:* az arclemez felszínén megfigyelhető kitüremlés
- arclemezszegély,** *clavus pleurostomatalis*
- **alsó,** *clavus pleurostomatalis ventralis*
- **elülső,** *clavus pleurostomatalis anterior* (1. ábra: B: 17)
- **felső,** *clavus pleurostomatalis dorsalis*
- **hátsó,** *clavus pleurostomatalis posterior* (1. ábra: E: 3)
- arclemezvarrat,** *sutura pleurostomatalis* (1. ábra: E: 4): az arclemez felszínén, gyakrabban annak szegélye mentén húzódó sekély barázda
- arcomező,** *area genalis:* a pofalemez, valamint a lemezt határoló varratok összessége
- arcoldalfolt:** a méhfélék jellegzetes, rendszerint világos színű foltjai az arc két oldalán, a belső szemkeret mentén
- arcpajzs,** *praefrons:* a légýfélék fejének elülső része, tulajdonképpen a csápok alatti és szájszöglet közti lemeze, amelyet az arcél két részre oszt
- arcuatus,** **-a,** **-um,** lat., ívszerű
- arcuhis,** **-i,** m. lat. → szárnyív
- arcus,** **-us,** m. lat.: **1.** körív; **2.** az egyenesszárnyú hímek epiphallusának középső része
- ardesiacus,** **-a,** **-um,** lat., palaszürke
- area,** **-ae,** f. lat. → mező
- **analís** → tömező
- **apicalis** (10. ábra: G: 16) → szárnycsúcsmező
- **axillaris** (10. ábra: B: 7) → szárnytömező
- **basalis:** a hártýásszárnyúak egyes csoportjainál az áltorszelvény páratlan elülső-középső szelvénymezője
- **clypealis** → fejpajzsmező
- **cordiformis:** a hártýásszárnyú fullánkcsok áltorszelvénye elülső szegélyének közepén barázdával vagy gerinccel elváló, jellegzetesen skulpturált felülete

- area costalis** (10. ábra: G: 8) → szegélymező
 — **cubitalis** (10. ábra: G: 25) → hónaljtómező
 — **dentipara**: a hártáásszárnyúak egyes csoportjainál az áltorszelvény hátulsó, kétoldali, páros szelvénymezője
 — **discoidalis**, **discoidalis** mező
 — **dorsalis** → 1. hátmező; 2. → *area cordiformis*
 — **epipharyngealis** → szájtaj
 — **externa**: a hártáásszárnyúak egyes csoportjainál az áltorszelvény elülső kétoldali, páros szelvénymezője
 — **frontalis** → homlokmező
 — **frontoocularis**: a homlok és a szem együttes megnevezése
 — **genalis** → arcmező
 — **genitalis** → *pars genitalis*
 — **jugalis** → szárnyalapmező
 — **juxtacoxalis**: az utótöri felső mell-lemez alsó része
 — **labralis** → felsőajak-mező
 — **lateralis**: az utótöri csípőtőlemez alsó része
 — **medialis** (10. ábra: G: 26) → középmező
 — **mediocubitalis**: a szárnylemez közép- és hónaljtósejtsorának együttes megnevezése
 — **medioradialis**: a szárnylemez sugár- és középsejtsorának együttes megnevezése
 — **petiolaris**: a hártáásszárnyúak egyes csoportjainál az áltorszelvény hátulsó középső, páratlan szelvénymezője
 — **postcubitalis** (10. ábra: G: 24): a szárnylemez hónaljtóere után következő sejtsorok együttes megnevezése
 — **postocularis**: a fej szemek mögötti részének neve
 — **radialis** (10. ábra: G: 10) → sugármező
 — **remigialis** → szárnyfőmező
 — **sensillaris** → érzékmező
 — **spiracularis**: a légzőnyílás közvetlen környékének neve
 — **stridens** → ciripelő felület
 — **subcostalis** (10. ábra: G: 9) → szegély alatti mező
 — **subocularis**: a szem előtti vagy alatti fejrész megnevezése
 — **superiomedial**: a hártáásszárnyúak egyes csoportjainál az áltorszelvény páratlan, középső szelvénymezője
 — **ventralis** → hasmező
 — **verticalis** → fejtetőmező
areola, -ae, f. lat. → 1. szárnytükör; 2. tükörsejt
argenteus, -a, -um, lat., ezüstszerű
arista, -ae, f. lat. → csápsörte
árkocska, *fossula*
armatura genitalis → hímvarkészülék
árnyékvonal, *linea praediscalis*: a lepkék elülső szárnyán a körfolt előtt haránt irányban futó rajzlati elem
árok → barázda
arolium, -ii, n. lat. (9. ábra: H: 5) → tapadópárna
arthrium, -ii, n. gör. → fióklábfejíz
arthropleuron, -i, n. gör.: a rovar testének azon ízesülési pontja, ahonnan egy végtag ered

arthropodium, -ii, n. gör. → lábfej

articulatio, -nis, f. lat. → ízület

— **alaris**, szárnyízület

— — **anterior** (7. ábra: D: 25) → elülső szárnyízület

— — **posterior** (7. ábra: F: 7) → hátulsó szárnyízület

— **antennalis** (3. ábra: C: 11) → csápízület

— — **dorsalis** → felső csápízület

— — **ventralis** → alsó csápízület

— **cardinalis** → sarokízület

— **coxalis**, csípőízület

— — **apicalis** → csúcsi csípőízület

— — **basalis** → tövi csípőízület

— **coxopleuralis** → felső lábízület

— **coxosternalis** → alsó lábízület

— **femoralis** (9. ábra: F: 18) → combízület

— **mandibularis** → rágóízület

— — **anterior** → elülső rágóízület

— — **exterior** → külső rágóízület

— — **interior** → belső rágóízület

— — **posterior** → hátulsó rágóízület

— **mesocoxalis**, középső csípőízület

— **metacoxalis**, hátulsó csípőízület

— **palpi labialis**, ajaktapogató-ízület

— — **maxillaris**, állkapcsi tapogató-ízület

— **pleurostomatalis**, arclemezízület

— — **anterior** → elülső arclemezízület

— — **posterior** → hátulsó arclemezízület

— **postoccipitalis** (1. ábra: B: 7), utónyakszirt-ízület

— **praecoxalis**, elülső csípőízület

— **trochanteralis**, tomporízület

— — **apicalis** → csúcsi tomporízület

— — **basalis** → tövi tomporízület

articulus, -i, m. lat → íz 1

— **antennalis** (3. ábra: A: 2) → csápíz

— **palpi labialis** → ajaktapogatóíz

— — **maxillaris** → állkapcsi tapogatóíz

— **scapalis** → csáptőíz

artus, -us, m. lat. → íz 2

— **antennalis** → csápíz

— — **basalis** → csáptőíz

— — **terminalis** → csápcsúcász

— **palpi labialis**, ajaktapogatóíz

— — — **apicalis** (3. ábra: E: 5), ajaktapogató-csúcász

— — — **basalis** (3. ábra: E: 2), ajaktapogató-tőíz

— — — **externomedialis**: az ajaktapogató tő- és középíze közti íz, vagyis a 2. tapogatóíze

— — — **internomedialis**: az ajaktapogató közép- és csúcásíze közti íz, vagyis a 4. tapogatóíze

— — — **medialis** (3. ábra: E: 3), ajaktapogató-középíz

— — **maxillaris**, állkapcsi tapogatóíz

artus palpi maxillaris apicalis, állkapcsi tapogatócsúcsíz

— — — **basalis** (3. ábra: D: 9), állkapcsi tapogatótőíz

— — — **externomedialis** (3. ábra: D: 13): az állkapcsi tapogató közép- és csúcsíze közti íz, vagyis a 4. tapogatóíze

— — — **internomedialis** (3. ábra: D: 10): az állkapcsi tapogató tő- és közép-íze közti íz, vagyis a 2. tapogatóíze

— — — **medialis** (3. ábra: D: 11), állkapcsi tapogató-középip

ásóláb, *pes fossorius*: a rovarláb általános, ún. járólábtípusából a földben való haladáshoz, a talajrögök elmozdításához módosult elülső végtag

ásótüske: bizonyos hártványúak földben élő képviselőinek elülső lábszáran vagy lábfejezein ülő erős, hosszú kitinképződmény

ater, *atra*, *atrum*, lat., fekete

aterrimus, -a, -um, lat., mélyfekete

atricolor, -is, lat., feketés

atrium, -ii, n. lat.: 1. a légyfélék nőtényeinek ivarsarnoka; 2. → légzőnyílás-csarnok

— **genitale**: a fatetvek hypandriumában levő üreg

atrocoerulescens, -tis, lat., sötétkék

atrocoeruleus, -a, -um, lat., feketés-kék

atrocyaneus, -a, -um, lat., sötét búzavirágkék

atrosanguineus, -a, -um, lat., sötét vérvörös

atrovelutinus, -a, -um, lat., bársonyfekete

atrovirens, -tis, lat., feketészöld

atroviridis, -e, lat., feketészöld

aurantiacus, -a, -um, lat., narancssárga

auratus, -a, -um, lat., aranyos

aureus, -a, -um, lat., aransárga

aurichalceus, -a, -um, lat. és gör., sárgarézsínű

auricula, -ae, f. lat.: 1. az egyenesszárnnyúak hímvarkészülékében a lophus fülszerű nyúlványa; 2. a méhek lábfejtőíze tövén eredő fülszerű kitüremlés

aureus, -a, -um, lat., hajnalpiros

auxilia, -ae, f. gör. (9. ábra: H: 7): a lábfejsúcsíz karmának tövén megfigyelhető lemezke

avellaneus, -a, -um, lat., mogyorószínű

axilla, -ae, f. lat. → szárnytó

axillaris sejt (Diptera) → szárnytósejt

axis, -is, m. lat.: 1. a szárnyfedő tövi nyúlványa, amin az egész szárny elfordul; 2. Mecoptera → *gonoclavus*

azureus, -a, -um, lat., azúrkék

azúrkék, *azureus*

baculum, -i, n. lat.: a recésszárnnyúak hímvarkészülékében a gonarcus keskeny nyúlványa

badius, -a, -um, lat., gesztenyesínű

bajusz → *vibrissa*

baracksínű, *persicinus*

barázda, *fossa*

— **alsó**, *fossa ventralis*: a rovar hasi felszínén, vagy egyik testlemezének alsó, a has felé eső részén futó sekély árok

barázda, hasi → alsó barázda

barna, *fuscus*

barnásfekete, *nigropiceus*

barnássárga, *testaceus*

barnászörös, *ferrugineus*

bársonyfekete, *atrovelutinus*

basalis, -e, gör.: 1. alaphoz tartozó; 2. tövi

basicercus, -i, m. gör. → függeléktő

basicoxa, -ae, f. gör. és lat. (9. ábra: B: 7) → csípőtő

— mesothoracalis → középső csípőtő

— metathoracalis → hátulsó csípőtő

— prothoracalis → elülső csípőtő

basielytron, -i, n. gör., szárnyfedőtő

basiepiphallus, -i, m. gör.: a rovar hímvarszerve epiphallusának tövi része

basilaris, -e, új lat., alaphoz tartozó

basinotum, -i, n. gör. → hátalaplemez

basipalpus, -i, m. gör. → állkapcsi tapogatótőiz

basiphallus, -i, m. gör.: 1. → *phallobasis* (11. ábra: D: 2); 2. Blattaria → *epiphallus*; 3. Orthoptera → *phallotheca*

basiproboscis, -idis, f. gör. és lat. → ajakpárnatő

basipulvillus, -i, m. gör. és lat. → *auxilia*

basis, -is, f. gör.: 1. alap; 2. → alapíz I

basiscutum, -i, n. gör. és lat. → hátalaplemez

basisternum, -i, n. gör. (7. ábra: B: 3) → melltőlemez

— mesothoracale (6. ábra: B: 10) → középtori melltőlemez

— metathoracale (6. ábra: B: 19) → utótóri melltőlemez

— prothoracale (6. ábra: B: 45) → előtóri melltőlemez

basistylus, -i, m. gör. → fogó

basitarsus, -i, m. gör. → lábfejtőiz

basitrochanter, -is, m. gör. → tomportő

basituberculum, -i, n. gör. és lat.: a skorpiólegyek hímvarkészülékének a kétoldali, páros ivarhorog tőfelőli, belső szegélyén ülő szemölcs

basivalvula, -ae, f. gör. és lat.: 1. a sákák és szöcskék nőtényének valvulája töve, a valva és a digitulus közti szakasza; 2. a tücskök nőtényének tojócsöve valva prima-ja tövén levő lemezke; 3. a termeszek nőtényének 8. és 9. haslemeze közti intersegmentális hártán levő szklerotizált lemezke; 4. Orthoptera partim → *pileolus*; 5. Homoptera → oldallebeny

basivirga, -ae, f. gör. és lat.: a rovarok hímvárvezetékének tövi szakasza

basivolsella, -ae, f. gör. és lat.: a hártáásszárnyúak hímvarszervében elhelyezkedő volsella tövi része

bathmis, -is, m. gör. → szárnybütyök

belső, *interior*

— állkapocskarój, *lacinia* (3. ábra: D: 20): az állkapocsnyél elülső végén levő belső függelék

— állkapocskarój-árok, *fossa lacinialis*: a belső karójlemez felszínén levő, rendszerint hosszanti lefutású bemélyedés

— állkapocskarój-csúcs, *apex lacinialis* (3. ábra: D: 22)

— állkapocskarój-lebeny, *lobus lacinialis*: a belső karójlemez felszínén levő kitüremlés, vagy magának a karójnak csúcsi része

— állkapocskarój-lebenycsúcs, *apex lobi lacinialis*

- belső állkapocskaréj-lemez**, *lamina lacinialis* (3. ábra: D: 24): az állkapocs belső karéjának lemezszerűen kitüremlett, párkánszerű függeléke
- **állkapocskaréj-serte**, *seta lacinialis*
- **állkapocskaréj-szegély**, *clavus lacinialis*
- **állkapocskaréj-szór**, *pilus lacinialis*
- **állkapocskaréj-varrat**, *sutura lacinialis*: a belső karéjlemez és az állkapocsnyél közt húzódó haránt irányú barázda
- **fogó**, *valva interna*: a hártáásszárnyúak hímvarkészülékének általában széles, lemezszerű függeléke
- **karéj**: 1. → álltó; 2. → belső állkapocskaréj
- **lapát** → belső állkapocskaréj
- **szájszervűség**, *entognathia*
- belsőér** → tőér
- betétér** → redő
- bíborszínű**, *purpureus*
- bíborvörös**, *puniceus*
- bicornis**, -e, lat., kétszarvú
- bicornus**, * -us, m. lat.: 1. a csőrös recésszárnyúak hímvarkészülékében a 6. vagy a 7. hátlemez páros nyúlványkája; 2. *Plecoptera* → *processus hemitergalis*
- bicuspidalis**, -e, lat., kéthegyű
- bilateralis**, -e, lat., kétoldali
- billentyű**: 1. a rovarok légzőnyílásának előterében az exokutikulából kialakult zárószervezet; 2. az álkérészek nőstényének ivarnyílása körül levő takaró lemezke
- billér**, *halter* (8. ábra: C: 6): a légyfélék elcsökevényesedett hátulsó szárnyának maradványa, nyeles, bunkós végű egyensúlyozó szerv
- boka**, *talus*: a lábszár csúcsi része, ahol a lábfejhez kapcsolódik
- borda**, *costa*
- bordához tartozó**, *costalis*
- borvörös**: 1. *vinicoloratus*; 2. *vinosus*
- brachypteria**, -ae, f. gör., rövidszárnyúság
- brachium**, -ii, n. gör.: 1. ragadozó láb; 2. az egyenesszárnyúak hímvarkészülékében a phallus alsó-hátulsó részén eredő nyúlvány; 3. a poloskák egyes csoportjainál a könyökér megnevezése; 4. *Lepidoptera* → *socius*
- brevis**, -e, lat., rövid
- bronzsínű**, *aeneus*
- bronzvörös**, *rutilus*
- brunneus**, -a, -um, lat. vörhenyesbarna
- bucca**, -ae, f. lat., száj
- buccula**, -ae, f. lat., ajaklemez
- **apicalis** (5. ábra: G: 1): a szűrő-szívó szájszervű rovarok szívogatója tövén levő lemezpár elülső tagja
- **basalis**: a szűrő-szívó szájszervű rovarok szívogatója tövén levő lemezpár hátulsó tagja
- bucina**, -ae, f. lat.: 1. → *juxta*; 2. *Lepidoptera* → *fultura inferior*
- bulbus**, -i, m. lat. → *vesica*

* Az etimológiailag helyes forma **bicornu**, -us, n. lat., de a rovtani irodalom a jegyzékben szereplő alakot használja.

- bulga**, -ae, f. lat.: a bolhák nőténye ondótartályának zacskószerűen kiszélesedő feji része
- bullula**, -ae, f. lat.: a lepkék hímvarkészülékében a valva mellett fekvő hártvás lemezke
- bunda**: a rovar testének felszínét sűrűn beborító szőrzet összessége
- bunkó I**, *capitulum*: 1. a legyek billérjének csúcsi, megvastagodott része; 2. → csápbunkó
- bunkó II**, *clava* → csápbunkó
- bunkó III**, *clavus*: a fémfürkészek sugárereinek alkalmanként bunkószerűen megvastagodott vége
- bunkóíz**: a csápbunkót alkotó egyik íz
- bursa copulatrix** → pározótáska
- búzavirágkék**, **sötét**, *atrocyaneus*
- **világos**, *cyaneus*
- bütyök**, *callus*: a test felszínének kemény, megduzzadt kiemelkedése
- bűzhólyag**: a bűzmirigy által termelt kellemetlen szagú váladék összegyűjtésére szolgáló tartály
- bűzmirigynyílás**, *ostiolum odoriferum*: egyes rovarok, pl. a poloskafélék közepmelle és utómelle közt levő páros nyílás egyike

- caecum**, -i, n. lat. → *geniculus*
- caesius**, -a, -um, lat., acélkék
- calcar**, -ris, n. lat. (9. ábra: H: 12): 1. sarkantyú; 2. *Lepidoptera* → *anellus*
- **femorale** → combtővis
- **tibiale**, lábszársarkantyú
- — **externum** (9. ábra: G: 3) → külső lábszársarkantyú
- — **internum** (9. ábra: G: 4) → belső lábszársarkantyú
- calcarinus**, -a, -um, lat., sarkantýyszerű
- calceus**, -a, -um, lat., mészfehér
- callus**,* -i, m. lat.: 1. a recésszárnyúak ectoproctumának felszínén levő szemölcs; 2. → bütyök
- **axillaris** → váll-lemezke
- **cerci**: a nagyszárnyúak hímvarkészülékének hátulsó szegélylemeze mellett fekvő függelék felszínén levő szemölcs
- **clypealis** (2. ábra: B: 16) → fejpajzsbütyök
- **cubitalis** → hónaljbütyök
- **frontalis** (2. ábra: A: 16) → homlokbütyök
- **humeralis** → váll-lemezke
- **postalaris** (*Diptera*) → szárny mögötti párkány
- calx**, -cis, f. lat. → sarok
- calyptra**, -ae, f. gör. → torpikkely
- calyptron**** → torpikkely
- camera**, -ae, f. gör.: 1. kamra; 2. meghajlott keskeny lemezke, amelyhez a lábfejsúcúszán a tapadó párna két lebenye csatlakozik elsősorban a hártvás szárnyú rovarok esetében

* Az etimológiailag helyes alak *callum*, -i, n. lat., viszont az entomológiai irodalom a jegyzékben szereplő formát használja.

** A szakirodalomban alkalmanként előforduló, görögből származó, de hibásan betűzött alak, helyes betűzése: *calyptra*.

camera cerea, viaszmirigyüreg

— **tympanalis**, hallószervüreg

canaliculus, -i, m. lat., csatornácska

canalis, -is, m. lat. → csatorna

— **alimentarius** (1. ábra: F: 10), tápcsatorna

— **basicoxalis** → csípőtőcsatorna

— **basitrochanteralis** → tomportőcsatorna

— **genitalis**, ivarszármazékos csatorna

— **salivarius** (1. ábra: F: 14), nyálcsőcsatorna

— **subcoxalis** → csípőlemez-csőcsatorna

— **subtrochanteralis** → előtompított-csőcsatorna

— **venenatus** → méregcsatorna

candidus, -a, -um, lat., fehér

cannula, -ae, f. lat., csővecske

canthus, -i, m. gör. → szemléc

canus, -a, -um, lat.: 1. fehéresszürke; 2. szürkésfehér

capillitium, -ii, n. lat.: a bagolylepkefélék előtorának hátán levő szőrös csuklya neve

capitulum, -i, n. lat.: 1. bunkó I; 2. → csápbunkó (3. ábra: A: 3); 3. fejecske

— **abbreviatum**, rövid csápbunkó

— **compositum** → összetett csápbunkó

— **exarticulatum** → osztatlan csápbunkó

— **fissum** → hasadt csápbunkó

— **inflatum** → duzzadt csápbunkó

— **lamellatum** → lemezes csápbunkó

— **perfoliatum** → galléros csápbunkó

— **solidum** → egyszerű csápbunkó

— **simplex** → egyszerű csápbunkó

— **tunicatum** → tölcséres csápbunkó

capsula, -ae, f. lat.: 1. a bolhák hímivarkészülékében az endophallus felett látható kitintok; 2. → fejtök I

caput, -itis, n. lat. (1. ábra: A—C) → fej

— **clypeatum** → pajzsos fej

— **declive** → lejtős homlokú fej

— **elongatum**, hosszú fej

— **exsertum**, előreugró fej

— **insertum** → beékelte fej

— **obtectum** → rejtett fej

— **perpendicularare**, levágott homlokú fej

— **porrectum**, kiálló homlokú fej

— **retractile** → behúzható fej

— **retractum** → behúzott fej

— **rostratum** → ormányos fej

— **transversum** → harántos fej

— **verticale** → függőlegesen álló fej

carbonarius, -a, -um, lat., koromfekete

cardo, -inis, m. lat. (3. ábra: D: 2) → állkapocstő

carina, -ae, f. lat.: 1. gerinc; 2. a rovar hímivarkészülékében levő phallus tokjának kitinizált széle; 3. *Lepidoptera* → *vesica*

— **cardinalis** → állkapocstő-párkány

— **clypealis** (2. ábra: B: 10), fejpajzspárkány

carina femoralis, combgerinc

— — *dorsalis* (9. ábra: C: 1) → felső combgerinc

— — *ventralis* (9. ábra: C: 5) → alsó combgerinc

— *frontalis* (2. ábra: A: 9) → homlokszegély

— *frontoclypealis* (2. ábra: D: 8), homlokpajzsszegély

— *mentalis* → állpárkány

— *pedicellaris* → csápescuklóíz-borda

— *penis*: a lepkék hímvarkészülékében az anellus csúcsi, felső részének megnevezése

— *praecoxalis* → *clavus coxalis anterior*

— *praeorbitalis*, belső szemszegélyléc

— *pronotalis lateroorbicularis* → oldalsó előhát-körpárkány

— *scapalis* → csáptőízborda

— *stipitalis* → állkapocsnyél-párkány

— *stridentis* → harántredő

— *submentalis* → álltőpárkány

— *transversalis* → harántpárkány

carinae stridentes (*pl.*), hangkeltő párkányzat

carneus, -a, -um, lat., húspiros

carpus, -i, m. lat. → szárnybütyök

caryophylleus, -a, -um, gör., szegfűszegbarna

castaneus, -a, -um, gör.: 1. gesztenyebarna; 2. rótbarna

catena, -ae, f. lat. (*Lepidoptera*) → *carina penis*

catoprocessus, -us, m. gör. és lat.: a nagy- és recésszárnnyúak anális szelvényén levő nyúlványka megnevezése

cauda, -ae, f. lat. (11. ábra: E: 3): 1. — fark; 2. *Heteroptera* → *tuba analis*;

3. *Homoptera* → tizedik hátlemez

caudalis, -e, lat., farki

caudodorsalis, -e, lat., hátsúcsi

caudoepiphallus, -i, m. lat. és gör.: az epiphallus csúcsa

caudoventralis, -e, lat., hascsúcsi

caudula, -ae, f. lat., farkocská

caulis, -is, m. gör.: 1. → csápotor II; 2. a sodrómolyok párzókészüléke alatt levő nyelecske, amely a juxtát és az anellust köti össze

cavea, -ae, f. lat.: 1. — üreg; 2. ízületi üreg

— *alimentaris* → tápcsatorna

— *antennalis* (1. ábra: A: 17) → csápgödör I

— *buccalis* → szájüreg

— *cardinalis* → állkapocstő-üreg

— *corporis* (4. ábra: B: 1), testüreg

— *coxalis* (7. ábra: D: 14): 1. — csípőüreg; 2. ízületi vápa

— — *apicalis* → csípőcsúcsüreg

— — *basalis* (9. ábra: E: 1) → csípőtőüreg

— *epistomatalis* → szájüreg

— *femoralis* → combüreg

— — *anterior* → combtőüreg

— — *posterior* → combcsúcsüreg

— *frontalis* (2. ábra: A: 1) → homlokmélyedés

— *genitalis*: 1. ivarkamra; 2. *Dermaptera* → *gynatrium*; 3. *Isoptera* → hüvely; 4. *Orthoptera* → *cavea terminalis*

- cavea mandibularis** (3. ábra: B: 6) → rágóüreg
- **maxillaris** (3. ábra: D: 27) → állkapocsüreg
 - **mesocoxalis** (6. ábra: A: 29), középső csípőüreg
 - — **basalis**, középső csípőtőüreg
 - **mesotrochanteralis**, középső tomporüreg
 - **metacoxalis** (6. ábra: A: 22), hátulsó csípőüreg
 - — **basalis**, hátulsó csípőtőüreg
 - **metatrochanteralis**, hátulsó tomporüreg
 - **ocularis** → szemüreg
 - **oralis** (1. ábra: F: 4) → szájüreg
 - **posttrochanteralis** (9. ábra: D: 12), utótomporüreg
 - **praecoxalis** (6. ábra: A: 35), elülső csípőüreg
 - — **basalis**, elülső csípőtőüreg
 - **praeoralis** → szájüreg
 - **protrochanteralis** → elülső tomporüreg
 - **salivaria** (1. ábra: F: 1): a nyálcsatorna külső tágulata
 - **spiracularis** → légzőnyílásüreg
 - **stipitalis** → állkapocsnyél-üreg
 - **submentalís** → álltőüreg
 - **subtrochanteralis** (9. ábra: D: 8), előtompörüreg
 - **terminalis**: az egyenesszárnýú hímek genitalis lemezei által körülhatárolt testüregrészt megnevezése
 - **trochanteralis** → tomporüreg
 - — **apicalis** → tomporcsúcsüreg
 - — **basalis** → tomportőüreg
 - **tympanalis** → hallószervüreg
- caverna**, -ae, f. lat. → üreg
- **clypealis** (2. ábra: B: 2) → fejpajzsgödör
 - **frontalis** → homloküreg
 - **sensillaris**, érzőüreg
- cellula**, -ae, f. lat. → szárnysejt
- **analís** → tősejt
 - — **apicalis** (10. ábra: C: 1), külső tősejt
 - — **basalis** (10. ábra: C: 9), belső tősejt
 - — **medialis** (10. ábra: C: 4), középső tősejt
 - **apicalis** → csúcssejt
 - **axillaris** → szárnytősejt
 - **basalis** → alapsejt
 - **costalis** → szegélysejt
 - — **prima**, első szegélysejt
 - — **secunda**, második szegélysejt
 - **cubitalis** (10. ábra: F: 2): 1. → hónaljtősejt; 2. → könyöksejt
 - **discoidalis** (10. ábra: D: 2) → korongsejt
 - **humeralis** → vállsejt
 - **jugalís** (10. ábra: E: 4) → szárnyalapsejt
 - — **anterobasalis**: a szárnylemez tövén az alapmező elülső, tövi sejtje
 - — **apicalis**, csúcsi szárnyalapsejt
 - — **medialis**, középső szárnyalapsejt
 - — **posterobasalis**: a szárnylemez tövén az alapmező hátulsó, tövi sejtje
 - **medialis** → középsejt

- cellula posticalis** → posticalis sejt
 — **pterosigmatalis**, szárnyjegysejt
 — **radialis** → sugársejt
 — — **apicalis**, csúcsi sugársejt
 — — **basalis**, tövi sugársejt
 — — **medialis** (10. ábra: G: 27), középső sugársejt
 — **subcostalis** → szegély alatti sejt
 — **tiridialis**: a tegzesek szárnylemezének középere és hónaljtóere közt levő sejt, eredetileg az elülső középszárnysajt megnevezése
cellularis, -e, lat., sejtes
cenchrus, -i, n. gör. → utóháthütyök
centralis, -e, gör., központi
cephala, -ae, f. gör. → fej
cephalicus, -a, -um, gör., fejhez tartozó
cephalon,* -i, n. gör. → fej
cephalotheca, -ae, f. gör. → fejtök II
cephalothorax, -cis, m. gör. → fejtor
cerarium, -ii, n. lat.: a pajzstetvek testének felszínén csoportot alkotó tüskék és korong alakú mirigyek összessége
ceras, -tis, n. gör.: a lepkék hímivarkészülékében a 8. lemezből módosult ivarlemez caudalis szegélyén eredő, rendszerint páros, hegyes nyúlvány
cerata, -orum, n. gör. (pl.) → *ceras*
ceratuba,** -ae, f. gör. és lat.: rendkívül változatos alakú és méretű csövecske, amelyen keresztül bizonyos pajzstetvek viaszt ürítenek a szabadba
cerci, -orum, m. gör. (pl.) → fartoldalék(ok)
cercina,*** -ae, f. gör. → stylus I
cercopodium, -ii, n. gör. (Ephemeroptera) → fartoldalék
cercus, -i, m. gör.: 1. → fartoldalék; 2. → fogó I; 3. → potrohfüggelék I (11. ábra: A: 14); 4. Diptera → hátulsó parameron; 5. Lepidoptera → *papilla analis*; 6. Neuroptera → *entoprocessus*; 7. Odonata → analis függelék
 — **asymmetricus** → aszimmetrikus fogó
 — **basalis**: a kószalegyek hímivarszervének a 10. hátlemez után következő szakasza
 — **distalis**: a kószalegyek hímivarszervének a cercus basalist követő, legvégső, levélszerűen ellaposodott szakasza
 — **symmetricus** → szimmetrikus fogó
cerkusz → fartoldalék
cerussatus, -a, -um, lat., fehér
cervicalis, -e, lat., nyakhoz tartozó
cervinus, -a, -um, lat., szürkésbarna
cervix, -cis, f. lat. → nyak
cestum**** (Lepidoptera) → *colliculum*

* A szakirodalomban alkalmanként felbukkanó szóalak, amely a görög *kephale* szóból latinra átírva, helyesen **cephala**.

** J. H. Comstock által bevezetett, helytelen szóösszetétel. A helyes összetétel **tuba ceræ** lenne.

*** A **cercus**-ból rossz képzéssel nyert, helyenként használt és meghonosodott szóalak.

**** A görög *kestos*, öv értelmű szóból származtatható, helytelen átírású szóalak, helyesen **cestus**, -us, m.

- chaeta**, -ae, f. gör.: a test felszínén levő szőrszerű kitinképlet
- chaetotaxia**, -ae, f. gör.: a test felszínének meghatározható sörtézettsége
- chala**, -ae, f. gör. (Mecoptera) → farcsuta
- chalybaeus**, -a, -um, gör., acélkék
- chelae**, -arum, f. gör. (pl.) → olló
- chelicera**, -ae, f. gör. → fogókarom
- chitin**-, gör. (szóösszetételben) → kitin-
- chlorinus**, -a, -um, gör., sárgászöld
- chryseus**, -a, -um, gör., aranyszínű
- cibarium**, -ii, n. lat. (1. ábra: F: 11): szájüreg a felső ajak alatti része
- cilia**, -orum, n. új lat. (pl.) → rojt
- cilium**, -ii, n. új lat. → 1. érzékszőr; 2. szárnyperemsörte
- **tibiale** → lábszárszőr
- ciliaris**, -e, új lat., szőrhöz tartozó
- cimpa**: a poloskafélék szárnyhártyájának csúcsi nyúlványkája
- cinereus**, -a, -um, lat., hamuszínű
- cingula**, -ae, f. lat.: 1. a lepkék hímivarkészülékében a saccus és a vinculum együttes neve; 2. → öv
- cingulus**, -i, n. lat.: 1. az egyenesszárnyú hímek erősen szklerotizált ectophallusának membránja; 2. a bolják hímivarkészülékében az aedoeagus tövi szegélyén levő keskeny, harántsávszerű szklerotizáció
- cinnamomeus**, -a, -um, új lat., fahéjbarna
- circularis**, -e, gör., körkörös
- circulus**, -i, m. gör. → hasi rés II
- **irregularis**, szabálytalan körvonal
- **orbicularis** → körfolt II.
- **reniformis** → vesefolt
- ciripelő berendezés**, *organum stridoris*: a hangképzés céljára kialakult ciripelő felület és vonó együttes megnevezése
- **ér, vena stridens**: rendszerint az egyenesszárnyúak bal fedőszárnyának alsó felületén az első tőerből eredő recézett felszín
- **csapocska**: a címeres poloskák hátulsó lábszárának belső felületén levő kitinképletek egyik tagja
- ciripelő felület**, *pars stridens*: a testfelszín különböző pontján kialakult recés felület megnevezése, amelyen különféle mozgatható kitinvonóval ciripelő hang kelthető
- **készülék** → ciripelő berendezés
- ciripelőláb**, *pes stridulatorius*
- ciripelőléc**: 1. a recéspoloskák hímjei hátulsó szárnyának fogazott felülete, amely a 2. potrohszelvény kitines gumójával összedörzsölve ciripelő hangot ad; 2. az ál-bagolylepkék elülső szárnyán kialakult keskeny recézett felület, amelyen a középső lábszár és lábfej fogacskáit végighúzva ciripelő hangot kelt; 3. a bogarak előtorának elülső vagy hátulsó szegélyének belső felszínén kifejlődött léc, amely a fejen vagy a középtoron levő ciripelő-felülettel dörzsöléskor hangot ad, illetve más bogarak combjának hátulsó belső oldalán alul kialakult kitinléc, amely a szárnyfedő oldalszegélyéhez dörzsölhető, a ciripelőléc kialakulhat még a szárnyfedő belső oldalán is, amely a potroh utolsó vagy utolsóelőtti hátlemezen levő ciripelőfelülettel összedörzsölve kelt hangot
- ciripelő szegély** → hangkeltő párkányzat

- cirrus, -i, m. lat.: vékony nyelecskén ülő szőrtincs
 citreus, -a, -um, lat., citromsárga
 citrinus, -a, -um, lat., citromsárga
 citromsárga: 1. *citreus*; 2. *citrinus*
 citromszínű, *limonius*
 clava, -ae, f. lat.: 1. → csápbunkó; 2. *Lepidoptera* → *vesica*
 clavola,* -ae, f. lat. → csápostor
 clavus, -i, m. lat.: 1. → szegély; 2. → pászta; → bunkó *III*
 — *acrotergalis* (7. ábra: A: 17), gallérszegély
 — *anapleuralis*, toroldalív-szegély
 — *antennalis*, csápszegély
 — — *anterior* (1. ábra: A: 7) → elülső csápszegély
 — — *posterior* (1. ábra: A: 8) → hátulsó csápszegély
 — *apicalis* → csúcsgzegély
 — *articuli antennalis*, csápízszegeley
 — *basalis* → tőszegély
 — *basicoxalis basalis*, csípőtő-alapszegély
 — — — *anterior* (9. ábra: E: 3): a csípőtő alapi részének elülső szegélye
 — — — *posterior* (9. ábra: E: 19): a csípőtő alapi részének hátulsó szegélye
 — *basisternalis*, mellőlemez-szegély
 — *basitrochanteralis*, tomportő-szegély
 — — *basalis*, tomportő-alapszegély
 — — — *anterior*: a tomportő alapi, vagyis a csípő felé eső szegélyének elülső szakasza
 — — — *posterior*: a tomportő alapi, vagyis a csípő felé eső szegélyének hátulsó szakasza
 — *cardinalis*, állkapocstő-szegély
 — — *apicalis* (3. ábra: D: 3), állkapocstő-csúcsgzegély
 — — *basalis* (3. ábra: D: 1), állkapocstő-alapszegély
 — — *externomedialis* (3. ábra: D: 26): az állkapocstő szegélyének külső-középső szakasza
 — — *internomedialis*: az állkapocstő szegélyének belső-középső szakasza
 — *cavi coxalis*, csípőüregszegély
 — — — *anterior* (7. ábra: B: 6): a csípőüreg elülső szegélye
 — — — *posterior* (7. ábra: B: 9): a csípőüreg hátulsó szegélye
 — — *femoralis anterioris* → combtőüreg-szegély
 — — — *posterioris* → combcsúcsüreg-szegély
 — — *mesocoxalis*, középső csípőüregszegély
 — — — *inferior* (7. ábra: C: 14): a középső csípő üregének alsó szegélye
 — — — *superior* (7. ábra: C: 18): a középső csípő üregének felső szegélye
 — — *metacoxalis*, hátulsó csípőüregszegély
 — — — *anterior* (7. ábra: E: 15): a hátulsó csípő üregének elülső szegélye
 — — — *posterior* (7. ábra: E: 11): a hátulsó csípő üregének hátulsó szegélye
 — — *praecoxalis*: elülső csípőüregszegély
 — — — *anterior*: az elülső csípő üregének elülső szegélye
 — — — *posterior* (7. ábra: A: 8): az elülső csípő üregének hátulsó szegélye
 — — *trochanteralis*, tomporüregszegély

*A helyes betűzése *clavula* lenne, de a rovtani irodalom a jegyzékbe felvett alakot használja.

- clavus cavi trochanteralis anterior:** a tomporüreg elülső szegélye
 — — — **posterior:** a tomporüreg hátulsó szegélye
 — **cercalis:** 1. fogószegély; 2. potrohfüggelék-szegély
 — — **exterior:** 1. → külső potrohfüggelék-szegély; 2. Dermaptera → külső fogószegély
 — — **interior:** 1. → belső potrohfüggelék-szegély; 2. Dermaptera → belső fogószegély
 — **clypealis,** fejpajzsszegély
 — — **anterolateralis** → elülső-oldalsó fejpajzsszegély
 — — **apicalis** → elülső fejpajzsszegély
 — — **basalis** (2. ábra: B: 17), fejpajzstőszegély
 — — **epistomatalis** (2. ábra: B: 5): a fejpajzs száj felőli szegélye
 — — **lateralis** → oldalsó fejpajzsszegély
 — — **posterolateralis** → hátulsó-oldalsó fejpajzsszegély
 — **clypeolabralis,** felsőajakpajzs-szegély
 — — **anterior** → felsőajakpajzs-csúcsszegély
 — — **apicalis** (2. ábra: E: 7), felsőajakpajzs-csúcsszegély
 — — **basalis** (2. ábra: E: 1), felsőajakpajzs-tőszegély
 — — **lateralis,** oldalsó felsőajakpajzs-szegély
 — — **posterior** → felsőajakpajzs-tőszegély
 — **coxalis,** csípőszegély
 — — **anterior:** a csípő elülső, vagyis tövi szegélye
 — — **apicalis:** csípőcsúcsszegély
 — — — **inferior,** alsó csípőcsúcsszegély
 — — — **superior,** felső csípőcsúcsszegély
 — — **basalis anterior** (9. ábra: E: 4): a csípő tövének elülső szegélye
 — — **posterior** (9. ábra: E: 16): a csípő tövének hátulsó szegélye
 — — **posterior,** a csípő hátulsó, vagyis a tompor felé eső szegélye
 — **denticulatus cercalis:** a bőrszárnyúak potrohvégi fogójának szélén vagy csúcán levő fogacska szegélye
 — **dorsalis** → hátszegély
 — **elytri,** szárnyfedőszegély
 — — **anterior** → szárnyfedő-tőszegély
 — — **interior** → belső szárnyfedőszegély
 — — **lateralis** → oldalsó szárnyfedőszegély
 — — **posterior** → szárnyfedő-csúcsszegély
 — **epimeralis,** csípőtőlemez-szegély
 — — **anterior,** elülső csípőtőlemez-szegély
 — — **inferior,** alsó csípőtőlemez-szegély
 — — **posterior** (7. ábra: D: 11), hátulsó csípőtőlemez-szegély
 — — **superior,** felső csípőtőlemez-szegély
 — **episternalis** (9. ábra: B: 8), felső mell-lemezszegély
 — **eupleuralis** → toroldalleméz-szegély
 — **femoralis,** combszegély
 — — **dorsalis,** felső combszegély
 — — **dorsolateralis** (9. ábra: F: 8) → felső-oldalsó combszegély
 — — **medialis,** középső combszegély
 — — **ventralis,** alsó combszegély
 — — **ventrolateralis** (9. ábra: F: 9) → alsó-oldalsó combszegély
 — **frontalis,** homlokszegély

- clavus frontalis epistomatalis** (2. ábra: A: 8), szájfelőli homlokszegély
- **frontoclypealis**, homlokpajzsszegély
 - — **anterior** → elülső homlokpajzsszegély
 - — **apicalis** (2. ábra: D: 7): homlokpajzs-csúcsszegély
 - — **basalis**, homlokpajzs-tőszegély
 - — **lateralis**, oldalsó homlokpajzsszegély
 - — **posterior** → hátulsó homlokpajzsszegély
 - **furcasternalis**, mellvillaszegély
 - **galealis**, külső állkapocskarój-szegély
 - — **exterior**: a külső állkapocskarój külső szegélye
 - — **interior**: a külső állkapocskarój belső szegélye
 - **galeolacinialis**: a külső és belső állkapocskarój egyesült, közös lemezének szegélye
 - **genalis**, pofalemezszegély
 - — **anterior** → elülső pofalemezszegély
 - — **posterior** → hátulsó pofalemezszegély
 - — **ventralis** (1. ábra: G: 4) → alsó pofalemezszegély
 - **glossalis**, állvégszegély
 - **gularis**, toroklemezszege
 - — **cervicalis**, nyaki toroklemezszege
 - — **epistomatalis** (1. ábra: D: 6), szájfelőli toroklemezszege
 - — **lateralis** (1. ábra: D: 4), oldalsó toroklemezszege
 - **labralis**, felsőajak-szegély
 - — **basalis** (2. ábra: C: 1) → felsőajak-tőszegély
 - — **epistomatalis** (2. ábra: C: 4), felsőajak-csúcsszegély
 - — **lateralis** (2. ábra: C: 3) → oldalsó felsőajakszegély
 - — **oralis** → felsőajak-csúcsszegély
 - **lacinialis**, belső állkapocskarój-szegély
 - **lateralis** → oldalszegély
 - **lobi coxalis anterioris inferior**: a csípő elülső lebenyének alsó szegélye
 - — — **superior** (9. ábra: E: 7): a csípő elülső lebenyének felső szegélye
 - — — **posterioris inferior** (9. ábra: E: 13): a csípő hátulsó lebenyének alsó szegélye
 - — — **superior** (9. ábra: E: 6): a csípő hátulsó lebenyének felső szegélye
 - — **galealis exterior** (3. ábra: D: 19): a külső állkapocskarój lebenyének külső szegélye
 - — — **interior** (3. ábra: D: 18): a külső állkapocskarój lebenyének belső szegélye
 - — **glossalis**, állvéglebeny-szegély
 - — — **exterior**, külső állvéglebeny-szegély
 - — — **interior**, belső állvéglebeny-szegély
 - — **lacinialis exterior**: a belső állkapocskarój-lebeny külső szegélye
 - — — **interior**: a belső állkapocskarój-lebeny belső szegélye
 - — **mesothrochanteralis anterioris inferior**: a középső tompor elülső lebenyének alsó szegélye
 - — — **anterioris superior**: a középső tompor elülső lebenyének felső szegélye
 - — **metatrochanteralis anterioris inferior**: a hátulsó tompor elülső lebenyének alsó szegélye

- clavus lobi metatrochanteralis anterioris superior:** a hátulsó tompor elülső lebenyének felső szegélye
- — **paraglossalis exterior:** a fióknyelv lebenyének külső szegélye
 - — — **interior:** a fióknyelv lebenyének belső szegélye
 - — **protochanteralis anterioris inferior:** az elülső tompor elülső lebenyének alsó szegélye
 - — — **superior:** az elülső tompor elülső lebenyének felső szegélye
 - — **subcoxalis,** csípőelőlebeny-szegély
 - — — **inferior:** a csípőelőlebeny alsó szegélye
 - — — **superior:** a csípőelőlebeny felső szegélye
 - — **subtrochanteralis,** előtomporlebeny-szegély
 - — — **anterioris inferior** (9. ábra: D: 6): az előtompor elülső lebenyének alsó szegélye
 - — — **superior** (9. ábra: D: 3): az előtompor elülső lebenyének felső szegélye
 - — **trochanteralis anterioris inferior:** a tompor elülső lebenyének alsó szegélye
 - — — **superior:** a tompor elülső lebenyének felső szegélye
 - — — **posterioris inferior:** a tompor hátulsó lebenyének alsó szegélye
 - — — **superior:** a tompor hátulsó lebenyének felső szegélye
 - **mandibularis,** rágószegély
 - — **exterior** → külső rágószegély
 - — **interior** → belső rágószegély
 - **mentalis apicalis,** állcsúcshegély
 - — **basalis** (3. ábra: E: 16), álltőshegély
 - **mesanapleuralis,** középső toroldalléhszegély
 - **mesacrotergalis,** középgallérszegély
 - **mesepimeralis** (7. ábra: C: 10), középtori csípőtőlemez-szegély
 - **mesepipleuralis,** középtori felső toroldallemez-szegély
 - **mesepisternalis** (7. ábra: C: 19), középtori felső mell-lemez-szegély
 - **meseusternalis,** középmell-lemez-szegély
 - **mesanepisternalis** (6. ábra: B: 35), középtori anepisternalis szegély
 - **mesobasisternalis** (6. ábra: B: 11), középtori mellőlemez-szegély
 - **mesofurcasternalis** (6. ábra: B: 14), középtori mellvillaszegély
 - **mesonotalis,** középhátszegély
 - — **anterior** (6. ábra: A: 9), elülső középhátszegély
 - — **posterior** (6. ábra: A: 14), hátulsó középhátszegély
 - — **ventrolateralis** (6. ábra: A: 11), alsó-oldalsó középhátszegély
 - **mesoparanotalis,** középtori mellékhátlemez-szegély
 - **mesopleuralis,** középtoroldal-szegély
 - — **anterior** (6. ábra: A: 36), elülső középtoroldal-szegély
 - — **dorsolateralis** (6. ábra: A: 12), felső-oldalsó középtoroldal-szegély
 - — **posterior** (6. ábra: A: 20), hátulsó középtoroldal-szegély
 - — **ventrolateralis** (6. ábra: A: 30), alsó-oldalsó középtoroldal-szegély
 - **mesopostnotalis,** középtori hátutőlemez-szegély
 - **mesopraescutalis** (6. ábra: C: 21), középtori hátelőlemez-szegély
 - **mesopraesternalis,** középtori mellecsúcshegély
 - **mesoscutalis ventrolateralis** (7. ábra: C: 2 és 23) → alsó-oldalsó középhát-szegély

- clavus mesoscutellaris**, középhátacska-szegély
- **mesospinasternalis** (6. ábra: B: 16), középmelltővis-szegély
 - **mesosternalis**, középmellszegély
 - — **anterior** (6. ábra: A: 33), elülső középmellszegély
 - — **dorsolateralis** (6. ábra: A: 32), felső-oldalsó középmellszegély
 - — **posterior** (6. ábra: A: 28), hátulsó középmellszegély
 - **mesotrochanteralis**, középső tomporszegély
 - — **anterior**: a középső tompor elülső szegélye
 - — **posterior**: a középső tompor hátulsó szegélye
 - **mesotrochantini** (7. ábra: C: 17), a középső csípősarkantyú szegélye
 - **mesozonalis anterior**: az előhát középső részének elülső szegélye
 - — **posterior**: az előhát középső részének hátulsó szegélye
 - **metabasissternalis**, utótori melltőlemez-szegély
 - **metacrotergalis**, utógallérszegély
 - **metafurcasternalis**, utótori mellvillaszegély
 - **metanapleuralis** → hátulsó toroldalív-szegély
 - **metanotalis**, utóhátszegély
 - — **anterior** (6. ábra: A: 13), elülső utóhátszegély
 - — **posterior** (6. ábra: A: 18), hátulsó utóhátszegély
 - — **ventrolateralis** (6. ábra: A: 16), alsó-oldalsó utóhátszegély
 - **metaparanotalis**, utótori mellékhátlemez-szegély
 - **metapleuralis**, utótoroldal-szegély
 - — **anterior** (6. ábra: A: 19), elülső utótoroldal-szegély
 - — **dorsolateralis** (6. ábra: A: 17), felső-oldalsó utótoroldal-szegély
 - — **posterior** (6. ábra: A: 21), hátulsó utótoroldal-szegély
 - — **ventrolateralis** (6. ábra: A: 24), alsó-oldalsó utótoroldal-szegély
 - **metapostnotalis**, utóhát-utólemezszegély
 - **metapraesternalis**, utótori mellecsűsszegély
 - **metascutalis ventrolateralis** (7. ábra: E: 2 és 22) → alsó-oldalsó utóhátszegély
 - **metascutellaris**, utóhátszegély
 - **metaspinasternalis**, utómelltővis-szegély
 - **metasternalis**, utómellszegély
 - — **anterior** (6. ábra: A: 27), elülső utómellszegély
 - — **dorsolateralis** (6. ábra: A: 26), felső-oldalsó utómellszegély
 - — **posterior** (6. ábra: A: 23), hátulsó utómellszegély
 - **metatrochanteralis anterior**: a hátulsó tompor elülső szegélye
 - — **posterior**: a hátulsó tompor hátulsó szegélye
 - **metazonalis**: az előhát hátulsó részének szegélye
 - **metepimeralis**, utótori csípőtőlemez-szegély
 - — **anterior** (7. ábra: E: 7), elülső utótori csípőtőlemez-szegély
 - — **posterior** (7. ábra: E: 8), hátulsó utótori csípőtőlemez-szegély
 - **metepisternalis** (7. ábra: E: 17), utótori felső mell-lemezszegély
 - **meteusternalis**, utómell-lemezszegély
 - **notalis** → hátszegély
 - — **anterior** → elülső hátszegély
 - — **posterior** → hátulsó hátszegély
 - — **ventrolateralis** → alsó-oldalsó hátszegély
 - **occipitalis** → nyakszírtszegély
 - **ocularis**, szemszegély
 - — **anterior** (1. ábra: A: 5), elülső szemszegély

- clavus ocularis exterior** → külső szemszegély
 — — **inferior** → alsó szemszegély
 — — **interior** → belső szemszegély
 — — **posterior** (1. ábra: B: 5), hátulsó szemszegély
 — — **superior** → felső szemszegély
 — **paraglossalis** → fióknyelvszegély
 — **paranotalis**, mellékhátlemez-szegély
 — **pedicellaris apicalis** (3. ábra: C: 6) → csápcsuklóíz-csúcsszegély
 — — **basalis** → csápcsuklóíz-tőszegély
 — **pleuralis**, toroldalszegély
 — — **dorsolateralis**, felső-oldalsó toroldalszegély
 — — **ventrolateralis**, alsó-oldalsó toroldalszegély
 — **pleurostomatalis**, arclemezszegegy
 — — **anterior** (1. ábra: B: 17), elülső arclemezszegegy
 — — **dorsalis**, felső arclemezszegegy
 — — **posterior** (1. ábra: E: 3), hátulsó arclemezszegegy
 — — **ventralis**, alsó arclemezszegegy
 — **postoccipitalis** (1. ábra: B: 8) → utónyakszirt-szegegy
 — **postscutalis anterior** (7. ábra: D: 8), elülső hátutólemez-szegegy
 — **posttrochanteralis** → utótomporszegegy
 — — **dorsalis** (9. ábra: D: 13), felső utótomporszegegy
 — — **lateralis**, oldalsó utótomporszegegy
 — — **ventralis** (9. ábra: D: 11), alsó utótomporszegegy
 — **praescutalis** (7. ábra: F: 1) hátelőlemez-szegegy
 — **praesternalis** (7. ábra: B: 16), mellcsúcsszegegy
 — **proacrotergalis**, előgallérszegegy
 — **proanapleuralis** → elülső toroldalív-szegegy
 — **probasisternalis** (6. ábra: B: 3), előtöri mellőtőlemez-szegegy
 — **proepimeralis** (7. ábra: A: 5), előtöri csípőtőlemez-szegegy
 — **proepipleuralis**, előtöri felső toroldallemez-szegegy
 — **proepisternalis** (7. ábra: A: 14), előtöri felső mell-lemezszegegy
 — **proeusternalis**, előmell-lemezszegegy
 — **profurcasternalis**, előtöri mellvillaszegegy
 — **pronotalis**, előhátszegegy
 — — **anterior** (6. ábra: A: 4), elülső előhátszegegy
 — — **posterior** (6. ábra: A: 8), hátulsó előhátszegegy
 — — **ventrolateralis** (6. ábra: A: 6), alsó-oldalsó előhátszegegy
 — **propleuralis**, előtoroldal-szegegy
 — — **anterior** (6. ábra: A: 42), elülső előtoroldal-szegegy
 — — **dorsolateralis** (6. ábra: A: 7), felső-oldalsó előtoroldal-szegegy
 — — **posterior** (6. ábra: A: 37), hátulsó előtoroldal-szegegy
 — — **ventrolateralis** (6. ábra: A: 40), alsó-oldalsó előtoroldal-szegegy
 — **propaesternalis** (6. ábra: B: 2), előtöri mellcsúcsszegegy
 — **prospinasternalis**, előmelltővis-szegegy
 — **prosternalis**, előmellszegegy
 — — **anterior** (6. ábra: A: 41), elülső előmellszegegy
 — — **dorsolateralis** (6. ábra: A: 38), felső-oldalsó előmellszegegy
 — — **posterior** (6. ábra: A: 34), hátulsó előmellszegegy
 — **protrochanteralis**, elülső tomporszegegy
 — — **anterior**: az elülső tompor elülső szegegye

- clavus protrochanteralis posterior:** az elülső tompor hátulsó szegélye
- **prozonalis:** az előhát elülső részének szegélye
 - **pygidialis:** a bőrszárnyúak potrohvégi fogói közt levő lemezes farfedőnyúlvány széle
 - **scapalis apicalis** (3. ábra: C: 8) → csáptőíz-csúcsszegély
 - — **basalis** → csáptőíz-tőszegély
 - **scutalis** → hátszegély
 - — **posterior** (7. ábra: D: 7) → hátulsó hátszegély
 - **sternalis** → hasszegély
 - — **anterior**, elülső hasszegély
 - — **lateralis** → oldalsó hasszegély
 - — **posterior** → hátulsó hasszegély
 - **sternopleuralis anterior:** (7. ábra: B: 15): a csípőüreg alatt fekvő karéjszerű lemez elülső, a fej felé eső széle
 - — **posterior** (7. ábra: B: 10): a csípőüreg alatt fekvő karéjszerű lemez hátulsó, a potroh felé eső széle
 - **stipitalis** (3. ábra: D: 25), állkapocsnyél-szegély
 - — **apicalis** (3. ábra: D: 7), állkapocsnyél-csúcsszegély
 - — **basalis** (3. ábra: D: 5), állkapocsnyél-tőszegély
 - — **interior** (3. ábra: D: 25), belső állkapocsnyél-szegély
 - **subcoxalis basalis**, csípőelőlemez-tőszegély
 - — — **anterior** (9. ábra: E: 2): a csípőelőlemez tövének elülső szegélye
 - — — **posterior** (9. ábra: E: 22): a csípőelőlemez tövének hátulsó szegélye
 - **submental is apicalis** (3. ábra: E: 17), álltő-csúcsszegély
 - — **basalis**, álltő-alapszegély
 - **subtrochanteralis**, előtomporszegély
 - — **dorsalis** (9. ábra: D: 1), felső előtomporszegély
 - — **lateralis**, oldalsó előtomporszegély
 - — **ventralis** (9. ábra: D: 7), alsó előtomporszegély
 - **tergalis**, hátlemezszegély
 - — **lateralis** → oldalsó hátlemezszegély
 - — **posterior** → hátulsó hátlemezszegély
 - **trochanteralis**, tomporszegély
 - — **apicalis**, tomporcúcsszegély
 - — **basalis** → tomportőszegély
 - **valvae dorsalis:** az ivarlemez felső szegélye
 - — **primae** (12. ábra: G: 12): az első valva szegélye
 - — **tertia** (12. ábra: G: 7): a harmadik valva szegélye
 - — **ventralis** → *clavus valvae primae*
 - **ventralis** → alsó szegély
 - **verticalis** → fejtetőszegély
 - — **epistomatalis exterior** (1. ábra: A: 12), külső epistomatalis fejtetőszegély
 - — — **interior** (1. ábra: A: 13), belső epistomatalis fejtetőszegély
- clavusvarrat:** → pásztavarrat
- clinopus, -odis**, m. lat.: a nőstény lepke valvájának belső szegélyén levő, rendszerint fogazott nyúlvány
- clipeus,* -i**, m. lat. → fejpajzs

* A rovtartani irodalomban általánosan elterjedt az y-nal írt változata; ismeretes még *clypeum* és *clupeus* betűzés is.

- clitoris**, -idis, f. m. gör. (Lepidoptera) → *signum*
- cloaca**, -ae, f. lat.: egyes bőrszárnyú, bogár és lepke nőtényeinek végbél- és ivarnyílása közös torkolati ürege
- clunícula**, -ae, f. gör. → *clinopus*
- clypeolabrum**, -i, n. lat. (2. ábra: E) → felsőajakpajzs
- clypeolus**, -i, m. lat. → előfej-pajzs
- clypeus**, -i, m. lat. (2. ábra: B) → fej-pajzs
- **anterior** → előfej-pajzs
- **posterior** → utófej-pajzs
- coccineus**, -a, -um, lat., karmazsinpiros
- cochlea**, -ae, f. lat., lábszárbarázda
- coecum**, * -i, n. lat. (Lepidoptera) → *geniculus*
- coeruleus**, ** -a, -um, lat., égszínkék
- coffeatus**, -a, -um, új lat., kávébarna
- colliculum**, -i, n. lat.: a nőtény lepkék ivarvezetékének proximális részén, vagy még ez előtt elhelyezkedő lemezke
- colliculus**, -i, m. lat., dombocska
- collum**, -i, n. lat.: 1. a bolhák hímvivarvezetékében a fistula, ill. fulcrum felett megfigyelhető megnyúlt lebenyke; 2. → nyak *II.* (8. ábra: A: 5) 3. → nyaklemez
- colon**, -i, n. gör. (Lepidoptera) → *tuba analis*
- coloratio**, -nis, f. lat. → színezet
- columna**, -ae, f. lat. (Neuroptera) → *hyovalva* 2
- comb**, *femur* (9. ábra: F): a torláb lábszára és tompora közt elhelyezkedő harmadik lábíz
- **elülső**, *femur pedis anterior*
- **hátsó**, *femur pedis posterior*
- **középső**, *femur pedis medialis*
- combárok**, *fossa femoralis* (9. ábra: C: 3): a comb külső felszínén keresztbe, rendszerint azonban hosszában húzódó, páros, vagy páratlan barázda
- combsúcsüreg**, *cavea femoralis posterior*: a comb hátsó, azaz lábszár felőli ízületének ürege
- combsúcsüreg-szegély**, *clavus cavi femoralis posterioris*: a comb hátsó, azaz lábszár felőli vége ízületi üregének szegélye
- combfedő**: a bogarak csípőjének lehajló lebenyszerűen kitüremlő és a comb egy részét elfedő ízületi vápa párkánya
- combgérinc**, *carina femoralis*: a comb felszínén, rendszerint hosszában végighúzódnó él
- **alsó**, *carina femoralis ventralis* (9. ábra: C: 5): a comb alsó felületén végighúzódnó párkányszerű él
- **felső**, *carina femoralis dorsalis* (9. ábra: C: 1): a comb felső felületén végighúzódnó párkányszerű él
- combízület**, *articulatio femoralis* (9. ábra: F: 18): a comb és a tompor közti ízületi kapcsolat combtő felőli része
- comblebeny**, *lobus femoralis*
- **alsó**, *lobus femoralis ventralis*: a comb alsó, hasoldali felületén eredő nyúlvány

* Helyesen: *caecum*.** Helyes betűzése: *caeruleus* vagy *caerulus*.

- comblebeny, alsó-csúcsi, lobus femoralis ventroapicalis** (9. ábra: F: 11): a comb hátulsó, a térd felé eső, a hasoldali felületén eredő nyúlvány
- **felső, lobus femoralis dorsalis**: a comb felső, hátoldali felületén eredő nyúlvány
- **felső-csúcsi, lobus femoralis dorsoapicalis** (9. ábra: F: 5): a comb hátulsó, a térd felé eső, a hátoldali felületén eredő nyúlvány
- comblebenynyúlvány, processus lobi femoralis**
- combpárkány, corona femoralis** (9. ábra: F: 4)
- **belső, corona femoralis interior**
- **külső, corona femoralis exterior**
- combrece, reticulum femorale** (9. ábra: F: 15)
- combserte, seta femoralis**
- **anterodorsalis, seta femoralis anterodorsalis**
- **anteroventralis, seta femoralis anteroventralis**
- combszegély, clavus femoralis**
- **alsó, clavus femoralis ventralis**
- **alsó-oldalsó, clavus femoralis ventrolateralis** (9. ábra: F: 9): a comb alsó felületének oldalsó szegélye
- **felső, clavus femoralis dorsalis**
- **felső-oldalsó, clavus femoralis dorsolateralis** (9. ábra: F: 8): a comb felső felületének oldalsó szegélye
- **középső, clavus femoralis medialis**
- combtőlebeny, lobus femoralis basalis**
- **alsó, lobus femoralis basalis inferior** (9. ábra: F: 16): a comb tövi, azaz a tempor felőli részén, a hasi oldalon levő ízületi lebeny
- **felső, lobus femoralis basalis superior** (9. ábra: F: 20): a comb tövi, azaz a tempor felőli részén, a háti oldalon levő ízületi lebeny
- combtőlebenycsúcs, apex lobi femoralis basalis**
- **alsó, apex lobi femoralis basalis inferioris** (9. ábra: F: 17)
- **felső, apex lobi femoralis basalis superioris** (9. ábra: F: 19)
- combtőüreg, cavea femoralis anterior**: a comb tövi, a tempor felé eső ízületi ürege
- combtőüreg-szegély, clavus cavi femoralis anterioris**: a comb tövi, a tempor felé eső ízületi üregének szegélye
- combtővis, calcar femorale**
- combtüske, spina femoralis**
- combüreg, cavea femoralis**: a comb ízületi ürege
- combvázat** → **combárok**
- combvonal, linea femoralis** (9. ábra: F: 14)
- communis, -e, lat., közös**
- compositus, -a, -um, lat., összetett**
- concavus, -a, -um, lat.: 1. homorú; 2. kivájt**
- condylus, -i, m. gör.: 1. a comb tövi ízületének fejecskéje, amely a tempor-csücsüregbe nyúlik be; 2. Lepidoptera → sacculus**
- conjunctiva,* -ae, f. lat.: a poloskák hímivarkészülékében a phallus középső szakasza**
- conjunctivum, i, n. lat., kötőhártya**

* A szót ilyen formában, vagyis önállóan használva **conjunctivum** lenne a helyes. A szószerdetbe bevett alak nyilvánvalóan a **pars conjunctiva** összetételből önállósult.

- connexivum, -i -n. lat.:** 1. a rovarok potrohának hát- és hasoldalmezei között levő rugalmas hártya; 2. → potrohél
- conus, -i, m. gör. (Lepidoptera)** → *valvula*
- convexus, -a, -um, lat., domború**
- corallinus, -a, -um, gör., korállszínű**
- corbicula, -ae, f. lat.** → gyűjtőkosár
- corema, -tis, n. gör.:** a lepkék hímvarkészülékének páros, kifordítható zsákjai, a 7., 8. vagy a 9. potrohszelvény alsó-oldalsó részén
- corium, -ii, n. gör.:** 1. bármely két ízt vagy szelvényt összekötő rugalmas hártya; 2. → fedő
- coriaceum, -i, n. gör.** → bőrszerű kültakaró
- corneum, -i, n. gör.** → szaruszerű kültakaró
- corniculus, -i, m. lat.** → potrohcső
- cornu, -us, n. lat.:** 1. → szarv; 2. Odonata → *flagellum* 1
- cornutus, -i, m. lat.:** a lepkék hímvarkészülékében megfigyelhető vesica csúcsi részén ülő kitinizált szarvacska
- corona, -ae, f. gör.:** 1. korona; 2. koszorú; 3. a lepke hímvarkészülékének oldalsó ivarlebenye szélén, a margo közelében levő fogakkal és sertékkal gazdagon borított felszín megnevezése; 4. → párkány
- **cardinalis** → állkapocstő-koszorú
- **femoralis** (9. ábra: C: 4), combpárkány
- — **dorsolateralis exterior** (9. ábra: C: 2): a comb külső felszínének felső-oldalsó részén húzódó hosszanti léc
- — — **interior** (9. ábra: C: 8): a comb belső felszínének felső-oldalsó részén húzódó hosszanti léc
- — — **exterior**, külső combpárkány
- — — **interior**, belső combpárkány
- — **ventrolateralis exterior** (9. ábra: C: 4): a comb külső felszínének alsó-oldalsó részén húzódó hosszanti léc
- — — **internoinferior** (9. ábra: C: 6): a comb belső felszínének alsó-oldalsó részén húzódó páros léc hasoldali tagja
- — — **internosuperior** (9. ábra: C: 7): a comb belső felszínének alsó-oldalsó részén húzódó páros léc hátoldali tagja
- **frontalis** → homlokkoszorú
- **mandibularis** → rágópárkány
- **molaris** → belső rágószegély
- **pronotalis** → előtoroldal-perem
- — **lateroorbicularis**, oldalsó előhát-körpárkány
- — **orbicularis**, előhát-körpárkány
- **spiracularis** → légzőnyílásszegély
- coronalis, -e, gör., koszorúhoz tartozó**
- coronarius, -a, -um, gör., koszorúszerű**
- coronula, -ae, f. gör.:** a rovarok lábszárának csúcsán körbe vagy félkörbe rendeződött tövisek együttesének megnevezése
- corpus, -oris, n. lat.** → test *I*
- **abbreviatum**, megrövidült test
- **aculeatum**, tüskés test
- **alatum**, szárnyas test
- **angustatum**, keskeny test
- **buccatum**, duzzadt test

corpus bursae → ivarzsák

— **caudatum**, farkos test

— **centrale**: a külső ivarkészülék, vagy a párzószerv központi része

— **circulare**, kerek test

— **clypeatum**, pajzs formájú test

— **coarctatum**, karcsú test

— **complanatum**, lapított test

— **compressum**, összenyomott test

— **convexum**, domború test

— **crenatum**, csipkés test

— **depressum**, lelapított test

— **ellipticum**, ellipszis alakú test

— **elongatum**, megnyúlt test

— **foliatum**, levél formájú test

— **forcipatum**, ollós test

— **fusiforme**, orsó formájú test

— **genitale** → párzószerv

— **hastatum**, dárdás test

— **hemiglobosum**, félgömb alakú test

— **inflatum**, felfúvódott test

— **laminatum**, lemezes test

— **marginatum**, karimás test

— **oblongum**, hosszúkás test

— **ovale**, tojásdad test

— **pectinatum**, fésűs test

— **corpus petiolatum**, nyeles test

— **quadratum**, négyzetes test

— **rostratum**, ormányos test

— **setosum**, sörtés test

corvinus, -a, -um, gör., hollófekete

corypha, -ae, f. gör. → üstök

costa, -ae, f. lat.: 1. borda; 2. a lepkék hímvarkészülékében a tuba analis alatt fekvő ivarlemez hátszegélye; 3. → szegélyér (10. ábra: A: 1)

— **alae anterioris**, elülső szárny szegélyere

— — **posterioris**, hátulsó szárny szegélyere

— **remigialis** → szárnyfőmező-szegély

— — **anterior** → elülső szárnyfőmező-szegély

— — **posterior** → hátulsó szárnyfőmező-szegély

— **vannalis** (10. ábra: C: 6) → tömezőszegély

costalis, -e, új lat.: 1. bordához tartozó; 2. szegélyhez tartozó

costula, -ae, f. lat. → áltorszelvény-borda

coxa, -ae, f. lat. (9. ábra: A: 3 és B: 4) → csípő

— **fixa** (9. ábra: E) → merev csípő

— **libera** → szabad csípő

— **mesothoracalis** → középső csípő

— **metathoracalis** → hátulsó csípő

— **pedis anterioris** → elülső csípő

— — **medialis** → középső csípő

— — **posterioris** → hátulsó csípő

— **prothoracalis** → elülső csípő

- coxopleuron, -i, n. lat. és gör.** → csípőelőlemez
 — **mesothoracale** → középtori csípőelőlemez
 — **metathoracale** (8. ábra: B: 8) → utótori csípőelőlemez
 — **prothoracale** → előtóri csípőelőlemez
coxopodium, -ii, n. lat. és gör. (12. ábra: A: 2): 1. a potroh végén a 9. hátlemez alatt elhelyezkedő, erősen kitinizált lemezke, amelynek hátulsó szegélyén ered a farcsuta; 2. *Diptera* → *harpago*; 3. *Hymenoptera* és *Raphidioptera* → *gonocoxa*; 4. *Neuroptera* → *ectoproctum*
coxosternum, -i, n. lat. és gör. → mellsípő
 — **mesothoracale** → középtori mellsípő
 — **metathoracale** → utótori mellsípő
 — **prothoracale** → előtóri mellsípő
cranialis, -e, gör., feji
cranium, -ii, n. gör. → fejtök
cremeus, -a, -um, lat., 1. csontsínű; 2. krémszínű
cretaceus, -a, -um, lat., krétafehér
crista, -ae, f. lat.: 1. → taraj; 2. *Lepidoptera* → *sacculus*
 — **acustica** → érzékelő lécs
 — **coxalis** → csípőpárkány
 — **frontalis: 1. → homlokléc; 2. → homlokpárkány**
 — **notalis** → hátgerinc
 — **occipitalis** → nyakszirtpárkány
 — **postalaris** → szárny mögötti párkány
 — **pronotalis** (6. ábra: C: 7) → előhátgerinc
 — **verticalis** → fejtetőléc
cristula, -ae, f. lat., tarajocska
croceus, -a, -um, lat., sáfránysárga
ctenidium, -ii, n. gör. → fésű
 — **abdominale:** rendszerint a potroh hasoldalán elhelyezkedő sertesor
 — **dorsale:** rendszerint a potroh hátoldalán elhelyezkedő sertesor
 — **galeale** → külső állkapocskaréj-fésű
 — **genale** → pofafésű
 — **hypopygiale:** a potroh utolsó előtti szelvényén, a végbélnyílás előtt fekvő hypopygium szegélyén elhelyezkedő sertesor
 — **labiale, alsóajak-fésű**
 — **marginale** → szegélypilla
 — **maxillare** → állkapocsfésű
 — **mesonotale** → középtori fésű
 — **metanotale** → utótóri fésű
 — **oculare** → szemsertesor
 — **pronotale** → előtóri fésű
 — **tergale** → hátlemez-fésű
 — **thoracale** → torfésű
 — **tibiale** → *pecten tibialis*
cubitalis, -e, lat., könyökhöz tartozó
cubitus, -i, m. lat.: 1. könyök; 2. → hónaljtóér (10. ábra: A: 5)
 — **alae anterioris: 1. elülső szárny könyökere; 2. elülső szárny hónaljtóere**
 — **posterioris: 1. hátulsó szárny könyökere; 2. hátulsó szárny hónaljtóere**
 — **anticus** → hónaljtóér
 — **posticus** → utóhónaljtóér

cubitus primus → első hónaljtóér

— **secundus** → második hónaljtóér

cucullus, -i, m. lat.: a lepkék hímvarkészülékében a *sacculus* lejjebb fekvő részének megnevezése

culmen, -inis, n. lat.: a testlemez felszínén húzódó lécszerű megvastagodás

culus, -i, m. lat. → végbélnyílás

cuneus, -i, m. lat.: 1. a homlokpárkány által képzett, jellegzetes ék alakú mélyedés megnevezése; 2. → függelék *II*; 3. → nyakszirték

cupreus, -a, -um, lat., rézvörös

cuspis, -idis, f. lat.: 1. a hártýásszárnyúak hímvarkészülékében a párzószerv ujjszerű nyúlványa mellett eredő kitinizált függelék hegye; 2. *Strepsiptera* → *acumen* 2; 3. *Dermaptera* → *acumen* 1

cuticula, -ae, f. lat. → kültakaró

— **farinosa** → hímporos kültakaró

— **fasciculata** → pamatos kültakaró

— **glabra** → csupasz kültakaró

— **hirsuta** → borzas kültakaró

— **hispida** → ritkás szőrzetű kültakaró

— **holosericea** → bársonyos kültakaró

— **lanuginosa** → gyapjas kültakaró

— **pilosa** → szőrös kültakaró

— **pollinosa** → hímporos kültakaró

— **pruinosa** → hamvas kültakaró

— **pubescens** → puhaszőrös kültakaró

— **pulverulenta** → hímporos kültakaró

— **sericea** → selymes kültakaró

— **setosa** → sörtés kültakaró

— **squamosa** → pikkelyes kültakaró

— **tomentosa** → molyhos kültakaró

— **verrucosa** → rücskös kültakaró

— **villosa** → bolyhos kültakaró

cyaneus, -a, -um, lat., búzavirágkék

cyanomelaneus, -a, -um, lat. és gör., sötétkék

cyclolabia, -ae, f. gör. és lat.: azon állapot, amikor egy bőrszárnyú a normálisnál rövidebb fogóval rendelkezik

csap, squama palpigera: a szájszervi tapogatót hordozó íz

csáp, antenna (3. ábra: A): a rovar fejének elülső felszínén, rendszerint az összetett szemek és a homlok közti részen eredő páros és ízelt tapogató szerv, amely érzékszőrei vagy a felszín alá beépült érzékszervei segítségével veszi fel a környezet szag és mechanikai ingereit, esetleg lég- vagy hanghullámait

— **ágbogas, antenna ramosa**

— **alsó állású, antenna inferior**

— **ár formájú, antenna subulata**

— **bojtos, antenna fasciculata:** az egyes ízeket szembeszökő, jellegzetes szőrpamatok díszítik

— **bunkós, antenna clavata:** a csápostor csúcsízei megduzzadtak és összességükben egy bunkót alkotnak

— **bunkós-térdes, antenna clavata geniculata**

csáp, *burkolt bunkójú, antenna clavata tunicata*

— *bütykös, antenna torulosa*: az ízek csúcsukon kisebb-nagyobb csomót vagy bütyköt viselnek

— *csomós, antenna nodosa*

— *csonkabunkójú, antenna abruptoclavata*: a csáp csúcsízei egyenletesen megvastagodnak a csúcs felé, de az utolsó íz harántosan lemetezett

— *duplán fésűs* → *kétsorosan fésűs csáp*

— *egyenes, antenna recta*

— *egyenletesen ízelt, antenna aequale*

— *egyenlően tollas, antenna paripinnata*

— *egyenlőtlen, antenna intricata*

— *egyenlőtlenül tollas, antenna imparipinnata*

— *egymáshoz közel álló, antenna approximata*

— *egymástól távol eredő, antenna distans*

— *elkeskenyedett, antenna angustata*

— *ellaposodó, antenna laminata*

— *elvékonyodott, antenna attenuata*: ízei a középső ostorszakaszon vékonyabbak, mint akár a tőhöz közel vagy a csáp csúcsán

— *enyhén csomós, antenna subnodosa*

— *fejes, antenna capitata*

— *felső állású, antenna superior*: a fej felső részén eredő csáptípus

— *fésűs, antenna pectinata*: a csápíz elülső szegélyén, az íz egyik oldalán hosszan kihúzott nyúlványt visel

— *fogas, antenna dentata*

— *fonál alakú* — *fonalas csáp*

— *fonalas, antenna filiformis*: a csápostor ízei láncszemszerűek, az egyes ízek a szélességüknél hosszabbak

— *füles, antenna auriculata*: a csápescuklóíz lemezszerűen szétterül és fülkagylószerű lebenyt alkot

— *fűrész, antenna serrata*: a csápostorízek a belső oldalukon simák, míg a külsőn kissé kihúzottak

— *füzéres, antenna setiformis*: a csápostor egyes ízei hosszuknál kissé szélesebbek

— *galléros, antenna perfoliata*

— *görbült, antenna torta*

— *gyöngyfüzérszerű, antenna moniliformis*: a csápostor ízei egymáshoz viszonyítva azonos méretűek és alakúak

— *hajlott végű, antenna nutans*

— *hasadt, antenna fissa*

— *homlokon ízesülő, antenna frontalis*

— *horgas, antenna uncinata*

— *hosszú és vékony, antenna longiore*

— *igen hosszú, antenna longissima*

— *ízeletlen, antenna exarticulata*

— *kard alakú, antenna ensiformis*

— *kampós, antenna uncata*

— *karmos, antenna unguiculata*

— *kétsorosan fésűs, antenna bipectinata*: a csápostor ízei mindkét oldalukon egy-egy hosszú és vékony nyúlványt viselnek

— *kétszeresen tollas, antenna compositopinnata*

- csáp, kettősen fésűs, *antenna duplicatopectinata*: a csápostor ízeinek mindkét oldalán két-két nyúlvány van
- korongos, *antenna clinteriformis*
- körte formájú, *antenna pyriformis*
- kurta, *antenna brevior*
- lándzsahegyű → lándzsaszerű csáp
- lándzsaszerű, *antenna lanceolata*
- lapát formájú, *antenna palethracea*
- lapostövű, *antenna spatulata*
- legyezős, *antenna flabellata*: a csáp ostorízei lemezesek, az egyes lemezek a szélességüknél mindig hosszabbak
- lemezbunkójú, *antenna clavata lamellata*: a csápbunkót alkotó csápízek lemezesen ellapultak
- lemezes, *antenna lamellata*: a csápostor ízei az egyik oldalukonlebenyesen kiszélesedtek, az egyes lemezek össze- és széthajthatók
- lerövidült, *antenna abbreviata*
- levél formájú, *antenna foliata*
- megnyúlt, *antenna elongata*
- megrövidült, *antenna brevissima*
- ollós, *antenna chelata*
- orrközépből eredő, *antenna longirostrata*: a csáp az ormányszerűen megnyúlt fej úgynevezett orr részén ered
- orrtövi, *antenna brevirostrata*: a csáp a fejtető elülső részén, a homloklemez közelében ered
- orsó formájú, *antenna fusiformis*: a csáp a közepén a legvastagabb, a töve és a csúcsa felé elkeskenyedik
- ostoros, *antenna funiculata*
- pamatos, *antenna cirrosa*
- pelyhes, *antenna plumosa*
- pillás, *antenna ciliata*
- rejtett, *antenna replicata*
- rojtos, *antenna fimbriata*
- rövid, *antenna brevis*
- sallangos, *antenna cirrata*
- sarló formájú, *antenna falciformis*
- serteszerű, *antenna setacea*: a csápostor ízei a csúcs felé fokozatosan elvékonyodnak
- sörtevégű, *antenna setigera*: a csápízcúcs sörteszerűen kihúzott
- szabálytalan, *antenna inaequalis*: a csáp ízei egymástól eltérő alakúak vagy méretűek
- szakállas, *antenna barbata*
- szemből eredő, *antenna inocularis*
- szemek közt eredő, *antenna interocularis*
- szem előtt eredő, *antenna praeocularis*
- szemtől távol eredő, *antenna extraocularis*
- térdelt → térdes csáp
- térdes, *antenna geniculata*: a csápícsuklóiz és az első csápostoríz határán a csáp szögletesen megtörik
- tokolt ízű, *antenna imbricata*: az egyes csápízek a csúcsukon mélyen kivájtak és a következő ízt félig elfedik

- csáp, tollas, *antenna pinnata***: a csápostorízek az elülső szegélyükön vékony nyúlványt viselnek
- **tömörbunkójú, *antenna clavata exarticulata***: a csápbunkót alkotó ízék határai elmosódottak, vagy egyáltalán nem láthatók
- **tör formájú, *antenna pyramidalis***
- **törös, *antenna mucronata***
- **váltakozva tollas, *antenna inaequaliterpinnata***
- **vastagodó, *antenna incrassata***
- **villás, *antenna dichotoma***
- **zsinórszerű** → fonalas csáp
- csáp alapíze** → csáptőíz
- csápárok, *fossa antennalis*** (3. ábra: C: 1)
- csápbunkó, *capitulum*** (3. ábra: A: 3): 1. a csápostor csúcsi ízeiből kialakult jellegzetes duzzanat; 2. Siphonaptera → csápostor 1
- **duzzadt, *capitulum inflatum***: a csápbunkó több ízből áll és csúcsíze szélesen lekerekített
- **egyszerű, *capitulum simplex***: a csápbunkó tulajdonképpen a megduzzadt csápcsúcsízból áll
- **galléros, *capitulum perfoliatum***: a csápbunkót alkotó csúcsízek harántvonal mentén kapcsolódnak egymáshoz
- **hasadt, *capitulum fissum***: a csápbunkót alkotó ízeket oldalt bemélyedések választják el egymástól
- **ízeletlen** → egyszerű csápbunkó
- **lemezes, *capitulum lamellatum***: a csápbunkót alkotó csúcsízek az egyik oldalukon lemezszerűen kiszélesednek
- **osztatlan, *capitulum exarticulatum***
- **összetett, *capitulum compositum***: a kiszélesedett csápbunkót több csápostoríz alkotja
- **rövid, *capitulum abbreviatum***
- **tölcséres, *capitulum tunicatum***: a csápbunkót alkotó csúcsízek tölcészerűen illeszkednek egymásba
- csápcsúcs, *apex antennalis***: a csápcsúcsíz egyszerű, összetett, kihúzott vagy tompán levágott vége
- csápcsúcsíz, *articulus antennalis terminalis***: a csápostor utolsó, csúcsi íze
- csápcsuklóíz, *pedicellus*** (3. ábra: A: 4): a csáp 2. fej felőli íze, amely a csáptőíz és a csápostor közt helyezkedik el
- csápcsuklóíz-csúcsszegély, *clavus pedicellaris apicalis*** (3. ábra: C: 6): a csápcsuklóíz csúcsi, a csápostor felé eső szegélye
- csápcsuklóíz-borda, *carina pedicellaris***: a csápcsuklóíz oldalán húzódó, rendszerint gerincszerűen kiemelkedő él
- csápcsuklóíz-lebeny, *lobus pedicellaris***: a csápcsuklóíz oldalán eredő ellaposodott nyúlvány
- csápcsuklóíz-serte, *seta pedicellaris*** (3. ábra: C: 7)
- csápcsuklóízzőr, *pilus pedicellaris***
- csápcsuklóíz-tőszegély, *clavus pedicellaris basalis***: a csápcsuklóíz tövi, a csáptőíz felé eső szegélye
- csápdudor, *tuberculum antenniferum***: 1. a levéltetvek fején emelkedő páros dudor, amelyen a csáp ered; 2. egyes poloskafélék csápjának közelében eredő tompa, zömök, páros kiemelkedés
- csáperedet** → csápgödör I

csapfolt, *macula dentiformis*: a lepkék elülső szárnyának ráncában, a tőhöz közel eső, rendszerint sötét színű, csap, csepp vagy más alakú rajzlati elem

csápgödör I, *cavea antennalis* (1. ábra: A: 17): a fejtok öblös ürege, amelyben a csápízületen keresztül a csáptőíz és a fejlemez egymáshoz kapcsolódik

csápgödör II, *scrobis*: a bolhák homlokát és tarkóját elválasztó barázda, amelybe a csáp visszahajtható

csápgödörgyűrű, *annulus antennalis*: a csápgödör peremén kialakult gerincszerű kiemelkedés

csápgyűrűz, *annellus*: egyes hártácsszárnyú csoportoknál, elsősorban a fürkészdarázs-alkatúakon a csápcsuklóíz és a csápostor első íze közt jelentkező keskeny, korongszerű íz megnevezése

csápíz, *articulus antennalis* (3. ábra: A: 2): a csáp egyik, önálló mozgású tagja

csápízszegély, *clavus articuli antennalis*: a csáp egyik ízének tövi vagy csúcsi szegélye

csápízület, *articulatio antennalis* (3. ábra: C: 11): a csáptőíz és a fejtok közti mozgékony ízületi kapcsolat

— **alsó, *articulatio antennalis ventralis***

— **felső, *articulatio antennalis dorsalis***

csáplegyező: a lemezescsápú bogarak csáplemezeinek összessége

csáplemez, *lamina antennalis*: a lemezescsápú bogarak csápostorízein eredő ellaposodott kitinnyúlvány

csáp mögötti szerv: az ugróvillás rovarok csápjá és szeme közt elhelyezkedő, a levegő páratartalmát érzékelő szerve

csápnyl → **csáptőíz**

csápnylvány, *processus antennalis*: a csáptő-, a csápcsuklóíz vagy a csápostorízek rendszerint felső szegélyén eredő hosszanti irányban megnyúlt függelék

csapocska: a testfelszínről kiemelkedő, apró kitinképlet

csápostor I, *flagellum* (3. ábra: A: 1): a csáp középső és csúcsi szakasza, amely a csápcsuklóíz, esetenként a csápgyűrűz mögötti csáprésznek felel meg

csápostor II, *funiculus*: a bunkós csáp középső szakasza, amely a csápcsuklóíz és a csáphunkó töve közti csáprésznek felel meg

csápostor III, *processus terminalis*: a levéltetvek utolsó, rendszerint a 6. csápíz sok ízéből álló, elvékonyodó nyúlványa

csápostoríz: 1. a csápostor egyik íze; 2. bizonyos hártácsszárnyúak, elsősorban a botcsápú levéldarázsok egyetlen ízzé összeforrt csápostorának megnevezése

csápserte, *seta antennalis*

csápsörte, *arista*: a légyfélék csápjának 3. ízén eredő erőteljes, egyszerű vagy pelyhes, szőrös, esetleg lemezes tapogatósörte

csápszegély, *clavus antennalis*

— **elülső, *clavus antennalis anterior*** (1. ábra: A: 7): a csápíz felszínének elülső, a száj felőli részén futó hosszanti él

— **hátsó, *clavus antennalis posterior*** (1. ábra: A: 8): a csápíz felszínének hátsó részén húzódó hosszanti él

csápszerv: az ugróvillás rovarok 3. csápízen található érzékszerv, amely szaglós és fizikai ingereket vesz fel a külvilágból

csápszőr — **csápserte**

csáptáj, *regio antennalis*: a páros csápgödör, ennek ízületei és a csápízek összessége

csáptisztogató szerv → strigil-szerv

csáptőíz, *scapus* (3. ábra: A: 5 és C: 2): a csáp fej felőli 1. íze

csáptőízborda, *carina scapalis*: a csáptőíz oldalán húzódó, többnyire kiemelkedő, gerincszerű él

csáptőíz-csúcsszegély, *clavus scapalis apicalis* (3. ábra: C: 8): a csáptőíz külső, a csúcs felé eső széle

csáptőízhártya: rugalmas hártya, amely a csáptőízt a fejtokhoz kapcsolja

csáptőízlebeny, *lobus scapalis*: a csáptőíz oldalán eredő lemezes kiemelkedés

csáptőízserte, *seta scapalis* (3. ábra: C: 9)

csáptőízszőr, *pilus scapalis*

csáptőíz-tőszegély, *clavus scapalis basalis*: a csáptőíz belső, a fej felé eső széle

csáptőrész, *pars scapalis*: a csáp tőize a csáptőízülettel és a csápgödörrel együtt

csáptővis: egyes poloskaféléknél közvetlenül a csápok felett eredő tövisszerű nyúlvány megnevezése

csápüregecske, *alveolus antennalis* (3. ábra: C: 10)

csápvarrat, *sutura antennalis*: a csápgödör és a fejlemez közti árokszerű barázda

csápvégi ostor: a hártáásszárnyúak egy különleges csoportjánál a felemás-csapú darazsaknál a csápostorízek után következő, teljesen más méretű és felépítésű ostort alkotó csápízek megnevezése

csatlóíz → csápcsuklóíz

csatlólemez, *palparium*: a bogarak állkapocsnyelének külső oldalához kapcsolódó és az állkapcsi tapogatót hordozó lemezke neve

csatorna, *canalis*: többnyire a test egyik lemezébe ágyazott, ritkábban annak felszínén futó keskeny árok

csatornácska, *canaliculus*

csepegtető csúcs, *lingula*: a liszteskék ürüléklövellő készülékének hasoldali, ujjyszerű része

csepp, *gutta*: általában sötét alapon levő világos, csepp alakú foltocska

csík I, *stria*: a test felszínén hosszanti irányban futó vonal vagy mélyedés

csík II, *striga*: a test felszínén haránt irányban futó vonal vagy keskeny sáv, esetenként barázda

csík III, *virgula*

csillószőr → szegélypilla

csípő, *coxa* (9. ábra: A: 3 és B: 4): a torláb 1. íze, amely a csípőízülettel közvetlenül, vagy a csípőtőlemezen, ill. a csípőlemezen áttételesen kapcsolódik a torhoz

— egyszerű → merev csípő

— elülső, *praecoxa* I (7. ábra: A: 10)

— hasított: a csótányok jellegzetes csípő típusa, amikor is a csípőháton egy hosszanti barázda fut

— hátulsó, *metacoxa*

— középső, *mesocoxa*

— merev, *coxa fixa* (9. ábra: E): a kevésbé mozgékony csípő típusa, amely a csípőtőlemezből és a vele összeforrt csípőből tevődik össze

— szabad, *coxa libera*: a mozgékony csípő típusa, amely a csípőlemezből, a csípőtőlemezből és a csípőből áll

csípőbarázda, *fossa coxalis*: a csípővarrat mélyebb változatának megnevezése, esetenként egy azzal párhuzamosan futó árok

— elülső, *fossa praecoxalis*

csípőbarázda, hátulsó, *fossa metacoxalis*

— középső, *fossa mesocoxalis*

csípőcsücsszegély, *clavus coxalis apicalis*

— alsó, *clavus coxalis apicalis inferior*

— felső, *clavus coxalis apicalis superior*

csípőcsücsüreg, *cavea coxalis apicalis*: a csípő alsó, vagyis a tompor felé eső végének ízületi ürege

csípőelőlebeny, *lobus subcoxalis*

csípőelőlemez, *coxopleuron*: a torláb csípője felett levő oldalvarrat két oldalán fekvő oldallemmek has felőli része, amely olykor a csípő felső ízületi nyúlványával azonos

— előtöri, *coxopleuron prothoracale*

— középtöri, *coxopleuron mesothoracale*

— utótöri, *coxopleuron metathoracale* (8. ábra: B: 8)

csípőelőlemez-nyúlvány, *processus coxopleuralis* (9. ábra: A: 4): a csípő tori ízesülésének felső, hát felőli része, a csípőlemez has felőli ízületi nyúlványa

— előtöri, *processus praecoxopleuralis* (7. ábra: A: 13)

— középtöri, *processus mesocoxopleuralis* (7. ábra: C: 11)

— utótöri, *processus metacoxopleuralis*

csípőelőlemez-nyúlványcsúcs, *apex lobi coxopleuralis*: a toroldallem az alsó ízületi nyúlványának vége

— előtöri, *apex lobi praecoxopleuralis*

— középtöri, *apex lobi mesocoxopleuralis*

— utótöri, *apex lobi metacoxopleuralis*

csípőhas, *ventrocoxa* (9. ábra: E: 15): a csípő alsó része, amelyet a csípőháttól a hosszanti irányban futó csípővarrat választ el

— elülső, *ventrocoxa prothoracalis*

— hátulsó, *ventrocoxa metathoracalis*

— középső, *ventrocoxa mesothoracalis*

csípőhát, *dorsocoxa* (9. ábra: E: 5): a csípő felső része, amelyet a csípőhastól a hosszanti irányban futó csípővarrat választ el

— elülső, *dorsocoxa prothoracalis*

— hátulsó, *dorsocoxa metathoracalis*

— középső, *dorsocoxa mesothoracalis*

csípőhíd, *pons coxalis*: a két coxopodiumot összekapcsoló haránt állású kitinlemezke

csípőhólyagocska: a sertefarkúak kiölthető szervecskéje, amellyel, a feltételezések szerint, vizet vesznek fel környezetükből

csípőízület, *articulatio coxalis*

— csücsi, *articulatio coxalis apicalis*: a csípő tomporhoz kapcsolódó ízesülési felülete

— elülső, *articulatio praecoxalis*

— hátulsó, *articulatio metacoxalis*

— középső, *articulatio mesocoxalis*

— tövi, *articulatio coxalis basalis*: a csípő torhoz kapcsolódó ízesülési felülete

csípőízületi üreg → csípőüreg

csípőlebeny, *lobus coxalis*: a csípő elülső vagy hátulsó szegélyén eredő, rendszerint páros ízületi nyúlvány

— elülső, *lobus praecoxalis*

csípőlebeny, hátulsó, *lobus metacoxalis*

— középső, *lobus mesocoxalis*

csípőlebenycsúcs, *apex lobi coxalis*

csípőlemez, *subcoxa* (9. ábra: E: 21): a szabad mozgású, mozgékony csípőjű rovarok csípőtőlemeze előtt fekvő csípőrésze, amely a csípőelőlemezről és a toroldalívából forrt össze

— előtőri, *subcoxa prothoracalis*

— középtőri, *subcoxa mesothoracalis*

— utótőri, *subcoxa metathoracalis*

csípőlemezárók, *fossa subcoxalis*: a csípőlemez oldalsó részén hosszanti irányban futó széles barázda

csípőlemez-csatorna, *canalis subcoxalis*: a csípőlemez oldalsó részén húzódó mély barázda

csípőlemezvarrat, *sutura subcoxalis* (9. ábra: E: 20): a csípőlemez felszínén, a csípőtőlemez felé eső szegélyező barázda

csípőmelléklemez, *lamina paracoxalis*: a tori oldallemmez alsó részéhez tartozó katapisternum és anepisternum közt fekvő lemezke

csípőnyúlvány, *processus coxalis* (9. ábra: E: 12): a csípő hátulsó, tompor felé eső részén, rendszerint a hasi felszínen eredő lebenyszerűen hátranyúló kitüremlés

— elülső, *processus praecoxalis*

— hátulsó, *processus metacoxalis*

— középső, *processus mesocoxalis*

csípőpárkány, *crista coxalis*: a csípő mell felőli szegélyének párkányszerűen kitüremlett széle

csípősarkantyú, *trochantinus* (7. ábra: D: 22): a csípőlemez tor felőli oldalsó ízületi vápája mellett levő lemezke

— elülső, *protrochantinus* (6. ábra: B: 42)

— hátulsó, *metatrochantinus* (6. ábra: B: 27)

— középső, *mesotrochantinus* (6. ábra: B: 34)

csípőserte, *seta coxalis*

— elülső, *seta praecoxalis*

— hátulsó, *seta metacoxalis*

— középső, *seta mesocoxalis*

csípőszegély, *clavus coxalis*

csípőtő, *basicoxa* (9. ábra: E: 18): a csípő töve felé eső, rendszerint az elülső és a hátulsó csípőszegély által élesen elhatárolt csípőrész

— elülső, *basicoxa prothoracalis*

— hátulsó, *basicoxa metathoracalis*

— középső, *basicoxa mesothoracalis*

csípőtőárok, *fossa basicoxalis*: a csípőtő oldalán hosszanti irányban húzódó belső szelvényt szilárdító apophysis által közrezárt csípőtőcsatorna külső felszínén megfigyelhető barázda

— elülső, *fossa praebasicoxalis*

— hátulsó, *fossa metabasicoxalis*

— középső, *fossa mesobasicoxalis*

csípőtőcsatorna, *canalis basicoxalis*: a csípőtő oldalán hosszanti irányban húzódó, a csípőtőárok alatt futó barázda

csípőtőhártya, *coxacorium*: erős, rugalmas hártya, amely a lábat a torhoz kapcsolja

- csípőtőlemez, epimeron** (7. ábra: D: 10): a csípő felett levő kéttagú lemezpár hátulsó, a hát felé eső tagja, a felső mell-lemez párja
- **előtöri, epimeron prothoracale** (7. ábra: A: 6)
 - **középtöri, epimeron mesothoracale** (7. ábra: C: 9)
 - **utótöri, epimeron metathoracale** (7. ábra: E: 10)
- csípőtőlemez-szegély, clavus epimeralis**
- **alsó, clavus epimeralis inferior**
 - **előtöri, clavus proepimeralis** (7. ábra: A: 5)
 - **elülső, clavus epimeralis anterior**
 - **felső, clavus epimeralis superior**
 - **hátulsó, clavus epimeralis posterior** (7. ábra: D: 11)
 - **középtöri, clavus mesepimeralis** (7. ábra: C: 10)
 - **utótöri, clavus metepimeralis**
 - **elülső, clavus metepimeralis anterior** (7. ábra: E: 7)
 - **hátulsó, clavus metepimeralis posterior** (7. ábra: E: 8)
- csípőtő-alapszegély, clavus basicoxalis basalis**
- csípőtőüreg, cavea coxalis basalis** (9. ábra: E: 1): a csípő elülső, a tor felé eső részének ízületi ürege
- **elülső, cavea praecoxalis basalis**
 - **hátulsó, cavea metacoxalis basalis**
 - **középső, cavea mesocoxalis basalis**
- csípőtővarrat, sutura basicoxalis** (9. ábra: E: 17)
- **elülső, sutura basicoxalis anterior**: a csípőtő elülső felszínén futó sekély barázda
 - **hátulsó, sutura basicoxalis posterior**: a csípőtő hátulsó felszínén futó sekély barázda
- csípőutólemez, postcoxa**: a csípő hátulsó, a tompor felé eső része, amely a tomporral ízületesen kapcsolódó csípőlebenyekből áll
- csípőüreg, cavea coxalis** (7. ábra: B: 14): a csípő ízületi ürege
- **elülső, cavea praecoxalis** (6. ábra: A: 35)
 - **hátulsó, cavea metacoxalis** (6. ábra: A: 22)
 - **középső, cavea mesocoxalis** (6. ábra: A: 29)
- csípőüregszegély, clavus cavi coxalis**
- **elülső, clavus cavi praecoxalis**
 - **hátulsó, clavus cavi metacoxalis**
 - **középső, clavus cavi mesocoxalis**
- csípővarrat, sutura coxalis** (9. ábra: A: 5): a csípő külső felszínén, rendszerint hosszában futó barázda, amely a csípőt háti és hasi részre osztja
- **elülső, sutura praecoxalis**
 - **hátulsó, sutura metacoxalis**
 - **középső, sutura mesocoxalis**
- csonkaér**: a hártýásszárnyúakon belül elsősorban a valódi fürkészek elülső szárnylemezén a közösér korongsejt feletti szakaszán eredő érmaradvány
- csontszínű, cremeus**
- csőr, rostrum**: 1. a skorpiófátyolkák ormánya végén ülő rágó szájszervek megnevezése; 2. a hártýásszárnyú csőrös darazsak erősen megnyúlt felső ajka; 3. → szipóka
- csövecske, cannula**
- csúcs, apex**

csúcsfolt: a bogarak szárnyfedőjén az alapszíntől eltérő színű, a szárnyfedő csúcsához közel eső folt elnevezése

csúcsi, apicalis

csúcsíz → külső állkapocskarój

csúcslebeny: a szúnyogfélék hímivarszervében a fogó belső szegélyének csúcsán levő, rendszerint lekerekített, rövid nyúlvány

csúcsmező, frenum: a fémfürkészek pajzsocskájának haránt barázdával leválasztott csúcsi része

csúcsos, apicatus

csúcssejt, cellula apicalis: a szárnylemez csúcsi mezőjében levő sejt megnevezése

csúcsszegély, clavus apicalis: a rovartest egyik részének, tagjának vagy függelékének csúcsa vagy vége felé eső széle

csúcsszöglet, angulus apicalis: a bogarak hátán a szárnyfedővarrat és a szárnyfedőcsúcs találkozása

csúcsvilla, vena apicalis furcillata: a szárnylemez csúcsi harmadában levő hosszanti ér csúcsi szegély előtti elágazása

csukló → ízület

csuklóíz → csápocsuklóíz

decalatecorium, -ii, n. gör. és lat.: a természetek 10. has- és hátlemeze közti rugalmas hártya megnevezése

decapygidium, -ii, n. gör.: a természetek potrohvégi farfedőjének neve

decimus, -a, -um, lat., tizedik

dens, -tis, m. lat.: 1. → fog I; 2. az ugróvillás rovarok ugrófarkának tövi része — incisus → metszőfog

dentalis, -e, lat., fogszerű

dentatus, -a, -um, lat.: 1. fogas; 2. fogazott

denticulatus, -a, -um, lat., sűrűn fogazott

denticulus, -i, m. lat.: 1. fogacska; 2. → ivarkarom

— **abdominalis:** a potroh egyik vagy több szelvényének hátulsó szegélyén vagy annak közelében eredő, rendszerint páros, fogszerű nyúlvány

— **cercalis,** potrohfüggelékfog

— — **exterior** → külső potrohfüggelékfog

— — **interior** → belső potrohfüggelékfog

— **clypealis** → fejpajzsfog

— **lobi genitalis:** a bőrszárnyúak páros vagy páratlan ivarlebenye szegélyén eredő, rendszerint kitinizált fogszerű képlet

— **mandibularis** (3. ábra: B: 3) → rágófogacska

— **molaris** → rágófogacska

— **praestomatalis:** a szűrő-szívó szájszervű légyfélék ajakpárnája csúcsán, a szájnýílás peremén eredő fogacska

— **pygidialis:** a bőrszárnyúak potrohvégi fogói közt elhelyezkedő farfedő lemeznyúlványon levő kitinfog

— **spinacercalis** → fogótövis

— **supraanalís:** a supraanalís lemezen ülő fogszerű képlet

— **tergalis decimus:** a 10. hátlemez fogacskája

— **tibialis** → lábszárfog

— — **apicalis** → csúcsi lábszárfog

— — **medioapicalis** → középső-elülső lábszárfog

desmergat alak: a dinergat és a rendes dolgozó hangya közti átmeneti alak
diaphragma, -tis, n. gör.: 1. a testüreg és a genitalis üreg közti hártya; 2.

Heteroptera → *phragma genitale*

digitulus, -i, m. lat.: az egyenesszárnýú nőtények subgenitalis lebenye és a tojócső alsó lemeze közt elhelyezkedő nyúlványa

digitus, -i, m. lat.: 1. egyes hártýásszárnýú csoportok képviselőinek belső állkapocskaréján jelentkező kicsiny, tövisszerű érzékelő függelék; 2. a lepkék hímvivarkészülékének oldalsó ivarlebenye elülső, csúcsi szegélyén eredő, ujjyszerű nyúlványa

— **volsellaris:** a volsella ujjyszerű nyúlványa, esetleg része

dimera → két-lábfejizes lábfej

dinergat alak: hatalmas fejű, széles rágókkal rendelkező, a torát illetően a valódi nőtényhez hasonló dolgozó hangya, vagy más néven katona

discoidalis mező, area discoidalis

discoideus → korongér

distalis, -e, lat., lejjebb fekvő

disticardo, -inis, m. lat.: az állkapocstő csúcsi része

distiphallus, -i, m. lat. és gör.: a legyek hímvivarkészülékében a párzótag oldalsó lebenye

distiproboscis, -idis, f. lat. → ajakpárna

dististylus, -i, m. lat. és gör.: 1. *Diptera* → ivarkampó; 2. *Mecoptera* → farcsuta

distitarsus, -i, m. lat. és gör. → lábfejecsúcs

distivolsella, -ae, f. lat. (*Hymenoptera*) → *cuspis*

dobhártya, membrana tympanalis: a nyílt hallószervű rovarok, pl. az egyenes-szárnýúak 1. potrohszelvényében helyet foglaló hallószerv nyílásának fedőhártýája

dobhártýafedő, operculum tympanicum

dobhártýás szerv, organum tympanalium: a rovar testének különféle felszínén levő hártýás vagy lemez hallószerv

dombocska, colliculus: a testfelszín enyhe kiemelkedése

domború, convexus

dorsalis, -e, lat.: 1. háthoz tartozó; 2. háti

dorsolateralis, -e, lat., felső-oldalsó

dorsocoxa, -ae, f. lat. (9. ábra: E: 5) → csípőhát

— **mesothoracalis** → középső csípőhát

— **metathoracalis** → hátulsó csípőhát

— **prothoracalis** → elülső csípőhát

dorsolum, -i, n. lat. → középhát

dorsoprocessus, -us, m. lat.: a recésszárnýúak hímjé 9. hátlemezén levő hátoldali nyúlvány

dorsotrochanter, -is, lat. és gör. → tomporhát

dorsum, -i, n. lat.: 1. a hím lepkék tegumenjének és uncusának együttes neve; 2. → hát I

ductus bursae → ivarzsákvezeték

— **ejaculatorius, hímvivarvezeték**

— **obturatus** → vakjárat

— **seminalis, ondócsatorna**

dudor, tuberculum

duodecim, -a, -um, lat., tizenkettedik

eburneus, -a, -um, lat., elefántcsontszínű

ectognathia, -ae, f. gör., külső szájszervűség

ectognath fej: a fejlettebb, az ún. külső szájszervű rovarok fejtípusa, ezeknél a szájszervek a fejtök előtt, annak külsején ízesülnek

ectolabium, -ii, n. gör. és lat. → alsó ajak

ectophallus, -i, m. gör.: a hímivarszerv pároszerve külső részének megnevezése

ectoproctum, -i, m. gör.: 1. a potrohvégi epi- és paraproctum együttes neve; 2. a nagy- és recésszárnnyúak analis szelvénye oldalsó lemezének ano- és catoprocessusának együttes megnevezése

ectotheca, -ae, f. gör. (Heteroptera) → haslemez

editum, -i, n. lat.: a lepkék és legyek hímivarszervében levő, lekerekített, rendszerint szőrös kinövés

égérszürke: 1. *murinus*; 2. *myochrous*

égszínkék, *coeruleus*

egyheesőér, *nervulus interstitialis*: a hártýásszárnnyúak hátulsó szárnylemezének tövi harmadában levő hosszanti érszakasz

ékfolt: a lepkék elülső szárnyának szegélyterében elhelyezkedő rajzolati elem

éksejt: a homokfutrinkák hátulsó szárnyán, eredetileg a discoidalis sejt megnevezése

elefántcsontszínű, *eburneus*

előáll, *praementum* (4. ábra: E: 4): az alsó ajak összeforrt középső tagjának elülső a csúcs felé eső része, amelyet az utóálltól az állharántvonal választ el

előcsápvarrat, *sutura subantennalis* (1. ábra: A: 9): a csáp körbarázdájából eredő és a szem alá, ill. a fej alsó része felé irányuló varrat

előcsípő, *praecoxa*: az ugróvillások csípője előtti lemezke, amely a csípőt a torhoz kapcsolja

előér: a fémfürkészek szegélyerének tövi, megvastagodott része

előfarfedő, *propygidium*: a bogarak farfedője előtti szabad, szárnyfedő által nem takart hátlemez

előfejpajzs, *anteclypeus* (2. ábra: B: 7): a fejpajzs száj felőli, elülső része, amelyet az utófejpajzstól a fejpajzsharántvonal választ el

előfejtető, *praevertex*: a fejtetőlemez homlokkal való érintkezése vonalában levő, ritkán a fejtetőlemeztől az összetett szemek összeolvadása által lefűződött önálló lemezke

előgallér, *acrotergum prothoracale*: az előhát elülső szegélye, gyakran a nyakszirtre vagy az utónyakszirtre ráboruló része

előgallérszegély, *clavus proacrotergalis*

előhát, *pronotum* (6. ábra: A: 5 és C: 6): az előtor felső, háti, ill. a torhát elülső része

előhátbarázda, *fossa pronotalis*: az előhát felszínén, nemritkán az előhátgerincet keresztben átszelő haránt vagy alkalmanként azzal párhuzamosan futó hosszanti árok

előhátsúcs, *apex pronotalis*

— **elülső**, *apex pronotalis anterior*: az előhát elülső, a nyak felé eső, olykor arra ráhajló, kiugró vagy kihúzott részének vége

— **hátsó**, *apex pronotalis posterior*: az előhát potroh felé eső részének, rendszerint kihúzott nyúlványának csúcsa

— **oldalsó**, *apex pronotalis*: az előhát oldalra lehajló részének vége

előhátgerinc, *crista pronotalis* (6. ábra: C: 7): az előhát középvonalában végigfutó, lemezszerűen kiemelkedő taraj

előhát-körpárkány, *corona pronotalis orbicularis*

— oldalsó, *corona pronotalis lateroorbicularis*

előhátlebeny, *lobus pronotalis*: az előhát elülső vagy hátulsó részének nyúlványyszerűen kihúzott kitérőmélése

előhátlebeny-csúcs, hátulsó, *apex lobi pronotalis posterior*: az előhát, olykor messze hátranyúló nyúlványának vége

előhátnyúlvány, *processus pronotalis* (6. ábra: C: 8)

előhátöböl, *sinus pronotalis*: az előhát oldalán vagy háti felszínén kialakult, páros vagy páratlan mélyedés

előhát rész, *pars pronotalis*: a rovar test előtorának háti fele a nyaki lemezekkel együtt

előhát szegély, *clavus pronotalis*

— alsó-oldalsó, *clavus pronotalis ventrolateralis* (6. ábra: A: 6)

— elülső, *clavus pronotalis anterior* (6. ábra: A: 4)

— hátulsó, *clavus pronotalis posterior* (6. ábra: A: 8)

előhát taraj → előhát gerinc

előhát varrat, *sutura pronotalis* (7. ábra: A: 3)

— elülső-középső, *sutura pronotalis antemedialis*

— haránt, *sutura pronotalis transversalis* (6. ábra: C: 23): az előhát felszínén keresztirányban futó sekély barázda

— hosszanti, *sutura pronotalis longitudinalis*: az előhát felszínén előlről hátrafelé húzódó, jellegzetes, rendszerint középső helyzetű barázda

előhát vonal, *linea pronotalis*: az előhát felszínén húzódó, középső vagy oldalsó helyzetű, rendszerint hosszanti lefutású vonalszerű barázda

előhomlok, *praepronotum* (2. ábra: A: 6): a homloklemez elülső része, amelyet az utóhomloktól a haránt homlokvonal választ el

előhomloklemez → előhomlok

előközépső, *praemedialia*: a tarka kérészek sugárere és középere közt futó hosszanti ér megnevezése

elő szájúság, *prognathia*

előmell, *prosternum* (6. ábra: A: 39): 1. az előtor alsó, has felőli, ill. a tormell elülső része; 2. → mellelőlemez

előmell barázda → mellelőbarázda

előmell csípő, *coxosternum prothoracale*: az elülső láb csípője alatt fekvő mellelőlemez ízületi nyúlványa

előmell-lemez, *eusternum prothoracale*: az előtöri mellelőlemez összessége az előmell tövis nélkül

előmell-lemez szegély, *clavus proeusternalis*

előmell rész, *pars prosternalis*: a rovar test előtorának hasi fele az oldalsó és nyaki lemezekkel, valamint az elülső lábakkal együtt

előmell szegély, *clavus prosternalis*

— elülső, *clavus prosternalis anterior* (6. ábra: A: 41)

— felső-oldalsó, *clavus prosternalis dorsolateralis* (6. ábra: A: 38)

— hátulsó, *clavus prosternalis posterior* (6. ábra: A: 34)

előmell tövis, *spinasternum prothoracale* (6. ábra: B: 7): az előmell hátulsó része mögötti, ún. járulékos mellelőlemez rész

előmell tövis-szegély, *clavus propinasternalis*

előpajzs: a hangyák pajzsocskájának elülső részétől varrat révén elkülönült páros, rendszerint háromszögletű lemezke

előpofa, *praegenae*: a pofalemez elülső, homlok felőli része

előtér → légzőnyíláscsarnok

előtompor, *subtrochanter* (9. ábra: D: 9): az összetett szabad mozgású tompor tövi fele, amely a csípőhöz kapcsolódik

előtomporárok, *fossa subtrochanteralis*: az előtompor oldalán hosszanti irányban futó mély barázda

előtomporlebeny, *lobus subtrochanteralis*

— belső, *lobus subtrochanteralis interior* (9. ábra: D: 2)

— külső, *lobus subtrochanteralis exterior* (9. ábra: D: 4)

előtompor-lebenyecsűcs, *apex lobi subtrochanteralis* (9. ábra: D: 5)

előtompor-lebenyszegély, *clavus lobi subtrochanteralis*

előtomporszegély, *clavus subtrochanteralis*

— alsó, *clavus subtrochanteralis ventralis* (9. ábra: D: 7)

— felső, *clavus subtrochanteralis dorsalis* (9. ábra: D: 1)

— oldalsó, *clavus subtrochanteralis lateralis*

előtomporiüreg, *cavea subtrochanteralis* (9. ábra: D: 8)

előtomporvarrat, *sutura subtrochanteralis*: az előtompport és az utótompport elválasztó haránt barázda

előtor, *prothorax* (6. ábra: A: 1 és 7. ábra: A): a tor első szelvénye, amely az előháthból, az oldallemezekből, az előmellből, valamint az elülső végtagpárból és az önálló nyaklemezből áll

— hasi lemeze → előmell

— háti lemeze → előhát

előtoroklemez, *praegula* (1. ábra: D: 8): a toroklemez száj felőli része

előtoroldal, *propleuron* (8. ábra: A: 27): az előtor hát- és haslemeze közt elhelyezkedő kétoldali oldallemezek összessége

előtor-oldalperem, *corona pronotalis*: a bogarak erősen kitinizált előhátának párkányszerű szegélye

előtoroldal-serte, *seta propleuralis*

előtoroldal-szegély, *clavus propleuralis*

— alsó-oldalsó, *clavus propleuralis ventrolateralis* (6. ábra: A: 40)

— elülső, *clavus propleuralis anterior* (6. ábra: A: 42)

— felső-oldatsó, *clavus propleuralis dorsolateralis* (6. ábra: A: 7)

— hátulsó, *clavus propleuralis posterior* (6. ábra: A: 37)

előtoroldal-varrat, *sutura propleuralis* (7. ábra: A: 7): az előtori felső melllemez és az elülső csípőtő közt húzódó barázda

előzőna, *prozona*: az előhát fej felé eső részének elülső harmada, amely alkalmanként gallérszerűen felemelkedik

első, *primus*

— comb → elülső comb

— csípő → elülső csípő

— láb → elülső láb

— szárny → elülső szárny

— valva szegélye, *clavus valvae primae* (12. ábra: G: 12)

elülső: 1. *anterior*; 2. *anticus*

elülső-alsó, *anteinferior*

elülső-felső, *antesuperior*

elülső-oldalsó, *anterolateralis*

elülső félfedő → félszárnyfedő

— parameron → nyelecske

— pontszem → középső pontszem

elytra, -orum, n. gör. (pl.), szárnyfedők

elytrae* → *elytra*

elytron, -i, n. gör. → szárnyfedő

— **abbreviatum** → megrövidült szárnyfedő

— **abscissum** → lemetezett szárnyfedő

— **ampliatum** → kiszélesedett szárnyfedő

— **auriculatum**, füles szárnyfedő

— **brevissimum** → igen rövid szárnyfedő

— **complicatum** → egymásra hajló szárnyfedő(k)

— **connatum** → összeforrt szárnyfedő(k)

— **dehiscens** → szétálló szárnyfedő(k)

— **dimidiatum** → félhosszú szárnyfedő

— **elongatum** → megnyúlt szárnyfedő

— **fastigiatum** → peremes szárnyfedő

— **hiantum** → szétálló szárnyfedő(k)

— **integrum** → egész szárnyfedő

— **mutatum** → csonka szárnyfedő

— **subulatum**, árszerű szárnyfedő

elytrorum apex → szárnyfedőcsúcs

— **basis** → szárnyfedőtő

— **discus**, szárnykorong

elytrum, -i, n. gör. → szárnyfedő

embolium, -ii, n. lat.: 1. a szárnygyöknek a tor üregébe ízesülő, megduzzadt része; **2.** → oldalmező

empodium, -ii, n. gör. → fiókkarom

endocorium, -ii, n. gör. és lat. → pászta

endolabium, -ii, n. gör. és lat. → nyelv I

endomeron, -i, n. gör., belső ivarlebeny

— **laterale**: a rágótetvek hímvivarkészülékében levő ivarlebeny oldalsó, páros tagja

— **mediale**: a rágótetvek hímvivarkészülékében levő ivarlebeny középső tagja

endophallus, -i, m. gör. (11. ábra: D: 8): 1. a párzószerv belső vége, a phallostrema zsákszerű öble, ahonnan közvetlenül az ivarnyílás nyílik; **2.** a bolhák párzószervének csúcsi része; **3.** Blattaria → *epiphallus*

endosoma, -tis, n. gör.: a poloskák hímvivarkészülékében a párzótag phallosthecája és endophallusa közti rész

endotendon, -i, n. gör.: a bolhák párzószervében levő és az endophallust borító lemezrész

endotheca, -ae, f. gör. (11. ábra: D: 5): a hímvivarszerv páros lebenye vagy annak tokja

entognathia, -ae, f. gör., belső szájszervűség

entognath fej: az alacsonyabb rendű rovarok fejtípusa, amelyre a fejtokba behúzható szájszervek a jellemzők

entoprocessus, -us, m. gör. és lat.: a recésszárnnyúak hímvivarkészülékében a mediuncus páros, oldaló nyúlványa

entotrophia, -ae, f. gör. → entognath fej

epandrium, -ii, n. gör.: 1. a rovarok hímei 9. potrohszelvényének hátlemezéből módosult ivarnyúlvány; **2.** Diptera — ivarboltozat

* Helytelen többes szám képzés, az egyes számú alak **elytron**.

epiandrium, -ii, n. gör.: a csőrös recésszárnnyúak hímivarkészülékében a párzó-készüléket felülről ölelő, eredetileg a 9. hátlemezből módosult lebeny alatt fekvő ivarszerv felső része

epicnemis, -idis, n. gör. → mellelőborda

epicnemium, -ii, f. gör. (8. ábra: B: 14) → mellelőborda

epicranium, -ii, n. gör. → nyakszirttáj

epifrons, -tis, f. gör. és lat. (1. ábra: B: 20): a fejtető csápögdrök alatti része

epigynium, -ii, n. gör.: a légyfélék nőtényének 8. hátlemeze

epilobus, -i, m. gör.: az áll elülső, gyakran lehajló része

epimeron, -i, n. gör.: 1. a lepkék hímivarkészülékében a phallobasis oldalsó nyúlványa; 2. Mecoptera → *penuncus*; 3. Neuroptera → *entoprocessus*; 4. → csípőtőlemez (7. ábra: D: 10)

— **mesothoracale** (7. ábra: C: 9) → középtori csípőtőlemez

— **metathoracale** (7. ábra: E: 10) → utótóri csípőtőlemez

— **prothoracale** (7. ábra: A: 6) → előtóri csípőtőlemez

epimerum* → csípőtőlemez

epinotum, -i, n. gör.: a hangyák 1. potrohszervényének neve

epiphallus, -i, m. gör.: 1. a rovarok hímivarkészüléke belső részében a párzószerv tövén eredő páros, lemezszerű lebenyke; 2. a légyfélék hímivarkészülékében a basiphallus hátoldali nyúlványa; 3. a tripszek hímivarkészülékében a periandrium oldalsó lebenye; 4. Orthoptera → *pseudepiphallus*

— **csúcsa**, *caudoepiphallus*

epipharynx, -gis, m. és f. gör. (1. ábra: F: 9): 1. a szűrő-szívó szájszervű rovarok csőszerűen megnyúlt nyelőcsővének csúcsi része; 2. a rágó szájszervű rovarok rágóterének felső része, amely rendszerint a felső ajak belső felületéhez kapcsolódik

epipleuron, -i, n. gör.: 1. → felső toroldallemez; 2. → szárnyfedő mellfedője

— **mesothoracale** → középtóri felső toroldallemez

— **metathoracale** → utótóri felső toroldallemez

— **prothoracale** → előtóri felső toroldallemez

epiprocessus, -us, m. gör. és lat. (Mecoptera) → *epiandrium*

epiproctum, -i, n. gör. (11. ábra: A: 13): 1. → felső farfedő; 2. Neuroptera → *ectoproctum*; 3. Plecoptera → *supraanalis* lebeny; 4. Thysanoptera → kilencedik hátlemez

epipygium, -ii, -n. gör.: a légyfélék hímjeinek ivarszervében, tkp. a hypopygium megnevezése

episternum, -i, n. gör. (8. ábra: C: 17) → felső mell-lemez

— **mesothoracale** → középtóri felső mell-lemez

— **metathoracale** (7. ábra: E: 18) → utótóri felső mell-lemez

— **prothoracale** (7. ábra: A: 15) → előtóri felső mell-lemez

epistoma, -tis, n. gör.: 1. általános értelemben bármely lemez, amely a felső ajak fölött vagy mögött van; 2. az arc alsó része a száj és a szemek között; 3. a száj körüli lemezek együttes megnevezése; 4. → szájszöglet

epistomis** → *epistoma*

epistomum** → *epistoma*

epomia, -ae, f. gör.: a valódi fürkészek előhátának elülső szegélyéhez közel, azzal csaknem párhuzamosan húzódó, gerincszerű kiemelkedés

* Görög szó latinos végződéssel; az eredeti betűzése *epimeron*.

** Helytelen betűzések, a helyes alak: *epistoma*.

ér → szárnyér

— **analis** → tőér

— **antefurcalis**, *vena antefurcalis*: a hártýásszárnyúak hátulsó szárnyán levő rövid, középen megtört, harántos ér, amely tkp. a kurtaérnek felel meg

— **axillaris** → szegélytőér

— **csúcsi** → szárnycsúcsér

— **egybeeső** → egybeesőér

— **hosszanti**, *vena longitudinalis*: a szárny tövétől a szárny csúcsa felé futó valamelyik főér általános megnevezése

— **párhuzamos**: a hártýásszárnyúak elülső szárnylemezén a korongsejt és a saroksejt közti érszakasz

— **postmarginalis**: a fémfürkészek elülső szárnyán a szegélyér mögötti rövid érszakasz

— **sejtzáró**: a szárny haránt ereinek egyike, amely egy sejtet a szárny csúcsa felé lezár

— **verticalis**, *vena verticalis*: a hártýásszárnyúak hátulsó szárnyán levő rövid, egyenes, haránt irányban futó ér, amely tkp. a kurtaérnek felel meg
erecske, *nervulus*: egy rövid vagy megrövidült összekötő szárnyér általános megnevezése

érfolt: a hártýás szárny erein jelentkező kevésbé kitinizált, gyakran egészen kivilágosodó, fehér, foltszerű érszakasz

ergatandromorph alak: felemás, hím és dolgozó bélyegeket magán viselő hím hangya

ergatogyn alak: szárnyatlan nőstény hangya

ergatoid alak: dolgozóra emlékeztető alakú, szárnyatlan hím hangya

érköz, *interstitium*: a hónaljtómezőben vagy annak közelében levő erek közti sejtek vagy szárnyfelület megnevezése

ermineus, -a, -um, új lat., fehér

érvilla → csúcsvilla

erythrinus, -a, -um, gör., karminpiros

érzőelő léc, *crista acustica*: a szöcskék elülső lábszárában levő hangérzőelő felület, amelyen érzéksejtek ülnek

érzékkúp, *sensillum conicum*: a test felszínén levő és érzőidegekkel ellátott vagy azzal kapcsolatban álló kitindombocsk

érzőkező, *area sensillaris*: a test felszínének azon része, ahol az egymás közelében eredő érzőszőrök csoportot alkotnak

érzékszemölcs, *sensillum basiconicum*: idegvégződéssel ellátott, apró dudor a csáp, a szájszervek vagy a test egyéb felületén, amely szaglásra és ízlelésre szolgál

érzőszőr, *sensillum trichodeum*: leggyakrabban a csápon, de a test más felszínén is előforduló érzőideggel ellátott vagy azzal kapcsolatban álló, vékony kitinnyúlványka, amely szag és mechanikai ingereket vesz fel

érzőcsap, *sensillum scolopophorum*: a hang érzékelésére szolgáló rövid nyúlványban végződő érzékszerv

érzőgödör (*Coccoidea*) → érzőüreg

érzőlemez, *sensillum placodeum*: a test felszínén levő érzőideggel ellátott kitinlemezke

érzőmező: 1. a szúnyogfélék hímivarszerve fogójának belső szegélyén levő sörtézett felület; 2. → érzékező

- érzőpikkely**, *sensillum squamiformium*: pikkelyszerű lapocskákban végződő érzékszerv egyik tagja
- érzőtővis**, *sensillum chaeticum*: tapintásra alkalmas, tövisben végződő érzékszerv
- érezőüreg**, *caverna sensillaris*: a kültakaró felszínébe mélyedt s érzékszőrökkel borított üregecske
- eunotum thoracale** (7. ábra: D: 2): a hát szárnyat viselő lemeze a hátutólemez nélkül
- euplantula**, -ae, f. gör. és lat. (9. ábra: H: 9): a lábfej nyúlványkájának gallér-szerű kitüremlése
- eupleuron**, -i, n. gör. → toroldalív
- **mesothoracale** → középső toroldalív
- **metathoracale** → hátulsó toroldalív
- **prothoracale** → elülső toroldalív
- eusternum**, -i, n. gör. (7. ábra: D: 17) → mell-lemez
- **mesothoracale** → középmell-lemez
- **metathoracale** → utómell-lemez
- **prothoracale** → előmell-lemez
- eutergum thoracale** → *eunotum thoracale*
- exocorium**, -ii, n. gör. → oldalmező
- exopodium**, -ii, m. gör.: a bolhák hímvarkészülékében a *processus ventralis* felső, a hát felé eső nyúlványa
- expansio alarum** → szárnyfesztávolság
- exterior**, -ius, lat., külső
- externalis paramera** → külső parameron
- ezüstfehér**, *argenteus*

fabarna, *ligneus*

facetta → szemecske

facettás szem → összetett szem

facialium, -ii, n. lat. → arcléc

facies, -ei, f. lat. → arc

fahéjbarna, *cinnamomeus*

falx, -cis, f. lat.: a boglárkalepkék hímvarszervében levő páros, hosszú, hegyes, erősen kitinizált és sarló alakúan meghajlott nyúlvány, amely a tegumenről ered

farscuta, *stylus* (11. ábra: E: 9): a potroh végén, rendszerint a genitalis szelvények vagy lemezek szegélyén eredő páros, ritkán páratlan, pálcikaszerű, ívelt vagy tagolatlan kitinizált függelék

farfedő I, *proctum*: a potroh utolsó, rendszerint a 10. vagy a 11. szelvényéből módosult lemezpár

— **alsó**, *hypopygium*: a hártáásszárnyúak 9. haslemezeének alkalomszerű megnevezése

— **felső**, *epiproctum* (11. ábra: A: 13): a potroh végén a végbélnyílás felett elhelyezkedő, rendszerint az utolsó vagy az utolsó előtti hátlemezéből kifejlődött lemezke

— **oldalsó**, *paraproctum* (11. ábra: A: 16): a potroh végén a végbélnyílás alatt, ill. a fartoldalékok mellett elhelyezkedő, rendszerint az utolsó vagy az utolsó előtti haslemezéből kifejlődött lemezke

farfedő II, pygidium: 1. a potroh végén, általában a páros potrohfüggelékek közt helyet foglaló, az utolsó hát- és haslemezt összekötő lemezke; 2. a bogarak potrohának utolsó hátlemeze, amelyet a szárnyfedő már nem takar be

farfüggelék → fartoldalék

fargyapjú, lana: egyes lepkecsoportok potroha végének gyapjas szőrzete

farkapocs, labis: a hím lepkék ivarszervében, a tegumen dorsalis oldalának hátulsó szegélyén eredő, legömbölyített végű, szőrpamaccsal ellátott függelék

farki, caudalis

farkocska, caudula

farlemez → farfedő II

farok, cauda (11. ábra: E: 3): 1. bármilyen függelék, amely farokra emlékeztet, rendszerint a potroh végi lemezekből, a felső és alsó farfedőkből alakulnak ki; 2. a levéltetvek potroha végén, annak utolsó hátlemezből módosult testvégnyúlvány; 3. → fartoldalék

farokfüggelék, alsó → alsó farfedő

— **felső** → felső farfedő

farokrész → potrohvég rész

farpamacs: egyes nőtény lepkék potrohának végén ülő, ecsetre emlékeztető szőrösomó megnevezése

farsajka, hypopygium: a hártáásszárnyúak utolsó, rendszerint 7. haslemezőnek megnevezése

fartoldalék, cercus (11. ábra: A: 14): a rovarok potrohának végén, rendszerint a 10. szelvényen eredő tagolatlan, általában rövid, páros nyúlvány

fascia, -ae, f. lat. → szalag

fastigium, -ii, n. lat. → orom

— **genitale:** az ivarlemez felszínéről eredő, oromszerű vagy párkányos kiemelkedés

— **humemale** → válldudor

— **mediale** (1. ábra: B: 22), középorom

— **ocellare** → pontszemdudor

— **subgenitale:** a subgenitalis lemezen megfigyelhető domború, gyakran sertékkal borított kiemelkedés

— **verticale** (1. ábra: C: 1) → fejtetőcsúcs

fedő, corium: a poloskafélék félszárnyfedőjének kitinizált, kemény vagy bőrszerű középtere

fedő → operculum

fedőszárny → szárnyfedő

fehér: 1. *albidus*; 2. *albus*; 3. *candidus*; 4. *cerussatus*; 5. *ermineus*; 6. *olorinus*; 7. *virgineus*

fehéréskék, glaucus

fehérésszürke, canus

fej, caput (1. ábra: A—C): a rovar testének elülső szelvénycsoportja, amely rendkívül változatos alakú egységes fejtokká eredetileg 7 fejszelvényből forrt egybe, és magán viseli a táplálék felvételéhez szükséges, valamint a legfontosabb érzékelő szerveket

— **beékelt, caput insertum:** a tor elülső részébe mélyen benn ülő fej megnevezése

— **behúzható, caput retractile:** a torba behúzható, ill. abból kitolható fej

fej, behúzott, caput retractum

— **előreugró, caput exsertum**: a torból egy leszűkült, hosszú, ún. nyakkal kiálló fej

— **függőlegesen álló, caput verticale**: a test hossz tengelyére merőlegesen álló fej

— **harántos, caput transversum**: a hosszánál szélesebb típusú fej megnevezése

— **hosszú, caput elongatum**: a szélességénél hosszabb típusú fej megnevezése

— **kiálló homlokú, caput porrectum**

— **lejtős homlokú, caput declive**: a test hossz tengelyére tompaszögben álló fej megnevezése

— **levágott homlokú, caput perpendiculare**

— **ormányos, caput rostratum**: a fejpajzs részén megnyújtott típusú fej megnevezése

— **pajzsos, caput clypeatum**: a párkányosan szegett fej neve

— **rejtett, caput obtectum**: a tor melli részébe behúzható fej megnevezése

fejecske → *capitulum* 3

fej eleje, procephala: a fejtök elülső, a száj felé eső lemezeinek és szájrészeinek összessége

fejháromszög → nyakszirték

fejhez tartozó, cephalicus

feji, cranialis

fejnyúlvány → ormány 1

fejpajzs, clypeus (2. ábra: B): a rovar fejének elülső, a homloklemez és a felső ajak közti része, amely a homlokkal összeolvadva a homlokpajzsot, a felső ajakkal pedig a felsőajakpajzsot adja

fejpajzsárok, fossa clypealis

— **haránt, fossa clypealis transversalis** (2. ábra: B: 13): a fejpajzs felszínén húzódó, haránt irányú, sekély barázda

— **hosszanti, fossa clypealis longitudinalis** (2. ábra: B: 9): a fejpajzs felszínén húzódó, hosszanti lefutású, sekély barázda

fejpajzsbütyök, callus clypealis (2. ábra: B: 16): a lemez felszínén levő kiemelkedés

fejpajzscsúcsnyúlvány, processus clypealis apicalis (2. ábra: B: 6)

fejpajzsfog, denticulus clypealis: a fejpajzs elülső szegélyén eredő, előreugró, ékszerű nyúlvány

fejpajzsfüggelék → fejpajzslemez

fejpajzsgödör, caverna clypealis (2. ábra: B: 2): a fejpajzs felső sarkaiban megfigyelhető kisebb-nagyobb bemélyedés

fejpajzshártya, phragma clypeale: a bogarak fejpajzsa és homloka közt, olykor jól látható, hártyás felület

fejpajzslebeny, lobus clypealis (2. ábra: B: 12): a lemez felszínén eredő páratlan vagy páros kitüremlés

fejpajzslemez, lamina clypealis (2. ábra: B: 14): a fejpajzs felszínén eredő lapos függelék

fejpajzsmező, area clypealis: a fejpajzs, valamint az azt határoló varratok összessége

fejpajzsnyúlvány, processus clypealis

fejpajzsöböl, sinus clypealis: a lemez felszínén levő sekély bemélyedés, vagy az elülső szegélyének ívelt kikanyarítása

fejpajzspárkány, carina clypealis (2. ábra: B: 10)

fejpajzsserte, seta clypealis

fejpajzsserte, *belső, seta clypealis interior*

— *külső, seta clypealis exterior*

fejpajzsszegély, *clavus clypealis*

— *elülső, clavus clypealis apicalis*: a fejpajzs felső ajak felé eső széle

— *elülső-oldalsó, clavus clypealis anterolateralis*: a fejpajzs oldalszegélyének elülső, a száj felé eső része

— *hátulsó-oldalsó, clavus clypealis posterolateralis*: a fejpajzs oldalszegélyének hátulsó, a homlok felé eső része

— *oldalsó, clavus clypealis lateralis*: a fejpajzs oldalsó, a rágók felé eső széle

fejpajzstáj, *regio clypealis*: a fej elülső része, a homlok és a felső ajak által határolt területe és környéke

fejpajzstönnyűvány, *processus clypealis basalis* (2. ábra: B: 4)

fejpajzstőszegély, *clavus clypealis basalis* (2. ábra: B: 17): a fejpajzs felső, a homloklemez felé eső széle

fejpajzsüreg → fejpajzsgödör

fejpajzsvarrat, *sutura clypealis*: a fejpajzs és a homlok közti haránt irányban futó barázda

fejpajzsvonál, *linea clypealis*

— *haránt, linea clypealis transversalis* (2. ábra: B: 1): a fejpajzs lemezének közepén futó harántos barázda, amely az elő- és utófejpajzsot választja el egymástól

— *hosszanti, linea clypealis longitudinalis* (2. ábra: B: 8)

fejszarv: a fej elülső felületén levő szarvszerű nyúlvány, amely rendszerint merev, de alkalmanként mozgatható is lehet

fejtető, *vertex* (1. ábra: A: 1): a fejtök felső része, amelyet gyakran varratok határolnak, és felszínén rendszerint páros pontszem található

fejtetőcsúcs, *fastigium verticale* (1. ábra: C: 1): a fejtető lemezén levő páros vagy páratlan kiemelkedés, esetleg a lemez magasabban kiemelkedő részének megnevezése

fejtetőléc, *crista verticalis*: a bogarak fejtetői lemezének rendszerint haránt irányban futó kiemelkedése

fejtetőlemez: **1.** a légyfélék fejtetőjének ujjszerűen, előrefelé, a homlokmező irányába mutató nyúlványa; **2.** → fejtető

— *elülső* (Strepsiptera) → előfejtető

fejtetőmező, *area verticalis*: közvetlenül a pontszemek mögött levő négyszögletes, trapéz vagy hordó alakú terület, amelyet gyakran kétoldali fejtetővarratok határolnak

fejtetőserte, *seta verticalis*

— *belső, seta verticalis interior*

— *külső, seta verticalis exterior*

fejtetőszegély, *clavus verticalis*: a fejtetői lemez egyik varrattal kapcsolatos vagy más lemezekkel határos széle

— *belső epistomatalis: clavus verticalis epistomatalis interior* (1. ábra: A: 13)

— *külső epistomatalis, clavus verticalis epistomatalis exterior* (1. ábra: A: 12)

fejtetőtáj, *regio verticalis*: a fej felső része, az összetett szemek, a homlok és a nyakszirt lemeze által határolt terület és szűk környéke

fejtetővarrat, *sutura verticalis*: a hártýásszárnyúak fejtetőmezőjét kétoldalt határoló, egyenes vagy ívelt sekélyebb, gyakran azonban mélyebb barázda

— *haránt, sutura verticalis transversalis* (1. ábra: A: 21)

— *hosszanti, sutura verticalis longitudinalis* (1. ábra: A: 4)

fejtok I, *capsula*: a fej szájszervek és függelékek nélküli része

fejtok II, *cephalotheca*: a legyezőszárnyúak nőtényének, a lárvális bőrből visszamaradó feji és előtöri részének együttes megnevezése

fejtor, *cephalothorax*: a pajzstetvek és a legyezőszárnyúak fejének és torának összeolvadt szelvénylemezeinek megnevezése, amelyhez az utóbbiak esetében még az 1. potrohszelvény is csatlakozik

fekete, *niger*

feketéllő, *nigricans*

feketés: 1. *ater*; 2. *atramentarius*; 3. *atrus*; 4. *obscurus*; 5. *piceus*

feketéskék, *atrocoeruleus*

feketészöld, 1. *atrovirens*; 2. *atroviridis*

félfedő → félszárnyfedő

félgyűrű, alsó → haslemez II

— felső → hátlemez

felső, *superior*

— ajak, *labrum* (2. ábra: C): a rovar fejének felső szájszervi páratlan függeléke, a szájszervet alkotó 4 páros és páratlan rész legfelső, a fejpajzs alatt elhelyezkedő része

felsőajak-árok, *fossa labralis*

— haránt, *fossa labralis transversalis* (2. ábra: C: 9): a felső ajak felszínén futó, haránt irányú sekély barázda

— hosszanti, *fossa labralis longitudinalis* (2. ábra: C: 6): a felső ajak felszínén levő, s a felsőajak-vonallal azonos helyzetű, sekély barázda

felsőajak-csúcsszegély, *clavus labralis epistomatalis* (2. ábra: C: 4)

felsőajak-félcső: a szúnyogfélék szűrő-szívó szájszuronyát felülről borító félhengerpalást megnevezése

felsőajak-mező, *area labralis*: a rágó szájszervű rovarok fejének felső ajki lemeze a felsőajakpajzs-varrattal együtt

felsőajak-öböl, *sinus labralis*: a felső ajak lemezének felszínén levő sekély bemélyedés, vagy az elülső szegély ívelt kikanyarítása

felsőajakpajzs, *clypeolabrum* (2. ábra: E): a rovarfej felső ajkának és a fejpajzsának összeolvadt, közös lemeze

felsőajakpajzs-barázda, *fossa clypeolabralis*

— haránt, *fossa clypeolabralis transversalis*: az egyesült lemezen haránt irányban futó sekély árok

— hosszanti, *fossa clypeolabralis longitudinalis*: az összeforrt lemezen végigfutó, egyesült tő- és csúcsbarázda megnevezése

felsőajakpajzs-csúcsbarázda, hosszanti (2. ábra: E: 6), *fossa clypeolabralis longitudinalis apicalis*

felsőajakpajzs-csúcsszegély, *clavus clypeolabralis apicalis* (2. ábra: E: 7)

felsőajakpajzs-csúcsvonal, *linea clypeolabralis apicalis* (2. ábra: E: 5)

felsőajakpajzs-lebeny, *lobus clypeolabralis* (2. ábra: E: 8): az összeforrt lemez felszínén, olykor a hátulsó szegély közelében eredő páros vagy páratlan kitüremlés

felsőajakpajzs-lemez, *lamina clypeolabralis* (2. ábra: E: 9): az összeforrt lemez felszínén eredő párkányszerű kitüremlés

felsőajakpajzs-nyúlvány, *processus clypeolabralis* (2. ábra: E: 4)

felsőajakpajzs-szegély, *clavus clypeolabralis*

— elülső → felsőajakpajzs-csúcsszegély

— hátulsó → felsőajakpajzs-tőszegély

felsőajakpajzs-szegély, oldalsó, *clavus clypeolabralis lateralis*

felsőajakpajzs-tőbarázda, hosszanti (2. ábra: E: 10), *fossa clypeolabralis longitudinalis basalis*

felsőajakpajzs-tőszegély, *clavus clypeolabralis basalis* (2. ábra: E: 1)

felsőajakpajzs-tővonal, *linea clypeolabralis basalis* (2. ábra: E: 2)

felsőajakpajzs-varrat, *sutura clypeolabralis* (1. ábra: B: 16)

felsőajakpajzs-vonal, haránt, *linea clypeolabralis transversalis* (2. ábra: E: 3)

felsőajak-serte, *seta labralis*

felsőajak-táj *regio labralis*; a rágó szájszervü rovarok fejének száj feletti része és annak környéke

felsőajak-szegély, *clavus labralis*

— elülső → felsőajak-csúcsszegély

— oldalsó, *clavus labralis lateralis* (2. ábra: C: 3): a lemez oldalsó, a rágók felé eső széle

felsőajak-tőszegély, *clavus labralis basalis* (2. ábra: C: 1): a lemez felső, a fejpajzs felé eső széle

felsőajak-varrat, *sutura labralis*: a felső ajak és a fejpajzs közt húzódó haránt irányú barázda

felsőajakvég, *praelabrum* (2. ábra: C: 7): a száj fedőlemezőnek elülső szegélye lemezszerűen szétterülő, ritkán lefűződött része

felsőajak-vonal, *linea labralis*

— haránt, *linea labralis transversalis* (2. ábra: C: 2): a felső ajak felszínén látható haránt irányú, keskeny bemélyedés

— hosszanti, *linea labralis longitudinalis* (2. ábra: C: 5): a felső ajak felszínén levő, hosszanti lefutású, keskeny bemélyedés

felső állkapocs → rágó

felső mell-lemez, *episternum* (8. ábra: C: 17): a csípő felett levő kéttagú lemez-pár elülső, a mell felé eső tagja

— — előtori, *episternum prothoracale* (7. ábra: A: 15)

— — középtori, *episternum mesothoracale*

— — utótori, *episternum metathoracale* (7. ábra: E: 18)

felső mell-lemezszegély, *clavus episternalis* (9. ábra: B: 8)

— — előtori, *clavus proepisternalis* (7. ábra: A: 14)

— — középtori, *clavus mesepisternalis* (7. ábra: C: 19)

— — utótori, *clavus metepisternalis* (7. ábra: E: 17)

felső-oldalsó, *dorsolateralis*

felső toroldallemez, *epipleuron*: a toroldallemez felső részén megfigyelhető lemezes nyúlvány

— — előtori, *epipleuron prothoracale*

— — középtori, *epipleuron mesothoracale*

— — utótori, *epipleuron metathoracale*

— toroldallemez-csúcs, *apex epipleuralis*: a felső toroldallemez elülső és hátulsó szárnyak tövei közé benyúló részének csúcsa

— toroldallemez-szegély, *clavus epipleuralis*

— — előtori, *clavus proepipleuralis*

— — középtori, *clavus mesepipleuralis*

fél szárnyfedő, *hemielytron*: a poloskafélék félfedeles szárnya, amelynek elülső része bőrszerű, a csúcsi része pedig hártyás

felülső → felső

femur, -oris, n. lat.: 1. → comb (9. ábra: F); 2. Coleoptera — *manubrium* 5

femur pedis anterioris → elülső comb

— — **medialis** → középső comb

— — **posterioris** → hátulsó comb

fenestra, -ae, f. lat.: 1. a szitakötők hímvarkészülékében a 2. hátlemez kétoldali alsó szegélyének együttes megnevezése; 2. a természetek fején látható világosszínű sekély bemélyedés; 3. → ablak

— **externa** → külső ablak

— **interna** → belső ablak

ferrugineus, -a, -um, lat.: 1. barnásvörös; 2. rozsdabarna

fésű, ctenidium: 1. a test felszínén, általában egy testlemez hátulsó szegélyén vagy annak közelében megjelenő, egy vonal mentén rendeződött, rendszerint hátrafelé meredő serték összessége; 2. → pollenfésű

— **előtöri, ctenidium prothoracale:** az előhát hátulsó szegélyén eredő, többnyire vaskos tüskékből, esetleg vékonyabb sörtékből álló sor

— **középtöri, ctenidium mesothoracale:** a középhát hátulsó szegélyén eredő sertesor

— **utótöri, ctenidium metathoracale:** az utóhát hátulsó szegélyén eredő sertesor

fésűszerv: a bábtöjőlegyek potrohának 1. haslemezén kitinfogacskákból álló, fésűszerű kapaszkodószerve

fibula, -ae, f. lat.: 1. a bolhák nőtényének 8. haslemeze alatt elhelyezkedő vagina oldalöble; 2. az elülső szárny hátulsó szegélyének tövén levő szárnylemezke a lepkéknél és a tegzeseknél; 3. *Lepidoptera* → *anellus*

filamentum, -i, n. lat.: a párzókészülék vagy egy potrohvégi lemez szegélyéről eredő hosszú, vékony nyúlványka

— **caudale** (*Ephemeroptera*) → potrohfüggelék

filum, -i, n. lat., fonal

— **caudale** → végfonal

— **terminale** → végfonal

fiókborda → köztes háljtőér

fiókér → köztes hónaljtőér

fiókkarom, empodium: a lábfejsúcsízen levő, rendszeren páratlan, középső helyzetű, lapos, talpfüggelék vagy sörteszerű nyúlvány

fióklábfejíz, arthrium: a bogarak apró, rejtett lábfejíze

fióknyelv, paraglossa (3. ábra: E: 6): az alsó ajak állán levő páros vagy páratlan külső karéj megnevezése

fióknyelvárak, fossa paraglossalis: a fióknyelv felszínén levő, rendszerint hosszanti lefutású bemélyedés

fióknyelvsúcs, apex paraglossalis (3. ábra: E: 8)

fióknyelvlebeny, lobus paraglossalis (3. ábra: E: 7): az alsó ajak külső karéjának felszínén levő lemezes kitüremlés

fióknyelv-lebenysúcs, apex lobi paraglossalis

fióknyelvlemez, lamina paraglossalis (3. ábra: E: 9): a fióknyelv belső szegélyén eredő párkányszerű kitüremlés

fióknyelvserte, seta paraglossalis

fióknyelvszegély, clavus paraglossalis

fióknyelvszőr, pilus paraglossalis

fióknyelvvarrat, sutura paraglossalis: a fióknyelv és az alsó ajak középlemeze közt húzódó harántos barázda

fiókszárny, alula: a legyek és a bogarak egyes csoportjai szárnylemezének tövén, a hátulsó szegély közelében, fülszerűen elkülönülő szárnyrészlet

fiókszem → **pontszem**

fissura, -ae, f. lat., hasadék

— **medialis**: a bőrszárnyúak hímvarkészülékében a központi páratlan ivarlemez elülső szegélyén levő középső, hosszanti bemetszés

fistula, -ae, f. lat.: a bolhák hímvarkészülékében ivarlemezzé módosult 9. haslemez megnevezése

flabellum, -i, n. lat. (4. ábra: B: 9): 1. a méhfélék nyaló szájszerv típusának közepén fekvő, elvékonyodott állvégsúcsa; 2. → csápостор 1

flagellum, -i, n. lat.: 1. a szitakötők hímvarkészülékének hártvás nyúlványa, amely a glans és a prophallus közt helyezkedik el; 2. a homokfutrinkák hímvarkészülékében levő igen változatos alakú, virga néven is ismert kitinképződmény; 3. Heteroptera → *processus vesicae*; 4. Lepidoptera → *ampulla*; 5. → csápостор 1

flammeus, -a, -um, lat., lángpiros

flavovirens, -tis, lat.: 1. sárgászöld; 2. zöldessárga

flavus, -a, -um, lat., sárga

flocculus, -i, m. lat.: egyes hártvásszárnyúak hátulsó csípőjén vagy tomporán levő szőrös vagy sörtézett felület

fog I, dens: a testlemez szegélyén vagy felszínén levő, belül sejtes felépítésű, rendszerint tompa, csapszerű kitinnyúlvány

fog II, mola (3. ábra: B: 4): a rágók belső szegélyén ülő csapszerű kitinnyúlvány

fogacska, denticulus

fogas, dentatus

fogazott, dentatus

— **sűrűn, denticulatus**

foghoz tartozó, dentalis

foglebeny, lobus molaris

foglebenysúcs, apex lobi molaris

fogó I, cercus (11. ábra: A: 14): 1. rendszerint erősen kitinizált, módosult fartoldalék; 2. a lábaspotrohúak és a bőrszárnyúak potroha végén eredő tagolatlan, jellegzetesen módosult, páros kitinnyúlványa, amely védekezésre, alkalmanként a táplálék megragadására szolgál
alakú nyúlvány → fogó I

— **aszimmetrikus, cercus asymmetricus**: a bőrszárnyúak potrohvégi tükörképileg egyenlőtlen, azaz részaránytalan függeléklemezeinek neve

— **belső, gonocoxa**: a hártvásszárnyú hímek ivarszervi páros függeléke, amely egy felső helyzetű sagittából és egy alsó helyzetű volsellából forrt össze

— **hypopygialis**: a bábtojólegyek utolsó potrohszelvényén eredő páros ivarkampó

— **macrolabia-típusú**: a bőrszárnyúak potrohvégi, erősen megnyúlt függeléklemezeinek neve

— **microlabia-típusú**: a bőrszárnyúak potrohvégi, feltűnően megrövidült függeléklemezeinek neve

— **szimmetrikus, cercus symmetricus**: a bőrszárnyúak potrohvégi, tükörképileg egyforma, azaz részarányos függeléklemezeinek neve

fogó II, stylus 3; 1. a hím gleccsersáskák ivari lábának 2. csúcsi íze; 2. a hímvarkészülék páros, a 9. hátlemezből módosult lemezes része, amelynek csúcsán gyakran ivarkampó vagy ivarkarom van

fogókarom, chelicera: a fogólábú poloskák elülső lábának módosult lábfeje, amely a lábszár sajátosan alakult csúcsával egy hatásos fogószerkezetet képez

- fogókészülék:** a bolhák hímvarkészülékének párzóapparátusa, amely a fogó tölemezből, egy nyélből, valamint egy mozgatható és egy nem mozgatható nyúlványból áll
- fogóláb, *pes raptorius*:** az elülső láb, a táplálék megragadására módosult, olló-szerűen működő típusa
- fogólebeny, *lobus cercalis*:** a bőrszárnyúak potrohvégi fogójának belső tövi szegélyén levő lemezes kiszélesedés
- fogólebenycsúcs, *apex lobi cercalis*:** a bőrszárnyúak potrohvégi fogója lebenyének szegélycsúcsa
- fogó nyele** → fogónyel
- fogónyel, *manubrium*:** a bolhák hímvarkészülékében levő fogó tölemeze alatti, ún. alsó lemezsze
- fogószegély (*Dermaptera*), *clavus cercalis***
- **belső, *clavus cercalis interior*:** a bőrszárnyúak potrohvégi fogójának belső szegélye
 - **külső, *clavus cercalis exterior*:** a bőrszárnyúak potrohvégi fogójának külső szegélye
- fogótövis, *denticulus spinacercalis*:** a bőrszárnyúak potrohvégi fogójának felszínén eredő tövisszerű nyúlvány
- fogsor, *series denticulorum***
- folt, *macula*:** általában szabálytalan alakú, a test felszínén vagy a szárny felületén megjelenő, rajzlati elem
- **apicalis, *macula apicalis*:** egyes lepkék elülső szárnya csúcsa előtt nyugvó, rendszerint háromszög alakú rajzlati elem
 - **holdforma, *lunula***
 - **hypostigmális:** a szúnyogfélék középtora oldalán az elülső légzőnyílás alatt levő, pikkelyekből álló mező
 - **mesepimerális:** a szúnyogok középtori csípőlemeze felületén levő, pikkelyekből álló mező
 - **ovális, *macula ovata***
 - **parastigmális,** a szúnyogfélék torának oldalán, az elülső légzőnyílás mögött levő, pikkelyekből álló mező
- foltpetty, *pustula*:** nagyobb kiterjedésű petty megnevezése
- folt sor, *series macularum***
- fonák:** a szárnylemez alsó felszíne
- fonal, *filum***
- fonókészülék:** a szövőlábuak elülső lábának megnagyobbodott lábfejtőizén alul levő üreges szőrök, kb. 100 tagból álló csoportja
- foramen, -inis, n. lat., lyuk**
- **basilare:** a poloskák ivarkészülékében a hímvivarvezeték számára kialakult nyílás a párzókészülék tölemezen
 - **genitale:** az ivarszerv belső testüregének általános megnevezése
 - **gnathale** → szájnylás
 - **magnum** → *foramen occipitale*
 - **occipitale** (1. ábra: C: 2): a gerinces állatok öreglikával analóg nyílás a fej hátulsó felületén
 - **orale** → szájnylás
- forceps, -ipis, f. lat.: 1.** a külső ivarkészülékben a párzást elősegítő, rendszerint páros nyúlvány megnevezése; **2.** *Blattaria* és *Coleoptera* partim → párzószerű; **3.** *Diptera* partim → fartoldalék; **4.** *Ephemeroptera* → gono-

- stylus*; 5. Hymenoptera partim → belső fogó; 6. Lepidoptera partim → *valvae*; 7. Protura → *periphallus*; 8. → fogó
- fossa, -ae, f. lat., barázda
- antennae (Siphonaptera) → csápgödör
 - antennalis, csápárok (3. ábra: C: 1)
 - basicoxalis → csáptőárok
 - basinotalis, hátalaplemez-barázda
 - basitrochanteralis → tomportőárok
 - clypealis, fejpajzsárok
 - — longitudinalis (2. ábra: B: 9) → hosszanti fejpajzsárok
 - — transversalis (2. ábra: B: 13) → haránt fejpajzsárok
 - clypeolabralis, felsőajakpajzs-barázda
 - — longitudinalis → hosszanti felsőajakpajzs-barázda
 - — — apicalis (2. ábra: E: 6), hosszanti felsőajakpajzs-csúcsbarázda
 - — — basalis (2. ábra: E: 10), hosszanti felsőajakpajzs-tőbarázda
 - — — transversalis → haránt felsőajakpajzs-barázda
 - coxalis → csípőbarázda
 - dorsalis → hátbarázda
 - femoralis (9. ábra: C: 3) → combárok
 - frontalis, homlokárok
 - — longitudinalis (2. ábra: A: 13) → hosszanti homlokárok
 - — transversalis (2. ábra: A: 14) → haránt homlokárok
 - frontoclypealis, homlokpajzsbarázda
 - — apicalis, homlokpajzs-csúcsbarázda
 - — — longitudinalis → hosszanti homlokpajzsbarázda
 - — — — apicalis (2. ábra: D: 11), hosszanti homlokpajzs-csúcsbarázda
 - — — — basalis (2. ábra: D: 14), hosszanti homlokpajzs-tőbarázda
 - — — transversalis (2. ábra: D: 12) → haránt homlokpajzsbarázda
 - galealis, külső állkapocskaréj-árok
 - genalis → pofabarázda
 - glossalis → állvégárok
 - labralis, felsőajak-árok
 - — longitudinalis (2. ábra: C: 6) → hosszanti felsőajak-árok
 - — transversalis (2. ábra: C: 9) → haránt felsőajak-árok
 - lacinialis, belső állkapocskaréj-árok
 - mandibularis, rágóárok
 - — exterior, külső rágóárok
 - — interior, belső rágóárok
 - mesobasicoxalis, középső csípőtőárok
 - mesocoxalis → középső csípőbarázda
 - mesonotalis, középhátbarázda
 - — longitudinalis → hosszanti középhátbarázda
 - — transversalis → haránt középhátbarázda
 - mesotrochanteralis, középső tomporárok
 - metabasicoxalis, hátulsó csípőtőárok
 - metacoxalis → hátulsó csípőbarázda
 - metanotalis, utóhátbarázda
 - — longitudinalis, hosszanti utóhátbarázda
 - — transversalis → haránt utóhátbarázda
 - metatrochanteralis, hátulsó tomporárok

fossa notalis → hátbarázda

— **paraglossalis** → fióknyelvárok

— **pleurostomatalis** → arclemézárók

— **postgenalis** → utópofaárok

— **praebasicoxalis**, elülső csípőtőárok

— **praecoxalis** → elülső csípőbarázda

— **pronotalis** → előhátbarázda

— **protrochanteralis**, elülső tomporárok

— **scutalis** → hátbarázda

— **sternalis** (7. ábra: B: 17), mellbarázda

— **subcoxalis**, csípőlemezárók

— **subtrochanteralis** → előtompor-árok

— **tibialis** (9. ábra: G: 5) → lábszárbarázda

— — **longitudinalis** → hosszanti lábszárbarázda

— — **transversalis** → haránt lábszárbarázda

— **trochanteralis** → tomporárok

— **ventralis** → alsó barázda

fossula, -ae, f. lat., árkocska

fovea, -ae, f. lat.: 1. gödör; 2. üreg

— **antennalis** → csápgödör I

— **tentorialis anterior** (2. ábra: A: 12) → homlokpajzs-üregecske

— — **posterior** → utónykszírt-üregecske

főér: 1. a tripszek szárnylemezének elülső, hosszanti ere, amely eredetileg a sugárérnek felel meg; 2. a fémfürkészek szegélyere alatt elhelyezkedő, meghajlott erecske

főérzögödör, *rhinarium*: a szagok érzékelésére kialakult mélyedés, így pl. a levéltetvek utolsó két csápizében levő elsődleges érzögödör megnevezése

fraenum, -i, n. új lat. → akasztótüske

fraenum, -i, n. lat.: 1. → csücsmező; 2. → hónaljlemez

frenulum, -i, n. új lat. → akasztótüske

frenum, -i, n. lat.: 1. → csücsmező; 2. → hónaljlemez

frons, -tis, f. lat. (2. ábra: A) → homlok

frontalis ív → homlokív

frontoclypeus, -i, m. lat. (2. ábra: D) → homlokpajzs

fulcrum, -i, n. lat.: 1. a legyezőszárnyúak hímjének szárnytőlemeze mögötti, oldalsó helyzetű, páros lemezskéje; 2. a bolhák hímvarkészülékében levő fistula felett eredő lemezszerű nyúlvány; 3. *Lepidoptera* → *anellus*

fuliginous, -a, -um, lat., füstösbarna

fuliginosus, -a, -um, lat., füstösbarna

fullánk, *aculeus*: a hártýásszárnyúak potroha végében elhelyezkedő, kiölthető szúrókészülék, amely tkp. a nőstények módosult tojócsöve

— **védőhüvely**: a fürkészdarázsak tojókészülékének külső, páros, félhenger-szerű lebenye

fultura inferior: a lepkék hímvarkészülékében az aedoeagus felett elhelyezkedő diaphragma alsó része

— **penis**: a lepkék hímvarkészülékében levő párzószerv egészére vonatkozó megjelölés

— **superior**: a lepkék hímvarkészülékében az aedoeagus felett elhelyezkedő diaphragma felső része

fulvus, -a, -um, lat., sárgásbarna

fumatus, -a, -um, lat., füstszürke

fumidus, -a, -um, lat., füstszínű

fumosus, -a -um, lat., füstszürke

funiculus, -i, m. lat. → csápостор II

furca, -ae, f. lat.: 1. a tripszek spinulája mellől oldalirányban elágazó mélyedés; **2.** Collembola → ugróvilla; **3.** Lepidoptera — villa

— **cubitalis** → könyökérvilla

— **medialis** → középervilla

— **radialis** → sugárérvilla

furcasternum, -i, n. lat. és gör. (7. ábra: B: 13) → mellvilla

— **mesothoracale** (6. ábra: B: 13) → középtori mellvilla

— **metathoracale** (6. ábra: B: 21) → utótori mellvilla

— **prothoracale** (6. ábra: B: 43) → előtóri mellvilla

furcella, -ae, f. lat.: a mellvilla tüskeszerű nyúlványa

furcula, -ae, f. lat. → középtori mellvilla

fűrőcső → tojócső

fuscus, -a, -um, lat., barna

fustis, -is, m. lat.: a nőtény tripszek 9. haslemeze hátulsó szegélye előtt megfigyelhető kitinléc

futólab, pes cursorius

függelék I, appendicula

függelék II, cuneus: a poloskafélék félfedőjének fedője és hártýája közti gyakran háromszögletű területe

függelék III, lobus apicalis: a szúnyogfélék hímvivarkészülékében a nyelecske csúcán eredő nyúlványa

függelék IV: egyes légyfélék szárnyán jelen levő rövid érszakasz, amely tkp. a sugárér 4. szakasza tövi részének is tekinthető

— **fonalszerű → végfonal**

— **fogószerű → fogó**

— **pálcikaszerű → farcsuta**

függelékleány, lobus appendicularis: a hím szitakötők potroha végén levő analis függelék felszínén látható lemezszerű kitüremlés

függelékű, basicercus: a potrohfüggelék 1. tövi íze vagy része

függőér (Hymenoptera: Symphyta): 1. az elülső szárnyon megfelel a 4. tőérnek; **2.** a hátulsó szárnyon megfelel a 3. és a 4. tőérnek, az utóbbi csak egy apró dudor formájában jelentkezik a 3. tőér test felé eső szegélyének felső egyharmadában

füstősbarna: 1. fuligineus; 2. fuliginosus

füstszínű, fumidus

füstszürke: 1. fumatus; 2. fumosus

fűzöld, gramineus

galea, -ae, f. lat. (3. ábra: D: 16) → külső állkapocskarój

galeolacinia, -ae, f. lat.: a külső és a belső állkapocskarój egyesült, összeforrt lemeze

gallér I, acrotergum (6. ábra: C: 4): a torhát elülső, a fej felé eső része, amely a hátelőlemezt gallérszerűen szegélyezi

gallér II, patagium: 1. a nagylepkek jellegzetes előtóri szőrképlete; **2.** a bolhák középtora hátulsó szegélyének kissé fel-, ill. kiemelkedő pereme

gallérszegély, clavus acrotergalis (7. ábra: A: 17)

gallérvarrat, *sutura acrotergalis* (6. ábra: C: 24)

garat, *pharynx*

gastrocoelium,* -ii, n. gör. és lat.: → potrohmedélyedés

gena, -ae, f. lat. (1. ábra: G) → pofalemez

geniculus, -i, m. lat.: a lepkék hímvarkészülékében az aedæagus vezetékének egyik kiöblösödése

genitalia, -ium, n. lat. (pl.) → ivarkészülék

genu, -us, n. lat. (9. ábra: G: 6) → térd

gerinc, *carina*

gesztenyebarna, *castaneus*

gesztenyeszínű, *badius*

gipszfehér, *gypseus*

glans, -dis, f. lat.: a hím szitakötők prophallusának vége vagy annak terminális szakasza

glaucus, -a, -um, gör., fehéreskék

glossa, -ae, f. gör. (3. ábra: E: 11) → állvég

glymma, -tis, n. gör. → potrohnyélvájat

gnathos, -i, f. gör.: a lepkék hímvarkészülékének páros függeléke, amely a tegumen hátulsó szegélyén az uncus töve közelében ered és a tuba analis mellett nyúlik hátrafelé

gonapophysis, -is, f. gör.: 1. mindkét ivar coxopodiuma középső, ún. tőnyúlványa, amely a potroh 9. hátlemeze alatt fekszik; 2. a szitakötők hímvarkészülékének külső lemezei közt levő, páros, kicsiny lemezke; 3. a hím lepkék potrohfüggeléke alatt fekvő belső, páros, oldalsó helyzetű fultura penis; 4. → tojócsőhüvely; 5. Coleoptera partim → páرزószerv; 6. Diptera: Limoniidae → ivarfüggelék; 7. Diptera: Muscidae → elülső parameron; 8. Homoptera → farcsuta; 9. Neuroptera → *pseudostylus*; 10. Thysanura → ivarfüggelék

— **alsó**, *gonapophysis ventralis* (12. ábra: A: 4): a nőtények 8. hátlemezből, valamint coxopodiumából származó alsó helyzetű ivarlebeny

— **dorsalis** (12. ábra: B: 4) → felső gonapophysis

— **felső**, *gonapophysis dorsalis* (12. ábra: B: 4): a nőtények coxopodiumából eredő, ún. 9. háti ivarnyúlvány

— **ventralis** (12. ábra: A: 4) → alsó gonapophysis

gonarcus, -us, m. gör. és lat.: a recésszárnnyúak hímvarkészülékében a mediuncus középső helyzetű lemeze

gonit: a legyek hímvarszervének tövi részén levő páros nyúlvány

gonobasis, -is, f. gör.: 1. egy adott ivarlemez alapja vagy tövi része; 2. Neuroptera → *gonarcus*

gonochaeta, -ae, f. gör.: az elevenészülő levéltetvek analis lemezének hátulsó szegélyéhez közel eredő változó számú, ún. pamatba csoportosuló dudorok egyike

gonoclavus, -i, m. gör. és lat.: a skorpiófátyolkák nőténye medigyniumának páros lemezkéje

gonocondylus, -i, m. gör.: a hátyáásszárnnyúak hímvarkészülékében levő gonobasis alsó hasi szegélye előtt fekvő kisméretű, középső helyzetű lemezkéje

gonocoxa, -ae, f. gör. és lat.: 1. a potroh végén levő, rendszerint erősen kitü-

* Helyes betűzése: *gastrocaelium*.

- zált, páros függelék általános megnevezése; 2. a csőrösrecésszárnyúak hímvarkészülékében, a 9. haslemezéből módosult ivarlebeny megnevezése; 3. a recésszárnyúak 9. haslemezéből kialakult alaplemez, amely a hypovalva két oldalán helyezkedik el; 4. Grylloblattoidea → *coxopodium*; 5. Hymenoptera → belső fogó
- gonocrista**, -ae, f. gör. és lat.: a recésszárnyú hímek potroha végén, a 9. haslemez szegélyén levő, gyakran kissé szklerotizált hártya, amelyen apró fogacsák ülnek
- gonoforceps**, -ipis, f. gör. és lat. 1. → *gonocoxa*; 2. Hymenoptera → belső fogó
- gonolacinia**, -ae, f. gör. és lat. → *digitus*
- gonomacula**, -ae, f. gör. és lat.: a potrohvégi ivarlemezen előforduló szőrölt
- gonopodium**, -ii, n. gör. → ivarláb
- gonoporus**, -i, m. gör. (11. ábra: D: 6): 1. → ivarnyílás; 2. → párzónyílás
- gonostipes**, -itis, m. gör. és lat. (Mecoptera) → *gonocoxa* 2
- gonostylus**, -i, m. gör.: 1. a potrohszervény egyik haslemezéből módosult, megnyúlt ivarfüggelék; 2. a hártýásszárnyúak h mivarkészülékében a 9. potrohszervény módosult ivarfüggeléke vagy a *valva tertia*; 3. Coleoptera és Heteroptera → ivarfüggelék 1; 4. Homoptera, Neuroptera és Mecoptera → farcsuta; 5. Raphidioptera → ivarkampó
- gonotrema**, -tis, n. gör.: a nőtények ivarnyílása előtti, gyakran hártýás és tágulékony lebeny
- gödör**: 1. *fovea*; 2. *ope*
- grafitszürke**, *oniscus*
- gramineus**, -a, -um, lat., fűzöld
- griseus**, -a, -um, lat., szürke
- gula**, -ae, f. lat. (1. ábra: D) → toroklemez
- gulamentum**, -i, n. lat.: egységes taggá összeforrt toroklemez és áll megnevezése
- gynandromorph alak**: hím és nőtény jellegű bélyegeket magán viselő hím hangya
- gynaekan alak**: külső megjelenésében és alakjában nőtényre emlékeztető hím hangya
- gynaekoid alak**: petéket rakó dolgozó hangya
- gynatrium**, -ii, n. gör. és lat.: az egyenesszárnyú és a bórszárnyú nőtények 7. haslemeze alatt levő ivarkampó
- gynoecoid-típusú láb**: a tripszek egy részének elvékonyodott elülső lába
- gypseus**, -a, -um, gör., gipszfehér
- gyűjtőgető láb**, *pes anthophorius*: a méhfélék virágpor szállítására alkalmas hátulsó végtagja, amelyet kiöblösödött lábszár, a gyűjtőkosár jellemez
- gyűjtőkosár**, *corbicula*: a virágport gyűjtő rovarok, elsősorban a méhalkatúak hátulsó lábszárának kanálszerűen kiszélesedett, homorú felületű csúcsi fele, amelyet peremszőrök szegélyeznek
- gyűjtőláb** → gyűjtőgetőláb
- gyűrű**: 1. → csápgyűrűíz; 2. → *gonobasis*
- alakú, *anularis*
- gyűrűíz** → csápgyűrűíz
- habitus**, -us, m. lat. → test
- hagymazöld**, *prasinus*
- hajnalpiros**, *auroreus*

- halánték**, *tempus* (1. ábra: C: 10): a fejtetői lemez nyakszirt előtti, a szemek mellett és mögötti, részben alatti része
- hallógödör**: az araszoló- és bagolylepkék utótorában található, a hanghullámok érzékelésére szolgáló üreg
- hallónyílás**, *porta tympanalis*: a hallószerv hárttyával fedett, vagy nyitott és a külvilággal közvetlen kapcsolatban álló nyílása
- hallószerv**, *organum chordotonalium*: a külvilággal különféle hangra érzékeny lemezekkel vagy hárttyákkal kapcsolatban álló részek összessége
- **lábszári**, *scolopidium*: a szöcskefélék elülső lábszárában elhelyezkedő hallószerv
- **dobhártyás**, *tympanum*: a hangérzékelő szervek olyan típusa, amelynél a hallónyílás bejáratát egy hárttya zárja el, pl. a sáskafélék 1. potrohszelvényében elhelyezkedő hallószerv
- hallószervüreg**, *camera tympanalis*
- hallótok**: az énekes kabócák 1. potrohszelvényében levő hanghullámokra érzékeny készülék
- halter**, **-is**, m. gör. (8. ábra: C: 6): 1. → billér; 2. → rezgettyű
- haltera*** → billér
- halványér**: a méhfélék elülső szárnyának szárnyjegye alatt levő érkezdemény megnevezése
- halványsárga**, *lividus*
- hamulus**, **-i**, m. lat.: 1. ivarhorog; 2. → kapaszkodóhorog
- **anterior** → elülső ivarhorog
- **posterior** → hátulsó ivarhorog
- hamus**, **-i**, m. lat.: 1. → horog; 2. → karom
- **genitalis**: a hímivarkészülékben előforduló kitinkampó vagy párzóhorog megnevezése
- hamuszínű** → hamuszürke
- hamuszürke**, *cinereus*
- hamvaskék**, *pruinus*
- hangadó lemez** → hanghártya
- **szerv** → ciripelő berendezés
- hanghártya**: az énekes kabócák hímjeinek 1. potrohszelvényében helyet foglaló páros, rugalmas hárttya, amelyet izomkötegek hoznak mozgásba, jellegzetes hangot keltve
- hanghólyag**: az ál-bagolylepkék elülső szárnyán kifejlődött erősen domború felület, amely a rovar által keltett ciripelő hangot felerősíti
- hangkeltő párkányzat**, *carinae stridentes*
- haránt**, *transversalis*
- harántél** → mellelőgerinc
- harántér**, *vena transversalis*: a szárnylemez hosszanti ereit összekötő, a lemez hossz tengelyére haránt irányban futó, rendszerint rövid ér
- **analis** → tőharántér
- **antecubitalis** → szegélyharántér
- **cubito-analis**, *vena transversalis cubitoanalis*: a hónaljtóér és az 1. tőér haránt összeköttetése
- **hónaljtóér**, *vena transversalis cubitalis*

* A rovtani irodalomban alkalmanként felbukkanó teljesen helytelen betűzés: helyesen: **halter**.

- harántér, medio-cubitalis, vena transversalis mediocubitalis**: a középér és a hónaljútóér közti keresztér
- **radio-medialis, vena transversalis radiomedialis**: a középér és a sugárér közti keresztér
- **szárnyjegy, vena transversalis pterostigmatalis**
- **szegély alatti, vena transversalis subcostalis**
- **tőszegély, vena transversalis praecostalis**
- **utóhónaljútóér, vena transversalis postcubitalis**
- harántlebeny, lobus transversalis**: a testlemez felszínén levő, keresztirányú kitüremlés
- harántpárkány, carina transversalis**: a testlemez felszínén vagy annak szélén levő keresztirányú gerincszerű kiemelkedés
- harántredő, carina stridentis**: a ciripelő felület recés felszínének egy redője
- harántvarrat, sutura transversalis**: a test felszínén, pl. a legyeknél a középháton, haránt irányban futó, sekély barázda megnevezése
- harántvonal, linea transversalis**
- **belső** → **belső keresztvonal**
- **külső** → **külső keresztvonal**
- harmadik, tertius**
- **comb** → **hátsó comb**
- **csípő** → **hátsó csípő**
- **láb** → **hátsó láb**
- **lábszár** → **hátsó lábszár**
- **valva szegélye, clavi valvae tertiae** (12. ábra: G: 7)
- harpago,* -onis, m. gör.** → **fogó II**
- hártya I, phragma**: a rovartest lemezei közt, ún. intersegmentalis összeköttetések, kitinizálatlan felületek
- hártya II, membrana**: 1. a hártyás szárny erezete közti felszín megnevezése; 2. a poloskafélék félszárnyfedőjének csúcsi, a bőrszerű fedő után következő szakasza
- **összekötő, connexivum I**; az egyes testlemezeket, pl. a potroh hát- és haslemezeit összekötő hártya neve
- has, sterna abdominalia**: a potrohi haslemezek összessége
- hasadék: 1. fissura; 2. rima**
- hascsúcsi, caudoventralis**
- hashoz tartozó, ventralis**
- hasi, ventralis**
- **rés, circulus**: a pajzstetvek potrohán, rendszerint a 4. és az 5. potrohszelvény közt, vagy a 4. szelvényen, a test közepén kialakult jellegzetes mélyedés
- **tömlő, tubus ventralis**: az ugróvillás rovarok 1. potrohszelvényének hasoldalán levő hengeres képlet, amely tapadó, vízfellevő és légzőszervként működik
- **tubus** → **hasi tömlő**

* A nemzetközi és hazai rovar-tani irodalomban az egyes rendekkel foglalkozó szakemberek az alábbi szakkifejezéseket is használják *harpago*, azaz *fogó II* értelemben: 1. *Diptera* → *dististylus*; 2. *Ephemeroptera* → *gonostylus* 1; 3. *Heteroptera* → *parameron*; 4. *Homoptera* és *Mecoptera* → *stylus*; 5. *Hymenoptera* → *gonostylus* 2; 6. *Lepidoptera* → *valva*; 7. *Neuroptera* → *catoprocessus*; 8. *Siphonaptera* → *hamulus*; 9. *Trichoptera* → *endomeron*; 10. *Coleoptera*: a párházakészülék belső szájkájának visszahajló fogja

- haskefe**, *scopa ventralis*: a művészméhek nőstényeinek haslemezein kialakult, sűrűn szőrözött felület, ami a virágpör szállítására alkalmas
- haslebeny** → alsó lebeny
- haslemez I**, *lamina ventralis*: a rovar testének egyik alsó, hasi helyzetű lemezének általános megnevezése
- haslemez II**, *sternum* (7. ábra: D: 18): a szelvényezett rovartest alsó, eredetileg páratlan kültakarója, amely szelvényenként önállóan, olykor összeforrtan, esetleg tagoltan fedi a testet alulról
- **első**, *sternum abdominale primum* (11. ábra: A: 25): a potroh tor felőli 1. szelvényének hasi része
 - **harmadik**, *sternum abdominale tertium* (11. ábra: A: 23): a potroh tor felőli 3. szelvényének hasi része
 - **hatodik**, *sternum abdominale sextum* (11. ábra: A: 20): a potroh tor felőli 6. szelvényének hasi része
 - **hetedik**, *sternum abdominale septimum* (11. ábra: A: 19): a potroh tor felőli 7. szelvényének hasi része
 - **kilencedik**, *sternum abdominale nonum* (11. ábra: A: 17): a potroh tor felőli 9. szelvényének, rendszerint ivarlemezékké vagy függelékekké módosult, hasi része
 - **második**, *sternum abdominale secundum* (11. ábra: A: 24): a potroh tor felőli 2. szelvényének hasi része
 - **negyedik**, *sternum abdominale quartum* (11. ábra: A: 22): a potroh tor felőli 4. szelvényének hasi része
 - **nyolcadik**, *sternum abdominale octavum* (11. ábra: A: 18): 1. a potroh tor felőli 8. szelvényének hasi része; 2. *Lepidoptera* → *sacculus*
 - **ötödik**, *sternum abdominale quintum* (11. ábra: A: 21): a potroh tor felőli 5. szelvényének hasi része
 - **praegenitalis**: a legyek potrohán az ivarszervet megelőző, módosult haslemez megnevezése
 - **tizedik**, *sternum abdominale decimum*: a potroh végén fekvő többnyire ivarlemezévé módosult 10. potrohszelvény hasi része
 - **tizenegyedik**, *sternum abdominale undecimum*: elméleti megjelölés a potroh tor felőli 11. szelvényének hasi részére, miután a szelvény a rovarok túlnyomó többségénél a potrohvégi ivarszerv egyik alkotórészévé vált
 - **tizenkettedik**, *sternum abdominale duodecimum*: a potrohvégi ivarkészülék része vagy függeléke eredeti származására utaló, elméleti megnevezés
 - **utótori** → utómell
- haslemezhibűtyök**: a fémdarazsak 3. haslemezének jellegzetes kinövése
- hasmező**, *area ventralis*: a rovartest haslemezeinek összessége
- hasnyúlvány I**, *processus sternalis*: a potroh hasi felszínén levő lebenyszerű kitüremlés általános megnevezése
- hasnyúlvány II**, *processus ventralis*: a rovar bármely testlemezének alsó, hasi felszínén vagy szegélyén eredő páros vagy páratlan lebenyszerű képződmény
- hasszegély**, *clavus sternalis*: 1. a rovartest hasoldalán levő egyik lemez széle; 2. → alsó szegély
- **elülső**, *clavus sternalis anterior*: a haslemez elülső, a fej felé eső széle
 - **hátsó**, *clavus sternalis posterior*: a haslemez hátsó, a potroh vége felé eső széle
 - **oldalsó**, *clavus sternalis lateralis*: a test egyik haslemezének oldalsó széle
- hát I**, *dorsum*: a rovartest tori vagy potrohi szelvényeinek felső oldala

hát II, notum: 1. általános értelemben a tori táj felső oldala; 2. szűkebb értelemben a tori táj szárnyakat nem viselő szelvénye, vagy szelvényeinek felső oldala

hát III, scutum (7. ábra: D: 3 és F: 13): a tor közép- és utóháti lemezeiből többé-kevésbé összeforrt, egységes pajzsszerű felületet képező felső oldala, amely rendszerint szárnyakat is hordoz

hátaácska — pajzsocska

— *serte, seta scutellaris*

— — **csúcsi, seta scutellaris apicalis**

— — **tővi, seta scutellaris basalis**

hátaácskavarrat, sutura scutellaris: a hát mögött fekvő hátaácska felszínén, ritkábban annak szegélyén futó, sekély árok

hátaalaplemez, basinotum: hátlemez középső részén fekvő, rendszeren nagyobb kiterjedésű tölemez, amelyet előlről a hátelővarrat, hátulról pedig a hátvarrat választ el a hát egyéb lemezeitől

hátaalaplemez-barázda, fossa basinotalis

háthatarázda I, fossa dorsalis

háthatarázda II, fossa notalis

háthatarázda III, fossa scutalis

hátescsúcs, apex notalis

— **elülső, apex notalis anterior:** a hát elülső, a fej felé eső, kihúzott vagy tompa vége

— **hátsó, apex notalis posterior:** a hát potroh felőli végén levő, rendszerint kihúzott, olykor nyúlványszerű vagy tompa lemezvég

hátescsúcsi, caudodorsalis

hátelőlemez I, praenotum (6. ábra: C: 5): a tori hátlemez fej felőli része, amelyet a hátaalaplemeztől a hátelővarrat választ el

— **előtori, praenotum prothoracale** (7. ábra: A: 21)

hátelőlemez II, praescutum (7. ábra: A: 1): az előhát, vagy az összeforrt közép- és utóhát elülső része

— **középtori, praescutum mesothoracale** (6. ábra: C: 9): a középtor elülső része

— **utótori, praescutum metathoracale** (6. ábra: C: 13)

hátelőlemez-szegély, clavus praescutalis (7. ábra: F: 1)

— **középtori, clavus mesopraescutalis** (6. ábra: C: 21)

hátelővarrat, sutura praenotalis (7. ábra: D: 28): a hátlemez elülső és középső részét szétválasztó barázda

háthatgerinc, crista notalis: a hát hosszanti középvonalában, előlről hátrafelé futó, lemezszerű kiemelkedés

háthoz tartozó, dorsalis

háti, dorsalis

— **rés, ostium:** a pajzstetvek fejtorán és a 7. potrohszelvényen kialakult jellegzetes mélyedések egyike

— — **elülső:** a pajzstetvek fejtorán levő jellegzetes mélyedés

— — **hátsó:** a pajzstetvek 7. potrohszelvényén levő jellegzetes mélyedés

hátlebeny I, lobus dorsalis: a rovar valamelyik testlemezének felülső részén levő, rendszerint páratlan, alkalmanként páros kitüremlése

hátlebeny II, lobus notalis: a torhát szárnyatlan szelvényének felszínén eredő páros vagy páratlan kitüremlés

hátlebeny III, lobus scutalis: a torhát szárnyakat viselő szelvényei egyikén eredő páros vagy páratlan kitüremlés

hátlebenyecsúcs, *apex lobi notalis*

hátlemez I, *lamina dorsalis*: a rovartest egyik felső, háti helyzetű lemezének általános megnevezése

hátlemez II, *tergum*: a szelvényezett rovartest felső, eredetileg páratlan kültakaró lemeze, amely szelvényenként önállóan, olykor összeforrtan fedi a testet

— **előtöri** → előhát

— **első, *tergum abdominale primum*** (11. ábra: A: 2): a tor felőli 1. potroh-szelvény háti része

— **harmadik, *tergum abdominale tertium*** (11. ábra: A: 5): a potroh tor felőli 3. szelvényének háti része

— **hatodik, *tergum abdominale sextum*** (11. ábra: A: 8): a potroh tor felőli 6. szelvényének háti része

— **hetedik, *tergum abdominale septimum*** (11. ábra: A: 9): a potroh tor felőli 7. szelvényének háti része

— **kilencedik, *tergum abdominale nonum*** (11. ábra: A: 11): a potroh tor felőli 9. szelvényének rendes vagy ivarlemezzé módosult háti része

— **középtöri** → középhát

— **második, *tergum abdominale secundum*** (11. ábra: A: 3): a potroh tor felőli 2. szelvényének háti része

— **negyedik, *tergum abdominale quartum*** (11. ábra: A: 6): a potroh tor felőli 4. szelvényének háti része

— **nyolcadik, *tergum abdominale octavum*** (11. ábra: A: 10): a potroh tor felőli 8. szelvényének háti része

— **ötödik, *tergum abdominale quintum*** (11. ábra: A: 7): a potroh tor felőli 5. szelvényének háti része

— **tizedik, *tergum abdominale decimum*** (11. ábra: A: 12): a potroh végén fekvő, többnyire ivarlemezzé vagy függelékké módosult 10. szelvény háti része

— **tizenegyedik, *tergum abdominale undecimum***: a potrohvégi ivarszervi rész vagy függelék eredetére utaló elméleti megnevezés

— **tizenkettedik, *tergum abdominale duodecimum***: a potrohvégi ivarszerv részére vagy függelékének eredetére utaló elméleti megnevezés

— **utótöri** → utóhát

hátlemezfésű, *ctenidium tergale*: a bolhák hátlemezének hátulsó szegélyén eredő sertesor

hátlemezhyd, *ponticulus tergoabdominalis*: a potroh egyik hátlemezének felszínén levő, rendszerint haránt fekvésű kitinléc

— **hatodik, *ponticulus tergoabdominalis sextus***: a skorpiófátyolkák 6. hátlemezének felszínén levő, haránt irányú kitinléc

hátlemezszalag: 1. → hátlemez II; **2.** a méhfélék potrohán levő sűrű, rendszerint a potroh alapszínétől eltérő színű, harántos szőrsáv

hátlemezszegély, *clavus tergalis*

— **hátulsó, *clavus tergalis posterior***: a hátlemez hátulsó, a potroh vége felé eső széle

— **oldalsó, *clavus tergalis lateralis***: a potroh egyik hátlemezének oldalsó széle

hátlemezvarrat, *hosszanti, sulcus tergalis longitudinalis*: a hátlemez, rendszerint az utolsó felszínén levő, előlről hátrafelé húzódó, középső helyzetű barázda

hátmező, *area dorsalis*: a test hátlemezeinek összessége

hátnyúlvány I, *processus dorsalis*: a test bármelyik lemezének háti felszínén

eredő, általában a lemez felső szegélyén vagy annak közelében fekvő, páros vagy páratlan kitüremlés

hátnyúlvány II, *processus notalis*: a torhát felszínén eredő páros vagy páratlan lebenyszerű kitüremlés

hátnyúlvány III, *processus scutalis*: a közép- vagy utótor háti részének páros vagy páratlan lebenyszerű kitüremlése

— **elülső, *processus scutalis anterior*** (7. ábra: D: 26)

— **elülső-középső, *processus scutalis anteromedialis*** (7. ábra: F: 4)

— **hátsó, *processus scutalis posterior*** (7. ábra: D: 9)

— **hátsó-középső, *processus scutalis posteromedialis***

— **középső, *processus scutalis medialis*** (7. ábra: F: 6)

hátoldalserte, *seta dorsolateralis*

hatodik, *sextus*

hátpajzs: 1. → pajzs; **2. Hymenoptera** → középhátpajzs

hátserte, *seta dorsalis*

— **középső, *seta dorsocentralis***

hátszegély I, *clavus dorsalis*: az egyik testlemez felső, a hát felé eső széle

hátszegély II, *clavus notalis*: a tor szárnyat nem viselő egyik szelvénye háti részének szegélye

hátszegély III, *clavus scutalis*: a tor szárnyat viselő, egyik szelvénye háti részének szegélye

— **alsó-oldalsó, *clavus notalis ventrolateralis*:** a tor szárnyat nem viselő egyik szelvénye háti részének alsó-oldalsó szegélye

— **elülső, *clavus notalis anterior*:** a tor szárnyat nem viselő egyik szelvénye háti részének elülső szegélye

— **hátsó, *clavus notalis posterior*:** a tor szárnyat nem viselő egyik szelvénye háti részének hátsó szegélye

háttőlemez → hátalaplemez

hátsó, *posterior*

hátsó-alsó, *posteroinferior*

hátsó-felső, *posterosuperior*

hátsó-oldalsó, *posterolateralis*

hátsó parameron: a torpikkely nélküli legyek külső hímivarszervének páros, cercusnak is nevezett nyúlánya

— **pontszem** → oldalsó pontszem

hátul szájas, *hypognathia*

hátutőlemez I, *postnotum*: a tori hátlemez potroh felőli része, amelyet a háttól a hátvarrat választ el

— **középtori, *postnotum mesothoracale*** (8. ábra: A: 10): a középtori hátlemez hátsó, a potroh felé eső része, amelyet a középháttól a középhátvarrat választ el

— **előtőri, *postnotum prothoracale*** (7. ábra: A: 2): az előtőri hátlemez hátsó, a potroh felé eső része, amelyet az előháttól az előhátvarrat választ el

— **utótori, *postnotum metathoracale*** (8. ábra: A: 13): az utótori hátlemez hátsó, a potroh felé eső része, amelyet az utóháttól az utóhátvarrat választ el

hátutőlemez II, *postscutum* (7. ábra: D: 5): a tor szárnyakat viselő egyik szelvényének hátsó, a potroh felé eső része

hátutőlemez-szegély, középtori, *clavus mesopostnotalis*

— **utótori, *clavus metapostnotalis***

- hátutólemez-szegély, elülső, *clavus postscutalis anterior*** (7. ábra: D: 8)
- hátvarrat I, *sutura dorsalis***: a rovartest egyik lemezének hosszanti vagy haránt sekély barázdája
- hátvarrat II, *sutura notalis***: a tor szárnyakat nem viselő egyik szelvényének háti oldalán futó sekély barázda
- hátvarrat III, *sutura scutalis***: a tor szárnyat viselő egyik szelvényének háti oldalán futó sekély barázda
- **elülső, *sutura scutalis anterior*** (7. ábra: D: 27)
- **hátsó, *sutura scutalis posterior*** (7. ábra: D: 6)
- **köztes, *sutura scutoscutellaris***: a torhát és a pajzsocska közt húzódó sekély barázda
- hátvonal I, *linea dorsalis***: a rovartest egyik lemezének háti felszínén fekvő, rendszerint hosszanti, olykor harántos vonalszerű barázda
- hátvonal II, *linea notalis***: a tor szárnyakat nem viselő egyik szelvényének háti oldalán futó, vonalszerű barázda
- **haránt, *linea notalis transversalis***
- **hosszanti, *linea notalis longitudinalis***
- hátvonal III, *linea scutalis***: a tor szárnyat viselő egyik szelvényének háti felszínén futó, vonalszerű barázda
- haustellum, -i, n. új lat.: 1.** → szipóka; **2.** → ajakpárnaszár (5. ábra: A: 2)
- hemelytron, -i, n. gör.** → félszárnyfedő
- hemielytron, -i, n. gör.** → félszárnyfedő
- hemielytrum,* -i, n. gör.** → félszárnyfedő
- helveolus, -a, -um, lat., vörössessárga**
- helvolus, -a, -um, lat., vörössessárga**
- helvus, -a, -um, lat., mézsárga**
- hemisternum, -i, n. gör.:** a bogarak nőstényének 9. haslemeze helyén fekvő, két különálló vagy másodlagosan összeforrt lemezke
- hemitergum, -i, n. gör. és lat.: 1.** a 10. hátlemez helyett álló, epiproctum-szerű, kicsiny lemezke; **2.** a hártýásszárnyú nőstények potrohvégi ivartájában előforduló, módosult 9., esetleg 8. hátlemez megnevezése
- hetedik, *septimus***
- híd, *ponticulus*** (4. ábra: E: 10): két testlemez közti keskeny kitinizált összeköttetés megnevezése
- hilla, -ae, f. lat.:** a nőstény bolhák ondótartályának végső, farki szakasza
- hímivarkészülék, *armatura genitalis***: rendszerint a potroh végén elhelyezkedő, rendkívül változatos felépítésű, párzásra alkalmas, szaporító szerv, amelynek legfontosabb részei a nőstény megragadásában és fogva tartásában aktívan részt vevő páros fogó, valamint ez utóbbi kettő közt elhelyezkedő párzószervből és ivarfüggelékéből álló párzókészülék
- hímivarszerv** → párzószerv
- hímivarvezeték, *ductus ejaculatorius***
- hímtag** → párzószerv
- hímvessző** → párzószerv
- hipofarinx**** → nyelv I
- hófehér, *niveus***
- Hofeneder-féle szerv:** a legyezőszárnyúak 4. csápízén levő érzőgödör neve

* A hemielytron latinos végződéssel ellátott alakja.

** A görög eredetű hypopharynx magyarosított alakja.

- holdacska, lunula:** a légyfélék homlokrése és a csáptövek közti hold alakú terület megnevezése
- holdfolt, lunula media:** a lepkék elülső szárnyának jellegzetes hold alakú rajzolati eleme, szélesebb változata az ún. vesefolt (lásd ott)
- hollőfekete, corvinus**
- holmus,-i, m. gör. → tor 2**
- hólyag, vesica**
- homelytra, -orum, n. gör. (pl.):** a két szárnyfedő egymáshoz való hasonlóságát hangsúlyozó megnevezés
- homlok, frons (2. ábra: A):** a rovar fejének elülső része, amelyet a fejpajzstól a homlokvarrat, a fejtetőtől pedig keskeny barázda vagy gerinc választ el; amennyiben az elülső pontszem jelen van, akkor ezen a lemezen helyezkedik el
- homlokárok, fossa frontalis**
 — haránt, *fossa frontalis transversalis* (2. ábra: A: 14)
 — hosszanti, *fossa frontalis longitudinalis* (2. ábra: A: 13)
- homlokbarázda → homlokárok**
- homlokbütyök, callus frontalis (2. ábra: A: 16):** a homlok felszínén látható, rendszerint páros, domború kiemelkedés
- homlokdudor: 1.** a légyfélék homloklécén előforduló kiemelkedés; **2.** a levéltetvek homlokának a csápok töve közti, páros vagy páratlan kiemelkedése
 — alsó: széles, megnyúlt dudor a légyfélék homloklécének alsó szegélyéhez közel
 — középső: pálcikaszerű dudor a légyfélék homloklécének alsó felében
- homlok-fejpajzs → homlokpajzs**
- homlokgerinc, carina frontalis (2. ábra: A: 9)**
- homlogödör → homloküreg**
- homlokgumó → homlokbütyök**
- homlokháromszög: 1.** → holdacska; **2.** → pontszemlemez
- homlokhíd, ponticulus frontalis:** légyfélék összetett szemeit a homlokon összekötő kitinléc
- homlokhólyag, ptilinum:** a homlokréses legyek homlokán, közvetlenül a csápok felett, a homlokvarrathól kinyomuló hártyás hólyag megnevezése, amely a bábtokból való kiszabadulást teszi lehetővé
- homlokív:** a bűvárpóloskák összetett szemei közt kidudorodó felület megnevezése
- homlokkoszorú, corona frontalis**
- homlokközépvonal → hosszanti homlokvonal**
- homloklebeny, lobus frontalis (2. ábra: A: 10):** a homlok felszínén látható, rendszerint páratlan, esetleg páros kitüremlés
- homlokléc I, crista frontalis:** a homlok elülső szegélyén lemezesen előreugró párkány
- homlokléc II: 1.** a hangyák homlokmezője felett, a homlokbarázda két oldalán elhelyezkedő, páros arclemez; **2.** a légyfélék összetett szemei közt húzódó, keskeny sávvá zsugorodott homlokléc felület (lásd még homlokhíd)
- homloklemez, lamina frontalis (2. ábra: A: 11): 1.** a homlok felszínén levő páros vagy páratlan, párkányszerűen lapos kitüremlés; **2.** → homlok
- homlokmélyedés, cavea frontalis (2. ábra: A: 1):** a homlok felszínén levő sekély, benyomott felület

- homlokmező, *area frontalis***: a homloklemez területe, a lemezt határoló varratokkal együtt
- homloknyúlvány, *processus frontalis***: a homlok felszínének páros vagy páratlan, megnyúlt kitüremlése
- **elülső, *processus frontalis apicalis*** (2. ábra: A: 7): a homlok száj felőli részén eredő megnyúlt kitüremlés
- **hátsó, *processus frontalis basalis*** (2. ábra: A: 5): a homlok felső részén eredő megnyúlt kitüremlés
- homlokből, *sinus frontalis***: a homlok felületének félkör alakú benyomódott beöblösödése
- homlokpajzs, *frontoclypeus*** (2. ábra: D): a homlokból és a fejpajzsból összeforrt, egységes lemez
- homlokpajzsbarázda, *fossa frontoclypealis***
- **haránt, *fossa frontoclypealis transversalis*** (2. ábra: D: 12): az összeforrt lemezen futó harántos, sekély árok
- **hosszanti, *fossa frontoclypealis longitudinalis***: az összeforrt lemezen végigfutó, hosszanti, a tő- és csúcsbarázdát magába foglaló sekély árok
- homlokpajzs-csúcsbarázda, *fossa frontoclypealis apicalis***
- **hosszanti, *fossa frontoclypealis longitudinalis apicalis*** (2. ábra: D: 11)
- homlokpajzs-csúcsgégy, *clavus frontoclypealis apicalis*** (2. ábra: D: 7)
- homlokpajzs-csúcsvonal, *linea frontoclypealis apicalis*** (2. ábra: D: 6): az összeforrt lemez felső ajak felé eső, középső elhelyezkedésű barázdája
- homlokpajzsgerinc, *carina frontoclypealis*** (2. ábra: D: 8)
- homlokpajzslebeny, *lobus frontoclypealis*** (2. ábra: D: 9): az összeforrt lemez felszínén eredő lapos kitüremlés
- homlokpajzslemez, *lamina frontoclypealis*** (2. ábra: D: 10): az összeforrt lemez felszínén eredő, párkányszerű kitüremlés
- homlokpajzsnyúlvány, *processus frontoclypealis*** (2. ábra: D: 4–5)
- homlokpajzsszegély, *clavus frontoclypealis***
- **elülső, *clavus frontoclypealis anterior***
- **hátsó, *clavus frontoclypealis posterior***
- **oldalsó, *clavus frontoclypealis lateralis***
- homlokpajzs-tőbarázda, *fossa frontoclypealis longitudinalis basalis*** (2. ábra: D: 14)
- homlokpajzs-tőszegély, *clavus frontoclypealis basalis***
- homlokpajzs-tővonal, *linea frontoclypealis basalis*** (2. ábra: D: 1): az összeforrt lemez fejtető felé eső részén húzódó, középső helyzetű barázdája
- homlokpajzs-üregecske, *fovea tentorialis anterior*** (2. ábra: A: 12): a homlok és a fejpajzslemez határán megfigyelhető páros, pontszerű benyomódás megnevezése
- homlokpajzsvarrat, *sutura frontoclypealis*** (1. ábra: B: 19): az összeforrt lemez középső részén húzódó, haránt irányú sekély barázda
- homlokpánt:** a légyfélék homlokának felső részén, a pontszemlemez alatt megfigyelhető kitinizált sáv
- homlokpárkány, *crista frontalis***: a lemez középső részén, rendszerint a szemek közt húzódó, hosszanti kiemelkedés
- homlokpárna, *lunula***: a légyfélék fején, csápok töve felé irányuló, hold alakú duzzanat
- homlokrés (Diptera) → homlokvarrat**

- homloksáv:** a légýfélék homlokának páros járomlemezei közti, ill. a pontszemlemez alatti, hártyás része
- homlokserte, seta frontalis**
- homlokserteresor, series setarum frontalis:** a bolhák szemsertesora előtt megfigyelhető, számos sertéből álló sor
- homlokszegély, carina frontalis** (2. ábra: A: 9)
- **szájfelőli, clavus frontalis epistomatalis** (2. ábra: A: 8)
- homlok szem** → középső pontszem
- homloktáj, regio frontalis:** a fej a csápok, ill. a szemek közti része, a fejpajzs és a fejtető által határolt terület és környéke
- homloküreg, caverna frontalis:** a homlok felszínén levő, mélyen benyomott felület
- homloktömlő** → homlokhólyag
- homloktövis:** a homlok páratlan, töviszerű nyúlványa
- homlokvarrat, sutura frontalis**
- **haránt, sutura frontalis transversalis:** a homlok felszínén látható, haránt irányú, egyenes vagy félkör alakú (pl. a homlokréses legyek esetében) barázda
- **hosszanti, sutura frontalis longitudinalis:** a homlok felszínén húzódó, hosszanti helyzetű barázda
- homlokvonal, linea frontalis**
- **haránt, linea frontalis transversalis** (2. ábra: A: 3): a homlok felszínén középső helyzetű, haránt irányban húzódó sekély barázda
- **hosszanti, linea frontalis longitudinalis** (2. ábra: A: 4): a homlok felszínén középső helyzetű, hosszanti, sekély barázda
- homlokzsák** → homlokhólyag
- homolateralis, -e, gör. és lat., ugyanazon oldali**
- homorú, concavus**
- hónalj** → szárnytő
- hónaljbütyök, callus cubitalis:** a szárnyak ízesülésénél levő alsó helyzetű apró dudor
- hónaljcúcslemez** → külső szárnytőlemez
- hónaljér (Diptera: Culicidae)** → *vena axillaris*
- hónaljlemez, frenum:** a szárnylemez alapjának háromszögletű vagy ovális, merevítő lemezkéje
- hónaljmező** → hónaljtómező
- hónaljsejt (Diptera)** → belső tösejt
- hónaljtőér, cubitus** (10. ábra: A: 5): a szárnylemez középere és töere közti, eredetileg 5. hosszanti szárnyér
- **első, vena cubitalis prima** (10. ábra: G: 21): a szárnylemez középere mögött eredő hónaljtőér villás elágazása utáni első, a középér felé eső ága
- **elülső** → első hónaljtőér
- **hátsó** → második hónaljtőér
- **köztes, vena intercubitalis** (10. ábra: G: 23): a szárnylemez hónaljtőmezőjében megfigyelhető, önálló, hosszanti lefutású érszakasz
- **második, vena cubitalis secunda** (10. ábra: G: 22): a szárnylemez középere mögötti hónaljtőér villás elágazása utáni hátsó, a tömező felé eső ága
- hónaljtő-harántér, vena transversalis cubitalis:** a szárnylemez hónaljtőere és az alatta futó hosszanti ér közti haránt irányú összekötő ér

- hónaljtőmező, *area cubitalis*** (10. ábra: G: 25): a szárnylemez hónaljtőere és utóhónaljtőere közti erek és szárnysejtek összessége
- hónaljtősejt, *cellula cubitalis*** (10. ábra: F: 2): a szárnylemez hónaljtőere és tőere által közrezárt szárnysejt
- hónaljtősejtsor, *series cellularis cubitalis***: a szárnylemez hónaljtőere alatt fekvő sejtek összessége
- horgocska** → kapaszkodóhorog
- horizontalis, -e, gör., vízszintes**
- horog, *hamus***: a poloskafélék hátulsó szárnyának szegélysejtjében eredő kitinkampó
- horog** → állkapocstő
- hosszanti, *longitudinalis***
- hosszirányú, *longitudinalis***
- hullámvonal, *linea submarginalis***: a lepkék elülső szárnya külső szegélyterében futó rajzolati elem
- humerulus, -i, m. lat.** (10. ábra: A: 22): 1. → váll-lemez; 2. a lepkék gnathosának csúcsi része
- humerus, -i, m. lat.:** 1. → váll; 2. *Diptera* → válldudor
- hurokér:** a levéldarázs-alkatúak elülső szárnyán az alapérrel párhuzamosan futó hosszanti ér, amely a lemez hátulsó szegélye közelében torkollik a hónaljtőérbe, gyakran azonban megszakad és lefutása nem teljes
- húspiros, *carneus***
- hússzínű, *incarnatus***
- hüvely, *vagina*** (11. ábra: B: 10): a nőtény ivarnyílásának a test belsejébe öblösödő ürege
- hüvelybilleentyű:** a szitakötők potroha végén eredő hátoldali lemezke, eredetileg a 10. hátlemez hátulsó nyúlványa
- hüvelytő:** a levéldarázs-alkatúak tojókészülékének tövi szakasza
- hyacinthinus, -a, -um, gör., jácintvörös**
- hyalinus, a, um, gör., üveges**
- hyalinum, -i, n. gör.** → átlátszó kültakaró
- hyaloideus, -a, -um, gör., üvegszerű**
- hypandrium, -ii, n. gör.:** 1. a hímvarkészülék előtt fekvő lemez vagy függelék általános megnevezése; 2. a szúnyogfélék hímvarkészülékének tövi lemeze; 3. a hátyásszárnyúak összeolvadt 8. és 9. haslemezének megnevezése; 4. a hólyagoslábúak, vagy más néven a tripszek 9. haslemezének középső része; 5. *Isoptera* → subgenitalis lemez; 6. *Mecoptera* → *hypovalva*; 7. *Neuroptera* és *Plecoptera* → kilencedik haslemez
- hypocauda, -ae, f. gör. és lat.:** a recésszárnyúak nőténye tojócsőve felett eredő hosszú, ujjszerű testvég neve
- hypocuspis, -idis, f. gör. és lat.:** a recésszárnyúak hímvarkészülékében a gonarcus alatt eredő nyúlvány hegye
- hypoglossa, -ae, f. gör.:** a szűrő-szívó szájszervű rovarok állvégének módosult része
- hypognath fej:** jellegzetes rovarfej típusa: a fej a test hossz tengelyére merőlegesen áll, viszont a szájszervek ferdén hátrafelé irányulnak
- hypognathia, -ae, f. gör., alul szájúság**
- hypogynium, -ii, n. gör.:** 1. a nőtények 8. haslemezének alkalmi megnevezése; 2. a természetek nőtényének 7. haslemeze

- hypomeron**, -i, n. gör.: 1. a recésszárnnyúak hímvarkészülékében a párzó-készülék páros, alsó nyúlványa; 2. Mecoptera → ivarfüggelék 1
- hypophallus**, -i, m. gör.: 1. az imádkozó sáskák párzótüskéje mellett megfigyelhető, középső helyzetű, páratlan ivarleheny; 2. Blattaria → *epiphallus*; 3. Thysanoptera → ivarfüggelék 1
- hypopharynx**, -gis, m. és f. gör. (1. ábra: F: 12) → nyelv
- hypoleuron**, -i, n. gör.: a légyfélék hátulsó csípője felett látható lemezke
- hypoproctum**, -i, n. gör. → *hypandrium* 1
- hypopygium**, -ii, n. gör.: 1. → farsajka; 2. Diptera → subanalis lemez; 3. Heteroptera és Homoptera → *pygofer*; 4. Hymenoptera → alsó farfedő; 5. Strepsiptera → kilencedik haslemez
- hypostoma**, -tis, n. gör.: 1. a légyféléknél a csápok, a szemek és a száj által határolt felület; 2. a poloskafélék arcának alsó része
- hypostylus**, -i, m. gör.: a hímek gonarcusának ízelt, a párzókészülék előtt fekvő, rendszerint páros, nyúlványszerű függeléke
- hypotendon**, -i, n. gör.: a hím bolhák 9. haslemeze alatt, a párzókészülék endophallusa alól eredő, keskeny apophysis neve
- hypovalva**, -ae, f. gör. és lat.: 1. a csőrös recésszárnnyúak hímvarkészülékében a párzószerv egyik, külső-alsó borító lebenye, amely eredetileg a 9. haslemezről módosult; 2. a tevenyakú fátyolkák és a recésszárnnyúak ivarkészülékének alsó lebenye

ibolyakék, *violaceus*

ibolyaszínű, *sötét*, *jodinus*

— világos, *amethystinus*

icterinus, -a, -um, gör., sárgászöld

ignitus, -a, -um, lat., tűzpiros

illatesík, *androconium*: egyes hím lepkék elülső szárnyának módosult pikkelysora vagy pikkelyes foltja

illatfolt → illatesík

illatmirigy, *pseudosensoria*: a levéltetvek nőtényének megvastagodott hátulsó lábszáran levő kivezetőnyílás mirigye

— nyílása → bűzmirigynyílás

incanus, -a, -um, lat., piszkosfehér

incarnatus, -a, -um, lat., hússzínű

inferior, -ius, lat.: 1. alsó; 2. alulsó

infraclypeus, -i, m. lat. → előfej-pajzs

infraepimeron, -i, n. lat. és gör. → *katépimeron*

— mesothoracale → *katépimeron mesothoracale*

— metathoracale → *katépimeron metathoracale*

— prothoracale → *katépimeron prothoracale*

infraepisternum, -i, n. lat. és gör. → *katépisternum*

infundibulum, -i, lat.: bármely tölcser alakú szerv általános megnevezése

instita, -ae, f. lat.: a lepkék nőtényének, az ivarnyílás alatti lamella antevaginalis egyik része

instrumenta cibaria (pl.) (4. és 5. ábra) → szájszervek

— — libera (pl.) → harapó szájszervek

— — mordentia (pl.) → harapó szájszervek

— — rodentia (pl.) (4. ábra: A) → rágó szájszervek

— — suctoria (pl.) (4. ábra: C) → szívogató szájszervek

intercostula, -ae, f. lat. → köztes hónaljtóér

interior, -ius, lat., belső

internus, -a, -um, lat., belső

intersternum, -i, n. lat. és gör.: a szitakötők torának utolsó hasi lemezének része, közvetlenül a potroh előtt

interstitium, -ii, n. lat.: 1. → érköz; 2. → közterecske

intervalvula, -ae, f. lat.: a 9. potrohszelvény hasi lemezkéje a valviferek között

involverum, alarum: a bőrszárnyúak utóhátának apró lemezkéje

iris, -idis, f. gör. → szivárvány

isabellinus, -a, -um, héber, izabellasárga

iugum, -i, n. lat. → szárnyalapmező

iuxta, -ae, f. lat. → *juxta*

ivarboltozat, *epandrium*: a légyfélék 8. és 9., vagy csak a 9. hátlemezéből módosult, erősen kitinizált, az ivarszervet védő burok

ivarsatorna, *canalis genitalis*

ivarfésű: egyes legyek csoportjai (pl. a harmatlegyek) hímivarszervében egy sorban álló sörték megnevezése

ivarfüggelék, *parameron* (11. ábra: E: 11): a potroh végén elhelyezkedő, módosult hát- vagy haslemezéből kialakult, a külső ivarszervhez tartozó, páros lemezke általános megnevezése

ivarfüggelék → fartoldalék

ivarhíd, *ponticulus genitalis*: a potrohvégi ivarlemezek közti, általában kitinizált, haránt irányú összeköttetés

ivarhorog, *hamulus*

— **elülső**, *hamulus anterior*: a szitakötők hímjének ivarlebenye felett elhelyezkedő páros kitinképlet

— **hátsó**, *hamulus posterior*: a szitakötők hímjének ivarlebenye alatt, a prophallus mellett látható páros kitinképlet

ivari függelék → *gonapophysis*

— **láb** → ivarláb

ivarkampó, *dististylus*: a kétszárnyúak hímjének ivarkészülékében elhelyezkedő fogó külső-csúcsi részén eredő nyúlvány

ivarkampó → *tenaculum*

ivarkamra, *vestibulum genitale*: a potroh végének módosult alsó része, amely a nőtények esetében általában a 8., a hímeknél rendszerint a 9. haslemez táján kialakult beöblösödés, amelyben az ivarszervek foglalnak helyet

ivarkarom, *denticulus*: a szúnyogfélék ivarkampójának csúcsán eredő kitinyúlványa

ivarkészülék, *apparatus genitalis*: a külső és a belső ivari szervek általános megnevezése

— **rész**, *pars genitalis*: a külső ivari szervek általános megnevezése, a külső ivarkészüléket alkotó ivarlemezek, lebenyek, függelékek s a párzókészülék együttese

ivarláb, *gonopodium*: az ivarszelvény függeléke, amely párzáskor vagy petezéskor jut szerephez

ivarlebeny, *lobus genitalis*: a hím vagy a nőtény külső ivarszervének valamelyik has- vagy hátlemezéből módosult ivarlemeze vagy annak nyúlványa

— **alsó**, *lobus genitalis inferior*: a tegzesek hímivarkészülékének alsó helyzetű, páros nyúlványa

— **belső**, *endomeron*

- ivarlebensnyílás**, *lobus genitalis superior*: a tegzesek hímvivarkészülékének középső helyzetű, páratlan nyílása
- ivarlebensnyílás**, *processus lobi genitalis*
- ivarléc**, *apophysis genitalis*: a bolhák hímvivarkészülékben levő phallosomát merevítő kitinpálca
- ivarlemez**,* *lamina genitalis*: a hím vagy a nőtény külső ivarkészülékének egyik has- vagy hátlemezből módosult lemez általános megnevezése
- ivarnyílás**, *porus genitalis* (11. ábra: B: 7 és C: 7): a hím vagy a nőtény ivarkészülékének külső, testfelszíni nyílása
- ivarrés** (Coccoidea) → ivarnyílás
- ivarszemölcs**: a lábaspotrohú nőtények 8. és 9. potrohszelvényének határán emelkedő dudor, amely a hím nyeles ondótokjait fogadja magába
- ivarszerv**, *organum sexus*: a hím vagy a nőtény ivarszülékének párosodásra és peterakásra módosult szerve
- ivartáska** → párzótáska
- ivarzsák**, *corpus bursae*: a párzótáska lejjebb fekvő, az ivarzsákvezeték mögötti, zsákszerűen kitágult szakasza
- ivarzsákvezeték**, *ductus bursae*: a nőtények ivarnyílása és ivarzsákja közti csatorna (mint pl. a lepkéknél)
- ívarrat** → homlokvarrat
- íz I**, *articulus*: bármely testfüggeléknek, pl. a csápnek, egy összetevő részecskéje
- íz II**, *artus*: a test egyik végtagjának vagy az abból módosult szervének, pl. az ajaktapogatónak, egy összetevő része
- izabellasárga**, *isabellinus*
- izesülés** → ízület
- ízület**, *articulatio*: két testrésznek vagy függeléknek mozgékony összeköttetése
- ízületi tok**, *theca*: 1. egymással ízületi kapcsolatban álló részek közül az izesülést biztosító külső rész megnevezése; 2. a légycélék szipókájának fej felé eső tokja
- **vápa**, *cavea coxalis*: 1. a torlábak tori izesülésének párkányszerű szegélye; 2. → csípőpárkány
- **nyílt**: a bogarak csípőízületi üregének megnevezését, ha a mell-lemez az üreg szegélyét nem öleli teljesen körbe
- **zárt**: a bogarak csípőízületi üregének megnevezése, ha a mell-lemez az üreg szegélyét teljesen körbeöleli
- ízvápa**, *acetabulum*: a torgyűrű hátulsó szegélyén a mell-lemezekkel részben vagy teljesen körbezárt ízületi mélyedés
- jácintvörös**, *hyacinthinus*
- jároláb**, *pes gressorius*: a járásra alkalmas jároláb általános megjelölése
- járomlemez**: a légycélék homlokának két oldalán az összetett szemekig terjedő arcrésze
- járomredő** → szárnyalapredő
- járolékos párzószer** → fartoldalék

* Az ivarlemez latin megfelelője a *lamina genitalis* kifejezés alatt a különféle szerzők korábban az egyes rovarcsoportoknál az alábbi alaktani kifejezésekre utaltak: 1. Coleoptera partim → *hemisternum*; 2. Homoptera (Aphidinea) → nyolcadik haslemez; 3. Homoptera partim → *proctiger*; 4. Homoptera (Psyllinea) → *hypandrium*; 5. Isoptera → *hypogynium*; 6. Lepidoptera → *operculum*; 7. Mallophaga → *subgenitalis lemez*; 8. Neuroptera → *gonarcus*; 9. Plecoptera → kilencedik haslemez.

jodinus, -a, -um, gör., sötét ibolyaszínű

Johnston-féle szerv: a csápcsuklóízben elhelyezkedő, feltehetőleg a légmozgások és a hanghullámok érzékelésére szolgáló szerv

jugulum, -i, n. lat. → toroklemez

jugum, -i, n. lat.: 1. a poloskafélék arcának, a csápok alatt az utófejpajzs és a kantár között fekvő, nagyjából háromszögletű része; 2. → kapcsolókaréj; 3. → szárnyalapmező (10. ábra: E)

— **alae anterioris**, elülső szárnyalapmező

— — **posterioris**, hátulsó szárnyalapmező

— **anterioris** → elülső szárnyalapmező

— **posterioris** → hátulsó szárnyalapmező

juxta, -ae, f. lat.: a hímivarkészülék középső részében elhelyezkedő szklerotizált lemez (pl. a lepkék vinculumának elülső, csúcsi része)

kampó → ivarkampó

kamra, camera: a légzőnyílás billentyűk alatti ürege

kanálka, spatula: a méhalkatúak nyelvének csúcsán eredő, apró, kanálszerű végződés

kantár, lorum: 1. a poloskafélék arcának, a csápok alatt a jugum és az alsó ajak között fekvő, megnyúlt lemeze; 2. állkapocstövi összeköttetés (4. ábra: B: 15)

kapaszkodóhorog, hamulus: a hártácsszárnyúak hátulsó szárnyának szegélyerén az erős, meghajlott sörtékből álló rögzítő készülék egyik kitinhorga, amely az elülső szárny megfelelő alsó szegélyének visszapöndörödött részét repülés közben a hátulsó szárnyhoz kapcsolja

kapaszkodószőr → fiókkarom

kapcsolókaréj, jugum: a lepkék elülső szárnya hátulsó szegélyének ujjszerű, akasztófűgglelke, amely a hátulsó szárny elülső szegélyén eredő akasztótüskéhez kapcsolódik repülés közben

kapcsolókészülék: a lepkéknél a kapcsolókaréj és az akasztótüske együttes megnevezése

kapocslábak, pedes semicoronati

kardinális ér → második szárnyalapér

karér: a levélbolhák szárnyának tövi, közös, hosszanti főere

karmazsinpiros: 1. *coccineus*; 2. *erythrinus*

karminpiros, erythrinus

karom, unguis (9. ábra: H: 6): a rovar lábfejsúcsízének végén eredő, általában páros, sokszor rendkívül változatos felépítésű kitinhorg

karom → ivarkarom

karomfésű: egyes rovaresoportok karmának tövén eredő, merev sörték vagy fogacskák sora

karomfog: a karom belső szegélyén ülő apró fogacska

karomíz → lábfejsúcsíz

karompárna → tapadóparna

karomserte: a pajzstetvek lábfejsúcsízének karmai tövén ülő páros, merev kitinképlet

katepimeron, -i, n. gör.: a tori csípőtőlemez alsó, a has felé eső része

— **mesothoracale** (6. ábra: B: 31): a középtori csípőtőlemez alsó, a has felé eső része

— **metathoracale** (6. ábra: B: 25): az utótori csípőtőlemez alsó része

— **prothoracale** (6. ábra: B: 38): az előtori csípőtőlemez alsó, a has felé eső része

- katepisternum, -i**, n. gör.: a tori felső mell-lemez alsó, a has felé eső része
 — **mesothoracale** (6. ábra: B: 33): a középtori felső mell-lemez alsó, a has felé eső része
 — **metathoracale** (6. ábra: B: 26): az utótori felső mell-lemez alsó, a has felé eső része
 — **prothoracale** (6. ábra: B: 40): az előtori felső mell-lemez alsó, a has felé eső része

kávébarna, *coffeatus*

kefe, *sarothrum*: a virágport gyűjtő rovarok, különösen a méhalkatúak hátulsó lábának erősen kiszélesedett, sűrűn merev sörtékkal borított lábfejtőize

kékesfekete, *anthracinus*

kénsárga, *sulphureus*

keresztér → **harántér**

keresztörte: egymást keresztező sörtepár a legyek homlokának közepén, amely lényegében a két interfrontalis sörtének felel meg

keresztvonal, *mediana*: a lepkék szárnyának rajzolatában szereplő haránt lefutású vonal, amely a felső szegélytől a belső szegélyig fut és a középteret kettéosztja

— **belső**, *linea antemediana*: a lepkék elülső szárnyán a tőtér és a középtér közt húzódó haránt irányú rajzlati elem

— **külső**, *linea postmediana*: a lepkék szárnyának rajzolatában szereplő haránt irányú rajzlati elem, amely a felső szegélytől a belső szegélyig a közép- és a szegélyteret osztja ketté

keskenyszárnyúság, *stenopteria*

kéthegyű, *bicuspidalis*

kétoldali, *bilateralis*

kétszarvú, *bicornis*

kilencedik, *nonus*

kilövellőjárat → **hímivarvezeték**

kilövellő szakasz → **hímivarvezeték**

kitinfog: a homokfutrínák hímivarszervében megfigyelhető jellegzetes, fogszerű képlet

kitinfogmező: egyes lepkék hímivarkészülékének oldalsó ivarlebenye belső felszínén levő érdes felület

kitinpáncél → **kültakaró**

kitinrugó: a légzőcsőben spirálisan feltekeredett kitinfonál

kívájt, *concaus*

kocsány (*Siphonaptera*) → **csápcesuklóíz**

korallszínű, *corallinus*

koromfekete, *carbonarius*

korona, *corona*

koronavarrat, *sutura coronalis*: a fejtetőt hosszában kettéosztó barázda, amely a homloktól halad hátrafelé a nyakszirtig

— **elülső**, *sutura coronalis anterior* (1. ábra: A: 18): a koronavarrat előfejtetői szakaszának megnevezése

— **hátsó**, *sutura coronalis posterior* (1. ábra: A: 2): a koronavarrat utófejtetői szakaszának megnevezése

korongér, *discoideus*: a gyilkosfürkészek korongsejtjét alulról határoló ér (a középér egy részének megnevezése)

korongsejt, *cellula discoidalis* (10. ábra: D: 2): **1.** egyes rovarcsoportok hártvás szárnyának jellegzetes négyszögletű vagy sokszögletű sejtje, amely rendszerint a középér villás elágazása nyomán keletkezik; **2.** a légyfélék középerének második szárnysejtje; **3.** a tegzesek szárnyának középső harmadában a sugárér oldalága villás elágazása után kialakult szárnysejt; **4.** a hártvásszárnnyúaknál a könyökér alatt a visszafutó erek által határolt egy vagy két szárnysejt

korongserte → *discalis serte*

kosár → gyűjtőkosár

koszorú, *corona*

koszorúhoz tartozó, *coronalis*

koszorús lábak, *pedes coronati*

koszorúszerű, *coronarius*

költőtásak (Strepsiptera) → párzótáska

— **nyílása**: a legyezőszárnnyúak nőstényének fejtora alsó felszínén, eredetileg a fej és a tor határán levő hasadékszerű nyílás

költőtáska → párzótáska

könyök, *cubitus*

könyökér, *vena cubitalis*: a hártvás szárnnyal rendelkező rovarok ötödik hosszanti ere (amely egyes csoportoknál hónaljttöérként ismeretes)

— **hátulsó**, *postcubitus*

könyökhöz tartozó, *cubitalis*

könyökkeresztér, **első**: a hártvásszárnnyúak 1. és 2. könyöksejtje közti harántér

— **harmadik**: a hártvásszárnnyúak 3. könyöksejtjének külső szélén futó harántér

— **második**: a hártvásszárnnyúak 2. és 3. könyöksejtje közt húzódó harántér

könyöksejt, *cellula cubitalis* (10. ábra: F: 2): a szárnnylemez sugár- és könyökere közt kialakult négy vagy több szögletű sejt

körfolt I, *macula orbicularis*: a lepkék elülső szárnnyának középsejtjében a tőhöz közel eső, általában kör alakú rajzlati elem

körfolt II, *circulus orbicularis*: a szárnnylemez tövén levő, az elülső és a hátulsó szárnnyközéplemezek együttes megnevezése, amennyiben azok egymást körszerű lemezzé egészítik ki (10. ábra: A: 12 és 13)

körív, *arcus I*

körkörös, *circularis*

körvonal, **szabálytalan**, *circulus irregularis*

kötőhártva, *conjunctivum*: a test egyes lemezei és ízei közt levő rugalmas hártva alkalmi megnevezése

középcomb → középső comb

közelebb fekvő, *proximalis*

középér, *media* (10. ábra: A: 4): a szárnnylemez sugárere és hónaljttöere közt futó, negyedik hosszanti ér

— **első**, *vena medialis prima* (10. ábra: G: 17): a szárnnylemez sugárere és hónaljttöere közt, egy közös tő után elágazó hosszanti erek közül az első ér

— **második**, *vena medialis secunda* (10. ábra: G: 18): a szárnnylemez sugárere és hónaljttöere közt, egy közös tő után elágazó hosszanti erek közül a második ér

— **harmadik**, *vena medialis tertia* (10. ábra: G: 20): a szárnnylemez sugárere és hónaljttöere közt, egy közös tő után elágazó hosszanti erek közül a harmadik ér

— **köztes**, *vena intermedialis* (10. ábra: G: 19): a szárnnylemez középlemezjében levő, önálló, hosszanti lefutású érszakasz

- középér, negyedik, *vena medialis quarta***: a szárnylemez sugárere és hónaljtóere közt, egy közös tő után elágazó hosszanti erek közül a negyedik ér
- középérvilla, *furca medialis***: a szárnylemez középérének villás elágazása
- középfetető, *mesovertex***: a fetetői lemez középső, jórészt az összetett szemek közt fekvő része
- középfolt**: a bogarak szárnyfedőjén az alapszíntől eltérő színű, a szárnyfedő középérének vonalában elhelyezkedő folt elnevezése
- középgallér, *acrotergum mesothoracale***: a középhát elülső, párkányszerűen előreugró vagy sima szegélye
- középgallérszegély, *clavus mesacrotergalis***
- középharántér, *vena transversalis medialis***: a szárnylemez középere és az alatta futó hosszanti ér közti haránt irányú összekötő érszakasz
- középhát I, *mesonotum*** (6. ábra: A: 10): a középtor felső, háti része
- középhát II, *mesoscutum*** (7. ábra: C: 1 és 6. ábra: C: 10): a torhát középső része, amely rendszerint pajzs alakú, és az elülső szárny pár közt foglal helyet
- középhátacska, *mesoscutellum*** (6. ábra: C: 12): a középhát hátulsó, három- vagy ötszögletű része, amely a középhát többi részétől mély barázdák által különül el
- középhátacska-szegély, *clavus mesoscutellaris***
- középhátbarázda, *fossa mesonotalis***
- haránt, *fossa mesonotalis transversalis*
- hosszanti, *fossa mesonotalis longitudinalis*
- középhátlemez, *spinatergum***: a levéltetvek hátlemezőének központi része, amely az eredeti hátlemezt a paratergumokkal együtt alkotja
- középhátlemez-serte, *seta spinalis***: a levéltetvek potrohháta középső szakaszának sertéje
- középhátnyúlvány, *processus mesonotalis***
- elülső, *processus mesonotalis anterior*
- hátulsó, *processus mesonotalis posterior* (7. ábra: C: 7)
- középhátpajzs (Hymenoptera) → középhátacska**
- középhátrész, *pars mesonotalis***: a középtor háti részének lemezei a varratokkal együtt
- középhátszegély, *clavus mesonotalis***
- alsó-oldalsó, *clavus mesonotalis ventrolateralis* (6. ábra: A: 11)
- elülső, *clavus mesonotalis anterior* (6. ábra: A: 9)
- hátulsó, *clavus mesonotalis posterior* (6. ábra: A: 14)
- középhátvarrat, *sutura mesonotalis*** (7. ábra: C: 3)
- haránt, *sutura mesonotalis transversalis* (7. ábra: C: 21)
- középhátvonal, *linea mesonotalis***
- hosszanti, *linea mesonotalis longitudinalis* (6. ábra: C: 11)
- középlebény, *lobus medialis***: a bogarak hímvirszervében a pározszerven eredő páratlan, középső helyzetű lebény
- középlemez: 1.** a levéltetvek portorhhátlemezőének középső helyzetű, pánt alakú, erősen pigmentált és szklerotizált része; **2.** → áll
- középmell, *mesosternum*** (6. ábra: A: 31): a középtor alsó, a tormell középső része
- középmellcsípő, *coxosternum mesothoracale***: a középső láb csípője alatt fekvő mell-lemez ízületi nyúlványa
- középmelldudor, *tuberculum mesosternale***: a levéltetvek középmellén látható, páratlan kinövés

- középmell-lemez**, *eusternum mesothoracale*: a középtori mell-lemezek összessége, a középmelltövis nélkül
- középmell-lemezszegély**, *clavus meseusternalis*
- középmellnyúlvány**: a levéltetvek középmellén eredő, páros megnyúlt kinövések
- középmellrész**, *pars mesosternalis*: a rovartest középtorának hasi fele, a középtori oldallemezekkel és a középső lábakkal együtt
- középmellszegély**, *clavus mesosternalis*
- **elülső**, *clavus mesosternalis anterior* (6. ábra: A: 33)
 - **felső-oldalsó**, *clavus mesosternalis dorsolateralis* (6. ábra: A: 32)
 - **hátsó**, *clavus mesosternalis posterior* (6. ábra: A: 28)
- középmelltövis**, *spinasternum mesothoracale* (6. ábra: B: 15): a középmellvilla hátsó, a potroh felé eső része mögötti járulékos lemezrész
- középmelltövis-szegély**, *clavus mesospinasternalis* (6. ábra: B: 16)
- középmellvázat**, *mesolcus*: a hártácsszárnyúak középmellén végighúzódnó, hosszabb vagy rövidebb barázda
- középmellvarrat**, *sutura sternopleuralis* (7. ábra: B: 4): a hártácsszárnyúak középmellének kétoldali, rövid, hosszanti lefutású barázdája
- középmező I**, *area medialis* (10. ábra: G: 26): a szárnylemez közepére és hónalj-tőre közti erek és szárnysejtek összessége
- középmező II**, *mesocorium*: egyes poloskafélék félfedőjének a pásztavarrat és a könyökér által határolt része
- középorom**, *fastigium mediale* (1. ábra: B: 22)
- középpajzs** (Coleoptera) → utóhátaácska
- középsajt**, *cellula medialis*: a szárnylemez közepére és hónalj-tőre közt fekvő szárnysejt
- középsajtisor**, *series cellularis medialis*: a szárnylemez közepére és hónalj-tőre közti mező sejtjeinek összessége
- középsőér** → középér
- középső fejesik**, *linea verticalis*: a tevenyakú fátyolkák fejtetőli lemezén látható, jellegzetesen színeződött, hosszanti lefutású sáv
- középszárnytőlemez**, *lamina medioaxillaris*: a szárnylemez tövének hátsó részén, a szárnytövi és szárnyközéplemezek alatt, ill. mögött fekvő lemezke
- középtér**, *zona medialis* (10. ábra: G: 2): a szárnylemez középső harmada
- középtor**, *mesothorax* (6. ábra: A: 2 és 7. ábra: C): a tor második, azaz középső szelvénye, amely a középhátból, a középtori oldallemezekből, a középmellből, valamint az elülső szárnypárból és a középső pár lábból áll
- középtoroldal**, *mesopleuron* (8. ábra: A: 24): a középtor hát- és haslemeze közti oldalsó helyzetű torrész, azaz a szelvény oldallemezzeinek összessége
- középtoroldal-serte**, *seta mesopleuralis*
- középtoroldal-szegély**, *clavus mesopleuralis*
- **alsó-oldalsó**, *clavus mesopleuralis ventrolateralis* (6. ábra: A: 30)
 - **elülső**, *clavus mesopleuralis anterior* (6. ábra: A: 36)
 - **felső-oldalsó**, *clavus mesopleuralis dorsolateralis* (6. ábra: A: 12)
 - **hátsó**, *clavus mesopleuralis posterior* (6. ábra: A: 20)
- középtoroldal-varrat**, *sutura mesopleuralis* (6. ábra: B: 32): a középtori felső mell-lemez és a középtori csípőtőlemez közti barázda
- középvilla** → középérvilla
- középzóna**, *mesozona*: az előhát középső harmada
- közös**, *communis*

- közösér:** a fürkészdarázs-alkatúak hosszanti ere, amely a közössejt és a korongsejt közt fut
- közössejt:** a fürkészdarázs-alkatúak elülső szárnyának központi, nagy sejtje a szárnyjegy alatt, amely tkp. az 1. könyöksejt és az 1. korongsejt összeolvadása révén jött létre
- központi, centralis**
- **lemez:** a homokfutrinkák hímvarszervében a nagy merevítő borda alatt elhelyezkedő változatos alakú kitinizált képződmény
 - **mező:** a sáskák fedőszárnyának hangadásra alkalmas felülete
- köztakaró** → kültakaró
- közterecske, interstitium:** a különféleképpen tagolt testfelszín sima felülete, pl. egy pontozott vagy vonalkázott terület, a pontok vagy a vonalak közti felszíne
- köztesér** → harántér
- köztiér** → harántér
- krémszínű, cremeus**
- krétafehér, cretaceus**
- kurtaér, nervellus:** a hártýásszárnyúak hátulsó szárnylemezén a középsejt külső harántere
- külalak** → test
- külső, exterior**
- külső állkapocskaréj, galea** (3. ábra: D: 16): az állkapocsnýél szegélyén levő lemez, amely a belső állkapocskaréj és az állkapcsi tapogató közt ered
- — **belső szegélye, clavus galealis interior**
 - — **külső szegélye, clavus galealis exterior**
 - **állkapocskaréj-árok, fossa galealis**
 - **állkapocskaréj-csúcs, apex galealis** (3. ábra: D: 21)
 - **állkapocskaréj-fésű, ctenidium galeale:** az állkapocs külső karéjának szegélyén eredő sertesor
 - **állkapocskaréj-lebeny, lobus galealis** (3. ábra: D: 17): a külső karéj felszínén eredő kitüremlés, vagy magának a karéjnak csúcsi része
 - **állkapocskaréj-lebeny csúcsa, apex lobi galealis**
 - **állkapocskaréj-lemez, lamina galealis** (3. ábra: D: 23): a külső karéj lemezszerűen ellaposodott függeléke
 - **állkapocskaréj-serte, seta galealis**
 - **állkapocskaréj-szegély, clavus galealis**
 - **állkapocskaréj-szór, pilus galealis**
 - **állkapocskaréj-varrat, sutura galealis:** az állkapocs külső karéja és az állkapocsnýél közt húzódó haránt irányú barázda
 - **fióknýelv** → fióknýelv
 - **fogó, valva externa:** a hártýásszárnyúak hím párzókészülékének rendszerint homorúan kiképzett, erősen kitinizált lemeze
 - **karéj: 1.** → fióknýelv; **2.** → külső állkapocskaréj
 - **parameron, parameron externale:** a bőrszárnyúak hímvarkészülékében levő páratlan, központi ivarlebeny elülső-külső sarkain eredő, páros ivarfüggeléke
 - **szájszervúség, ectognathia**
- kültakaró, cuticula:** a rovartest felszínét alkotó, sejt nélküli, több rétegből álló és különféle módon kitinizált vagy hártýás külső védőréteg
- **átlátszó, hyalinum:** színes vagy színtelen, de mindenkor áttetsző külső védőréteg

- kültakaró, *bársonyos*, *cuticula holosericea*: sűrűn álló, rövid és fényes szőrökkel borított testfelszín
- *bolyhos*, *cuticula villosa*: sűrűn álló, hosszú szőrökkel borított testfelszín
- *borzas*, *cuticula hirsuta*: hosszú, borzas, de merev szőrökkel borított testfelszín
- *bőrszerű*, *coriaceum*: színes vagy színtelen, de nem átlátszó és nem hajlítható külváz
- *csupasz*, *cuticula glabra*: a test felszínén sem sörték, sem szőrök nincsenek
- *deres* → *hamvas kültakaró*
- *gyapjas*, *cuticula lanuginosa*: hosszú és göndörödő, szórtan álló szőrökkel fedett testfelszín
- *hamvas*, *cuticula pruinosa*: igen apró, porszerű részecskékkkel borított testfelszín
- *hártyás*, *membranaceum*: kissé áttetsző és hajlékony külváz
- *hímporos*, *cuticula farinosa*: a rovar által kiválasztott liszt- vagy viaszszerű porral fedett testfelszín
- *homályos*, *opacum*: puha, lágy és könnyen hajlítható, de nem átlátszó külváz
- *lágy*, *molle*: vékony, áttetsző vagy csaknem áttetsző és hajlítható külváz
- *lisztes* → *hímporos kültakaró*
- *molyhos*, *cuticula tomentosa*: hosszú, kuszált és tömött szőrcsomókkal borított testfelszín
- *pamatos*, *cuticula fasciculata*: tömött csomókban álló szőrökkel borított testfelszín
- *pikkelyes*, *cuticula squamosa*: viasz- vagy apró kitinpikkelyekkel borított testfelszín
- *puhaszőrös*, *cuticula pubescens*: finom, lágy szőrökkel borított testfelszín
- *ritkás szőrzetű*, *cuticula hispida*: ritkás szőrzettel borított testfelszín
- *rücskös*, *cuticula verrucosa*: apró dudorokkal borított testfelszín
- *selymes*, *cuticula sericea*: finom, puha és selymesfényű szőrökkel borított testfelszín
- *sörtés*, *cuticula setosa*: hosszú, erős és merev szőrökkel borított testfelszín
- *szaruszerű*, *corneum*: erős, rugalmas szaruállományú külváz
- *szilárd*, *solidum*: merev és kemény külváz
- *szőrös*, *cuticula pilosa*: viszonylag ritkásan szőrözött testfelszín
- külváz** → **kültakaró**
- láb**, *pes*: a tor alsó-oldalsó felszínén eredő, páros, ízelt mozgásszerv
- *elülső*, *pes anterior*: az előtor alsó-oldalsó felületén eredő lábpár, amely alkalmanként rendkívül változatos formában jelenik meg, és akkor elsősorban a zsákmány megragadására módosul
- *hátsó*, *pes posterior*: az utótor alsó-oldalsó felszínén eredő lábpár
- *ivari* → *ivarláb*
- *középső*, *pes medialis*: a középtor alsó-oldalsó felszínén eredő lábpár
- *mellső* → *elülső láb*
- *ragadozó*, *brachium*
- lábcsökevény** → *farscuta*
- labellum**, -i, n. lat. (4. ábra: E: 7) → *ajakpárna*
- lábfej**, *tarsus* (9. ábra: H): a rovar ízelt végtagjának utolsó, 1–5 ízből álló szakasza
- **ál-háromlábfejű**, *cryptotrimera*: a három lábfej közül az egyik kicsiny vagy rejtett

- lábfej, ál-négylábfejizes, cryptotetramera:** a négy lábfejíz közül az egyik kicsiny vagy rejtett
- **ál-ötlábfejizes, cryptopentamera:** az öt lábfejíz közül a negyedik apró vagy alig látható
- **egy-lábfejizes, monomera:** a lábfej egyetlen ízből áll
- **elülső, tarsus pedis anterioris**
- **három-lábfejizes, trimera:** három, tő-, középső és csúcsízből álló lábfej neve
- **hátsó, tarsus pedis posterioris**
- **két-lábfejizes, dimera:** a lábfej csak tő- és csúcsízből áll
- **középső, tarsus pedis medialis**
- **négy-lábfejizes, tetramera:** a lábfej négy ízből áll
- **öt-lábfejizes, pentamera:** a lábfej öt lábfejízből áll
- lábfejcsúcsíz, praetarsus** (9. ábra: H: 4): a lábfej utolsó, csúcsi íze, a karmokkal, tapadókoronggal, esetleg ezek nélkül
- lábfejcsúcsíz-serte, seta praetarsalis**
- lábfejcsúcs serte** → lábfejcsúcsíz-serte
- lábfejíz, tarsomeron:** a lábfejet alkotó ízek egyik tagja
- lábfejközépipíz, tarsomeron mediale** (9. ábra: H: 3)
- lábfejközépipíz-serte, seta tarsomeralis medialis**
- lábfejlebeny, lobus tarsalis** (9. ábra: H: 11)
- lábfejnyúlvány, processus tarsalis** (9. ábra: H: 10)
- lábfejserte, seta tarsalis**
- lábfejszemölcs** → tapadópárna
- lábfejtőíz, metatarsus** (9. ábra: H: 2): a lábfej lábszár felőli első íze
- lábfejtőíz-serte, seta metatarsalis**
- labipalpus, -i, m. lat.** → ajaktapogató
- labis, -idis, m. gör.** → farkapoc
- labium, -ii, n. lat.** (3. ábra: E): **1.** → alsó ajak; **2.** Diptera → alsóajak-félcső
- lábízület, alsó, articulatio coxosternalis:** a tor és a csípő közt levő ízület alsó része, a coxosternalis nyúlvány és a csípő ízületi kapcsolata
- **felső, articulatio coxopleuralis:** a tor és a csípő közt levő ízület felső része, a coxopleuralis nyúlvány és a csípő ízületi kapcsolata
- labrum, -i, n. lat.** (2. ábra: C): **1.** → felső ajak; **2.** Diptera → felsőajak-félcső
- lábszár, tibia** (9. ábra: G): a torláb 4. íze, amely a comb és a lábfej közt helyezkedik el
- **elülső, tibia pedis anterioris**
- **hátsó, tibia pedis posterioris**
- **középső, tibia pedis medialis**
- lábszárbarázda, fossa tibialis** (9. ábra: G: 5): a lábszár felszínén húzódó, rendszerint hosszanti, alkalmanként haránt lefutású barázda
- **haránt, fossa tibialis transversalis:** a lábszár külső vagy belső felszínén húzódó haránt lefutású, sekély árok
- **hosszanti, fossa tibialis longitudinalis:** a lábszár külső vagy belső felszínén futó hosszanti árok, amelybe pl. a bögarak esetében az egész lábfej befekethető
- lábszárcsúcs, apex tibialis:** a lábszár lábfej felőli vége
- lábszárfog, denticulus tibialis:** a lábszár felszínén magányosan vagy csoportosan álló, rövid kitüszkedés
- **csúcsi, denticulus tibialis apicalis:** a lábszár lábfej felé eső végének külső szegélyén eredő kisebb vagy nagyobb fog

- lábszárfog, középső-elülső, *denticulus tibialis medioapicalis*:** a lábszár csúcsának külső szegélye közepén levő kisebb vagy nagyobb kitinnyúlvány
- lábszársarkantyú, *calcar tibiale*:** mozgatható, hegyes, erősen kitinizált, kemény kitintüske a lábszár csúcsán
- **belső, *calcar tibiale internum*** (9. ábra: G: 4): a lábszár csúcsának belső-oldalsó szegélyén ülő, rendszerint igen hosszú, hegyes, kemény, de rugalmas kitintővis
- **külső, *calcar tibiale externum*** (9. ábra: G: 3): a lábszár csúcsának külső-oldalsó szegélyén ülő, hosszú, rugalmas és hegyes kitintővis
- lábszársejte, *seta tibialis*** (9. ábra: G: 1): a lábszár felszínén levő, hosszabb vagy rövidebb sejte
- **anteroventralis, *seta tibiae anteroventralis***
- lábszárszőr, *cilium tibiale*:** a lábszár felszínén eredő finom és hajlékony kitinszál
- lábszártővis, *spina tibialis*** (9. ábra: G: 2): a lábszár felszínén eredő, páros vagy páratlan, rendszerint nagyméretű, rugalmas kitinképződmény
- lábszártüske (Hymenoptera) → lábszártővis**
- lábtő (Thysanoptera) → csípő**
- lacinia, -ae, f. lat.** (3. ábra: D: 20): 1. → belső állkapocskarék; 2. Hymenoptera → *volsella*
- lacteus, -a, -um, lat., tejfehér**
- lakkmirigypórus:** a lakkmirigy test felszínére torkolló nyílása
- lamella, -ae, f. lat., lemezke**
- **antevaginalis:** a nőtény lepke potrohvégeének hasoldalán az ivarnyílás alatt, annak közvetlen közelében eredő kitinizált lemezke
- **basalis inferior:** a lószúnyogok hímjének 8. haslemeze
- — **superior:** a lószúnyogok hímjének 8. hátlemeze
- **postvaginalis:** a nőtény lepke hasoldalán, az ivarnyílás felső részén eredő kitinizált lemezke
- lamina, -ae, f. lat.:** 1. → lemez; 2. → szelvénylemez; 3. Lepidoptera → *tegumen*
- **analís → analís lemez**
- **annularis (Hymenoptera) → gonobasis**
- **antennalis → csáplemez**
- **anterior (Odonata) → második haslemez**
- **axillaris → szárnytőlemez**
- — **apicalis** (10. ábra: A: 14) → külső szárnytőlemez
- — **basalis** (10. ábra: A: 20) → belső szárnytőlemez
- — **medialis** (10. ábra: A: 16) → középső szárnytőlemez
- **basalis:** 1. → alaplemez; 2. → *parapteron episternale*; 3. Thysanoptera → tőlemez
- **cardinalis → állkapocstő**
- **cerea, viaszlemez**
- **cervicalis** (8. ábra: A: 32) → nyaklemez
- — **lateralis** (6. ábra: B: 47) → nyakoldallemez
- — **medialis** (8. ábra: A: 6) → nyakközéplemez
- — **orbicularis → nyakpajzs**
- — **ventralis** (6. ábra: B: 1), nyakhaslemez
- **clypealis** (2. ábra: B: 14) → fejpajzslemez
- **clypeolabralis → felsőajakpajzs-lemez**
- **coxopleuralis → csípőfelőlemez**
- **dentata (Lepidoptera) → signum**

lamina dorsalis: 1. → hátlemez; 2. Lepidoptera → *carina penis*

— **externa** → fióknyelv

— **frontalis** (2. ábra: A: 11) → homloklemez

— **frontoelypealis** (2. ábra: D: 10) → homlokpajzslemez

— **galealis** (3. ábra: D: 23) → külső állkapocskaréj-lemez

— **genitalis** → ivarlemez

— **glossalis** (3. ábra: E: 12) → állvéglemez

— **horizontalis** → *juxta*

— **humeralis** → váll

— **inferior** (Thysanoptera) → *valva prima*

— **infraanalis** → subanalis lemez

— **interna** → állvég

— **intersegmentalis**, szelvényközi lemez

— **lacinialis** (3. ábra: D: 24) → belső állkapocskaréj-lemez

— **lateralis** 1. → oldallemez; 2. a bolhák hímivarkészülékében az endophallus felett levő középlemez melletti páros lemez; 3. Neuroptera → kilencedik hátlemez

— **mandibularis**: 1. → *jugum* 1; 2. → rágólemez

— **marginalis** → szegélylemez

— **maxillaris** (Heteroptera) → kantár

— **medialis**: 1. szárnyközéplemez; 2. a bolhák hímivarkészülékében az endophallus felett levő, páratlan középső helyzetű lemez

— — **anterior** (10. ábra: A: 12) → elülső szárnyközéplemez

— — **posterior** (10. ábra: A: 13) → hátulsó szárnyközéplemez

— **medioaxillaris** → középszárnytőlemez

— **mentalis** → áll-lemez

— **ocellaris** → pontszemlemez

— **paracoxalis** → csípőmelléklemez

— **paraglossalis** (3. ábra: E: 9) → fióknyelvlemez

— **parameralis** (Hymenoptera) → *gonocoxa*

— **pleurospinalis**: a levéltetvek hátlemezét alkotó közép- és mellékhátlemezek együttes megnevezése

— **postgenitalis** → postgenitalis lemez

— **postsiphonalis** → potrohcső-utólemez

— **postspiracularis** (8. ábra: B: 22) → légzőnyílás mögötti lemez

— — **mesothoracalis** → középtori légzőnyílás mögötti lemez

— — **metathoracalis** → utótori légzőnyílás mögötti lemez

— — **prothoracalis** → előtői légzőnyílás mögötti lemez

— **postvaginalis**: a nőtény lepkék potrohvége hasi oldalán, az ivarnyílás felett elhelyezkedő, kitinizált lemezke

— **praeputialis** (Lepidoptera) → *lingula*

— **praesiphonalis** → potrohcső-előlemez

— **proximalis**: a tripszek hímivarkészülékében az epiphallus belső felszíne mellett fekvő ivarlemezke

— **subalaris** → *parapteron epimerale*

— **subanalis** → subanalis lemez

— **subgenitalis** (12. ábra: C: 12) → subgenitalis lemez

— **submental** → álltőlemez

— **subspiracularis** (8. ábra: B: 17), légzőnyílás előtti lemez

— — **mesothoracalis** → középtori légzőnyílás előtti lemez

lamina subspiracularis metathoracalis → utótori légzőnyílás előtti lemez

— **prothoracalis** → előtori légzőnyílás előtti lemez

— **stipitalis** → állkapocsnyél

— **superior** (Thysanoptera) → *valva tertia*

— **supraanalís** → supraanalís lemez

— **supragenitalis** → supragenitalis lemez

— **unguitractoralis**: a lábfejescsúcs alsó felszínén levő, kitinizált talplemezke, amely a karmok mozgatására szolgál

— **ventralis**: **1.** → haslemez; **2.** Anoplura → subgenitalis lemez; **3.** Ephemeroptera → postgenitalis lemez; **4.** Lepidoptera → *vesica*; **5.** Plecoptera → kilencedik haslemez

lamna, -ae, f. lat.: a csőrös recésszárnnyúak nőstényének subgenitalis lemeze alatt levő medigynium oldalsó helyzetű, páros lemezskéje

lana, -ae, f. lat. → fargyapjú

lándzsasejt (Hymenoptera) → tősejt

lándzsasejt-keresztér: a hártýásszárnnyúak elülső szárnyának lándzsasejtjét kettéosztó harántér

lángpiros, *flammeus*

lapát, *spatha*: lapátszerű, kitinizált lemez, amely a hártýásszárnnyúak hímvarkészülékének külső és belső fogói tövén ered

lapocka, *scapula*: bizonyos hártýásszárnnyú csoportok, elsősorban a fémfürkések középtori pajzsocskája előtt, valamint a váll mögött elhelyezkedő, páros lemezke

lateralis, -e, lat., oldalsó

latericinus, -a, -um, lat., téglavörös

laterolabrum, -i, n. lat. (2. ábra: C: 8): a felső ajak oldalsó része

laterosternum, -i, n. lat. és gör.: a potroh egy haslemezéből levált, oldalsó helyzetű, pikkelyszerű lemezke

laterotergum, -i, n. lat.: a potroh egyik hátlemezéből levált, oldalsó helyzetű, pikkelyszerű lemezke

latus, -eris, n. lat., oldal

lebeny, *lobus*: a testlemez felszínén fekvő vagy arról lenyúló lapos nyúlvány

— **alsó**, *lobus ventralis*: az egyik testlemez hasi oldalán levő, vagy a has felé irányuló, alsó helyzetű lapos kitüremlés általános megnevezése

— **parapenialis**, *lobus parapenialis*

— **subanalís**, *lobus subanalís*: az álkérészek külső ivarkészülékében levő subanalís lemez páros kitüremlése

— **subapicalis**, *lobus subapicalis*: a légyfélék basistylusának csúcsi nyúlványa

— **supraanalís**, *lobus supraanalís*: az álkérészek végbélnyílás előtti, páratlan, a 10. hátlemez viszonylag erősen kitinizált, változatos alakú nyúlványa

léc → taraj

légső, *trachea*: a szervezetet sűrűn behálózó csőrendszer, amely a szövetek oxigénnel való ellátását, valamint a széndioxid eltávolítását szolgálja

légnyílás → légzőnyílás

légrés (Coccoidea) → légzőnyílás

légrésbarázda: a pajzstetveken alkalmanként előforduló sekély árok, amely a légréstől a test szegélyéig fut

légszűrő: a légzőnyílás üregében levő nyúlvány felszínén elhelyezkedő, a levegő szűrését biztosító szőrök sora

- légzőcső, *tubus spiracularis*:** a vízipoloskák potroha végéből olykor hosszan kinyúló, kitinizált cső
- légzőnyílás, *spiraculum*** (8. ábra: C: 22): a test kültakaróján, a toron és a potrohon megjelenő, rendszerint kétoldalian páros, gyakran hasadékszerű nyílás
- **előtti lemez, *lamina subspiracularis*** (8. ábra: B: 17)
 - — — **előtöri, *lamina subspiracularis prothoracalis*:** az előtöri oldallemezek közt elhelyezkedő légzőnyílás előtt fekvő lemezke
 - — — **középtöri, *lamina subspiracularis mesothoracalis*:** a középtöri oldallemezek közt elhelyezkedő légzőnyílás előtt fekvő lemezke
 - — — **utótöri, *lamina subspiracularis metathoracalis*:** az utótöri oldallemezek közt elhelyezkedő légzőnyílás előtt fekvő lemezke
 - **elülső töri, *spiraculum primum*** (8. ábra: B: 21): az elő- és középtör határán, többnyire az elülső láb ízesülése felett elhelyezkedő nyílás
 - **hátsó töri, *spiraculum secundum*:** a közép- és utótör határán, rendszerint a hátsó láb ízesülése felett elhelyezkedő nyílás
 - **középtöri** → elülső töri légzőnyílás
 - **második** → hátsó töri légzőnyílás
 - **mögötti lemez, *lamina postspiracularis*** (8. ábra: B: 22)
 - — — **előtöri, *lamina postspiracularis prothoracalis*:** az előtöri oldallemezek közt elhelyezkedő légzőnyílás mögött fekvő lemezke
 - — — **középtöri, *lamina postspiracularis mesothoracalis*:** a középtöri oldallemezek közt elhelyezkedő légzőnyílás mögött fekvő lemezke
 - — — **utótöri, *lamina postspiracularis metathoracalis*:** az utótöri oldallemezek közt elhelyezkedő légzőnyílás mögött fekvő lemezke
 - **potrohi, *spiraculum abdominale*:** a potroh oldalán, többnyire a hát- és haslemezek közti hártján elhelyezkedő nyílás
 - **utótöri** → hátsó töri légzőnyílás
- légzőnyíláscsarnok, *atrium*:** a test felszínére nyíló légzőnyílás üregének megnevezése, amennyiben az üregben légszűrő helyezkedik el
- légzőnyílás-előcsarnok, *subatrium*:** a test felszínére nyíló légzőnyílás üregének, a légszűrő feletti, felső része
- légzőnyíláskapu, *porta atrii*:** a test felszínére torkolló légzőnyílás bejárata
- légzőnyílásnyúlvány, *processus spiracularis*:** a test felszínére nyíló légzőnyílás üregének térosztó betüremlése
- légzőnyílásszegély, *corona spiracularis*:** a test felszínére nyíló légzőnyílás erősen kitinizált, többnyire párkánszerű külső széle .
- légzőnyílásüreg, *cavea spiracularis*:** a test felszínére torkolló légzőnyíláskapu előtt levő szabad vagy szőrökkel fedett üregecske
- legyezőredő:** a hártýásszárnyúak elülső szárnyán a szárny tövétől a korongsejt alatti mező csúcsáig húzódó, kivilágosodott vonal, amely mentén a szárny nyugalmi helyzetben összehajlik
- lejjebb fekvő, *distalis***
- lemez, *lamina*:** a test tagolt, erősen kitinizált szelvényeinek tagja, vagy azok önálló, esetleg másodlagosan összeforrt része
- **analís, *lamina analis*:** a levéltetvek utolsó haslemezőnek megnevezése
 - **coxopleuralis** → csípőelőlemez
 - **központi** → középlebeny
 - **paranotalis:** a sertefarkúak kitinredője, amely a közép- és utótör felületén látható és a magasabbrendű rovarok szárnyaival homológ

- lemez, postgenitalis, lamina postgenitalis:** a 9. haslemezéből módosult ivarszervi lemez
- **subanalis, lamina subanalis:** a potroh végén levő végbélnyílás előtti ivarszervi lemez
- **subgenitalis,* lamina subgenitalis** (12. ábra: C: 12): **1.** a hímnél a 9. haslemez előtti, a nőténynél pedig a 7. vagy a 8. haslemez előtti lemez; **2.** a levéltetveknél a 7. és a 8. haslemezéből módosult analis lemez előtt fekvő lapocska
- **supraanalis,** lamina supraanalis:** a végbélnyílás feletti, eredetileg a 10. vagy a 11. hátlemezéből módosult lapocska
- **supragenitalis, lamina supragenitalis:** az álkérészek nőtényeinek 9. haslemezéből módosult lapocska
- **szelvényközi, lamina intersegmentalis**
- lemezíz:** a lemezescsápú bogarak lemezszerűen megnyúlt egyik csápostoríze
- lemezke, lamella**
- leoninus, -a, -um, lat.,** rótsárga
- lepis, -idis, f. gör.** → szárnypikkely *1*
- lepkepikkely** → szárnypikkely *1*
- ligneus, -a, -um, lat.,** fabarna
- ligula, -ae, f. lat.:** **1.** → állvég; **2.** a hím szitakötők prophallusának erősen meggömbült nyúlványa; **3.** Coleoptera → *flagellum*
- lilacinus, -a, -um, lat.,** lilaszínű
- lilaszínű, lilacinus**
- lilászörös, syringeus**
- lima, -ae, f. lat.** → reszelő
- limbus, -i, m. lat.:** valamely felület széle, szegélye vagy pereme
- limonius, -a, -um, gör.,** citromszínű
- linea, -ae, f. lat.,** vonal
- **abdominalis** (11. ábra: A: 4), potrohvonal
- **antemediana** → belső keresztvonal
- **clypealis, fejpajzsvonal**
- — **longitudinalis** (2. ábra: B: 8) → hosszanti fejpajzsvonal
- — **transversalis** (2. ábra: B: 1) → haránt fejpajzsvonal
- **clypeolabralis apicalis** (2. ábra: E: 5), felsőajakpajzs-csúcsvonal
- — **basalis** (2. ábra: E: 2), felsőajakpajzs-tővonal
- — **transversalis** (2. ábra: E: 3), haránt felsőajakpajzsvonal
- **dorsalis** → hátvonal *I*
- **femoralis** (9. ábra: F: 14), combvonal
- **frontalis, homlokvonal**
- — **longitudinalis** (2. ábra: A: 4), hosszanti homlokvonal
- — **transversalis** (2. ábra: A: 3), haránt homlokvonal

* A subgenitalis lemez latin megfelelője a **lamina subgenitalis** kifejezés alatt a különféle szerzők korábban egyes róvarcsoportoknál az alábbi alaktani kifejezésekre utaltak: **1.** Embioptera, Isoptera és Zorapter → *hypandrium*; **2.** Ephemeroptera → hetedik haslemez; **3.** Homoptera partim → ivarlemez; **4.** Lepidoptera → *lamella antevaginalis*; **5.** Neuroptera, Orthoptera és Plecoptera → kilencedik haslemez.

** A **lamina supraanalis** kifejezés alatt az egyes csoportoknál a különféle szerzők korábban az alábbi alaktani kifejezésekre utaltak: **1.** Ephemeroptera, Orthoptera partim és Phasmoidea → felső farfedő; **2.** Blattoidea és Mantodea → tizedik hátlemez; **3.** Dermaptera → kilencedik haslemez; **4.** Homoptera partim → *proctiger*; **5.** Plecoptera → supraanalis lebeny.

- linea frontoclypealis apicalis** (2. ábra: D: 6), homlokpajzs-csúcsvonal
 — — **basalis** (2. ábra: D: 1) → homlokpajzs-tővonal
 — **gularis**, toroklemezvonal
 — — **longitudinalis** (1. ábra: D: 2) → hosszanti toroklemezvonal
 — — **transversalis** (1. ábra: D: 5), haránt toroklemezvonal
 — **labralis**, felsőajak-vonal
 — — **longitudinalis** (2. ábra: C: 5) → hosszanti felsőajak-vonal
 — — **transversalis** (2. ábra: C: 2) → haránt felsőajak-vonal
 — **mediana** → keresztvonal
 — **mentalis** → állvonal
 — **mesonotalis**, középhátvonal
 — — **longitudinalis** (6. ábra: C: 11) → hosszanti középhátvonal
 — **metanotalis**, utóhátvonal
 — — **longitudinalis** (6. ábra: C: 15) → hosszanti utóhátvonal
 — **notalis** → hátvonal *II*
 — — **longitudinalis** → hosszanti hátvonal
 — — **transversalis** → haránt hátvonal
 — **postmediana** → külső keresztvonal
 — **praediscalis**, árnyékvonal
 — **pronotalis**, előhátvonal
 — **scutalis** → hátvonal *III*
 — **subbasalis**, tűvonal
 — **submarginalis** → hullámvonal
 — **transversalis**, harántvonal
 — **verticalis** → középső fejcsík
lingua, -ae, f. lat.: 1. → nyelv; 2. Diptera és Lepidoptera → állkapocs; 3. Hymenoptera → állvég
lingula, -ae, f. lat.: 1. a lepkék hímivarszervében az anellus oldalsó szegélyén levő bemélyedés vagy annak lemeze; 2. → csepegtető csúcs; 3. Homoptera → farsuta
litura, -ae, f. lat.: 1. rajzolat; 2. → mázolat
 — **marmorata** → márványos rajzolat
 — **tesselata**, kockás rajzolat
 — **undata** → hullámos rajzolat
lividus, -a, -um, lat., halványsárga
lobulus, -i, m. új lat.: 1. lebenyke; 2. → fiókszárny
lobus, -i, m. gör. → lebeny
 — **analis**: 1. → szárnyalapmező; 2. Lepidoptera → *anellus*
 — **anticus** → függelék *III*
 — **apicalis**: 1. → függelék *III*; 2. Diptera → *juxta*
 — **appendicularis** → függelék-lebeny
 — **basalis**: 1. tőlebeny; 2. Coleoptera → *tegmen*; 3. Diptera → *harpago*; 4. Hymenoptera → *gonobasis*; 5. Protura → *stipes*; 6. Thysanoptera → *perian-drium* 1
 — **cercalis** → fogólebeny
 — **clypealis** (2. ábra: B: 12) → fejpajzslebeny
 — **clypeolabralis** (2. ábra: E: 8) → felsőajakpajzs-lebeny
 — **coxalis**, csípőlebeny
 — — **anterior** (9. ábra: E: 8): a csípő hátulsó felén eredő páros, ízületi nyúlvány elülső, a fej felé eső tagja

- lobus coxalis posterior** (9. ábra: E: 11): a csípő hátulsó felén eredő páros, ízületi nyúlvány hátulsó, a potroh felé eső tagja
- **coxopleuralis** → csípőelőlemez-nyúlvány
- **coxosternalis** → mellcsípőnyúlvány
- **dorsalis** → hátlebeny I
- **externus** → külső állkapocskaréj
- **femoralis, comblebeny**
- — **basalis, combtőlebeny**
- — — **inferior** (9. ábra: F: 16) → alsó combtőlebeny
- — — **superior** (9. ábra: F: 20) → felső combtőlebeny
- — **dorsalis** → felső comblebeny
- — **dorsoapicalis** (9. ábra: F: 5) → felső-csúcsi comblebeny
- — **ventralis** → alsó comblebeny
- — **ventroapicalis** (9. ábra: F: 11) → alsó-csúcsi comblebeny
- **frontalis** (2. ábra: A: 10) → homloklebeny
- **frontoclypealis** (2. ábra: D: 9) → homlokpajzslebeny
- **galealis** (3. ábra: D: 17) → külső állkapocskaréj-lebeny
- **genalis** (1. ábra: G: 3) → pofalemezlebeny
- **genitalis: 1.** → ivarlebeny; **2.** a hím szitakötők 2. hátlemeze hátulsó-oldalsó sarkának vége; **3.** Plecoptera → *processus hemitergalis*
- — **inferior** → alsó ivarlebeny
- — **superior** → felső ivarlebeny
- **glossalis** → állvéglebeny
- **hypopharyngealis** (1. ábra: F: 13): a garat alsó részének nyúlványa
- **internus** → belső állkapocskaréj
- **intersegmentalis**: a bolhák hímivarkészülékében a 8. hátlemezről módosult ivarlemez tövén levő szelvényközi lebeny
- **lacinialis** → belső állkapocskaréj-lebeny
- **lateralis** → oldallebeny
- **lingulatus metathoracalis**: a legyezőszárnyúak utóhátnál eredő, oldalra irányuló, nyelvyszerű kinövés
- **maxillae** → külső állkapocskaréj
- **medialis** → középlebeny
- **mesocoxalis** → középső csípőlebeny
- **mesocoxopleuralis**, középtori csípőelőlemez-nyúlvány
- **mesotrochanteralis** → középső tomporlebeny
- **metacoxalis** → hátulsó csípőlebeny
- **metatrochanteralis** → hátulsó tomporlebeny
- **molaris**, foglebeny
- **notalis** → hátlebeny II
- **paraglossalis** (3. ábra: E: 7) → fióknyelvlebeny
- **parapenialis**, parapenialis lebeny
- **pedicellaris** → csápcsuklóízlebeny
- **phallicus dorsalis**: a párzószerv háti lebenye
- — **ventralis**: a párzószerv hasi lebenye
- **pleurostomatalis** → arclemezlebeny
- — **anterior** (1. ábra: E: 7), elülső arclemezlebeny
- — **posterior** (1. ábra: E: 5), hátulsó arclemezlebeny
- **postcoxalis anterior** → *lobus coxalis anterior*
- — **posterior** → *lobus coxalis posterior*

lobus posttrochanteralis anterior → *lobus trochanteralis anterior*

— — **posterior** → *lobus trochanteralis posterior*

— **praecoxalis** → elülső csípőlebeny

— **praecoxopleuralis** → előtöri csípőelőlemez-nyúlvány

— **pronotalis** → előhátlebeny

— **protrochanteralis** → elülső tomporlebeny

— **scapalis** → csáptőízlebeny

— **scutalis** → hátlebeny *III*

— **spiracularis**: a légzőnyíláskapu mentén kialakult lebenyszerű kitüremlés

— **stipitalis externus** → külső állkapocskarék

— — **internus** → belső állkapocskarék

— **subanalis** → subanalis lebeny

— **subapicalis** → subapicalis lebeny

— **subcoxalis** → csípőelőlebeny

— **submentalis** (3. ábra: E: 1), álltőlebeny

— **subtrochanteralis**, előtomporebeny

— — **exterior** (9. ábra: D: 4), külső előtomporebeny

— — **interior** (9. ábra: D: 2), belső előtomporebeny

— **superior** → külső állkapocskarék

— **supraanalis** → supraanalis lebeny

— **tarsalis** (9. ábra: H: 11), lábfejelebeny

— **transversalis** → harántlebeny

— **trochanteralis**, tomporebeny

— — **anterior**: a tompor hátulsó felén eredő páros, ízületi nyúlvány elülső, a fej felé eső tagja

— — **posterior**: a tompor hátulsó felén eredő páros, ízületi nyúlvány hátulsó, a potroh felé eső tagja

— **ventralis**: 1. → alsó lebeny; 2. a légýfélék hímvarkészülékében a paraphallus mellett látható lebenyke

— **vesicae**: a poloskák hímvarkészülékében a párzószerv csúcsi szakaszának, rendszerint páros, alkalmanként páratlan oldalsó helyzetű lebenye

lodix, **-icis**, f. lat.: a bagolylepkék középső helyzetű, potrohvégi lemezkeje

longitudinalis, **-e**, lat.: 1. hosszanti; 2. hosszirányú

lophus, **-i**, m. gör.: az egyenesszárnýúak hímvarkészülékében az epiphallus külső nyúlványa

lorum, **-i**, n. lat. → kantár

lunula, **-ae**, f. lat.: 1. hold alakú folt; 2. — holdacska; 3. → homlokpárna

— **media** → holdfolt

luridus, **-a**, **-um**, lat., piszkossárga

luteolus, **-a**, **-um**, lat., sárgaszínű

luteus, **-a**, **-um**, lat., agyagsárga

lyra, **-ae**, f. gör.: a lepkék hímjének potrohvégi, 8. haslemezén látható líra alakú lemezke

lyuk, **foramen**

lyukacska, **porus**

macrochaeta, **-ae**, f. gör. — sörté

macrotrichia, **-ae**, f. gör.: a légýfélék szárnyán látható apró sörték

macula, **-ae**, f. lat. — folt

macula apicalis → apicalis folt

— **dentiformis** → csapfolt

— **discalis**, sejtfoltt

— **irregularis**, szabálytalan folt

— **orbicularis** → körfolt *I*

— **ovata**, ovális folt

— **pyramidalis** → apicalis folt

— **renalis** → vesefolt

— **reniformis** → vesefolt

— **sagittata** → nyílfolt

makran alak: feltűnően nagyméretű hím hangya

makrengat alak: az átlagosnál nagyobb méretű dolgozó hangya

makrogyn alak: az átlagosnál nagyobb méretű nőtény hangya

mala exterior → külső állkapocskarék

— **interior** → belső állkapocskarék

mandibula, -ae, f. lat. (3. ábra: B) → rágó

manica, -ae, f. lat.: a lepkék hímivarkészülékében levő anellus tövi része, a saccus és a sacculus felett látható hártyás lebenye megnevezése

manubrium, -ii, n. lat.: 1. a pattanóbogarak előmellének hátrafelé, csapszerűen megnyúlt része, amelynek töviszerű vége, a mucro a közép mell megfelelő mélyedésébe pattan; 2. → alapíz *II*; 3. → fogónyel; 4. → szárnynyel; 5. a bogarak tegmenjének páros nyúlványa; 6. a bőrszárnyúak utolsó előtti haslemezének középső helyzetű nyúlványa

mappa, -ae, f. pún: a lepkék hímivarkészülékében a módosult 8. haslemez hátulsó szegélyének lapos nyúlványa

marginalis szemölcs → oldalszemölcs

— **tér** → szegélytér

margo, -inis, m. lat.: 1. valaminek a széle; 2. a lepkék hímivarkészülékének oldalsó ivarlebeny széles, a digitus és a pollex között

— **lateralis**, oldalszél

— **suturalis**, varratszél

marsupium, -ii, n. gör.: a pajzstetvek potrohvégi zsebecskéje, amelyben a nőtények a petéket vagy a frissen kelt lárvákat hordják

második, *secundus*

— **comb** → középső comb

— **csípő** → középső csípő

— **íz** → csápacsuklóíz

— **láb** → középső láb

— **lábszár** → középső lábszár

másodlagos érzőgödör: rendszerint csak a szárnyas levéltetvek 3., esetenként a 4. és az 5. csápipén jelen levő érzőgödör megnevezése

mászóláb, *pes scansorius*

maxilla, -ae, f. lat. (3. ábra: D) → állkapocs

maxillaris tör → állkapocstör

Mayr-féle barázda: egyes hangyák középhátán levő, Y-alakú sekély barázda mázolat, *litura*: a testfelszín egy vagy több színű, szélein elmosódott színeződése

media, -ae, f. lat. → középer

media alae anterioris, elülső szárny középere

— **posterioris**, hátulsó szárny középere

— **prima** → első középer

media quarta → negyedik középér

— **secunda** → második középér

— **tertia** → harmadik középér

mediana,* -ae, f. lat. → keresztvonal

medigynium, -ii, n. lat. és gör.: a nőstény skorpiófátyolkák subgenitalis lemeze alatt fekvő középső, páratlan nyúlvány

mediproboscis, -idis, f. lat. és gör. → ajakpárnaszár

medituberculum, -i, n. lat.: a skorpiófátyolkák hímvivarkészülékében a kétoldali, páros ivarhorog belső szegélyének közepén ülő szemölcs

mediuncus, -i, m. lat. és gör.: a recésszárnú hímek potrohvégi, rendszerint a gonarcus elülső, csúcsi ivarlebenye

megjelenési alak, *morpha*

mell, *sternum thoracale* (6. ábra: B): a tori mell-lemezek összessége

mellbarázda, *fossa sternalis* (7. ábra: B: 17)

mellcsípő, *coxosternum*: a tori lábak csípője alatt fekvő mell-lemez hát felőli része, amely olykor a csípő alsó ízületi nyúlványával azonos

mellcsípőnyúlvány, *processus coxosternalis*: a csípő tori izesülésének alsó, has felőli része, a melltőlemez hát felőli ízületi nyúlványa

mellcsípő-nyúlványcsúcs, *apex lobi coxosternalis*: a melltőlemez hát felőli, felső ízületi nyúlványának vége

mellcsúcs, *praesternum* (7. ábra: B: 1): a mell tőlemeze előtt fekvő hasi lemezrész

— **előtori**, *praesternum prothoracale* (6. ábra: B: 46): az előmell tőlemezésének elülső önálló vagy a tőlemezzel összeforrt része

— **középtori**, *praesternum mesothoracale* (6. ábra: B: 8): a középmell tőlemezésének elülső, az előmell felé eső része

— **utótori**, *praesternum metathoracale* (6. ábra: B: 18): a hátulsó csípő felett elhelyezkedő utómell tőlemezésének elülső, a középmell felé eső része

mellcsúcshégy, *clavus praesternalis* (7. ábra: B: 16)

— **előtori**, *clavus propraesternalis* (6. ábra: B: 2)

— **középtori**, *clavus mesopraesternalis*

— **utótori**, *clavus metapraesternalis*

mellcsúcsvarrat, *sutura praesternalis* (7. ábra: B: 2)

— **középtori**, *sutura mesopraesternalis* (6. ábra: B: 9)

mellékdudor, *triommatidium*: a levéltetvek összetett szeme peremén levő, rendszerint három pontszemet viselő kiemelkedés

mellékér: **1.** a tripszek szárnyának főere alatt futó második ér, amely tkp. a hónaljtóérnek felel meg; **2.** Diptera → szegély alatti ér

mellékérzögödör: a levéltetvek utolsó csápízében levő és a csúcsi főérzögödörnek nevezett érzékszerv mellett elhelyezkedő kicsiny érzögödör

mellékhátlemez I, *paranotum*: a tori hát- és oldallemmek közt, a hátlemez közelében levő önálló vagy a háttal összefüggő lemez

— **középtori**, *paranotum mesothoracale* (8. ábra: A: 9): a középhát páros, oldalsó helyzetű függelékemeze, amely a középtoroldal és a középtori hátutólemez közt foglal helyet

— **utótori**, *paranotum metathoracale* (8. ábra: A: 12): az utóhát páros, oldalsó helyzetű függelékemeze, amely az utótoroldal és az utótori hátutólemez közt helyezkedik el

*A *linea mediana* kifejezésből önállósult alak.

- mellékhátlemez II, *paratergum***: a levéltetvek hátlemezének középső lemeze két oldalán lefűződött hátlemezrész
- mellékhátlemez-szegély, *clavus paranotalis***
- középtori, *clavus mesoparanotalis*
 - utótori, *clavus metaparanotalis*
- melléknylev** → fióknylev
- mellékszem** → pontszem
- mellelőbarázda, *sutura epicnemialis***: egyes hártvásszárnyú csoportokon a középtori oldallemez elülső szegélyéhez közel, azzal szinte párhuzamosan futó sekély vagy mélyebb barázda, amely a mellelőlemez választja le
- mellelőborda, *epicnemium*** (8. ábra: B: 14): a hártvásszárnyúakon, elsősorban a fürkészdarazsakon a középtori oldallemez elülső szegélyéhez közel megfigyelhető a mellelőbarázda által lehatárolt tarajszerű lemezke
- mellelőlemez, *praepectus***: a középtori oldallemez elülső szegélyéhez közel, a mellelőbarázda által lehatárolt, rendszerint keskeny háromszögletű vagy szalagszerű, lapos lemezke
- mellfedő (Coleoptera)** → mell-lemez
- mellközép** → középmell
- oldallemez → középtoroldal
- mell-lemez, *eusternum*** (7. ábra: D: 17): a tori mellesűcs, a melltőlemez és a mellvilla együttes neve
- középtori → középmell-lemez
 - utótori → utómell-lemez
- melloldal** → toroldal
- előtöri → előtoroldal
 - középtöri → középtoroldal
 - utótöri → utótoroldal
- melloldal éle** → mellelőborda
- mellső láb** → elülső láb
- szárny → elülső szárny
 - rágónyúlvány → paramandibularis nyúlvány
- melltő (Coleoptera)** → előmell
- melltőlemez, *basisternum*** (7. ábra: B: 3): a tori mell-lemez elülső vagy középső főrésze, amelyet a hátulsó, ún. mellutólemeztől a mellvarrat választ el
- előtöri, *basisternum prothoracale* (6. ábra: B: 45): az előmell elülső csípők között fekvő, a nyak felé eső részének alaplemeze
 - középtöri, *basisternum mesothoracale* (6. ábra: B: 10): a középmell alaplemeze, amely a középmellessűcs és a középtöri mellvilla, ill. a középső csípők tövei közt fekszik
 - utótöri, *basisternum metathoracale* (6. ábra: B: 19): az utómell alaplemeze, amely az utómellessűcs és az utótöri mellvilla, ill. a hátulsó csípők töve közt fekszik
- melltőlemez-szegély, *clavus basisternalis***
- előtöri, *clavus probasisternalis* (6. ábra: B: 3)
 - középtöri, *clavus mesobasisternalis* (6. ábra: B: 11)
 - utótöri, *clavus metabasisternalis*
- melltőlemez-varrat, *sutura basisternalis***
- előtöri, *sutura probasisternalis* (6. ábra: B: 5)
 - középtöri, *sutura mesobasisternalis* (6. ábra: B: 12)
 - utótöri, *sutura metabasisternalis* (6. ábra: B: 20)

- melltövis I, *spinasternum*:** a mell-lemez mögött fekvő, ún. járulékos mellrész, amely a mell-lemezzel együtt alkotja az adott szelvény mellét
- **előtori** → előmelltövis
 - **középtori** → közép-melltövis
 - **utótori** → utómelltövis
- melltövis II, *xyphus*:** a közép- vagy az utómellen jelen levő, rendszerint a csipők ízesülési tövei közt látható, tompa vagy hegyes végű kitinccsap
- melltükör, *speculum*:** a hártáásszárnyúak középtori melloldalának felső részén levő, sima, magasfényű felület
- mellutólemez** → mellvilla
- mellvarrat, *sutura sternalis*** (7. ábra: B: 12)
- mellvég:** 1. — mellvilla; 2. *Coleoptera* → utómell
- mellvég oldallemez** → utótori csípőtőlemez
- mellvilla, *furcasternum*** (7. ábra: B: 13): a tori mell-lemez hátulsó része, amelyet az elülsőtől az ún. melltőlemezről a mellvarrat választ el
- **előtori, *furcasternum prothoracale*** (6. ábra: B: 43)
 - **középtori, *furcasternum mesothoracale*** (6. ábra: B: 13)
 - **utótori, *furcasternum metathoracale*** (6. ábra: B: 21)
- mellvillaszegély, *clavus furcasternalis***
- **előtori, *clavus profurcasternalis***
 - **középtori, *clavus mesofurcasternalis*** (6. ábra: B: 14)
 - **utótori, *clavus metafurcasternalis***
- mellvillavarrat, *sutura furcasternalis***
- **előtori, *sutura profurcasternalis*** (6. ábra: B: 6)
 - **középtori, *sutura mesofurcasternalis*** (6. ábra: B: 17)
 - **utótori, *sutura metafurcasternalis*** (6. ábra: B: 22)
- mélyfekete, *aterrimus***
- membrán, *membrana*:** a poloskák félfedőjének enyhén szklerotizált, hártvás, csúcsi része
- membrana, -ae, f. lat.:** 1. gyengén kitinizált, vékony hártva általános megnevezése; 2. a légyfélék hímvarkészülékének paraphallusa és lobus ventralis mellett látható hártva; 3. → *valva spiracularis*; 4. → szárnyhártva
- **intersegmentalis:** a test szelvényei közt levő, többnyire igen tágulékony hártva
 - **tympanalis, dobhártva**
- membranaceum, -i, n. lat.** → hártvás kültakaró
- membranula, -ae, f. lat.** → szárnyhártvácska
- mensis, -is, m. lat.:** a sodrómolyok 8. haslemezének hátulsó szegélyén ülő, pálcika alakú szklerotizált képződmény
- mentum, -i, n. lat.** (1. ábra: B: 11 és 3. ábra: E: 14): 1. → áll; 2. a hím lepkék valvaszegélyének felső nyúlványa, alkalmanként annak csúcsi része
- méregcsatorna, *canalis venenatus*:** a fullánkcsók méregmirigyét a külvilággal összekötő vezeték
- merevítőborda:** a homokfutrínák hímvarszervében levő megnyúlt kitinizált rudacska
- **kis:** a homokfutrínák hímvarszervében a flagellum horgában levő rövid rudacska
 - **nagy:** a homokfutrínák hímvarszervében a nagy kitinfog alatt helyet foglaló, megnyúlt kitinrudacska
- meron, -i, n. gör.** (9. ábra: B: 3): a tori csípőtőlemez és a haslemez közt helyet foglaló lemezke

meron mesothoracale → *mesomeron*

— **metathoracale** → *metameron*

— **prothoracale** → *promeron*

mesacrotergum, -i, n. gör. és lat. → közép gallér

mesanapleuron, -i, n. gör. → középső toroldalív

mesanepimeron, -i, n. gör. → *anepimeron mesothoracale*

mesepimerit → középtori csípőtőlemez

mesepimeron, -i, n. gör. (8. ábra: B: 13) → középtori csípőtőlemez

mesepimerum,* -i, n. gör. → középtori csípőtőlemez

mesepipleuron, -i, n. gör. → középtori felső toroldallemez

mesepisternit → középtori felső mell-lemez

mesepisternum, -i, n. gör. (8. ábra: A: 26) → középtori felső mell-lemez

meseupleuron, -i, n. gör. → középső toroldalív

meseusternum, -i, n. gör. → közép mell-lemez

mesinfraepisternum, -i, n. gör. → *katepisternum mesothoracale*

mesobasicoxa, -ae, f. gör. és lat. → középső csípőtő

mesobasisternum, -i, n. gör. → középtori melltőlemez

mesocorium, -ii, n. gör.: középmező II

mesocoxa, -ae, f. gör. és lat. → középső csípő

mesocoxopleuron, -i, n. gör. és lat. → középtori csípőelölőlemez

mesocoxosternum, -i, n. gör. és lat. → középtori mellesípő

mesodorsocoxa, -ae, f. gör. és lat. → középső csípőhát

mesepimeron, -i, n. gör. → középtori csípőtőlemez

mesepisternum, -i, n. gör. → középtori felső mell-lemez

mesofurcasternum, -i, n. gör. és lat. → középtori mellvilla

mesokatepimeron, -i, n. gör. → *katepimeron mesothoracale*

mesolcus, -i, m. gör. → közép mellvázat

mesolobus, -i, m. gör.: a légycső hímjének 9. hátlemeze

mesomeron, -i, n. gör.: a középtori csípőtőlemez és a közép mell-lemez közt elhelyezkedő lemezke

mesonotum, -i, n. gör. (6. ábra: A: 10) → középhát I

mesoparanotum, -i, n. gör. → középtori mellékhátlemez

mesophragma, -tis, n. gör. (Diptera) → hátutőlemez

mesopleura, -orum, n. gör. (pl.) → középtoroldal(ak)

mesopleurae** → *mesopleura*

mesopleuron, -i, n. gör. (8. ábra: A: 24) → középtoroldal

mesopostnotum, -i, n. gör. → középtori hátutőlemez

mesopraesternum, -i, n. gör. → középtori mellesűcs

mesoscutellum, -i, gör. és lat. (6. ábra: C: 12): 1. → középhátacska; **2.** → közép-hátpajzs

mesoscutum, -i, n. gör. és lat. (7. ábra: C: 1 és 6. ábra: C: 10) → középhát II

mesosoma, -tis, n. gör.: 1. a hímek genitális üregét ölelő szklerotizált lemezek együttes megnevezése; **2.** → tor 2

mesospinasternum, -i, n. gör. és lat. → közép melltővis

mesospiraculum, -i, n. gör. és lat. → elülső tori légzőnyílás

mesosternellum, -i, n. gör. → középtori mellvilla

* A görög *meron* szótó latinos *-um* végződéssel.

** A rovtani irodalomban alkalmanként helytelenül képzett alak. Részletes megjegyzés a *pleuron* címszó alatt található.

mesosternum, -i, n. gör. (6. ábra: A: 31) → közép mell
 mesostethidium, -ii, n. gör. → középtor
 mesostigma, -tis, n. gör. (Odonata) → elülső tori légzőnyílás
 mesosnbcoxa, -ae, f. gör. és lat. → középtori csípőlemez
 mesotarsns, -i, m. gör.: 1. → lábfejközépip; 2. → középső lábfej
 mesotergum, -i, n. gör. és lat. → középhát I
 mesothorax, -cis, m. gör. (6. ábra: A: 2 és 7. ábra: C) → középtor
 mesotrochanter, -is, m. gör. → középső tompor
 mesotrochantinns, -i, m. gör. középső csípősarkantyú (6. ábra: B: 34)
 mesoventrocoxa, -ae, f. gör. és lat. → középső csípőhas
 mesovertex, -icis, n. gör. és lat. → középfetető
 mesozona, -ae, f. gör. → középzóna
 mészfehér, *calceus*
 metabasicoxa, -ae, f. gör. és lat. → hátulsó csípőtő
 metabasisternum, -i, n. gör. → utótöri melltőlemez
 metacoxa, -ae, f. gör. és lat. → hátulsó csípő
 metacoxoplenron, -i, n. gör. és lat. → utótöri csípőelőlemez
 metacoxosternum, -i, n. gör. és lat. → utótöri mellesípő
 metacrotergum, -i, n. gör. és lat. → utógallér
 metadorsocoxa, -ae, f. gör. és lat. → hátulsó csípőhát
 metanaplenron, -i, n. gör. → hátulsó toroldalív
 metanepimeron, -i, n. gör. → *anepimeron metathoracale*
 metanepisternum, -i, n. gör. → *anepisternum metathoracale*
 metafurcasternum, -i, n. gör. és lat. → utótöri mellvilla
 metakatepimeron, -i, n. gör. → *katepimeron metathoracale*
 metakatepisternum, -i, n. gör. → *katepisternum metathoracale*
 metameron, -i, n. gör.: az utótöri csípőtőlemez és az utómell-lemez közti rész
 metanotum, -i, n. gör. (6. ábra: A: 15) → utóhát I
 metaparameron, -i, n. gör. (Dermaptera) → külső parameron
 metaparanotum, -i, n. gör. → utótöri mellékhátlemez
 metaphragma, -tis, n. gör., utóhát-véglemez
 metaplanta, -ae, f. gör. és lat.: a második lábfejíz
 metaplenron, -i, n. gör. (8. ábra: A: 17) → utótoroldal
 metapodeon, -i, n. gör.: a hártýásszárnyúaknál a potrohnyél utáni testrészt
 metapostnotum, -i, n. gör. → utótöri hátutőlemez
 metapraepleuron, -i, n. gör. → *praepleuron metathoracale*
 metapraesternum, -i, n. gör. → utótöri mellesúcs
 metapygidium, -ii, n. gör.: a bőrszárnyúak potrohvégi fogói közt levő lemez-
 szerű nyúlvány, az ún. farfedő tövi része
 metascutellum, -i, n. gör. és lat. (6. ábra: C: 16) → utóhátaeska
 metasentum, -i, n. gör. és lat. (6. ábra: C: 14) → utóhát II
 metasoma, -tis, n. gör. → potroh 2
 metaspinasternum, -i, n. gör. és lat. → utómelltővis
 metaspiraculum, -i, n. gör. és lat. → hátulsó tori légzőnyílás
 metasternum, -i, n. gör. → utótöri mellvilla
 metasternum, -i, n. gör. (6. ábra: A: 25) → utómell
 metastigma, -tis, n. gör. (Odonata) → hátulsó tori légzőnyílás
 metasnbcoxa, -ae, f. gör. és lat. → utótöri csípőlemez
 metatarsus, -i, m. gör. (9. ábra: H: 2) → lábfejtőíz
 metatergum, -i, n. gör. és lat. → utóhát III

- metathorax**, -cis, m. gör. (6. ábra: A: 3 és 7. ábra: E) → utótor
- metatrochanter**, -is, m. gör. → hátulsó tompor
- metatrochantinus**, -i, m. gör. hátulsó csípősarkantyú (6. ábra: B: 27)
- metaventrecoxa**, -ae, f. gör. és lat. → hátulsó csípőhas
- metavertex**, -icis, m. gör. és lat. (1. ábra: A: 3) → utófejtető
- metazona**, -ae, f. gör. → utózóna
- metepimeron**, -i, n. gör. (8. ábra: B: 7), utótori csípőtőlemez
- metepisternum**, -i, n. gör. (8. ábra: A: 19) → utótori felső mell-lemez
- meteupleuron**, -i, n. gör. → hátulsó toroldalív
- meteusternum**, -i, n. gör. → utómell-lemez
- metinfraepisternum**, -i, n. gör. és lat. → *katepisternum metathoracale*
- metszőfog**, *dens incisus*: a rágó csúcsán elhelyezkedő éles metszőfogak egyik tagja, amely segítségével az állat táplálékát feldarabolja
- mező**, *area*: a rovartest valamely tájának szűkebb területe, amelynek működésileg vagy alaktanilag közös rendeltetése van
- mézsárga**, *helvus*
- microthorax**, -cis, m. gör. → nyak
- microtrichia**, -ae, f. gör.: a rovarszárnyon látható rendkívül finom, apró sörtéske
- mikran alak**: feltűnően kisméretű hím hangya
- mikrergat alak**: az átlagosnál jóval kisebb méretű dolgozó hangya
- mikrogyn alak**: az átlagosnál jóval kisebb méretű nőtény hangya
- miniatus**, -a, -um, lat., míniumpiros
- míniumpiros**, *miniatus*
- mirigymező**: a haslemez felszínén levő számos mirigy-kivezetőnyílás együttes neve
- mirigynyílás**, *porus glandularis*: a test kitingpáncélja alatt levő különféle mirigyek felszíni nyílása, amelyen át a test kültakarójára ürítik váladékukat
- mogyorószínű**, *avellaneus*
- mola**, -ae, f. lat. (3. ábra: B: 4) → fog I
- molle**, -is, n. lat. → lágy kültakaró
- molybdeus**, -a, -um, gör., acélszürke
- monocornus**, -us, m. gör. és lat.: a csőrös recésszárnyú hímek 5. vagy 6. potroh-szelvényének háti, páratlan nyúlványa
- monomera**, -ae, gör. → egy-lábfejűes lábfej
- morpha**, -ae, f. gör.: megjelenési alak
- morula**, -ae, f. lat.: a lepkék hímivarkészülékében levő vesica egyik része
- mozaikszem** → szemecske
- mucro**, -nis, m. lat.: 1. a Collembolák ugróvillájának páros, rövid végíze, amelynek egyik oldala rendszerint fogazott; 2. a pattanóbogarak manubriumának tövisszerű vége, amely a középmell megfelelő mélyedésébe pattan; 3. a bogarak szárnyfedőjének csúcsba kihúzott vége
- murinus**, -a, -um, lat., egérszínű
- myochrous**, -a, -um, gör., egérszürke
- mystax**, -cis, m. gör.: a légyfélek szájkörnyéki erős szőr- vagy sörtecsoportja
- Müller-féle készülék**: az idegsejtek duzzanatszerű csoportja, amely a dobhártyás szerv belső falán helyezkedik el

Nasszonov-féle mirigy: a legyezőszárnyú nőtények fejtorában levő csalogató illatmirigy

narancssárga, *aurantiacus*

nasus, -i, m. lat. → orr

navicula, -ae, f. lat.: a lepkék hímjeinek 8. haslemezén levő, rendszerint szőrös felszínű lemezke

neala, -ae, f. lat. → szárnyalapmező

nectarium, -ii, n. gör. → potrohcső

negyedik, *quartus*

neoteinia, -ae, f. gör.: bizonyos lárvális bélyegek fennmaradása az imágókon

nervatura, -ae, f. lat. → szárnyerezet

nervellus, -i, m. lat. → kurtaér

— *antefurcalis*: a hártýásszárnyúak hátulsó szárnyán a kurtaér tő felé hajló, a közepe előtt megtört érszakasz neve

— *oppositus*: a hártýásszárnyúak hátulsó szárnyának törés nélküli kurtaere

— *postfurcalis*: a hártýásszárnyúak hátulsó szárnyán a megtört kurtaér felső szakasza

— *verticalis* → *nervellus oppositus*

nervulus, -i, m. lat. → erecske

— *interstitialis* → egybeesőér

nervus, -i, m. lat. → szárnyér

niger, nigra, nigrum, lat., fekete

nigricans, -tis, lat., feketéllő

nigropiceus, -a, -um, lat., barnásfekete

nigropurpureus, -a, -um, lat., vörösesfekete

niveus, -a, -um, lat., hófehér

nodulus, -i, m. lat. → szárnybütyök

nodulusz → szárnybütyök

nodus, -i, m. lat. → szárnybütyök

nonus, -a, -um, lat., kilencedik

norma, -ae, f. lat. (Lepidoptera) → *juxta*

notauli* → *notaulix*

notaulix, ** -cis, f. gör. és lat.: 1. → villásbarázda; 2. a legyezőszárnyúak hímje torhátá, vagy annak középső részén levő páratlan lemezke

notaulus*** → *notaulix*

notopleuron, -i, n. gör.: a légyfélék középhátának kétoldalian lehajló része

notum, -i, n. gör. → hát II

nyak I, *cervix*

nyak II, *collum* (8. ábra: A: 5) 1. többnyire elvékonyodott összeköttetés a fej és az előhát vagy az előmell között a hártýásszárnyúak és a legyek bizonyos csoportjainál; 2. a bogaraknál a fej hátulsó része, amely keskeny hídként összeköttetést biztosít a torral

nyakhaslemez, *lamina cervicalis ventralis* (6. ábra: B: 1)

nyakhólyag: a csipkésposloskák előhátának megnyúlt, hólyagszerű képlete

nyakhoz tartozó, *cervicalis*

nyaklemez, *lamina cervicalis* (8. ábra: A: 32): az előtor elülső, a fej felé eső

* Egy feltételezett *notaulus* többes számú alakja. Helyesen *notaulices*.

** A szó pontos derivációja a görög *notos* (lat. *notum*) hát és a görög *aulax* (lat. *aulix*) barázda kifejezésekből származik.

*** Egy feltételezett tudományos név egyes számú alakja. További megjegyzések találhatóak még *notauli* és *notaulix* címszók alatt.

részen levő egy vagy több lemezkéből álló nyaki hártvás vagy kitinizált kültakaró

nyakközéplemez, *lamina cervicalis medialis* (8. ábra: A: 6)

nyakoldallemez, *lamina cervicalis lateralis* (6. ábra: B: 47)

nyakpajzs, *lamina cervicalis orbicularis*: a középső és oldalsó nyaklemezekből összeforrt önálló lemezt alkotó nyakpalást

nyakpajzs (Coleoptera) → előhát

nyakpikkely → nyaklemez

nyakserte, *seta cervicalis*

nyakszirt, *occiput* (1. ábra: B: 2): a rovar fejének hátulsó része, amely a fejtetői lemezen levő fejtető csúcsa mögött és a foramen occipitale közt helyezkedik el

nyakszirték, *cuneus*: a szitakötők összetett szemei közt fekvő felület, eredetileg a nyakszirt elülső, ék alakú része

nyakszirtudor, *protuberantia occipitalis*

nyakszirti taraj → nyakszirtpárkány

nyakszirtpárkány, *crista occipitalis*: a nyakszirtszegély párkányszerű kitüremlése

nyakszirtsörte, *seta occipitalis*

— belső, *seta occipitalis interior*

— külső, *seta occipitalis exterior*

nyakszirtszegély, *clavus occipitalis*: a nyakszirt hátulsó, a tor felőli széle

nyakszirttaraj → nyakszirtpárkány

nyakszirtvarrat, *sutura occipitalis* (1. ábra: B: 4): a nyakszirt és a fejtetői lemez közt húzódó árok

nyakszirttáj, *regio occipitalis*: a rovarfej hátulsó része, amely a fej és a tor határán, a fejtetői lemez mögött levő részt és környékét öleli fel

nyaktáj, *regio cervicalis*: a rovarfej és az előtor hasi kapcsolatának összessége

nyálesatorna, *canalis salivarius* (1. ábra: F: 14)

nyél: 1. *petiolus*; 2. → állkapocsnyél; 3. Siphonaptera → csáptóíz

nyélbütyök → nyélpikkely

nyelecske, *parameron antierius*: a szúnyogfélék hímvarkészüléke páros fogója mellett levő nyúlvány, amelynek csúcsán függelék van

nyélíz: a hangyafélék 1. vagy 2. potrohszelvényéből módosult nyél egy tagja

nyélpikkely: a hangyák áltorszelvénye és potroha közt levő módosult potrohszelvény lemezszerű vagy bütykös háti nyúlványa

nyelv, *hypopharynx* (1. ábra: F: 12): a szájüreg középső részén eredő, páratlan szájszervi része, amely a rágó szájszervű rovaroknál a nyelőcső és a nyálcsatorna közt foglal helyet

nyelv → állvég

nyelvszurony → nyelvtőr

nyelvszúróserte → nyelvtőr

nyelvtőr, *spina hypopharyngealis* (5. ábra: D: 5): a szűrő-szívó szájszervű rovarok nyelvéből módosult, páratlan szúróserte

nyíl, *sagitta*: a hártvásszárnyúak hímvarkészülékében levő belső fogó páros, felső lemezszerű

nyílás, *porus*

nyílfolt I, *macula sagittata*: a lepkék elülső szárnylemezén a szegélytérben egymás alatt elhelyezkedő, jellegzetes nyílhegy alakú rajzlati elemek egy tagja

nyílfolt II, *sagitta*: a rovarok szárnyán jelentkező nyílhegy alakú rajzlati elem

nyolcadik, octavus

nyúlvány, processus: a testlemez vagy függelék felszínéről lenyúló, de azzal szervesen összefüggő lemez vagy köbös felépítésű kitüremlés általános megnevezése

— **also** → hasnyúlvány *II*

— **analís:** a pajzstetvek páros, potrohvégi dudora

— **farokszerű** → testfüggelék

— **felső** → hátnyúlvány *I*

— **haránt, processus transversalis:** a rovartest valamelyik lemezének felszínén, a test homloksíkjával párhuzamosan futó lebenyszerű kiemelkedés

— **hosszanti, processus longitudinalis:** a rovartest valamelyik lemezének felszínén, a test hossz tengelyével párhuzamosan futó lebenyszerű kitüremlés

— **paramandibularis, processus paramandibularis:** a rágó külső felszínén levő fogszerű nyúlvány megnevezése

— **sternopleuralis, processus sternopleuralis** (7. ábra: B: 8)

— — **hátsó, processus metasternopleuralis** (7. ábra: E: 13)

— — **középső, processus mesosternopleuralis** (7. ábra: C: 13)

— **subgenitalis, processus subgenitalis:** a rágótetvek subgenitalis lemezének lebenyszerű nyúlánya

— **szárnytövek közti, processus interalaris** (8. ábra: C: 2)

oblongum, -i, n. lat.: a homokfutrinkák hátsó szárnyának sugár- és középere közti jellegzetesen megnyúlt, zárt szárnysejtje

obscurus, -a, -um, lat., feketés

occiput, -itis, n. lat. (1. ábra: B: 2) → nyakszirt

ocellum* → *ocellus*

ocellus, -i, m. lat.: 1. → pontszem; 2. → szemfolt

— **lateralis** (1. ábra: A: 19) → oldalsó pontszem

— **medialis** → középső pontszem

ochraceus, -a, -um, új lat.: 1. okkersárga; 2. szürkésárga

octavus, -a, -um, lat., nyolcadik

oculus, -i, m. lat. (1. ábra: A: 6) → szem

— **compositus** → szem

— **extenditus,** megnyújtott szem

— **fabalis,** bab alakú szem

— **intectus,** csupasz szem

— **lunatus,** félhold alakú szem

— **pilosus,** szőrös szem

— **prominens,** kiugró szem

— **prosiliens,** előreugró szem

— **rotundus,** kerekded szem

— **sphaericus,** gömb alakú szem

oedagus — párzókészülék

oedaeagus (Diptera partim) → párzókészülék

oedymer típusú láb: a tripszek egy részének erősen megvastagodott elülső lábának megnevezése

okkersárga, ochraceus

olajszínű, olivicolor

* Az *oculus* kicsinyítő képzős változata helytelenül betűzve; helyesen *ocellus*.

olajzöld, *olivaceus*

oldal, *latus*

oldalér: a fürkészdarázs-alkatúak elülső szárnyának ere, amely tkp. a visszafutó-ér betorkollási pontjánál megtört párhuzamos-ér folytatása

oldallebeny, *lobus lateralis*: 1. a rovartest egyik lemezén levő oldalsó helyzetű kitüremlés általános megnevezése; 2. a bogarak hímvarszervében a páرزószerv tegmenjén eredő páros, nyúlványszerű lemez

oldalleméz, *lamina lateralis*: a rovartest egyik oldalsó helyzetű lemezének általános megnevezése

oldalleméz → mellékhátleméz

— előtori → előtoroldal

— középtori → középtoroldal

— utótori → utótoroldal

— szárnytövi, *parapleuron*: az egyik szárny elülső és hátulsó tövei közt elhelyezkedő lemezke

oldalmező, *exocorium*: a poloskafélék félszárnyfedőjének a könyökér és a szegélyér által határolt külső szegélyrésze

oldalnyúlvány, *processus lateralis*: a rovartest valamelyik testlemezének felszínén látható, rendszerint páros, ritkán páratlan, lebenyszerű kitüremlés általános megnevezése

oldalsó, *lateralis*

oldalsörte, *seta lateralis*

oldalszegély, *clavus lateralis*: a rovartest egyik lemezének, részének, tagjának vagy függelékének oldalsó helyzetű széle

oldalszél: 1. *margo lateralis*; 2. → oldalsó szárnyfedőszegély

oldalszemölcs: a levéltetvek jellegzetes apró dudorainak egyike az előháton, továbbá a potroh első hét hátlemezének légzőnyílása közelében

oldalt ülő pontszemek → szemhalmaz

oldalvarrat I, *sutura lateralis*: a rovartest egyik lemezén vagy lemezei közt húzódó, oldalsó helyzetű sekély barázda

oldalvarrat II, *sutura pleuralis* (7. ábra: D: 24): a tori oldallemézek közti, leginkább a csípő felett levő páros oldallemézek közti barázda

— utótori, *sutura metapleuralis* (8. ábra: B: 6)

olivaceus, -a, -um, lat., olajzöld

olivicolor, -is, lat., olajszínű

olló, *chelae*: 1. az ollós darazsak egymás felé fordult és így hatásos fogó szerkezetté módosult láb karmai; 2. → fartoldalék(ok)

ólomszürke, *plumbeus*

olorinus, -a, -um, lat., fehér

omma, * -tis, n. gör. → szemecske

ommatidium, -ii, n. gör. → szemecske

ondócsatorna, *ductus seminalis*: egyes rovarcsoportok nőtényeinek párzótáskáját köti össze a petevezetékkel

ondóhólyag → ondótartály

ondótartály, *receptaculum seminis*: egyes rovarcsoportok nőtényeinek speciális, zsákszerű tárolója, amelyben a párzás során összegyűlt ondót tartják

ondótartó → ondótok

* A kifejezés alkalmanként előfordul az imágók irodalmában is, bár rendszerint a lárvális alakok morfológiájában használatos.

- ondótok, *spermatophor***: egyes rovarcsoportok hímjeinek ondót tároló tartálya, amely bizonyos primitív alakoknál gyakran nyeles tokocskák formájában kerül lerakásra a szabadban
- ondótokocska** → **ondótok**
- ondóvezeték, *vas deferens***: a hímek páros csatornája, amelyen át az ondó a csatornákból a két ondóvezetékbe, majd az azok összeolvadásából keletkező hímivarvezetékbe jut
- **csatorna, *vas efferens***: a herékből kiszabaduló ondót elvezető csatornák egyike, amely az ondóvezetékbe torkollik
- oniscus, -a, -um, gör.**, grafitszürke
- onychium, -ii, n. gör.** → fiókkarom
- ooporus, -i, m. gör.** → peterakónyílás
- opacum, -i, n. lat.** → homályos kültakaró
- ope, -s, f. gör.**, gödör
- operculum, -i, n. lat.**: 1. a hímek 9., a nőtények 8. haslemeze alatti genitális üreg fedelecskéje; 2. → petekanál; 3. → záróbillentyű
- **tympanicum, dobhártyafedő**
- opisthognath** → ***hypognath***
- opisthomeron, -i, n. gör.** → farfedő
- oppositus** → kurtaér (lásd még *nervellus oppositus*)
- ora coleopterorum (pl.)**: a bogarak szárnyfedőjének szegélyei
- orbicula, -ae, f. lat.**: a hártýásszárnyúak tapadóárnája hátoldalának tövén ülő kis lemezke
- orbiculus, -i, m. lat. (Lepidoptera)** → ***juxta***
- orbita, -ae, f. lat.** → szemkeret
- orca**: a torpikkelynélküli legyeken a homlokrés és a szem közti, rendszerint keskeny mező
- organum chordotonalium** → hallószerv
- **olfactus, szaglószer**
- **reproductionis** → ivarszer
- **sexus** → ivarszer
- **stridoris** → ciripelő berendezés
- **tympanalium** → dobhártyás szer
- orificium, -ii, n. lat.**: 1. a páرزókészülék distalis nyílása; 2. (Siphonaptera) → ***gonotrema***
- ormány, *rostrum***: 1. egyes rovarok homlokának és fejpajzsának megnyúlt kitinlemeze, amelyet alulról az alsó ajak tölemeze fed be; 2. Heteroptera → szípóka
- ormányhüvely** → alsóajak-félcső
- orum, *fastigium***: a testlemez felszínén kiemelkedő, csupasz, sima vagy vésetezett dombocska
- orr, *nasus***: 1. a rovar arcának azon része, ahova a felső ajak ízesül; 2. a hártýásszárnyúak arcának előreugró része; 3. a szitakötők orrszerűen módosult fejpajzsa
- orthognath fej**: gyakori rovarfej típus, a fejtokhoz kapcsolódó szájszervek lefelé irányulnak
- os, oris, n. lat.** → száj
- ostiolum, -i, n. lat.** → háti rés
- **odoriferum** → bűzmirigynyílás
- ostium, -ii, n. lat.** → ivarnyílás

ostium bursae: egyes rovarcsoportok nőtényei párzótáskájának nyílása

ostor → csápостор

ostorcsáp → fonalas csáp

ostoríz → csápосторíz

ovicauda, -ae, f. lat. → tojócső

oviductus, -us, m. lat. → petevezeték

— **communis** → petevezeték

ovipositor, -is, m. lat. (12. ábra: G: 16) → tojócső

ovivalvula, -ae, f. lat.: 1. Ephemeroptera → subgenitalis lemez; 2. Heteroptera → *hypogynium*

öböl, sinus: a rovar testének felszínén vagy az egyik lemezének szegélyén kialakult bemélyedés, ill. sekély kanyarítás általános megnevezése

örlőszegély → belső rágószegély

összetett, compositus

ötödik, quintus

öv, cingula: színes, rendszerint a potroh felszínén levő harántos sáv

pagina inferior: a szárny alsó felszíne

— **superior:** a szárny felső felszíne

pajzs, scutellum: a poloskafélék hátának közepén, az előhát mögött fekvő, gyakran még a potrohot is befedő, többnyire háromszögletű lemezke

pajzsocska, scutellum: 1. a bogárfélék kemény szárnyfedője elülső-középső sarkában látható kitinizált lemezke; 2. → középhátacska (7. ábra: D: 4 és F: 9)

pajzssörte, seta scutellaris

pajzsszöglet, angulus scutellaris: rendszerint a közép- vagy az utóháton fekvő hátpajzs hátulsó szegélyei által alkotott szög

pala, -ae, f. lat.: 1. lapátszerűen kiszélesedett testfelszíni függelék általános megnevezése; 2. a bűvárpoloskák erősen kiszélesedett egyízű lábfejének neve

pala-szegélyserte, seta palae marginalis

palaszürke, ardesiacus

pallium, -ii, n. lat.: az egyenesszárnnyú hímek subgenitalis lemeze és párzószerve közt levő, tágulékony, köpenyszerű hártya

palma, -ae, f. lat.: az elülső láb lábfejtőizének tenyérszerűen ellaposodott formája

palparium, -ii, n. lat. → csatlólemez

palpus, -i, m. lat. → tapogató

— **genitalis** → *gonostylus* 1

— **labialis** (3. ábra: E: 4) → ajaktapogató

— **maxillaris** (3. ábra: D: 12) → állkapcsi tapogató

pamat: a levéltetvek nőténye potrohának analis lemeze mellett látható egy vagy több gonapophysis neve

papilla, -ae, f. lat., szemölcs

— **analis:** a lepke nőtényének potrohvégén az ivarnyílás felett fekvő lebenyke

— **pleuralis** → pleuralis szemölcs

— **spinalis** → spinalis szemölcs

paracercus, -i, m. gör. (Ephemeroptera) → végfonal

paraclypeus,* -i, m. gör. és lat. → utófejpajzs

paraglossa, -ae, f. gör. (3. ábra: E: 6) → fióknyelv

paramentum, -i, n. gör. és lat. (4. ábra: A: 3): az alsó ajak áll-lemezének páros, oldalsó helyzetű lemezrész

paramer → ivarfüggelék

paramera, -orum, n. gör. (pl.): 1. Lepidoptera → *valvae*; 2. Hymenoptera → *gonostyli*; 3. Siphonaptera → *hamuli*

parameron, -i, n. gör. (11. ábra: E: 11) → ivarfüggelék

— *anterius* → nyelecske

— *externale* → külső parameron

— *posterius*: → hátulsó parameron

parandrium, -ii, n. gör.: a poloskafélék pygoferje szegélyének oldalsó kitüremlése

paranotum, -i, n. gör. → mellékhátlemez

— *mesothoracale* (8. ábra: A: 9) → középtori mellékhátlemez

— *metathoracale* (8. ábra: A: 12) → utótéri mellékhátlemez

paraphallus, -i, m. gör.: 1. a légyfélék hímivarszervének szklerotizált nyúlványa, amely a phalothecával együtt alkotja a párzószervet; 2. Blattaria → *hypophallus*

parapleuron, -i, n. gör. → szárnytövi oldallemez

parapleurum,** -i, n. gör. → szárnytövi oldallemez

paraproctum,*** -i, n. gör. (11. ábra: A: 16) → oldalsó farfedő

parapsis, -idis, f. gör.: a torhátú barázdák által a középhát kétoldalt leválasztott része, elsősorban a hártáyszárnyúaknál

parapteron epimerale (10. ábra: A: 17): a csípőtőlemez és a szárnytő közt fekvő lemezke

— *episternale* (10. ábra: A: 19): a felső mell-lemez és a szárnytő közt fekvő lemezke

paraphysis, -is, f. gör.: a szűrő-szívó szájszervű légyfélék ajakpárnájának hypoglossája melletti szilárdító nyaláb

parastigma, -tis, n. gör. → *pterostigma*

paratelum, -i, n. gör.: a rovar potrohának 12. szelvénye

paratergit → mellékhátlemez 2

paratergum, -i, n. gör. és lat. → mellékhátlemez 2

parempodium, -ii, n. gör.: a fiókkarom egyik sörteszerű függeléke

párkány, *corona*: a rovar test egyik lemezének kiemelkedő, lemezszerű szegélye

— szárny mögötti, *crista postalaris*: a légyfélék hátán, a szárnytő mögötti lemezke szegélye

párhuzamos-ér: a fűrészdarázs-alkatúak elülső szárnyán, a korongsejtet alulról határoló ér

párkánysor: a test felületén, gyakran a lábszár külső szegélyén képződött párkányszerű kiemelkedések

* Inkább a lárvális irodalomban előforduló kifejezés, s mint a magyar utalószava is mutatja, az imágók esetében helyesebb *postclypeus*-ról beszélni.

** Görög eredetű összetett szó latinos végződéssel.

*** A *paraproctum* kifejezés az egyes rovarcsoportoknál az alábbi alaktani bélyegre utal: 1. Ephemeroptera: a 9. potrohszelvény hasoldali páros lemezkéje; 2. Coleoptera és Neuroptera: Protohermes → *catoproctus*; 3. Mecoptera → *gonocoxa*; 4. Neuroptera: Ascalaphidae → *ectoproctum*; 5. Neuroptera: Mantispidae → 9. hátlemez; 6. Plecoptera → subanal lemez.

paronychium, -ii, n. gör. → *parempodium*

pars, -tis, f. lat. → rész

— abdominalis dorsalis → potrohhátrész

— — ventralis → potrohhasrész

— basalis: 1. → állkapocstő; 2. Thysanura → *phallobasis*

— caudalis → potrohvég rész

— genitális → ivarkészülék rész

— mesonotalis → középhátrész

— mesosternalis → középmellrész

— metanotalis → utóhátrész

— metasternalis → utómellrész

— postantennalis (Siphonaptera) → nyakszirt

— praeantennalis (Siphonaptera) → homlok

— pronotalis → előhátrész

— prosternalis → előmellrész

— scapalis → csáptőírzés

— stridens → ciripelőfelület

— stipitalis labii → előáll

partes oris → szájszervek

párzócsatorna → ivarzsákvezeték

párzókészülék, * *aedoeagus*: a hímivarkészülék központi része, amely két fő összetevőből, a párzószervből és az ivarfüggelékekből áll

párzónylás, *gonoporus*: a nőtények testvégén levő ivarnylás

párzószerv, ** *penis* (11. ábra: D: 1): a hím ivarkészülékének külső, rendszerint

páratlan, az ősi csoportoknál páros, izmos, kiölthető tagja

— járulékos → fartoldalék

párzószervcsúcs, *apex phallicus*

párzótag → párzószerv

párzótáska, *bursa copulatrix*: bizonyos rendekbe tartozó nőtények hüvelyének zsákszerűen kiöblösödött része, amely alapvetően két fő részből, az ivarnylás utáni ivarzsákvezetékéből és az ivarzsákból áll

— nyílása, *ostium bursae*

párzótüske, *titillator* (11. ábra: E: 8)

pászta, *clavus*: a poloskafélék elülső szárnya félfedőjének jól elkülönülő belső szegélyrésze

pásztavarrat, *sutura clavi*: a poloskafélék félszárnyfedőjének hosszanti bordája a pászta és a fedő között

patagium, -ii, n. lat.: 1. egyes rovarcsoportoknál az előtor oldalán kifejlődött függelék (nem azonos a váll-lemezzel); 2. a lepkék elülső szárnyának

* A különféle rovarani szakkönyvekben az egyes rovarcsoportokkal foglalkozó specialisták a párzókészülék tudományos szakkifejezése az *aedoeagus* alatt, az alábbi latin vagy görög származású neveket is használják: 1. Coleoptera partim → *phallus*; 2. Mecoptera: Bittacidae, Thysanura és Trichoptera → *penis*; 3. Mecoptera: Panorpidae → *phallosoma*; 4. Neuroptera: Chrysopidae → *pseudopenis*; 5. Neuroptera(Hemerobiidae → *mediuncus*; 6. Neuroptera: Neochauliodes → *parameron*; 7. Raphidioptera → *hypovalva*; 8. Siphonaptera → *phallosoma*.

** A párzószerv, tudományos latin nevén a *penis* kifejezés alatt az egyes rovarcsoportokkal foglalkozó szakemberek az alábbi kifejezésekre utalnak: 1. Blattaria → *hypophallus*; 2. Coleoptera, Hymenoptera és Neuroptera → *aedoeagus*; 3. Dermaptera → *corpus genitale*; 4. Ephemeroptera, Homoptera, Orthoptera és Protura → *phallus*; 5. Megaloptera → *mediuncus*; Odonata → *prophallus*; 6. Siphonaptera → *phallosoma*.

tövét fedő lebenyszerű függelék; **3.** a szúnyogfélék előtorának oldalán, az elülső tori légzőnyílás előtt levő, páros, kolbász alakú függelék; **4.** → gal-lér II

patella, -ae, f. lat.: **1.** tányérszerű kitinlapocska a lábfejíz alsó felületén; **2.** a csíkbogarak módosult, elülső lábfejíze; **3.** a hártyásszárnyúak egyes, földben élő csoportjainál a hátulsó lábszár tövéen ülő kitinlapocska

pattanószervezet: a pattanóbogarak előmelle manubriumának és a közép-mell megfelelő vájátának együttes megnevezése

pecten, -inis, m. lat. → fésű

— **tibialis**: a lábszár hátulsó-belső és hátulsó-külső szegélyén levő tövisszerű sörték vagy erősebb szőrök sora

pectus, -oris, n. lat. → mell

pedes coronati (pl.), koszorús lábak

— **cursorii** (pl.) → futóláb(ak)

— **fossorii** (pl.) → ásóláb(ak)

— **gradarii** (pl.) → járóláb(ak)

— **gressorii** (pl.) → járóláb(ak)

— **natatorii** (pl.) → úszóláb(ak)

— **raptorii** (pl.) → fogóláb(ak)

— **saltatorii** (pl.) → ugróláb(ak)

— **scansorii** (pl.) → mászóláb(ak)

— **semicoronati** (pl.) → kapocsláb(ak)

— **stridulatorii** (pl.) → ciripelőláb(ak)

pedicellus, -i, m. lat. (3. ábra: A: 4): **1.** → csápescuklóíz; **2.** → szár I

pedunculus, -i, m. lat.: **1.** a legyek billérjének nyelecskéje; **2.** a lepkék hím-ivarkészülékében levő tegumen oldalsó része

pej, *cervinus*

pelotta, -ae, f. francia → tapadópárna

pelta, -ae, f. gör.: a tripszek l. haslemezésének háromszögletű lemezkéje, amely rendszerint az utómell alá behúzható

penicillus, -i, m. lat., szőrcsomó

peniculus, -i, m. lat.: a lepkék hímivarkészülékének középső-belső ivarlebenye, amelyet gyakran rövidebb sörteszerű vagy hosszabb szőrök borítanak

penis, -is, m. lat. (11. ábra: D: 1) → párzós szerv

penis-váz: a legyek hímivarszervének erősebben kitinizált részei

pénisz → párzós szerv

pentamera → öt-lábfejízes lábfej

penuncus, -i, m. lat. és gör.: **1.** a csőrös recésszárnyúak hímivarkészülékében a párzós szerv közelében eredő, páros oldalsó helyzetű nyúlvány; **2.** Neuroptera → *hypostylus*; **3.** Raphidioptera → *parameron*

perem: egyes poloskacsoportok előhátának jellegzetes oldalsó szegélye

peremér → szegélyér

peremsejt (Diptera) → sugársejt

periandrium, -ii, n. gör.: **1.** a hímivarkészülékben levő párzókészülék tövéen megfigyelhető, többnyire gyűrűszerű kitinképlet; **2.** Homoptera → *theca*

perigynium, -ii, n. gör.: a félrovar nőstények ivarkészülékének tövi szakasza, amely tkp. egy tövi apodema és az acrogynium együttes neve

periphallus, -i, m. gör.: a félrovarok hímivarkészülékének gonapophysise tövéen levő lemezke

peristoma, -tis, n. gör. → szájszél

peristomium, -ii, n. gör. → pofaléc
persicinus, -a, -um, lat., barackszínű

pes, -dis, m. lat. → láb

— **anterior** → elülső láb

— **anthophorius** → gyűjtögetőláb

— **cursorius**, futóláb

— **fossorius** → ásóláb

— **gradarius** → járóláb

— **gressorius** → járóláb

— **medialis** → középső láb

— **natatorius** → úszóláb

— **posterior** → hátulsó láb

— **raptorius** → fogóláb

— **saltatorius** → ugróláb

— **scansorius**, mászó láb

— **stridulatorius**, ciripelőláb

petekanál, operculum: a botsáskák nőténye 8. potrohszelvényéből módosult csónak alakú lemez, amely a kitojt petéket tartja

peterakócső → tojócső

peterakónyílás, ooporus: a nőtény potrohvégén levő, a test felszíne alá süllyedt, esetleg abból kiálló lemezcsonna végén levő nyílás, amely párzásra nem alkalmas

petevezeték, oviductus communis: a tojócsőbe torkolló belső csatorna, amelyben érés után a pete vándorol

petiolus, -i, m. lat.: 1. nyél; 2. szár *II*; 3. → potrohnyél

petty, punctum: világos alapon levő kerek, kicsiny, színes vagy sötét foltocska

phaeus, -a, -um, gör., feketés

phallohosis, -is, f. gör.: a párhószerv tövi része, amelyből egy tágulékony hártya révén maga a párhószerv kiölthető

phallocrypta, -ae, f. gör. (11. ábra: D: 3): 1. a párhószerv hüvelye, amely a phallobasisban a tag visszahúzóódását teszi lehetővé; 2. a tegzesek hímjének párhószervén levő benyomódás

phallomeron primum: az imádkozó sáskák híme párhólebenyének elülső függeléke

— **secundum:** az imádkozó sáskák híme párhólebenyének hátulsó függeléke

phallosoma,* -tis, n. gör.: 1. → párhókészülék; 2. → párhószerv

phallotheca, -ae, f. gör. (11. ábra: D: 9): a párhószerv redője, amely a penis összehúzóódását vagy kitágulását teszi lehetővé

phallotrema, -tis, n. gör. (11. ábra: D: 7): a párhószerv végén levő szájadék, amelybe a hímvárvezeték torkollik

phallus, -i, m. gör.** → párhószerv

pharynx, -gis, f. et m. gör. → garat

phragma, -tis, n. gör. → hártya

— **articuli antennalis intersegmentale:** a csápízek közti hártya

— **clypeale** → fejpajzshártya

* A görög eredetű kifejezést az egyes szerzők egymástól eltérő értelmezésben használták. Így például: 1. *Coleoptera partim* → párhószerv; 2. *Diptera: Cyclorrhapha* és *Mecoptera* → párhókészülék; 3. *Diptera: Tipulidae* → *phallobasis*; 4. *Heteroptera* → *phallotheca*.

** A görög eredetű tudományos kifejezést egyes esetekben más értelmezésben is használják. Így például: 1. *Coleoptera partim* → párhókészülék; 2. *Mantoidea* → *pseudophallus*.

- phragma genitale:** a külső ivarszerv kitinizált lemezeit hordozó hártya
- **intersegmentale abdominale:** a potroh egyes szelvényeit összekötő hártya
- — **coxosternale:** a csípő és a haslemez közti hártya
- — **pleurosternale:** az oldal- és a haslemez közti hártya
- — **tergopleurale:** a hát- és az oldallemmez közti hártya
- **palpi labialis intersegmentale:** az ajaktapogató egyes ízeit összekapcsoló hártya
- **maxillaris intersegmentale:** az állkapcsi tapogató egyes ízeit összekapcsoló hártya
- **pseudotracheale:** az ajakpárnás legyek szájszervének csúcsán levő hártya
- physa, -ae, f. gör.** — véghólyag I
- piceus, -a, -um, lat.,** feketés
- pigidium** → farfedő
- pikkely, squama:** kisméretű, foltszerű kitinlemezke
- pikkelyes folt:** egyes hártýásszárnyú rovarok elülső szárnyának tövén látható, enyhén kitinizált felület
- pikkelyvarrat, sutura squamalis:** a fejpajzs felszínén látható barázda, amely tkp. a hosszanti fejpajzsárokknak felel meg
- pileolus, -i, m. lat.:** az egyenesszárnyú nőtények ivarkészülékében levő rövid nyúlványka, amely valójában a 8. haslemez lebenyszerű kitüremlése
- pileus, -i, m. lat. (Neuroptera)** → *tubus analis*
- pilla** → szegélypilla
- pilus, -i, m. lat.** → szőr
- **empodialis** → *parempodium*
- **galealis,** külső állkapocskaréj-szőr
- **glossalis,** állvégszőr
- **lacinialis,** belső állkapocskaréj-szőr
- **paraglossalis,** fióknyelvszőr
- **pedicellaris,** csápcsuklóízszőr
- **scapalis,** csáptőízszőr
- pinna, -ae, f. lat.:** 1. toll; 2. többes számban (*pinnae, -arum*) az egyenesszárnyúak hátulsó combján tollra emlékeztető ferde barázdák együttes neve (lásd még *combrece*)
- pistacinus, -a, -um, gör.,** sárgászöld (barnás árnyalattal)
- piszkosfehér, incanus**
- piszkossárga, luridus**
- plaga, -ae, f. lat.** → színfolt
- planta, -ae, f. lat.** → talp
- plantula, -ae, f. lat.** → tapadópárna
- plectrum, -i, n. gör.:** 1. → szárnytővis; 2. → vonó
- plerergat alak:** a nagy mennyiségű mézfelvétel következtében erősen megduzzadt potrohú dolgozó hangya
- pleon, -i, n. gör.** → potroh
- pleura* (pl.)** → toroldal(ak)

* A rovtani irodalomban használatos *toroldal* kifejezés görög egyes számú megfelelője *pleuron*, míg a többes számú alakja *pleura*. Gyakran találkozunk azonban a humán anatómiában alkalmazott *pleura, -ae, f. gör. mellhártya* többes számú *pleurae* alakjával is a rovtani irodalomban. Miven mind a két tudománykör, mind pedig a két kifejezés egymástól egyértelműen szétválasztható, indokolt lenne a rovtani irodalomban kizárólag az egyes számú *pleuron*-t, ill. többes számban a *pleura* kifejezést használni.

pleura-ív: a bolhák mellvégének oldallemmezén húzódó megvastagodás, lécs megnevezése

pleuron, -i, n. gör. → toroldal

— **mesothoracale** → középtoroldal

— **metathoracale** → utótoroldal

— **prothoracale** → előtoroldal

pleurosternum, -i, n. gör. → *sternopleuron*

pleurostoma, -tis, n. gör. (1. ábra: E) → arclemez

pleurum,* -i, n. gör. → toroldal

plica, -ae, f. lat. → redő

— **anahs** → tömezőredő

— **anajugalis, szárnyalapredő**

— **basalis** → tőredő

— **gularis** → torokránc

— **transversahs, haránt torokránc**

— **jugalis (10. ábra: B: 5), szárnyalapredő**

— **radialis, sugárredő**

— **vannalis (10. ábra: B: 4)** → tömezőredő

plumbeus, -a, -um, lat., ólomszürke

podeon, -i, n. gör. → potrohnyél

pofa → pofalemez

pofabarázda, fossa genalis

pofafésű, ctenidium genalis: a bolhák fejének két oldalán, a pofalemez alsó határán eredő, vaskos sörték sora

pofaléc, peristomium: a légýféléken a pofa és a szívóka közt húzódó gerincszerű kiemelkedés, amely tkp. az arcléc szemek alatti folytatása

pofalemez, gena (1. ábra: G): a rovar fejének kétoldalian részarányos oldalsó helyzetű lemeze, amelyet felül az összetett szemek, alul a szájszervek s hátul a nyakszírtvarrat határol

pofalemezlebeny, lobus genalis (1. ábra: G: 3): a lemez karéjszerű kitüremlése

pofalemeznyúlvány, processus genalis (1. ábra: G: 5): a lemez szegélyén eredő lemezes kitüremlés

pofalemezszegély, clavus genalis

— **alsó, clavus genalis ventralis (1. ábra: G: 4):** a pofa alsó, a szegélyvarrattal párhuzamosan futó széle

— **elülső, clavus genalis anterior:** a pofa elülső széle

— **hátsó, clavus genalis posterior:** a pofa hátsó, a nyakszírtvarrattal párhuzamosan futó széle

pofalemezvarrat, sutura genalis: 1. a pofa elülső részén, az összetett szemek szegélyétől a frontogenalis varratig húzódó barázda; 2. a nyakszírtvarrat alsó, pofamenti szakasza (egyész szerzők szerint)

pofamező → arcmező

pofanyúlvány, processus genalis: a bolhák oldalsó fejlemezének hátsó és a nyakszírtlemezzel vagy annak elülső részével összeforrt lebenye

pofasörte, seta genalis

pofaszöglet, angulus genalis: a légýfélék arclécének és pofalécének szögletes találkozási pontja

* A görög eredetű szó latinos végződéssel: helyesen: **pleuron**.

pofatáj, regio genalis: a fej oldalsó, szem alatti része, a nyakszirt és a szájszervek közti lemez és annak környéke

pollenfésű → kefe

pollex, -icis, m. lat.: a lepkék hímvivarkészülékének oldalsó ivarlebenye hátulsó-csúcsi szegélyén eredő, ujszerű nyúlványka

pons coxalis → csípőhíd

— **valvulorum:** az egyenesszárnyú nőstények tojócsövének tövén levő kitinidacska

pont, punctum

— **sejtvégi:** egyes lepkék hátulsó szárnyának egyik rajzlati eleme

ponticulus, -i, m. lat. (4. ábra: E: 10) — híd

— **epiphallicus (Orthoptera)** → *arcus 2*

— **frontalis** → homlokhíd

— **genitalis** → ivarhíd

— **gularis** → torokhíd

— **postgenalis** → utópofahíd

— **tergoabdominalis** → hátlemez híd

— — **sextum** → hatodik hátlemez híd

pontsor, series punctorum

pontszem, ocellus: a rovarok egy részének fejtetői lemezén a csápok felett található páros, ill. a homloklemez felső részén ülő páratlan, egyszerű látószerve (alkalmanként csak kettő pontszem van jelen)

— **elülső** → középső pontszem

— **hátulsó** → oldalsó pontszem

— **középső, ocellus medialis:** a homloklemez felső részén elhelyezkedő, páratlan, egyszerű látószerv

— **oldalsó, ocellus lateralis (1. ábra: A: 19):** a fejtetői lemezen elhelyezkedő, páros, egyszerű látószerv

pontszemdudor, fastigium ocellare: a pontszem alatt levő fejlemez kiemelkedése

pontszemháromszög → pontszemlemez

pontszemlemez, lamina ocellaris: a fejtetői, ill. a homloki pontszem által közrezárt, rendszerint háromszögletű lemez

pontszemmező → pontszemlemez

porta atrii → légzőnyíláskapu

— **epistomatalis (1. ábra: F: 2),** szájnylás

— **tympanalis** → hallónylás

porus, -i, m. lat.: 1. nyílás; 2. lyukacska; 3. → légzőnyílás

— **genitalis (11. ábra: B: 7)** → ivarnylás

— **glandulae labialis** → alsó ajak szövőmirigynyílás

— **glandularis** → mirigynyílás

pórus → légzőnyílás

postabdomen, -inis, n. lat.: 1. a légýfélék potroha módosult hát- és haslemezeinek összessége; 2. — *tubus analis*

postannellus, -i, m. lat.: a valódi fürkészdarazsak 1. csápotoríze, amely egy sajátágos ízet alkotva, rendszerint összeforrt a csápgyűrűízzel, s ez esetben az utóbbi gallérszerűen jelenik meg a csápotor 1. ízének tövén

postclypeus, -i, m. lat. (2. ábra: B: 3) → utófejpajzs

postcosta, -ae, f. lat.: 1. a szitakötők 1. tőre; 2. a tegzesek tőre; 3. → szegélyalatti ér

postcoxa, -ae, f. lat. → csípőutólemez

- postcubitus, -i, m. lat. (10. ábra: A: 6): 1. → hátulsó könyökér; 2. → utóhónaljtóér
- postepifrons, -tis, f. lat. és gör. (1. ábra: G: 8): a fej oldalsó része, az előcsápvarrat mögötti lemezrész
- posterior, -ius, lat., hátulsó
- posteroinferior, -ius, lat., hátulsó-alsó
- posterolateralis, -e, lat., hátulsó-oldalsó
- posterosuperior, -ius, lat., hátulsó-felső
- postfrenum, -i, n. lat. → *parapteron epimerale*
- postfrons, -tis, f. lat. (2. ábra: A: 2) → utóhomlok
- postgena, -ae, f. lat. → utópofa
- postgula, -ae, f. lat. (1. ábra: D: 3) → utótoroklemez
- postlabium, -ii, n. lat. → utóáll
- postlabrum, -i, n. lat. (2. ábra: C: 10) → utó-felsőajak
- postlumbium, -ii, n. lat.: a legyezőszárnyúak hímjének középháta és hátutólemeze közti hártvás felület
- postmedia, -ae, f. lat. → utóközépér
- postmedian → külső keresztvonal
- postmedian vonal → külső keresztvonal
- postmentum, -i, n. lat. (4. ábra: E: 3) → utóáll
- postnotum, -i, n. lat. és gör. → hátutólemez
- mesothoracale (8. ábra: A: 10) → középtori hátutólemez
- metathoracale (8. ábra: A: 13) → utótóri hátutólemez
- prothoracale (7. ábra: A: 2) → előtóri hátutólemez
- postocciput, -itis, n. lat. (1. ábra: C: 4) → utónyakszirt
- postocularis sörték: a legyek összetett szeme mögötti sörtesor, vagy rendezetlen sörték együttes megnevezése
- sörtesor → postocularis sörték
- postpectus, -oris, n. lat. → utómell
- postpronotum, -i, n. lat. és gör. → utózóna
- postscutellaris sörte, *seta postscutellaris*
- postscutellum, -i, n. lat. → utópajzsocska
- mesothoracale → középtori utópajzsocska
- metathoracale → utótóri utópajzsocska
- postscutum, -i, n. lat. (7. ábra: D: 5) → hátutólemez II
- posttrochanter, -is, m. lat. és gör. (9. ábra: D: 14) → utótomp
- postvertex, -icis, m. lat. → utófejtető
- potroh, *abdomen* (11. ábra: A): a rovar testének harmadik testtája, amely eredetileg 12 szelvénygyűrűből, az egyes gyűrűk rendszerint egy hát- és egy haslemezből állnak, az előbbin vagy a kettő között kétoldalt légzőnyílások foglalnak helyet; egyes esetekben a hát- és a haslemezekből oldalt apró lemezek válnak le, vagy a két lemez teljesen összeforr és egységes gyűrűt alkot
- dárdás, *abdomen hastatum*
- fogas, *abdomen dentatum*
- gödrös, *abdomen foveolatum*
- karéjos, *abdomen lobatum*
- lemezes, *abdomen laminatum*
- megnyújtott, *abdomen elongatum*
- nyeles, *abdomen petiolatum*

potroh, ollós, abdomen forcipatum

— **szarvas, abdomen cornutum**

— **tövíses, abdomen spinosum**: a szelvények hátulsó szegélyét páratlan tövissek díszítik

— **ülő, abdomen sessile**: a potroh szélesen csatlakozik a torhoz

potrohcső, siphunculus: a levéltetvek potrohának 5. vagy 6. szelvényén, esetleg a kettő határán levő páros, illatos viaszos váladékot kiválasztó szerv elvezető csövecskéje, amely riasztó-berendezésként működik

potrohcső → **tojócső**

potrohcső-előlemez, lamina praesiphonalis: a levéltetvek potrohán, a potrohcsövek előtt levő lemezke

potrohcső-utólemez, lamina postsiphonalis: a levéltetvek potrohán, a potrohcsövek mögött levő lemezke

potrohél, connexivum: a poloskafélék potrohának jellegzetes, éles pereme, amely a hát- és a haslemezek találkozásánál alakult ki

potrohfüggelék I, cercus (11. ábra: A: 14): a rovarok potrohának végén, általában a 10. szelvény hátulsó szegélyén eredő páros, ritkán páratlan, többszörösen ízelt, enyhén kitinizált képlet

potrohfüggelék II, appendicula 2

— **alsó, appendicula ventralis**: a potroh végén ülő, rendszerint páros, esetleg páratlan, alsó helyzetű, lebenyszerű nyúlvány

— **felső, appendicula dorsalis**: a potroh végén ülő, páros vagy páratlan, felső helyzetű, lebenyszerű nyúlvány

— **oldalsó, appendicula lateralis**

potrohfüggelékcsúcs, apex cercalis (11. ábra: A: 15): a potrohvégi, fonalszerű nyúlvány utolsó ízének csúcsa

potrohfüggelékfog, denticulus cercalis

— **belső, denticulus cercalis interior**: a fogószerű nyúlvány belső szegélyén eredő kitinccsap

— **külső, denticulus cercalis exterior**: a fogószerű nyúlvány külső szegélyén eredő kitinccsap

potrohfüggelék-sörte: az ízelt vagy tagolatlan nyúlvány felszínén levő erős szőr

potrohfüggelék-szegély, clavus cercalis

— **belső, clavus cercalis interior**: a fonal- vagy fogószerű nyúlvány belső szegélye

— **külső, clavus cercalis exterior**: a fonal- vagy fogószerű nyúlvány külső szegélye

potrohgyűrű — **testgyűrű**

potrohhas → **has**

potrohhaslemez, sternum abdominale: a potroh bármelyik haslemezének általános megnevezése

potrohhasrész, pars abdominalis ventralis: a rovartest potrohának hasi fele

potrohhát, terga abdominalia: a potrohi hátlemezek összessége

potrohhátlemez, tergum abdominale: a potroh bármelyik hátlemezének általános megnevezése

potrohhátrész, pars abdominalis dorsalis: a rovartest potrohának háti fele

potrohi, abdominalis

potrohmedélyedés, gastrocoelium: a fürkészdarázs-alkatúak potroha 2. hátlemezének elülső szegélye közelében levő kétoldali, rendszerint haránt irányban futó mélyedés megnevezése

potrohnyél, *petiolus*: rendszerint hengeres vagy szögletes, megnyúlt, módosult testszelvény a tor és a potroh között, elsősorban a hártácsszárnyúaknál és a légycfélekénél

potrohnyélvázat, *glymma*: elsősorban a hártácsszárnyúak potrohnyelének hosszanti mélyedése

potrohnyúlvány, *processus abdominalis*: 1. a potroh végén eredő vagy azzal valamiképpen összefüggő rész általános megnevezése; 2. a vérszívó tetvek potrohának 5—8. szelvényein oldalsó helyzetű lebenyszerű kitüremlés

potrohszelvény, *segmentum abdominale*: a rovar potrohának tagolt és kitinizált, hát- és haslemezből, alkalmanként oldallemezekből álló testgyűrűje

potrohtáj, *regio abdominalis*: a rovartest potrohi hát- és haslemezeinek összessége, az esetleges testfüggelékekkel együtt

potrohvégi haslemez (*Blattaria*) → kilencedik haslemez

potrohvégigrész, *pars caudalis*: a rovar potrohának farokrésze, tkp. a potrohvégi hát- és haslemezek a potrohfüggelékkel, de az ivarkészülék nélkül

potrohvonal, *linea abdominalis* (11. ábra: A: 4)

pödörnyelv: a lepkék jellegzetes, a külső állkapocskaréből módosult szájszerve, amely folyékony táplálék felvételére alkalmas

pörge → *volsella*

praeabdomen, **-inis**, n. lat.: a légycfélek potroha módosulatlan hát- és haslemezeinek összessége

praeatrium, **-ii**, n. lat. (*Homoptera*) → farcsuta

praebasicoxa, **-ae**, f. lat. → előcsípőtő

praecibarium, **-ii**, n. lat. → szájnylás

praeclypeus, **-i**, m. lat. (2. ábra: B: 11) → előfejpajzs

praecosta, **-ae**, f. lat. → tőszegélyér

praecoxa, **-ae**, f. lat.: 1. → előcsípő; 2. → elülső csípő (7. ábra: A: 10)

praecoxopleuron, **-i**, n. lat. és gör. → előtöri csípőelőlemez

praecoxosternum, **-i**, n. lat. és gör. → előtöri mellecsípő

praedorsocoxa, **-ae**, f. lat. → elülső csípőhát

praepisternum, **-i**, n. lat. és gör.: a csípő felett, a mell-lemez és a mellecsúcs közt fekvő önálló mell-lemezke

— **mesothoracale**: a középső csípő felett, a felső mell-lemez és a középmellecsúcs közt fekvő önálló mell-lemezke

— **metathoracale**: a hátulsó csípő felett, a felső mell-lemez és az utómellecsúcs közt fekvő önálló mell-lemezke

— **prothoracale**: az elülső csípő felett, a felső mell-lemez és az előmellecsúcs közt fekvő önálló mell-lemezke

praefrons, **-tis**, f. lat. (2. ábra: A: 6): 1. → előhomlok; 2. *Diptera* → arc-pajzs

praegenae, **-ae**, f. lat. → előpofa

praegenitalis szelvények: a bolhák potrohának első 7 testszelvényének együttes megnevezése

praegula, **-ae**, f. lat. (1. ábra: D: 8) → előtoroklemez

praehypopygialis szelvény: a legyek hypopygiuma előtti potrohszelvény

praelabium, **-ii**, n. lat. → ajakvég

praelabrum, **-i**, n. lat. (2. ábra: C: 7): 1. → felsőajakvég; 2. *Diptera* partim → fejpajzs; 3. *Diptera* partim → szipóka

praemia, **-ae**, f. lat. → előközépér

praementum, **-i**, n. lat. (4. ábra: E: 4) → előáll

praenotum, **-i**, n. lat. és gör. (6. ábra: C: 5) → hátelőlemez I

praenotum prothoracale (7. ábra: A: 21), előtöri hátelöllemez

praepectus, -oris, n. lat.: 1. → mellöllemez; 2. a tripszek előmellének elülső része

praepleuron, -i, n. lat. és gör.: a toroldallemez elülső, a fej felé eső része

— **mesothoracale**: a középtöri oldallemez elülső, az előtöri felé eső része

— **metathoracale**: az utótöri oldallemez elülső, a középtöri felé eső része

— **prothoracale**: az előtöri oldallemez elülső, a fej felé eső része

praeputial-zsák: a bogarak hímvarszervének, rendszerint kitinfogakkal borított, hártýás, kitüremkedő része

praepitium, -ii, n. lat.: 1. → *juxta*; 2. *Lepidoptera* partim → *anellus*; 3. *Lepidoptera* partim → *vesica*

praescutellum, -i, n. lat. → gallér

praesubcoxa, -ae, f. lat. → előtöri csípöllemez

praescutum, -i, n. lat. (7. ábra: A: 1) → hátelöllemez II

— **mesothoracale** (6. ábra: C: 9) → középtöri hátelöllemez

— **metathoracale** (6. ábra: C: 13), utótöri hátelöllemez

praesternum, -i, n. lat. és gör. (7. ábra: B: 1) → mellecsúcs

— **mesothoracale** (6. ábra: B: 8) → középtöri mellecsúcs

— **metathoracale** (6. ábra: B: 18) → utótöri mellecsúcs

— **prothoracale** (6. ábra: B: 46) → előtöri mellecsúcs

praetarsus, -i, m. lat. és gör. (9. ábra: H: 4) → lábfejcúcs

praethorax, -cis, m. lat. és gör. → előtöri

praetrochanter, -is, n. lat. és gör.: 1. → előtöri; 2. → elülső töri

praetrochantinus, -i, m. lat. és gör. elülső csípösarkantyú

praeventrocoxa, -ae, f. lat.: elülső csípőhas

praevertex, -icis, m. lat. → előfejtető

prasinus, -a, -um, gör., hagymazöld

pregenitalis szelvények: a bolhák első 7 módosulatlan potrohszelvényének együttes megnevezése

proacrotergum, -i, n. gör. és lat. → előgallér

proala, -ae, f. gör. és lat. → elülső szárny

proanapleuron, -i, n. gör. → elülső toroldalív

proanepimeron, -i, n. gör. → *anepimeron prothoracale*

probasissternum, -i, n. gör. → előtöri mellöllemez

proboscis, -idis, f. lat. → szipóka

procephalon, * -i, n. gör. → fej eleje

processus, -us, m. lat. → nyúlvány

— **abdominalis** → potrohnyúlvány

— **analís** → analís nyúlvány

— **antennalis** → csápnyúlvány

— **anterior**: egyes lepkék hímvarkészülékének meghajlott, karomszerű képlete, amely rendszerint a valva közepén ered

— **basalis**: 1. → tőnyúlvány; 2. → *transtilla*

— **cardinalis** → állkapocstőnyúlvány

— **clypealis**, fejpajzsnúlvány

— — **apicalis** (2. ábra: B: 6), fejpajzscúcsnyúlvány

— — **basalis** (2. ábra: B: 4), fejpajzstőnyúlvány

* A görög eredetű szó helyes latin betűs átírása: *procephala*.

- processus clypeolabralis** (2. ábra: E: 4), felsőajakpajzs-nyúlvány
 — **conjunctivae**: a poloskák hímvarkészülékében a párzószerelv középső szakaszának nyúlványa
 — **coxalis** (9. ábra: E: 12) → csípőnyúlvány
 — **coxopleuralis** (9. ábra: A: 4) → csípőelöllemez-nyúlvány
 — **coxosternalis** → mellcsípőnyúlvány
 — **dorsalis** → hátnyúlvány I
 — **epiphallaris**: a tripszek hímvarkészülékében, a párzókészülék tövén eredő páros, lemezszerű kitüremlés nyúlványa
 — **epipleuralis** → felső toroldallemmez
 — **externalis unicellularis** → sörte
 — **frontalis** → homloknyúlvány
 — — **apicalis** (2. ábra: A: 7) → elülső homloknyúlvány
 — — **basalis** (2. ábra: A: 5) → hátulsó homloknyúlvány
 — **frontoclypealis** (2. ábra: D: 4—5), homlokpajzsnyúlvány
 — **genalis** (1. ábra: G: 5): 1. pofalemeznyúlvány; 2. → pofanyúlvány
 — **genitalis** → külső parameron
 — **hemitergalis**: az álkérészek hímeinek hátlemezéből módosult ivarlebeny ujjyszerű nyúlványkája
 — **intalaris** (8. ábra: C: 2): a szárnyak tövei közt eredő nyúlvány
 — **lateralis** → oldalnyúlvány
 — **lobi femoralis**, comblebenynyúlvány
 — — — **dorsoapicalis** (9. ábra: F: 6): a comblebeny felső-csúcsi nyúlványa
 — — — **inferiolateralis**: a comblebeny alsó-oldalsó nyúlványa
 — — — **superiolateralis** (9. ábra: F: 7): a comblebeny lábszár felé eső, felső-oldalsó nyúlványa
 — — — **ventroapicalis** (9. ábra: F: 10): a comblebeny alsó-csúcsi nyúlványa
 — — — **genitalis**: 1. ivarlebenynyúlvány; 2. Plecoptera → *tigellus*
 — **longitudinalis** → hosszanti nyúlvány
 — **mandibularis** (3. ábra: B: 1) → rágónyúlvány
 — **medialis** → *epiproctum*
 — **medioventralis** (Lepidoptera) → *sacculus*
 — **mentalis** (3. ábra: E: 13), állnyúlvány
 — **mesepipleuralis** → középtori felső toroldallemmez
 — **mesocoxalis** → középső csípőnyúlvány
 — **mesocoxopleuralis** (7. ábra: C: 11), középtori csípőelöllemez-nyúlvány
 — **mesonotalis**, középhátnyúlvány
 — — **anterior**, elülső középhátnyúlvány
 — — **posterior** (7. ábra: C: 7), hátulsó középhátnyúlvány
 — **mesosternopleuralis** (7. ábra: C: 13), középső sternopleuralis nyúlvány
 — **mesotrochanteralis** → középső tompornyúlvány
 — **metacoxalis** → hátulsó csípőnyúlvány
 — **metacoxopleuralis**, utótori csípőelöllemez-nyúlvány
 — **metasternopleuralis** (7. ábra: E: 13), hátulsó sternopleuralis nyúlvány
 — **metatrochanteralis** → hátulsó tompornyúlvány
 — **notalis** → hátnyúlvány II
 — **metepipleuralis** → utótori felső toroldallemmez
 — **papiliformis**: a recésszárnyúak nőtényének potroha végén levő kicsiny nyúlvány
 — **paramandibularis** → paramandibularis nyúlvány

- processus phallothecae:** a poloskák hímivarszervében a párzószerv tokjának a nyúlványa
- **pleuralis dorsalis** → felső toroldallemez
 - — **ventralis** → csípőelőlemez-nyúlvány
 - **pleurocoxalis superior** → csípőelőlemeznyúlvány
 - **pleurostomatalis** → arcelemeznyúlvány
 - **posterior:** egyes lepkecsoportok hímivarszervének, a valva felső szegélyén eredő, általában többágú nyúlványa
 - **postoccipitalis** → utónyakszirt-nyúlvány
 - **praecoxalis** → elülső csípőnyúlvány
 - **praecoxopleuralis** (7. ábra: A: 13), előtöri csípőelőlemez-nyúlvány
 - **praeepipleuralis** → előtöri felső toroldallemez
 - **pronotalis** (6. ábra: C: 8), előhátnyúlvány
 - **protrochanteralis** → elülső tompornyúlvány
 - **scapalis** (3. ábra: C: 3): a csáptőíz oldalsó, páros, gyakran azonban páratlan tövisszerűen kihúzott nyúlványa
 - **scutalis** → hátnyúlvány *III*
 - — **anterior** (7. ábra: D: 26), elülső hátnyúlvány
 - — **anteromedialis** (7. ábra: F: 4), elülső-középső hátnyúlvány
 - — **medialis** (7. ábra: F: 6), középső hátnyúlvány
 - — **posterior** (7. ábra: D: 9), hátulsó hátnyúlvány
 - — **posteromedialis**, hátulsó-középső hátnyúlvány
 - **spiracularis** → légzőnyílásnyúlvány
 - **sternopleuralis** (7. ábra: B: 8), sternopleuralis nyúlvány
 - **stipitalis** (3. ábra: D: 15) → állkapocsnyél-nyúlvány
 - **sternalis** → hasnyúlvány *I*
 - **subgenitalis** → subgenitalis nyúlvány
 - **tarsalis** (9. ábra: H: 10) → lábfejnyúlvány
 - **terminalis:** 1. a poloskák hímivarkészülékében a párzószerv csúcsának ujjszerű függeléke; 2. → csápostor *III*
 - **transversalis** → haránt nyúlvány
 - **trochanteralis** → tompornyúlvány
 - **ventralis** → hasnyúlvány *II*
 - **vesicae:** a poloskák hímivarkészülékében a párzószerv csúcsi szakaszának rendszerint páratlan oldalnyúlványa
- proctiger, -is,** m. gör. és lat.: a végbélnyílást körülölelő, elcsökevényesedett 10. potrohszelvény
- proctum, -i,** n. gör. → farfedő *I*
- proepimeron, -i,** n. gör. → előtöri csípőtőlemez
- proepipleuron, -i,** n. gör. → előtöri felső toroldallemez
- proepisternum, -i,** n. gör. → előtöri felső mell-lemez
- proeupleuron, -i,** n. gör. → elülső toroldalív
- proeusternum, -i,** n. gör. → előmell-lemez
- profrenum, -i,** n. gör. és lat. → *parapteron episternale*
- profurcasternum, -i,** n. gör. és lat. → előtöri mellvilla
- prognath fej:** jellegzetes rovarfej típus, amelyet elől szájasnak is neveznek, mivel a szájszervek előrefelé irányulnak
- prognathia, -ae,** f. gör., elől szájúság
- prokatepimeron, -i,** n. gör. → *katepimeron prothoracale*
- pronotum, -i,** n. gör. (6. ábra: A: 5) → előhát

- promerou, -i, n. gör.:** az előtöri csípőtőlemez és az előmell-lemez közt fekvő lemezke
- prophallus, -i, m. gör.:** a hím szitakötők külső ivarszervében a belső és a külső ág közt elhelyezkedő párzós szerv elülső része
- propleurou, -i, n. gör. (8. ábra: A: 27) →** előtoroldal
- propodeou, -i, n. gör. →** áltorszelvény
- propodeum,* -i, n. gör. →** áltorszelvény (8. ábra: C: 7)
- propygidium, -ii, n. gör. →** előfarfedő
- prospuasteruum, -i, n. gör. és lat. →** előmelltövis
- prosteruellum, -i, n. gör. →** előtöri mellvilla
- prosteruum, -i, n. gör. (6. ábra: A: 39) →** előmell
- prostethidium, -ii, n. gör. →** előmell
- protandrium, -ii, m. gör. (Diptera: Lauxiniidae):** a hím hypopygiuma előtti, hátoldali lemezke
- protergum, -i, n. gör. és lat. →** előhát
- prothorax, -cis, m. gör. (6. ábra: A: 1 és 7. ábra: A) →** előtör
- protothorax, -cis, m. gör. →** előtör
- protrochauter, -is, m. gör. →** elülső tompor
- protrochantius, -i, m. gör.,** elülső csípősarkantyú (6. ábra: B: 42)
- protuberantia occipitalis,** nyakszirtudor
- proximalis, -e, lat.,** közelebb fekvő
- prozona, -ae, f. gör. →** előzőna
- pruius, -a, -um, gör. →** hamvaskék
- pseudepiphallus, -i, m. gör.:** az egyenesszárnyú hímek párzókészülékének hasi és háti lebenye közti nyúlványszerű kitüremlés
- pseudocellum** →** álszemecske
- pseudocellus, -i, m. gör. és lat. →** álszemecske
- pseudocercus, -i, m. gör. (Ephemeroptera és Thysanura) →** végfonal
- pseudoelytrou, -i, n. gör. →** rezgettyű
- pseudogyu alak:** keskeny fejű, püpos hátú, szárnyatlan és világos színezetű nőstény hangya
- pseudohalter, -is, m. gör. →** rezgettyű
- pseudouychium, -ii, n. gör.:** az ugróvillások karmának oldalfoga
- pseudopatella, -ae, f. gör. és lat. →** áltérd
- pseudopenis, -is, m. gör. és lat.: 1. Anoplura →** belső ivarlebeny; **2. Blattaria →** párzós szerv
- pseudophallus, -i, m. gör. →** párzószerv
- pseudoseusoria, -orum, n. gör. és lat. (pl.) →** illatmirigy
- pseudosteruum, -i, n. gör.:** az egyenesszárnyú hímek paraproctuma alatt megfigyelhető kitinizált lemezke
- pseudostylus, -i, m. gör. →** *ampulla*
- pseudotrachea, -ae, f. gör. (5. ábra: B: 3) →** ajakpárna-csatorna
- pseudovalva, -ae, f. gör. és lat. (Lepidoptera) →** *vinculum*
- pseudovipositor, -is, m. gör. és lat. →** tizedik testgyűrű
- pseudovirga, -ae, f. gör. és lat. (Thysanoptera) →** párzós szerv

* Az eredeti görög szó latin betűs átírása *-on* végződésű, ennek ellenére a latinos *-um* végződéssel ellátott alakot használja a rovar-tani irodalom.

** A szem, latinul *oculus*, kicsinyítő képzős és előtaggal ellátott változata helytelenül betűzve; helyesen *pseudocellus*.

- pterergat alak:** szárnynyomokkal rendelkező, valódi nőtényre emlékeztető dolgozó hangya
- pteropegum, -i, n. gör.:** a középtoron a felső vagy elülső, az utótoron az alsó vagy hátulsó szárny tövének befogadására való mélyedés
- pteron, -i, n. gör. → szárny**
- pteropleuron, -i, n. gör.:** a légyfélék oldalán a szárnytő alatti oldallemez felső része, tkp. megegyezik a középtori felső toroldallemezzel
- pterostigma, -tis, n. gör. (10. ábra: G: 11) → szárnyjegy**
- **anterius, elülső szárnyjegy**
- **posterius, hátulsó szárnyjegy**
- pterothorax, -cis, m. gör. → szárnyas tor**
- ptilinum, -i, n. gör. → homlokhólyag**
- pulmonarium, -ii, n. lat.:** a csőrös recésszárnnyúak nőténye potrohának szelvényei közt levő hártya
- pulvillum* → tapadókorong**
- pulvillus, -i, m. lat.:** 1. → talp; 2. → tapadókorong
- punctum, -i, n. lat.:** 1. pont; 2. petty
- puniceus, -a, -um, lat., bíborvörös**
- pupilla, -ae, f. lat.:** a szemfolt központi, színes mezője
- purpureus, -a, -um, lat., bíborszínű**
- pustula, -ae, f. lat.:** 1. foltpetty; 2. a fémfürkészek elülső szárnya bunkójának, apró kivilágosodott foltjának egyike
- pygidium, -ii, n. gör.:** 1. → farfedő II; 2. Neuroptera → *mediuncus*; 3. Plecoptera → *supraanalís* lebeny; 4. Siphonaptera → érzékmező
- pygofer, -is, m. gör. és lat.:** 1. a hím 9. haslemezésének és hátlemezésének összeforrt gyűrűje; 2. a poloskák hímivervőszüléke párzószerzerv tövéen levő lebenyke
- pygopodium, -ii, n. gör. → tolószelvény**
- quartus, -a, -um, lat., negyedik**
- quintus, -a, -um, lat., ötödik**
- radicula, -ae, f. lat.:** 1. a csáptóíz tövi része, amely egy rugalmas hártya segítségével kapcsolódik a fejtokhoz; 2. → csáptóíz
- radius, -ii, m. lat. (10. ábra: A: 3) → sugárér**
- **alae anterioris, elülső szárny sugárere**
- **posterioris, hátulsó szárny sugárere**
- **primus → első sugárér**
- **quartus → negyedik sugárér**
- **secundus → második sugárér**
- **tertius → harmadik sugárér**
- radiusmedia, -ae, f. lat. → sugár-középér**
- radula, -ae, f. lat.:** a lepkék hímivarkészülékében a párzókészülék lejjebb fekvő részének finoman fogazott felülete
- ragadozó láb → fogóláb**
- rágó, mandibula (3. ábra: B):** a rovar fejének elülső részén levő páros, általában

* A latin *pulvinus, -i, m.* kicsinyítő képzős alakja helytelen végződéssel; helyesen: **pulvillus.**

nagyméretű, külső szegélyén vagy belső peremén fogazott, lapátszerűen kiszélesedett, kemény kitinlemez

rágóárok, *fossa mandibularis*

— **belső**, *fossa mandibularis interior*

— **külső**, *fossa mandibularis exterior*

rágócsúcs, *apex mandibularis* (3. ábra: B: 2)

rágófelület: a rágó azon része, amely a táplálék feldarabolását és megőrlését végzi

— **gumós**: elsősorban a növényevő egyenesszárnnyúak jellegzetessége a rágók tövi részén, ugyanis ez a felület őrli péppé a táplálékot, alkalmassá téve az emésztésre

rágófogacska, *denticulus mandibularis* (3. ábra: B: 3): a rágó belső szegélyén ülő kisebb fog

rágóízület, *articulatio mandibularis*: a rágó szájszervű rovarok rágójának a fejtokhoz való kapcsolata

— **belső**, *articulatio mandibularis interior*: a külső-belső rágóízületes rovarok rágóürege szegélyén levő belső ízesülési csapocska

— **elülső**, *articulatio mandibularis anterior*: az elülső-hátulsó rágóízületes rovarok rágóürege szegélyén levő elülső ízesülési csapocska

— **hátulsó**, *articulatio mandibularis posterior*: az elülső-hátulsó rágóízületes rovarok rágóürege szegélyén levő hátulsó ízesülési csapocska

— **külső**, *articulatio mandibularis exterior*: a külső-belső rágóízületes rovarok rágóürege szegélyén levő külső ízesülési csapocska

rágókaréj → belső állkapocskaréj

rágólemez, *lamina mandibularis*: a rágó belső, lemezszerűen kitüremlett bordája, amelyen rágófogacsák is lehetnek

rágólemezcúcs, *apex laminae mandibularis*

— **alsó**, *apex laminae mandibularis inferior*

— **felső**, *apex laminae mandibularis superior*

rágó mellső nyúlványa → paramandibularis nyúlvány

rágónyúlvány, *processus mandibularis* (3. ábra: B: 1): a rágó külső felszínén levő lebenyszerű kitüremlés

rágópárkány, *corona mandibularis*: a fogakkal és fogacskákkal szegélyezett rágófelszín őrlobbútykeinek összessége

rágószegély, *clavus mandibularis*

— **belső**, *clavus mandibularis interior*: a rágólemez belső, gyakran fogazott őrlozsegélye

— **külső**, *clavus mandibularis exterior*: a rágólemez külső, rendszerint sima, nem fogazott szegélye

rágó-szűrőserte → rágótőr

rágótáj, *regio mandibularis*: a rágó szájszervű rovarok páros rágóinak és az azokat függesztő arclemezek összessége

rágótő: a rágó tövi része

rágótőr, *spina mandibularis* (5. ábra: D: 1 és 6): a szűrő-szívó szájszervű rovarok, eredetileg lemezszerű rágójából módosult, rendszerint páros, ritkábban összeforrtan egységes tövisszerű, tűhegyes vagy fűrészszes szűrőtövis

rágótövis, *spina mandibularis* (3. ábra: B: 5): a rágólemez szegélyén eredő tűszerű nyúlvány

rágóüreg, *cavea mandibularis* (3. ábra: B: 6): a páros rágó a fejtokhoz való csatlakozásának ízületi ürege

rajzolat, litura

- **hullámos, litura undata**: a test felszínének fekete vagy színes hullámvonalas mintázata
 - **kockás, litura tessellata**
 - **márványos, litura marmorata**: a test felszínének márványos rajzolata
- ramellus, -i, m. lat.**: a fürkészdarázs-alkatúak elülső szárnya középerének csúcsi csomója

ramus, -i, m. lat.: **1.** a bolhák hímvivarkészülékének középső, az endophallust megelőző szakasza; **2.** a lepkék hímvivarkészülékében a 8. haslemezből származó páros, oldalsó vagy alsó-oldalsó helyzetű nyúlvány; **3.** — ág; **4.** → horog; **5.** Hymenoptera → belső fogó

— **cingularis**: az egyenesszárnyúak phallotremája melletti kicsiny, kampószerű képlet

— **externus** → külső ág

— **internus** → belső ág

ránc, ruga

ránc → redő

rece, reticulum

receptaculum seminis → ondótartály

rectum, -i, n. lat. (11. ábra: C: 2), végbél

redő, plica: **1.** a hárttyás szárny felületén hosszanti irányban futó ránc, amely mentén a szárny nyugalmi helyzetben összehajtható; **2.** → *retinaculum 1*

— **előtoroldali**: a hárttyászárnyúak, elsősorban a fürkészdarázsak előtöri oldal-lemeze elülső szegélyéhez közel futó tarajszerű kiemelkedés

regio, -onis, f. lat. → táj

— **abdominalis** → potrohtáj

— **antennalis** → csáptáj

— **axillaris** → szárnytőmező

— **cervicalis** → nyaktáj

— **clypealis** → fejpajzstáj

— **frontalis** → homloktáj

— **genalis** → pofatáj

— **gularis** → toroktáj

— **jugalis** → szárnyalapmező

— **labialis** → alsóajak-táj

— **labralis** → felsőajak-táj

— **mandibularis** → rágótáj

— **maxillaris** → állkapocstáj

— **mesothoracalis** → középtöri táj

— **metathoracalis** → utótöri táj

— **occipitalis** → nyakszirttáj

— **oralis** → szájatáj

— **prothoracalis** → előtöri táj

— **thoracalis** → töri táj

— **verticalis** → fejtetőtáj

rejtett szájszervek → entognath fej

remigium, -ii, n. lat. (10. ábra: G) → szárnyfőmező

— **alae anterioris**, elülső szárnyfőmező

— — **posterioris**, hátulsó szárnyfőmező

— **anterior** → elülső szárnyfőmező

remigium posterius → hátulsó szárnyfőmező

reniculus, -i, m. lat.: apró, vese alakú, színes folt

rés, *rima*

rész, pars: a rovtartest valamely tájának vagy mezőjének elméleti alaktani egysége

reszelő, lima: a ciripelőszerves rovarok testének recés felületű, hangadó felszíne

reticulum, -i, n. lat., rece

— **femorale** (9. ábra: F: 15), *combrece*

— **lobi genitale:** a bőrszárnyú hímek páros vagy poratlan ivarlehenye szegélyén levő kitines vagy szklerotizált mintázat

retinaculum, -i, n. lat.: 1. a recésszárnyúak potroha végén levő függelék megnevezése; 2. a légyfélék cercusán eredő tompavégű sörte, tkp. megfelel a potrohfüggelék-sörtének; 3. *Collembola* → akasztó 1; 4. *Lepidoptera* → akasztó 2

rezeszöld, aeruginosus

rezgésérző szerv: a sáskák lábszárában levő, rendkívül érzékeny szerv, amely az 1000 Hz frekvencia alatti hangokra, zörejekre válaszol

rezgettyű, halter: a legyezőszárnyúak elülső, elcsökevényesedett szárnyának megnevezése, amennyiben érzékszervet alkotó szervvé vált

rezgő → billér

rezonáló szerv → tükör 1

rézvörös, cupreus

rhinarium, -ii, n. gör.: 1. → főérzőgödör; 2. *Odonata* → előfej pajzs

rima, -ae, f. lat.: 1. hasadék; 2. rés

— **genitalis:** a bőrszárnyúak hímvarkészülékében levő páratlan központi ivarlemmez elülső szegélyén látható bemetszés

rojt, cilia (pl.): a lepkék szárnyának szegélyén levő rövidebb-hosszabb, finom, szőrszerű, módosult szárnypikkelyek sora

roseus, -a, -um, lat., rózsaszínű

rostellum, -i, n. lat.: 1. apró szipóka; 2. a szívótetvek szájszerveinek összessége; 3. a lepkék hímvarkészülékében az anellus csúcsa alsó részének megnevezése; 4. *Hemiptera* → szipóka; 5. *Lepidoptera* partim → *costa*

rostrulum, -i, n. lat.: a bolhák szipókája

rostrum, -i, n. lat.: 1. → csőr; 2. → ajakpárnatő (5. ábra: A: 1); 3. → ormány 1; 4. → szipóka; 5. *Lepidoptera* → *saccus*

rózsaszínű, roseus

rozsdabarna, ferrugineus

rőtbarra, castaneus

rőtsárga, leoninus

rőtvörös, rufus

rövid, brevis

rövidszárnyúság, brachypteria

ruber, -bra, -brum, lat., vörös

rufus, -a, -um, lat.: 1. rőtörös; 2. vörhenyes

ruga, -ae, f. lat.: 1. a bolhák hímvarkészülékében a párzókészülék felső szegélyén levő hajlat megnevezése; 2. ránc

rugula, -ae, f. lat.: apró ránc, gyűrődés

rutilus, -a, -um, lat., bronzvörös

- sacculus**, -i, m. lat.: a lepkék hímivarkészülékében levő, rendszerint tömlőszerűen kiszélesedő, változó alakú ivarlemez, amely a valván helyezkedik el
- saccus**, -i, m. lat.: a lepkék hímivarkészülékében levő anellus alatt elhelyezkedő, zsákszerűen kiöblösödő ivarlemez megnevezése
- **internalis** (Coleoptera) → *vesica*
- saeta**, -ae, f. lat. → sörte
- sáfránysárga**, *croceus*
- sagitta**, -ae, f. lat.: 1. → nyíl; 2. → nyílfolt
- sagittalis**, -e, lat., nyílrányú
- sagum**, -i, n. gör.: egyes lepkecsoportok hímivarszervének páros, többnyire hártýás, fűrészes szélű, a párzókészüléket többé-kevésbé takaró lepelszerű képlete
- sanguineus**, -a, -um, lat., vérvörös
- sapphirinus**, -a, -um, lat., zafírkék
- sárga**, *flavus*
- sárgásbarna**, *fulvus*
- sárgászínű**, *luteolus*
- sárgászöld**: 1. *chlorinus*; 2. *flavovirens*; 3. *icterinus*; 4. (barnás árnyalattal) *pistacinus*
- sárgarézsínű**, *aurichalceus*
- sarkantyú**, *calcar* (9. ábra: H: 12): a lábszár végén eredő, mozgatható, hegyes, erősen kitinizált, hosszú tövis, amely általában párosan jelenik meg (lásd még lábszársarkantyú)
- sarkantyúszerű**, *calcarinus*
- sarkantyútüske** → sarkantyú
- sarok**, *calx*: egyes szerzők a lábszár csúcsi részét, mások a lábfejtőíz tövi részét nevezik így
- saroktüske** → lábszársarkantyú
- sarokfüggelék** → tapadókorong I
- sarokíz** → állkapocstő
- sarokízület**, *articulatio cardinalis*: az állkapocstő ízülete
- saroksejt**: a hártýásszárnyúak elülső szárnylemezén a korongsejt alatti szárnysejt
- sarothrum**, -i, n. gör. → kefe
- sáv I**, *vitta*: hosszirányban futó széles fekete vagy színes vonal
- sáv II**, *spatium*
- scabellum**, -i, n. lat.: a legyeknél, a billér szárának kissé megvastagodott tövi része, amely a torhoz kapcsolódik
- scaphium**, -ii, n. gör.: a lepkék hímivarkészülékében levő tuba analis felső része
- scapula**, -ae, f. lat.: 1. a szárnylemez tövéénél a belső és a külső szárnytőlemezek együttes neve; 2. Hymenoptera → lapocka; 3. Lepidoptera → válltakaró
- scapus**, -i, m. gör. (3. ábra: A: 5 és C: 2) → csáptőíz
- scolopala*** → *scolopale*
- scolopalae*** → *scolopalía*

* Mind a két szó betűzése helytelen. A második szó az első feltételezett többes száma.

- scolopale,* -is, n. gör.:** a rovarok testének különböző részében elhelyezkedő hallószervekben, a feltevések szerint, hangot érzékelő sejteket burkoló üreges csápocskák (lásd még érzőcsap)
- scoloparium, -ii, n. gör. →** hallószerv
- scolopidium, -ii, n. gör. →** lábszári hallószerv
- scolopophor, -is, n. gör.:** hangérzékelő sejtek orsó alakú kötege, pl. a szöcskék-nél a lábszári hallószervben
- scolops, -is, n. gör. →** scolopale
- scopa, -ae, f. lat. →** kefe
- **ventralis →** haskefe
- scopula, -ae, f. lat., szőrkefe**
- scrobiculus, -i, m. lat.:** 1. gödröcske; 2. Coleoptera: Curculionidae → csápgödör
- scrobis, -is, m. lat. →** csápgödör II
- **antennarum →** csápgödör
- sculptura, -ae, f. lat. →** testfelszín
- **aspera →** érdes testfelszín
- **aciculata →** karcolt testfelszín
- **acupunctata →** pontozott testfelszín
- **canaliculata →** csatornás testfelszín
- **carinata →** ormos testfelszín
- **catenata →** láncszerű testfelszín
- **catenulata →** láncos testfelszín
- **cicatrix →** forradásos testfelszín
- **clathrata →** rácsozatos testfelszín
- **coriacea →** bőrszerű testfelszín
- **costata →** bordás testfelszín
- **cribrata →** likacsos testfelszín
- **fossulata →** gödröcskés testfelszín
- **foveolata →** gödröcskés testfelszín
- **gibbosa →** hoporcsos testfelszín
- **granulata →** szemcsés testfelszín
- **levigata →** simított testfelszín
- **levis →** sima testfelszín
- **muricata →** bökös testfelszín
- **nodosa →** bütykös testfelszín
- **polita →** sima testfelszín
- **porosa →** likacsos testfelszín
- **punctata →** pontozott testfelszín
- **punctatostriata →** barázdáltan pontozott testfelszín
- **pupillata →** lyukas testfelszín
- **reticulata →** recés testfelszín
- **rugosa →** ráncos testfelszín
- **rugosopunctata →** ráncosan pontozott testfelszín
- **scabra →** egyenetlen testfelszín
- **scrobiculata →** gödrös testfelszín
- **spinosa →** tüskés testfelszín
- **striata →** rovátkált testfelszín

* A szó a *corpus scolopale* kifejezésből önállósult, vagyis eredetileg melléknévi alak, s mint ilyen latin végződésű többes száma: *scolopalía*.

sculptura striatopunctata → rovátkáltan pontozott testfelszín

— *sulcata* → barázdás testfelszín

— *trichosa* → szőrös testfelszín

— *tuberculata* → dudorkás testfelszín

— *umbilicata* → köldökszerűen pontozott testfelszín

— *variolosa* → ripacsos testfelszín

scutellum,* -i, n. lat. (7. ábra: D: 4 és F: 9): 1. hátacska; 2. → pajzs; 3. → pajzsocska

seutum, -i, n. lat. (7. ábra: D: 3 és F: 13) → hát *III*

— *mesothoracale* → középhát *II*

— *metathoracale* → utóhát

sector radii (10. ábra: G: 12) → sugároidalér

secundus, -a, -um, lat., második

segmentum, -i, n. lat., szelvény

— *abdominale* → potrohszelvény

sejt → szárnysejt

— *járolékos*: egyes hártýásszárnýúak elülső szárnyának sugársejtje mögötti kicsiny szegélysejtecskéje

— *négyszög alakú*: a szitakötők szárnylemezének tövéen, a sugárér és a középér közt levő jellegzetes szárnysejt

— *posticalis*, *cellula posticalis*: a légyfélék 3. középere és tőere közti második sejt, eredetileg a hónaljtősejt megnevezése

— *tiridialis*: a tegzesek közép- és hónaljtősejtje által bezárt központi elhelyezkedési szárnysejt

sejtes, *cellularis*

sejtfolt, *macula discalis*

sella, -ae, f. lat.: a lepkék hímvarkészüléke anellusának nyeregszerű mélyedése, amely az alsó oldalán enyhén szklerotizált

sensillum, -i, n. lat. → érzékmező

— *ampullaceum*: a hangregzések érzékelésére alkalmas üveg alakú mélyedés, amelynek közepén egy nyúlványka ül

— *basiconicum* → érzőszemölcs

— *campaniforme*: harang alakú hangérzékelő szerv

— *chaeticum* → érzőtővis

— *conicum* → érzékkúp

— *opticum* → szemecske

— *placodeum* → érzőlemez

— *scolopophorum* → érzőcsap

— *squamiforme* → érzőpikkely

— *trichodeum* → érzékszőr

septimus, -a, -um, lat., hetedik

septula, -ae, f. lat.: a szitakötők középhátán levő kis háromszögletű lapocska, közvetlenül az elülső szárnyak töve előtt

series cellularis costalis → szegélysejtsor

* A latin *scutum*, -i, n. lat. kicsinyítő képzős változata pajzsocskát jelent. A különböző rovarrendekkel foglalkozó szakemberek a magyar irodalomban egymástól eltérően írták le a kifejezést. Érdemes azonban megjegyezni, hogy minden esetben a *scutellum* alatt a középhát pajzsocskáját értették, tehát a *mesoscutellum*-ot, ami magyarul elsősorban középhátacska vagy pajzsocska néven honosodott meg.

series cellularis cubitalis: 1. könyöksejtsor; 2. → hónaljítósejtsor

— — **medialis** → középsősejtsor

— — **radialis** → sugársejtsor

— — **subcubitalis** → szegély alatti sejtsor

— **denticulorum**, fogisor

— **linearis**, vonalsor

— **macularum**, foltisor

— **punctorum**, pontsor

— **setarum frontalis** → homloksertesor

serra apicalis: a tripszek tojócsővének csúcsszegély alatti élének fogazott, fűrészszes szakasza

— **ovipositoris** (12. ábra: G: 10), tojócsőfűrész

serte → sörte

seta, -ae, f. lat., serte vagy sörte

— **acrostichalis**, acrostichalis sörte

— **antennalis** → csápsörte

— **anterodorsalis:** a comb vagy a lábszár elülső-külső szegélyén eredő sörte

— **anteroventralis:** a comb vagy a lábszár elülső-belső szegélyén eredő sörte

— **anteverticalis**, anteverticalis sörte

— **apicalis:** 1. a bolhák 8. haslemezőnek módosult hátulsó lebenye végén eredő sörte; 2. → apicalis sörte

— **basalis**, basalis sörte

— **buccalis** → pofaserte

— **cercalis** → potrohfüggelék-sörte

— **cerebralis**, cerebralis sörte

— **cervicalis**, nyakserte

— **clypealis**, fejpajzsserte

— — **exterior**, külső fejpajzsserte

— — **interior**, belső fejpajzsserte

— **costalis:** a légyfélék szárnyán a peremér sörtécskéinek egyik tagja

— **coxalis**, csípőserte

— **discalis**, discalis sörte

— **discoscutellaris**, discoscutellaris sörte

— **dorsalis**, hátserte

— **dorsocentralis**, középső hátserte

— **dorsolateralis**, hátoldalserte

— **empodialis** → empodialis serte

— **femoralis**, combserte

— **femoralis anterodorsalis** → anterodorsalis combserte

— — **anteroventralis** → anteroventralis combserte

— **frontalis**, homlokserte

— **galealis**, külső állkapocskarék-serte

— **galeolacinialis**, galeolacinialis serte

— **genalis**, pofaserte

— **glossalis**, állvégserte

— **humeralis**, vállsörte

— **hypopleuralis**, hypopleuralis sörte

— **interfrontalis**, interfrontalis sörte

— **intraalaris**, intraalaris sörte

— **labralis**, felsőajak-serte

seta lacinialis, belső állkapocskarék-serte

— lateralis, oldalserte

— marginalis → szegélyserte

— mesocoxalis, középső csípőserte

— mesoplenralis, középtoroldal-serte

— metacoxalis, hátulsó csípőserte

— metatarsalis, lábfejtőíz-serte

— notopleuralis, notopleuralis serte

— occipitalis, nyakszirtserte

— — exterior, külső nyakszirtserte

— — interior, belső nyakszirtserte

— ocellaris, ocellaris serte

— ocularis → szemserte

— orbitalis, orbitalis serte

— — inferior, alsó orbitalis serte

— — superior, felső orbitalis serte

— palae marginalis, pala-szegélyserte

— palpi labialis, ajaktapogató-serte

— — seta maxillaris, állkapcsi tapogató-serte

— parafacialis, parafacialis serte

— paraglossalis, fióknyelvserte

— pedicellaris, csápcsuklóíz-serte (3. ábra: C: 7)

— peristomatalis, peristomalis serte

— pleurospinalis: a levéltetvek potrohtáján levő lemezek egyik sertéje

— plumosa — tollas serte

— postalaris, postalaris serte

— postverticalis, postverticalis serte

— posterodorsalis: a comb vagy a lábszár hátulsó-külső szegélyén eredő serte

— posteroventralis: a comb vagy a lábszár hátulsó-belső szegélyén eredő serte

— posthumeralis, vállmögötti serte

— postocularis, szem mögötti serte

— postscutellaris, postscutellaris serte

— postverticalis: 1. fejtető mögötti serte; 2. postverticalis serte

— praealaris, praealaris serte

— praeapicalis, praeapicalis serte

— praecoxalis, elülső csípőserte

— praescutellaris, praescutellaris serte

— praesuturalis, praesuturalis serte

— praetarsalis, lábfejsúcsíz-serte

— proepimeralis, proepimeralis serte

— propleuralis, előtoroldal-serte

— prosternalis, prosternalis serte

— pteropleuralis, pteropleuralis serte

— scapalis, csáptőízserte (3. ábra: C: 9)

— scutellaris: 1. pajzsserte; 2. hátacskaserte; 3. scutellaris serte

— — apicalis, csúcsi hátacskaserte

— — basalis, tövi hátacskaserte

— spinalis → középhátlemez-serte

— spiracularis, spiracularis serte

— sternopleuralis, sternopleuralis serte

- seta stigmatalis**, *stigmatalis* sörte
 — **subapicalis**, *subapicalis* sörte
 — **supraalaris**, *supraalaris* sörte
 — **supraanalis**, *supraanalis* sörte
 — **tarsalis**, lábfejserte
 — **tarsomeralis medialis**, lábfejközépíz-serte
 — **tibiae anteroventralis** → *anteroventralis* lábszárserte
 — **tibialis**, lábszárserte (9. ábra: G: 1)
 — **verticalis**, fejtetőserte
 — — **exterior**, külső fejtetőssörte
 — — **interior**, belső fejtetőssörte
setula, -ae, f. lat., sörtécske
sextus, -a, -um, lat., hatodik
signum, -i, n. lat.: a nőstény lepke belső ivarkészülékéhez tartozó bursa copulatrix egyik jellegzetesen hegyes, olykor többágú lemezkéje
sinciput, -itis, m. lat.: 1. a fej elülső része; 2. a bogaraknál a fejtető szemek közti része
sinus, -us, m. lat. → öböl
 — **clypealis** → fejpajzsöböl
 — **frontalis**, homloköböl
 — **labralis** → felsőajak-öböl
 — **ocularis** → szemöböl
 — **pronotalis** → előhátöböl
siphunculus, -i, n. lat. → potrohcső
sisak → külső állkapocskaréj
sitophorium, -ii, n. gör. → *cibarium*
skarlátpiros, *coccineus*
szkulptúra → testfelszín
szkolofor → *scolopophor*
szkolopárium → hallószerv
smaragdinus, -a, -um, gör., smaragdzöld
smaragdzöld, *smaragdinus*
socius, -ii, m. lat.: 1. a tegzesek 10. potrohszelvényének oldalsó nyúlványkája; 2. a lepkék hímvarkészülékében levő tegumen csúcsának páros, kitinizált nyúlványa
solea, -ae, f. lat. → talp II
solidum, -i, n. lat. → szilárd kültakaró
soma, -tis, n. gör., test II
sörte, *seta*: unicellularis, szőrszerű, hosszú, erősen kitinizált nyúlvány, amely esetenként érzőideggel is kapcsolatban lehet
 — **acrostichalis**, *seta acrostichalis*: a legyek hátának közepén húzódó két sörter sor egyik tagjának megnevezése
 — **alsó orbitalis**, *seta orbitalis inferior*
 — **anteverticalis**, *seta anteverticalis*
 — **apicalis**, *seta apicalis*: 1. a lábszár csúcsán eredő sörte; 2. a levéltetvek szipókavégizének csúcsán eredő 6 sörte egyike
 — **basalis**, *seta basalis*: a levéltetvek szipókavégizének tövén eredő 2 sörte egyike
 — **cerebralis**, *seta cerebralis*
 — **clypealis** — fejpajzsserte

sörte, *belső clypealis* → *belső fejpajzsserte*

— *külső clypealis* → *külső fejpajzsserte*

— *discalis, seta discalis*

— *discoscutellaris, seta discoscutellaris*

— *dorsoapicalis*: a levéltetvek 2. lábfejeze erősen megnyúlt, gömbfejű vagy kiszélesedett csúszú sörtéjének neve

— *dorsocentralis* → *középső hátserte*

— *empodialis, seta empodialis*: a levéltetvek lábfejcúcsízének fiókkarmának felszínén vagy annak közelében eredő serte

— *fejtető mögötti, seta postverticalis*

— *felső orbitalis, seta orbitalis superior*

— *galeolacinalis, seta galeolacinalis*

— *hypopleuralis, seta hypopleuralis*

— *interfrontalis, seta interfrontalis*

— *intraalaris, seta intraalaris*

— *járolékos*: a levéltetvek szipókavégízének középső szakaszán ülő serték egyike

— *notopleuralis, seta notopleuralis*

— *ocellaris, seta ocellaris*

— *orbitalis, seta orbitalis*

— *parafacialis, seta parafacialis*

— *peristomalis, seta peristomatalis*

— *postalaris, seta postalaris*

— *postcervicalis, seta postcervicalis*

— *postverticalis* → *fejtető mögötti sörte*

— *praealaris, seta praealaris*

— *praeapicalis, seta praeapicalis*

— *praescutellaris, seta praescutellaris*

— *praesuturalis, seta praesuturalis*

— *proepimeralis, seta proepimeralis*

— *prosternalis, seta prosternalis*

— *pteropleuralis, seta pteropleuralis*

— *scutellaris, seta scutellaris*

— *spiracularis, seta spiracularis*

— *sternopleuralis, seta sternopleuralis*

— *stigmalis, seta stigmaticalis*

— *subapicalis, seta subapicalis*

— *supraalaris, seta supraalaris*

— *supraanalis, seta supraanalis*

— *szem mögötti, seta postocularis*

— *tollas, seta plumosa*: finom szőrökkel borított sörte

— *váll mögötti, seta posthumeralis*

— *végelőtti* → *praeapicalis sörte*

sörtecsoport, érzékmező előtti: a bolhák 7. hátlemezőének hátulsó szegélyéhez közeli, 1—5 sörtéből álló, ún. antepygidialis sörték csoportja

sörtefésű: 1. a légyfélék lábfejtőizén levő, egy sorban álló erős sörték együttes neve; 2. → *kefe*

sörtekefe: a légyfélék lábszárának csúcsán vagy a lábfejtőizén levő, sűrűn álló, erős sörték együttes megnevezése

sörtesor → *fésű*

- sörtesor, közbülső → *seta pleurospinalis*
 — középső → *seta spinalis*
 — oldalsó → szegélyserte
 sötétkék, *atrocoerulescens*
 — élénk, *ultramarinus*
 spatha, -ae, f. gör. → lapát
 spatium, -ii, n. lat., sáv *II*
 spatula, -ae, f. lat.: kanálszerűen megnyúlt egysejtű nyúlvány
 specillum, -i, n. lat.: az álkérészek epiproctumának tölemeze, lényegében a 10. haslemezből kifejlődött, rendkívül változatos alakú, általában azonban kampó- vagy horogszerű kitinképlet
 speculum, -i, n. lat. → tükör
 spermacső: az ondótok megnyúlt, nyeles része, amely tkp. a tok rögzítésére szolgál
 spermatároló → ondótartály
 spermatofor → ondótok
 spermatophor, -is, m. gör. → ondótok
 spematheca, -ae, f. gör. → ondótartály
 spematotheca, -ae, f. gör. → ondótartály
 spermatophragma, -tis, n. gör.: a párzás után a hím különleges, gyorsan száradó váladéka, amellyel a nőtény ivarjáratát lezárja, megakadályozva ezáltal az ondó kifolyását
 spermatophylax, -cis, m. gör. → spermavédő
 spermavédő, *spermatophylax*: az ondótok védőburka, amelyet bizonyos járulékos mirigyek kocsonyás állománnyal fednek be
 spiculum, -i, n. lat.: 1. a hártácsszárnyúak 9. haslemeze elülső vagy középső apodemája; 2. Lepidoptera → *saccus*
 spina, -ae, f. lat. → tövis
 — analis: a lepke hímivarkészülékében az oldalsó ivarlebeny csúcsán levő corona csúcsi tüskéje
 — dorsalis: a legyezőszárnyúak hímivarkészülékében a párzókészülék csúcsán az acumennel ellentétes oldalon levő háti tüske
 — epiphallaris: a tripszek hímivarkészülékében a párzókészülék feletti keskeny, árszerű nyúlvány
 — epipharyngealis → nyelvtőr
 — femoralis, combtüske
 — hypopharyngealis (5. ábra: D: 5) → nyelvtőr
 — mandibularis: 1. → rágótövis (3. ábra: B: 5); 2. → rágótőr (5. ábra: D: 1)
 — marginalis: a lepke hímivarkészülékében az oldalsó ivarlebeny csúcsán levő corona szegélytüskéje
 — maxillaris (5. ábra: D: 2) → állkapocstőr
 — — dorsalis, felső állkapocstőr
 — — ventralis, alsó állkapocstőr
 — postantennalis, csáp mögötti tüske
 — tibialis (9. ábra: G: 2) → lábszártövis
 spinasternum, -i, n. lat. és gör. → melltüvis
 — mesothoracale (6. ábra: B: 15) → középmelltüvis
 — metathoracale (6. ábra: B: 23) → utómelltüvis
 — prothoracale (6. ábra: B: 7) → előmelltüvis
 spinatergum, -i, n. lat. → középhátlemez

- spinula**, -ae, f. lat.: a tripszek mell-lemezének közepén húzódó hosszanti keskeny barázda
- spiraculum**, -i, n. gör. (8. ábra: C: 22) → légzőnyílás
- **abdominale**, potrohi légzőnyílás
- **mesothoracale** → elülső tori légzőnyílás
- **metathoracale** → hátulsó tori légzőnyílás
- **primum** (8. ábra: B: 21) → elülső tori légzőnyílás
- **secundum** → hátulsó tori légzőnyílás
- squama**, -ae, f. lat. → pikkely
- **palpiger**: 1. → csap; 2. → csatlólemez
- squamula**, -ae, f. lat. → szárnypikkely 2
- **alaris** → szárnypikkely 2
- **thoracalis** → torpikkely
- stemma**, -tis, n. gör. → pontszem
- stemmata**, -orum, n. gör. (pl.) → szemhalmaz
- stenopteria**, keskenyszárnyúság
- sternannum**, -i, n. gör. → melltőlemez
- sternauli*** → *sternaulix*
- sternaulix**,* -cis, f. gör. és lat. → közép mellvarrat
- sternaulus*** → *sternaulix*
- sternellum**, -i, n. gör.: 1. → mellvilla (7. ábra: B: 11); 2. *Lepidoptera* → *transtilla*
- sternit** → haslemez II
- sternopleuron**, -i, n. gör. (7. ábra: B: 5): a csípőüreg alatt fekvő és a melltőlemezzel összefüggő vagy attól külön álló karéjszerű lemezke
- sterna abdominalia** (pl.) (11. ábra: A: 26) → has
- sternum**, -i, n. gör. (7. ábra: D: 18) → haslemez II
- **abdominale** → potrohhaslemez
- — **decimum** → tizedik haslemez
- — **duodecimum** → tizenkettedik haslemez
- — **nonum** (11. ábra: A: 17) → kilencedik haslemez
- — **octavum** (11. ábra: A: 18) → nyolcadik haslemez
- — **primum** (11. ábra: A: 25) → első haslemez
- — **quartum** (11. ábra: A: 22) → negyedik haslemez
- — **quintum** (11. ábra: A: 21) → ötödik haslemez
- — **secundum** (11. ábra: A: 24) → második haslemez
- — **septimum** (11. ábra: A: 19) → hetedik haslemez
- — **sextum** (11. ábra: A: 20) → hatodik haslemez
- — **tertium** (11. ábra: A: 23) → harmadik haslemez
- — **undecimum** → tizenegyedik haslemez
- **decimum**: 1. → tizedik haslemez; 2. *Lepidoptera* → *subscaphium*
- **duodecimum** → tizenkettedik haslemez
- **nonum** → kilencedik haslemez
- **octavum** → nyolcadik haslemez
- **primum** → első haslemez
- **quartum** → negyedik haslemez
- **quintum** → ötödik haslemez

* A latin *aulix* (gör. *aulax*) szóra vonatkozó megjegyzéseket a *notauli*, *notaulix* és *notaulus* kifejezések alatt találhatunk.

sternum secundum → második haslemez

— septimum → hetedik haslemez

— sextum → hatodik haslemez

— tertium → harmadik haslemez

— undecimum → tizenegyedik haslemez

— thoracale (6. ábra: B) → mell

stigma, -tis, n. gör.: 1. → légzőnyílás; 2. → szárnyjegy

stipes, -itis, m. lat. (3. ábra: D: 6) → állkapocsnyél

stipula, -ae, f. lat. → állvég

stoma, -tis, n. gör. → légzőnyílás

stramineus, -a, -um, lat., szalmasárga

stria, -ae, f. lat. → csík I

striga, -ae, f. lat. → csík II

strigil-szerv: 1. csáptisztogató szerv a hártácsszárnyúaknál, ami az elülső láb-szár csúcsán levő, kissé meghajlott, módosult sarkantyúból és a lábfejtőíz tövében levő, hosszan szőrözött, homorú felületből áll; 2. a hím búvárpoloskák 6. hátlemezének jobb vagy bal oldalán levő, vakarószerű kitin-lemezekből álló szerv

stylodeum, -i, n. gör.: a nőstény poloskafélék ivarkészülékének tuba analisa alatt megfigyelhető ivarlebeny

stylus,* -i, m. lat. (11. ábra: E: 9): 1. → farcsuta; 2. Hymenoptera partim → gonostylus; 3. Orthoptera → fogó II; 4. Raphidioptera → ivarkampó

subatrium, -ii, n. lat. → légzőnyílás-előcsarnok

subclavus, -i, m. lat.: egyes poloskafélék félszárnyfedőjén a pászta és a fedő határere

subcosta, -ae, f. lat. (10. ábra: A: 2) → szegélyalatti ér

— alae anterioris, elülső szárny szegélyalatti ere

— — posterioris, hátulsó szárny szegélyalatti ere

subcoxa, -ae, f. lat. (9. ábra: E: 21) → csípőlemez

— mesothoracalis, középtori csípőlemez

— metathoracalis, utótori csípőlemez

— prothoracalis, előtöri csípőlemez

submarginalis folt: a submarginalis ocellasor egyik tagja

— ocellasor: a lepkék hátulsó szárnyának mintázatát alkotó foltok sora

— pont → submarginalis folt

submentum, -i, n. lat. (3. ábra: E: 18) → álltő

subscaphium, -ii, n. lat. és gör.: a lepkék hímvarkészülékében a végbélnyílást körülölelő gnathos összeforrt csúcsi része

subtrochanter, -is, m. lat. és gör. (9. ábra: D: 9) → előtompör

sugárér, radius (10. ábra: A: 3): a szárnylemez szegély alatti ere és középere közt futó harmadik hosszanti ér, amely rendszerint elágazik

— első, vena radialis prima (10. ábra: G: 13): a szegély alatti ér és a középér közti sugárér elsőként leágazó hosszanti ere

— elülső → első sugárér

— harmadik, vena radialis tertia (10. ábra: G: 15): a szegély alatti ér és a középér közti sugárér harmadikként leágazó hosszanti ere

* A görög *stylos*, oszlopból származó latin *stylus* (viasztáblára író toll) helyes betűzése *stilus*, ennek ellenére a szakirodalomban széles körben használják az *y*-os változatot.

- sugárér, második, *vena radialis secunda* (10. ábra: G: 14): a szegély alatti ér és a középér közti sugárér másodikként leágazó hosszanti ere
- negyedik, *vena radialis quarta*: a szegély alatti ér és a középér közti sugárér negyedikként leágazó hosszanti ere
- sugárérbunkó → bunkó III 4
- sugárérvilla, *furca radialis*: a szárnylemez sugárérének villás elágazása
- sugárharántér, *vena transversalis radialis*: a szárnylemez sugárere és az alatta futó első hosszanti ér közti harántér
- sugár-középér, *radius media*: a sugár- és a középér összeolvadásából keletkezett ér
- sugármező, *area radialis* (10. ábra: G: 10): a szárnylemez sugárere és közepere által bezárt terület ereinek és szárnysejtjeinek összessége
- sugároldalér, *sector radii* (10. ábra: G: 12): a szárnylemez sugárérének a szárny középső vagy csúcsi harmadában elágazó mellékága, amelyet egyes rovarcsoportoknál második sugárérnek is neveznek
- sugárredő, *plica radialis*: a sugársejt vagy -sejtekben hosszanti irányban futó ránc, amely mentén a szárny, nyugalmi állapotban összehajtható
- sugársejt, *cellula radialis*: a szárnylemez sugárere alatt fekvő szárnysejt
- csúcsi, *cellula radialis apicalis*
- első → tövi sugársejt
- harmadik → csúcsi sugársejt
- középső, *cellula radialis medialis* (10. ábra: G: 27)
- második → középső sugársejt
- tövi, *cellula radialis basalis*
- sugársejtsor, *series cellularis radialis*: a szárnylemez sugárere alatt fekvő sugármező sejtjeinek összessége
- sulcus, -i, m. lat. → varrat
- pronotalis longitudinalis → hosszanti előhátvarrat
- tergalis longitudinalis → hosszanti hátlemezvarrat
- sulphureus, -a, -um, lat., kénsárga
- supercilium, -ii, n. lat.: 1. szemöldökvonal; 2. szőr vagy sörték sora az összetett szem felső szegélye mentén
- superior, -ius, lat.: 1. felső; 2. felülső
- supraclypeus, -i, m. lat. → utófejpajzs
- supraepimeron, -i, n. lat. és gör. → *anepimeron*
- mesothoracale → *anepimeron mesothoracale*
- metathoracale → *anepimeron metathoracale*
- prothoracale → *anepimeron prothoracale*
- supraepisternum, -i, n. lat. és gör. → *anepisternum*
- suprasquamalis lécz: a légyfélék torpikkely feletti bordájának megnevezése, amely eredetileg a hátpajzsocska oldalsó nyúlványának felel meg
- surstylus, -i, m. francia és lat.: 1. a légyfélék potrohvégi hátlemezéből módosult páros, esetleg egymással összeforrt oldalsó helyzetű ivarlebenye; 2. Lepidoptera → *socius*; 3. Mecoptera → *epiandrium*
- sutura, -ae, f. lat. → varrat
- acrotergalis (6. ábra: C: 24), gallérvarrat
- antennalis → csápvarrat
- basicoxalis (9. ábra: E: 17), csípőtővarrat
- anterior → elülső csípőtővarrat
- posterior → hátulsó csípőtővarrat

- sutura basisternalis, melltőlemez-varrat
 — basitrochanteralis, tomportővarrat
 — — anterior → elülső tomportővarrat
 — — posterior → hátulsó tomportővarrat
 — cardinalis → állkapocstő-varrat
 — cardinostipitalis (3. ábra: D: 4), cardostipitalis varrat
 — clavi → páasztavarrat
 — clypealis → fejpajzsvarrat
 — clypeogenalis (2. ábra: B: 15) → clypeogenalis varrat
 — clypeolabralis (1. ábra: B: 16), felsőajakpajzs-varrat
 — coronalis → koronavarrat
 — — anterior (1. ábra: A: 18) → elülső koronavarrat
 — — posterior (1. ábra: A: 2) → hátulsó koronavarrat
 — coxalis (9. ábra: A: 5) → csípővarrat
 — dorsalis → hátvarrat *I*
 — elytri → szárnyfedővarrat
 — epicnemialis → mellelőbarázda
 — epicranialis → koronavarrat
 — epimeralis → oldalvarrat *II*
 — epistomatalis → homlokpajzsvarrat
 — — clypealis → felsőajak-varrat
 — — frontalis → fejpajzsvarrat
 — frontalis, homlokvarrat
 — — longitudinalis → hosszanti homlokvarrat
 — — transversalis → haránt homlokvarrat
 — frontoclypealis (1. ábra: B: 19 és 2. ábra: D: 2) → homlokpajzsvarrat
 — frontogenalis → frontogenalis varrat
 — frontoverticalis (2. ábra: A: 15) → frontoverticalis varrat
 — furcasternalis, mellvillavarrat
 — galealis → külső állkapocskarék-varrat
 — genalis → pofalemezvarrat
 — glossalis → állvégvarrat
 — gularis → toroklemezvarrat
 — — lateralis (1. ábra: D: 9), oldalsó toroklemezvarrat
 — — longitudinalis (1. ábra: D: 7), hosszanti toroklemezvarrat
 — — transversalis (1. ábra: D: 10), haránt toroklemezvarrat
 — labialis → álltővarrat
 — labralis → felsőajak-varrat
 — lacinialis, belső állkapocskarék-varrat
 — lateralis → oldalvarrat *I*
 — longitudinalis → hosszanti varrat
 — marginalis → szegélyvarrat
 — — thoracalis → torszegélyvarrat
 — maxillaris → állkapocstő-varrat
 — mentalis → állvarrat
 — mesobasisternalis (6. ábra: B: 12), középtori melltőlemez-varrat
 — mesocoxalis → középső csípővarrat
 — mesofurcasternalis (6. ábra: B: 17), középtori mellvillavarrat
 — mesonotalis (7. ábra: C: 3) → középhátvarrat
 — — transversalis (7. ábra: C: 21) → középhátvarrat

- sutura mesopleuralis (6. ábra: B: 32) → középtoroldal-varrat
- mesoscutalis anterior (6. ábra: C: 20) → haránt középhátvarrat
- — posterior (6. ábra: C: 19) → középhátvarrat
- mesotrochanteralis → középső tomporvarrat
- mesozonalis: az előháti közép- és utózóna közt húzódó harántvarrat
- metabasisternalis (6. ábra: B: 20), utótóri melltőlemez-varrat
- metacoxalis → hátulsó csípővarrat
- metafurcasternalis (6. ábra: B: 22), utótóri mellvillavarrat
- metanotalis (7. ábra: E: 3) → utóhátvarrat
- — transversalis (7. ábra: E: 20) → haránt utóhátvarrat
- metapleuralis (8. ábra: B: 6) → utótoroldal-varrat
- metascutalis anterior (6. ábra: C: 18) → haránt utóhátvarrat
- — posterior (6. ábra: C: 17), → utóhátvarrat
- metatrochanteralis → hátulsó tomporvarrat
- notalis → hátvarrat *II*
- occipitalis (1. ábra: B: 4) → nyakszirtvarrat
- ocularis (1. ábra: G: 2) → szemvarrat
- paraglossalis → fióknyelvvarrat
- parapsidalis (8. ábra: C: 24) → torháti barázda
- pleurals (7. ábra: D: 24) → oldalvarrat *II*
- pleurostomatalis (1. ábra: E: 4) → arclemezvarrat
- postfrontalis (1. ábra: A: 20) → homlok mögötti varrat
- postoccipitalis (1. ábra: B: 6) → utónyakszirt-varrat
- praecoxalis → elülső csípővarrat
- praenotalis (7. ábra: D: 28) → hátelővarrat
- praescutalis → villásbarázda
- praesternalis (7. ábra: B: 2), mellsúcsvarrat
- praetergalis → hátelővarrat
- probasisternalis (6. ábra: B: 5), előtóri melltőlemez-varrat
- profurcasternalis (6. ábra: B: 6), előtóri mellvillavarrat
- pronotalis, (7. ábra: A: 3), előhátvarrat
- — antemedialis, elülső-középső előhátvarrat
- — longitudinalis → hosszanti előhátvarrat
- — transversalis (6. ábra: C: 23) → haránt előhátvarrat
- propleuralis (7. ábra: A: 7) → előtoroldal-varrat
- protrochanteralis → elülső tomporvarrat
- prozonalis: az előháti előzóna és középzóna közt húzódó harántvarrat
- scutalis → hátvarrat *III*
- — anterior (7. ábra: D: 27), elülső hátvarrat
- — posterior (7. ábra: D: 6), hátulsó hátvarrat
- scutellaris → hátaeskavarrat
- scutoscutellaris → köztes hátvarrat
- squamalis → pikkelyvarrat
- sternalis (7. ábra: B: 12), mellvarrat
- — longitudinalis → *spinula*
- sternopleuralis (7. ábra: B: 4) → közép mellvarrat
- stipitalis (3. ábra: D: 8) → állkapocsnyél-varrat
- subantennalis (1. ábra: A: 9) → előcsápvarrat
- subcoxalis (9. ábra: E: 20) → csípőlemezvarrat
- subgenalis (1. ábra: B: 13) → szegélyvarrat

sutura submentalis (3. ábra: E: 15) → álltővarrat

— subocularis (1. ábra: A: 16): az összetett szem körbarázdájából eredő, s a fej alsó része felé húzódó varrat

— subtrochanteralis → előtomporvarrat

— tergalis intersegmentalis: hátszelvények közti varrat

— transversalis → harántvarrat

— trochanteralis (9. ábra: D: 10) → tomporvarrat

— verticalis, fejtetővarrat

— — longitudinalis (1. ábra: A: 4), hosszanti fejtetővarrat

— — transversalis (1. ábra: A: 21), haránt fejtetővarrat

— verticogenalis → verticogenalis varrat

synthlipsis, -is, f. gör.: az összetett szemek közti legrövidebb távolság

sypho,* -nis, m. lat.: 1. → *flagellum* 1; 2. → légzőcső

syringeus, -a, -um, gör., lilásvörös

szaglószer, *organum olfactus*: a test különböző pontján elhelyezkedő, kemoreceptorokkal ellátott érzékszerv

szaglógödör → főérzőgödör

száj, os: a fej elülső tápcsatorna nyílása

szájadék → mirigynyílás

szájfedő → felső ajak

szájfedőlemez → felső ajak

szájkúp: a tripszek fejének lefelé hajló csőrszerű része, amely a homlok, a fejpajzs, valamint a szájszervek összenövéséből jött létre

szájmező-lemez (*Strepsiptera*) → felső ajak

szájnyílás, *porta epistomatalis* (1. ábra: F: 2)

szájpajzs → fejpajzs

szájperem, *epistoma*: a légýfélék száj körüli lemezeinek összessége

szájrés: a rovarfej elülső-alsó, táplálkozással kapcsolatos fejrészeinek összessége

szájserte → szúróserte

szájszervek, *instrumenta cibaria* (4. és 5. ábra): a rovarok emésztőkészülékének külső, általában 2—3 módosult szelvényből alakult része, amely a táplálék megragadására, felsebzésére, feldarabolására, felszívására stb. szolgál

— harapó, *instrumenta cibaria mordentia*: legfontosabb része a hatalmas rágó, amely az áldozatot megragadja, majd feldarabolja

— nyáló (4. ábra: B): a méhfélék elsősorban nektárból álló táplálékának felvételére alkalmas, különleges szájszerv típusa

— rágó, *instrumenta cibaria rodentia* (4. ábra: A): szilárd táplálék megragadására és feldarabolására módosult szájszerv típusa

— szívogató, *instrumenta cibaria suctoria* (4. ábra: C): folyékony táplálék felvételére módosult szájszerv típusa

— szűrő-szívó (4. ábra: E és 5. ábra): folyékony táplálék megszerzésére és felvételére módosult szájszerv típusa

szájszél, *peristoma*: a magasabbrendű legyek arcpajzsának alsó szegélye

szájszöglet, *angulus oralis*: a légýfélék szájperemén levő arcél vége

szájszurony → szurony

* A görög *siphon*, -os szóból származó latinos *sipho*-t az irodalomban gyakran y-nal betűzik, a helyes betűzés azonban i-vel történik.

szájtáj, *regio oralis*: a szájszervek összessége

szájüreg, *cavea oralis* (1. ábra: F: 4): a szájnylás és a garat közti előbél kiöblösödése

szájvédő → felső ajak

szájvégtag → szájrész

szalag, *fascia*: széles fekete vagy színes harántvonal

szalmasárga, *stramineus*

szaporítókészülék → ivarkészülék

szár I, *pedicellus*: a bolhák csápcsuklóízének megnevezése

szár II, *petiolus* 2

szár → állkapocsnyel

szárny, *ala* (10. ábra): a közép- és az utótor oldalsó-háti szegélyén eredő, elülső és hátulsó szárnylemezekből álló repítőkészülék

— elülső I, *ala anterior*: a középhát és a középtori oldallemez határán ízesülő, páros, hártyás repítőkészülék

— elülső II, *elytron* → szárnyfedő

— — alapmezője, *jugum alae anterioris*

— — hónaljtóere, *cubitus alae anterioris*

— — középere, *media alae anterioris*

— — sugárere, *radius alae anterioris*

— — szegély alatti ere, *subcosta alae anterioris*

— — szegélyere, *costa alae anterioris*

— hátulsó, *ala posterior*: az utóhát és az utótori oldallemez határán ízesülő, páros, hártyás repítőkészülék

— — hónaljtóere, *cubitus alae posterioris*

— — középere, *media alae posterioris*

— — sugárere, *radius alae posterioris*

— — szegély alatti ere, *subcosta alae posterioris*

— — szegélyere, *costa alae posterioris*

— mellső → elülső szárny

— pikkelyes: a szárnylemez felszínén levő, zsindelyszerűen egymásraboruló, szaru vagy kitinpikkelyekkel borított szárnytípus

— szőrös: a szárnylemez ereit, gyakran a szárnysejtek felszínét sűrűn borító szőrszálak által létrehozott szárnytípus

— lisztes: finom, lisztszerű viaszszemcsékkel sűrűn borított szárny

szárnyalapér, első, *vena arcuata* (10. ábra: A: 15): a szárnylemez alapmezőjének elülső, tő felé eső hosszanti ere

— második, *vena cardinalis* (10. ábra: A: 11): a szárnylemez alapmezőjében futó második hosszanti ér

szárnyalapmező, *jugum* (10. ábra: E): a szárnylemez alsó tőmezői ereinek és sejtjeinek összessége

— elülső, *jugum alae anterioris*

— hátulsó, *jugum alae posterioris*

szárnyalapredő, *plica jugalis* (10. ábra: B: 5)

szárnyalapsejt, *cellula jugalis* (10. ábra: E: 4): a szárnylemez hátulsó-alsó szegélye közelében fekvő szárnysejt

— csúcsi, *cellula jugalis apicalis*

— középső, *cellula jugalis medialis*

szárnybog → szárnybütyök

szárnybütyök, *nodulus*: a szitakötők szárnylemezének elülső szegélyén, a sze-

- gélyér középső szakaszán levő vastag, kitinizált szárnyfolt, ami tkp. a szárnyjegynek felel meg
- szárnycsiga, trochlea:** a kabócák hátulsó szárnyának gyengén pödört és megvastagodott töve
- szárnycsomó** → szárnybütyök
- szárnycsonk:** fejletlen vagy elcsőkevényesedett szárny (lásd még billér és rezgettyű)
- szárnycsúcs:** 1. a lepkéknél a szárnylemez külső-felső hegyének megnevezése; 2. → *zona apicalis*
- szárnycsúcsér, vena apicalis:** a szárnylemez csúcsi harmadában húzódó valamelyik ér általános megnevezése
- szárnycsúcsmező, area apicalis** (10. ábra: G: 16): a szárnylemez csúcsi harmadában levő sugárerek közti sejtek és haránterek összessége
- szárnyér, vena:** a szárny lemezét merevítő, hosszanti vagy haránt lefutású kitinléc vagy kitincső
- szárnyerezet, nervatura:** a szárnylemez ereinek összessége
- szárnyfedő I, tegmen:** a bőrszárnyúak elülső szárnyának megnevezése
- szárnyfedő II, elytron:** erősen kitinizált, gyakran bőrszerű elülső szárny, amely egyes rovarcsoportok puha potrohát, ill. a hártvás hátulsó szárnyát védi
- **árszerű, elytron subulatum**
 - **csonka, elytron truncatum:** a potroh csúcsi részét már nem fedő megrövidült alak megnevezése
 - **egész, elytron integrum:** a potrohot teljes egészében betakaró szárnyfedő megnevezése
 - **egymásra hajló, elytron complicantium:** részben egymást takaró szárnyfedő(k) megnevezése
 - **félhosszú, elytron dimidiatum:** a potroh hosszának csak a felét betakaró szárnyfedő
 - **füles, elytron auriculatum**
 - **igen rövid, elytron brevissimum:** legfeljebb csak a potroh tövét betakaró szárnyfedő
 - **kiszélesedett, elytron ampliatus:** a szárnyfedő külső szegélye a potroh szegélyén túlnyúlik
 - **lemetszett, elytron abscissum:** a hátulsó szegélyén haránt irányban lemet-szett szárnyfedő
 - **megnyúlt, elytron elongatum:** a potrohnál hosszabb tehát a potroh végén is túlnyúló szárnyfedő
 - **megrövidült, elytron abbreviatum:** a potrohnál rövidebb, vagyis a potroh végét már be nem takaró szárnyfedő (a csonka szárnyfedő egyik változata)
 - **összeforrt, elytron connatum:** a szárnyvarrat mentén összeforrt szárnyfedő(k)
 - **peremes, elytron fastigiatum:** a szárnyfedő oldalszegély párkányszerűen kiemelkedik
 - **szétálló, elytron dehiscens:** a szárnyvarratuk mentén nem érintkező szárnyfedők V alakban szétállnak
 - **teljes** → egész szárnyfedő
- szárnyfedőcsúcs, apex elytri:** a bogarak páros szárnyfedőjének hátulsó vége
- szárnyfedő-csúcsszegély, clavi elytri posterior**
- szárnyfedőkorong:** a bogarak szárnyfedőjének középső felülete

- szárnyfedő mellfedője, *epipleuron*: a bogarak szárnyfedőjének, ill. a poloskák félszárnyfedője külső szegélyén levő s már a melloldalra ráboruló része
- szárnyfedőszegély, *clavus elytri*
- belső, *clavus elytri interior*: a bogarak hátán fekvő szárnyfedő belső hosszanti éle
 - oldalsó, *clavus elytri lateralis*: a bogarak szárnyfedőjének oldalsó hosszanti éle
- szárnyfedőtő, *basilelytron*
- szárnyfedő-tőszegély, *clavus elytri anterior*: a bogarak hátán fekvő szárnyfedő elülső, az előtor hátlemezével érintkező széle
- szárnyfedővarrat, *sutura elytri*: a bogarak hátán hosszanti irányban végighúzódnó szárnyfedők középső, érintkezési vonala
- szárnyfeszítávolság, *expansio alarum*: a kifeszített szárny pár két csúcsa közti legnagyobb távolság
- szárnyfőmező, *remigium* (10. ábra: G): a szárnylemez elülső felülete, vagyis a szegély, a szegély alatti, a sugár- és a hónaljtőereinek, valamint sejtjeinek összessége
- elülső, *remigium alae anterioris*
 - hátulsó, *remigium alae posterioris*
- szárnyfőmező-szegély, *costa remigialis*: a szárnylemez széle az elülső szegélyér tövétől a csücsöt megkerülve a főmezőredőig
- elülső, *costa remigialis anterior*: a szárnylemez elülső széle
 - hátulsó, *costa remigialis posterior*: a szárnylemez szárnycsúcs utáni szakaszának széle
- szárnyfüggelék → függelék II
- szárnyháromszög, *triangulum*: a szitakötők szárnylemezének töve alján levő, több sejtből és vastagabb erek által körülhatárolt terecske
- szárnyhártya, *membrana*: a szárny hártyás felülete, az erek nélkül
- szárnyhártyácska, *membranula*: a szárnylemez analis tövén, a szárnylemez hátulsó szegélyén levő hártyás lemezke
- szárnyhoz tartozó, *alaris*
- szárnyi, *alaris*
- szárnyív, *arculus*: bizonyos recésszárnyúak szárnylemeze csúcs alatti szegélyének beöblösödése
- szárnyívecske → szárnyív
- szárnyízület, *articulatio alaris*
- elülső, *articulatio alaris anterior* (7. ábra: D: 25)
 - hátulsó, *articulatio alaris posterior* (7. ábra: F: 7)
- szárnyjegy, *pterostigma* (10. ábra: G: 11): a szárnylemez csúcsi harmadában az elülső szegélyérben vagy az alatta levő pigmentált folt
- elülső, *pterostigma antierius*
 - hátulsó, *pterostigma posterius*
- szárnyjegy-harántér, *vena transversalis pterostigmatalis*: a szárnylemez csúcsi harmadában levő, elszíneződött szárnyjegyben futó keresztér
- szárnyjegysejt, *cellula pterostigmatalis*
- szárnykorong, *elytrorum discus*
- szárnyközép → *zona medialis* (10. ábra: G: 2)
- szárnyközéplemez, *lamina medialis*
- elülső, *lamina medialis anterior* (10. ábra: A: 12): a szárnylemez középső részén futó középer és hónaljtőér eredési lemezpárjának elülső tagja

- szárnyközéplemez, hátulsó, *lamina medialis posterior*** (10. ábra: A: 13): a szárnylemez tövén levő páros lemez hátulsó tagja
- szárnylemez:** a rovarszárny összehajtható vagy összehajthatatlan vékony hártája, amelyeken gyakran erek futnak és szárnysejteket hoznak létre
- szárnyegyszőg:** az egyenlőszárnyú szitakötők szárnytövén levő, jellegzetes alapsejt, amelyet két hosszanti és egy harántos ér zár közre
- szárnynyél, *manubrium*:** a szitakötők szárnylemeze tövén megfigyelhető jellegzetes elkeskenyedés
- szárnypajzs:** 1. a tripszek elülső szárnyának alapi része; 2. Heteroptera → pajzs
- szárnypár, elülső, *alae anticae***
— hátulsó, *alae posticae*
- szárnyperemsörte, *cilium***
- szárnypikkely I, *lepis*:** a lepkék szárnylemezén levő, rendkívül változatos alakú, a szárnylemezt gyakran teljesen beborító kitinlemezkek egy tagja
- szárnypikkely II:** a magasabbrendű legyek szárnyának tövén levő két pikkelyszerű lemezke (torpikkely és szárnypikkely) közül a tortól távolabb eső lemezke megnevezése
- szárnypikkely:** 1. → váll; 2. Hymenoptera → váll-lemezke
- szárnysejt, *cellula*:** a szárny hosszanti és haránterei által határolt hártvás, esetleg részben kitinizált felület megnevezése
- szárnyszög** → szárnyív
- szárnytoldalék** → pászta
- szárnytor** → szárnyas tor
- szárnytő, *axilla*:** a szárnylemez tövének elülső részén, a szegély- és a sugáreret biztosító eredési lemezek összessége
— **alaplemeze** → belső szárnytőlemez
- szárnytőlemez, *lamina axillaris***
— **belső, *lamina axillaris basalis*** (10. ábra: A: 20): a szárnylemez tövén a szegély- és a sugárér eredési lemezei közül a tő felé eső lemez megnevezése
— **középső, *lamina axillaris medialis*** (10. ábra: A: 16): a szárnylemez tövén, a tőerek eredési helye alatti, közbülső tőlemez megnevezése
— **külső, *lamina axillaris apicalis*** (10. ábra: A: 14): a szárnylemez tövén a szegély- és a sugárér eredési lemezei közül a csúcs felé eső lemez megnevezése
- szárnytőmező, *area axillaris*** (10. ábra: B: 7): a szárnylemez tövi része, a sugármező, a tőmező és a szárnyalapmező közt fekvő erek és sejtek összessége
- szárnytősejt, *cellula axillaris*:** a szárnylemez tőér alatti sejtje
- szárnytővi oldallemez, *parapleuron*:** a toroldal felső részének a szárnytövek hónaljában elhelyezkedő lemezkéje
- szárny tövi része** → *zona basalis*
- szárnytővis, *pectrum*:** a homlokréses legyek szegélyerén, a szegélyér megszakadása előtt eredő erős tövis
- szárnytükör, *areola*:** egyes fürkészdarazsak szárnytővi hónaljterecskéje körül megfigyelhető áttetsző lemez megnevezése
- szárnyváll:** a széles szárnytővel rendelkező lepkék szárnylemeze belső-felső részének megnevezése
- szarv, *cornu*:** a homlok hegyes kinövése
- szegély, *clavus*:** a rovartest bármelyik lemezének széle
— **alsó, *clavus ventralis*:** a rovartest bármelyik lemezének alsó, a has felé eső széle

szegély, *costalis*: a poloskák felszárnnyfedőjének keskeny külső mezője

— felső → hátszegély I

— középtori anepisternalis, *clavus mesanepisternalis* (6. ábra: B: 35)

szegélyalatti ér, *subcosta* (10. ábra: A: 2): a szárnylemez elülső szegélyere és sugárere közt futó, második, elágazás nélküli, hosszanti ér, amely a szárny tövétől esetenként a szárny csúcsáig halad, vagy a szegélyérbe torkollik

— — harántere, *vena transversalis subcostalis*: a szárnylemez szegélyalatti ere és sugárere közti harántér

— — mező, *area subcostalis* (10. ábra: G: 9): a szárnylemez szegély alatti ere és sugárere közti sejtek összessége

— — sejt, *cellula subcostalis*: a szárnylemez szegélyalatti ere és sugárere közt fekvő szárnysejt

— — sejtsor, *series cellularis subcostalis*: a szárnylemez szegélyalatti ere és sugárere közt fekvő sejtek összessége

szegélyér, *costa* (10. ábra: A: 1): a szárnylemez elülső szegélyén húzódó kitinizált, erős, hosszanti ér, amely a váll tövétől, elágazás nélkül, rendszerint a szárny csúcsáig fut

— belső: a szegélyér, a szárny tövétől a szárnyjegyek húzódó szakasza

— harántere → szegélyharántér

— külső: a szegélyér szárnyjegy mögötti szakasza

szegélyharántér, *vena transversalis costalis*: a szárnylemez szegélyere és szegély alatti ere közti keresztér megnevezése

szegélyhez tartozó, *costalis*

szegélykampó: a légycfélek szárnyának elülső szegélyere tövén ízesülő, karomszerű kitinképlet

szegélylemez, *lamina marginalis*: a levéltetvek potroha kétoldalán sorakozó, enyhén kitinizált lemezek egyike

szegélymező *area costalis* (10. ábra: G: 8): a szárnylemez elülső részén fekvő erek és sejtek összessége

szegélypilla I. *cilium*: a hártás szárny szegélyén eredő, rendkívül finom, szőr-szerű kitinképlet

szegélypilla II. *ctenidium marginale*: a tripszek szárnyainak szegélyén levő, rendszerint sort alkotó hosszú és vékony fésűszerű szőrszál

szegélysejt, *cellula costalis*: 1. általában a szárnylemez elülső szegélyere alatt fekvő sejt megnevezése; 2. a fémfürkészek elülső szárnyának tövi lemezkéje az erek fölött

— első, *cellula costalis prima*

— második, *cellula costalis secunda*

szegélysejtsor, *series cellularis costalis*: a szárnylemez szegélyere alatt elhelyezkedő sejtek összessége

szegélyszőr, *seta marginalis*: a test- vagy a szárnylemez szegélyén eredő pillaszerű szőr megnevezése

szegélytér I, *zona apicalis* (10. ábra: G: 3): a szárnylemez csúcsi harmada

szegélytér II, *zona marginalis*: a lepkék elülső szárnyának külső keresztvonala és rojtja közti terület

szegélytőér, *vena axillaris*: a szárnylemez tövén, rendszerint hosszanti irányban futó, esetleg rövid harántos ér

szegélyvarrat, *sutura subgenalis* (1. ábra: B: 13): az arclemez felső szegélyével párhuzamosan futó barázda, amely az arclemezt elválasztja a pofától

szegélyvonal: a lepkék elülső szárnyának külső szegélyén húzódó színes vonal

szegfűszegbarna, *caryophylleus*

szelvény, *segmentum*

szelvénylemez, *lamina*

— hasi → haslemez

— háti → hátlemez

szem, *oculus* (1. ábra: A: 6): a rovar fejének kétoldalán levő, általában 2500 szemecskéből összetett páros látószerve

— bab alakú, *oculus fabalis*

— csupasz, *oculus intectus*

— egyszerű → pontszem

— előreugró, *oculus prosiliens*

— facettás → szem

— félhold alakú, *oculus lunatus*

— gömb alakú, *oculus sphaericus*

— kerekded, *oculus rotundus*

— kiugró, *oculus prominens*

— megnyújtott, *oculus extenditus*

— összetett → szem

— szőrös, *oculus pilosus*

szemecske, *ommatidium*: a rovarok összetett szemének egyetlen, kis alkotórésze, számuk néhány tucat és 30 000 közt váltakozik

szemfolt, *ocellus*: a lepkék elülső szárnya fonákjának jellegzetes, szemre emlékeztető, rajzolati eleme

szemhalmaz, *stemmata*: a szemecskék olyan csoportja, ahol az egyes összetevők egymással nem érintkeznek (pl. Strepsiptera)

szemkeret, *orbita*: az összetett szem körüli fejtökszegély

— belső → belső szemszegély

— külső → külső szemszegély

szemléc, *canthus*: az összetett szembe benyúló középső, harántos arcnyúlvány, amely alkalmanként csaknem teljesen kettéosztja a szemet egy felső és egy alsó félre

szemöböl, *sinus ocularis*: az összetett szem jellegzetes beöblösödése a belső szemszegély mentén, egy kevésbé a csápok ízesülési magassága fölött

szemölcs, *papilla*: apró kidudorodás a test felszínén

— közbülső → pleuralis szemölcs

— középső → spinalis szemölcs

— pleuralis, *papilla pleuralis*: a levéltetvek testfelszínének apró dudorai az oldalszemölcs, valamint a spinalis szemölcs közti területen

— spinalis, *papilla spinalis*: a levéltetvek jellegzetes dudora, a fejtető, a tor vagy a potroh középvonalában

szemöldökvonal, *supercilium*: az összetett szemek fölött sorba rendezett finom, szőrzerű kitinképletek összessége

szemserte, *seta ocularis*: az összetett szemek közelében eredő magányos serte

szemsertesor, *ctenidium oculare*: az összetett szemhez közel eredő, számos sertéből álló sor

szemszegély, *clavus ocularis*

— alsó, *clavus ocularis inferior*

— belső, *clavus ocularis interior*: az összetett szem belső, a homlok felé eső szegélye

— elülső, *clavus ocularis anterior* (1. ábra: A: 5)

szemszegély, felső, *clavus ocularis superior*

— hátulsó, *clavus ocularis posterior* (1. ábra: B: 5)

— külső, *clavus ocularis exterior*: az összetett szem külső, az arclemez felé eső szegélye

szemszegélyléc, *carina orbitalis*: az összetett szem mentén futó vékony él

— belső, *carina praeorbitalis*: a fémfürkészek összetett szemének belső szegélye mentén futó finom él

szemtakaró: a lepkék tányérszerűen kiszélesedett csáptőize

szemüreg, *cavea ocularis*: az összetett szem mélyedése a fejtokban

szemvarrat I, *sutura ocularis* (1. ábra: G: 2): az összetett szem körül futó barázda

szemvarrat II: a légyfélék két összetett szemének találkozási vonala

szenzilla → érzékszőr

szilárdító nyaláb → apophysis

színezet, *coloratio*: a rovartest felszínének színes mustrázata

színfolt, *plaga*: nagyobb méretű, színes folt a rovar testének vagy szárnyának felszínén

szipóka I, *proboscis*: a szűrő-szívó szájszerv jellegzetes része, amely két rágóból és a két állkapocs belső karéjaiból módosult egységes szívócsővé

szipóka II, *rostrum*: a levéltetvek 4 ízből álló, másodlagosan esetleg 5-izű, az állkapocsokból módosult, szívócső-típusú szájszerve

szipókacsatorna: egyes poloskafélék, a pofalemezek által képzett vájata, amelyben a szipóka nyugalmi helyzetben pihen

szipókavégíz: a levéltetvek szipókájának csúcsi íze

szivárvány, *iris*: a szemfolt, amelynek színes gyűrűjében egy pontszem ül

szívóka, *haustellum*: a légyfélék szűrő-szívó szájaszervének, folyékony vagy nyálban oldott táplálék felszívására módosult szívócsőve

szívócsőr: (Heteroptera) → szipóka I

szívópárna (Diptera) → ajakpárna

szívósörte → szűrőserte I

szöglet, *angulus*: a rovartest egyik lemezének sarka

— anális: a poloskák félfedőjén a szegélymező, a fedő és a membrán találkozási pontja

— belső: a széles szárnytővel rendelkező lepkék szárnylemeze belső-alsó részének megnevezése

— külső: a lepkéknél a szárnylemez külső-alsó hegyének megnevezése

szőr, *pilus*: a kültakaró bármely részén előforduló noncelluláris felépítésű, vékony, hajlékony kitinnyúlvány

szőrcsomó, *penicillus*

szőrhöz tartozó, *ciliaris*

szőrdomb, *trichobothrium*: a test felszínén, gyakran érzékmező felett előforduló, dúsan szőrözött, domború kiemelkedés

szőrfésű → fésű

szőrkefe, *scopula*

szőrkoszorú: a levéltetvek főérzőgödrének szegélyét díszítő szőr sor

szőrpárna: a csupaszegyek hátulsó combjának csúcsa előtt megfigyelhető szőr-csoport

szövőmirigy: a szövőlábúak elülső lábának, felül öblös, alul lapos 1. lábfeijén elhelyezkedő, hálók szövésére alkalmas szerve

sztigma → légzőnyílás

szubanális lemez → alsó farfedő

szurony, *rostrum*: a szűrő-szívó szájszervű rovarok csövet alkotó felső és alsó ajkai közt levő, legfeljebb 2 rágó, 2 állkapocs és 1 nyelv szűrősertéje együttesen

szűrőserte: 1. a szűrő-szívó szájszervű rovarok szipókájában levő 3—5 hegyes kitintű egyike; 2. a fűrészdarazsak tojókészülékében levő kitintű

— állkapcsi → állkapocstőr

— maxillaris → állkapocstőr

szűrősertehurok: a pajzstetvek szipókájának hurokszerűen rendeződött szűrősertéi

szürke: 1. *griseus*; 2. *tephreus*

szürkésbarna, *cervinus*

szürkésfehér, *canus*

szürkésárga, *ochraceus*

táj, *regio*: a rovartest valamely tetszőlegesen körülhatárolható vagy önállóan működő részének elméleti, alaktani megnevezése

— előtori, *regio prothoracalis*: az előtori szelvény összeforrt vagy összeforratlan lemezeinek összessége az elülső lábpárral együtt

— középtori, *regio mesothoracalis*: a középtori szelvény összeforrt vagy önálló lemezeinek összessége a középső lábpárral, valamint az elülső szárnypárral

— tori, *regio thoracalis*: a rovartest tori hát-, has- és oldalmezeinek összessége a tori testfüggelékkel együtt

— utótori, *regio metathoracalis*: az utótori szelvény összeforrt vagy önálló lemezeinek összessége a hátulsó lábpárral, valamint a hátulsó szárnyakkal

talp I, *planta*: a lábfej csúcsízen, a tapadópárna mögött, a járást, a megtapadást, a láb rögzítését elősegítő, rendszerint erősen sertézett felszín

talp II, *solea*: a rovar lábfejének alsó felszíne, beleértve a tapadókorongokat is

talphólyagocskák: a levéltetvek és más rovarok lábszára csúcsán levő, kiterjedt

járáshártya

talpszemölcs (Embioptera) → tapadópárna

talpszőr (Siphonaptera) → fiókkarom

talus, -i, m. lat. → boka

tambour, francia (Coleoptera) → *tegmen*

tapadófüggelék → véghólyag

tapadólapocskák → véghólyag

tapadókorong, *pulvillus*: a lábfejközég végén, alsó helyzetű, rendszerint páratlan, a lábfejcúcsízen gyakran páros tapadó felület

tapadókorong: 1. → tapadópárna; 2. Diptera → tapadótárcsa

tapadóláb: erősen módosult, többnyire a hímeken megjelenő lábtípus, amellyel a párzaskor a hím a nőtényt megragadja és fogvatartja

tapadólebeny → tapadópárna

tapadópárna, *arolium* (9. ábra: H: 5): a lábfej csúcsán, a karmok közt levő, csúszásmentes mozgást biztosító tapadó felület

tapadóserte: a fatetvek elülső szárnyán levő szőrképletek egyike, amely a két szárny kapcsolódását biztosítja

tapadósörte → fiókkarom

tapadószerv: egyes bogarak (pl. Cicindelidae) hímjeinek elülső lába lábfejcúcsízenek kiszélesedett járólemeze

tapadótárcsa: a póklegyek potrohán levő páros, erősen kitinizált horgocskák-ból álló kapaszkodószerv

tapadó talpaeska → tapadópárna

tápcsatorna, *canalis alimentarius* (1. ábra: F: 10)

tápláléksatorna → ajaksatorna

tapogató, *palpus*

tapogató → csáp

taraj, *crista*: a test felszínén, általában a fej, a hát vagy a mell egyik, esetleg több lemezén is végigfutó, kiemelkedő kitérő

tarajocska, *cristula*

taréj: 1. → taraj; 2. → fésű

tarkó → nyakszirt

tarkóbojt: a molylepkék tarkóján kialakult, jellegzetes szőrcsomó

tarkótövis: egyes poloskafélék tarkóján előre meredő, hegyes nyúlvány

tarkónylás → *foramen occipitale*

tarsomeron, -i, n. gör. → lábfejjíz

— *mediale* → lábfejközépjíz

tarsus, -i, m. gör. (9. ábra: H) → lábfej

— *pedis anterioris*, elülső lábfej

— — *medialis*, középső lábfej

— — *posterioris*, hátulsó lábfej

tarsusz → lábfejjíz

tectum, -i, n. lat. (Mecoptera) → *epiandrium*

téglavörös, *latericius*

tegmen, -inis, n. lat.: 1. a bogarak hímivarszervében a párzószerv töve, amelyből páratlan középlebeny, ill. páros oldallebenyek erednek; 2. → szárnyfedő I

tegula, -ae, f. lat. (10. ábra: A: 21) → váll-lemezke

tegulum, -i, n. lat. → váll-lemezke

tegumen, -inis, n. lat.: a lepkék hímivarszervében, középen helyet foglaló, kiszélesedett, eredetileg a 9. hátlemez megnevezése

tejfehér, *lacteus*

teleofilum, -i, n. gör. és lat. → végfonal

tempus, -oris, n. lat. (1. ábra: C: 10), → halánték

tenaculum, -i, n. lat.: 1. Collembola → akasztó I; 2. Diptera → *retinaculum* 2;

3. Psocoptera → ivarkampó

tengerzöld, *aquamarinus*

tephreus, -a, -um, gör., szürke

térd, *genu* (9. ábra: G: 6): a lábszár comb felőli ízületi nyúlványa vagy annak gömbszerű felülete

térdízület → térd

terebra, -ae, f. lat. 1. → tojósó; 2. → méregcsatorna

terga abdominalia (pl.) (11. ábra: A: 1) → potrohhát

tergit → hátlemez

tergum, -i, n. lat. → hátlemez II

— *abdominale* → potrohhátlemez

— — *decimum* (11. ábra: A: 12) → tizedik hátlemez

— — *duodecimum* → tizenkettedik hátlemez

— — *octavum* (11. ábra: A: 10) → nyolcadik hátlemez

— — *nonum* (11. ábra: A: 11) → kilencedik hátlemez

— — *primum* (11. ábra: A: 2) → első hátlemez

— — *quartum* (11. ábra: A: 6) → negyedik hátlemez

tergum abdominale quintum (11. ábra: A: 7) → ötödik hátlemez

— **secundum** (11. ábra: A: 3) → második hátlemez

— **septimum** (11. ábra: A: 9) → hetedik hátlemez

— **sextum** (11. ábra: A: 8) → hatodik hátlemez

— **tertium** (11. ábra: A: 5) → harmadik hátlemez

— **undecimum** → tizenegyedik hátlemez

— **decimum** → tizedik hátlemez

— **duodecimum** → tizenkettedik hátlemez

— **nonum** → kilencedik hátlemez

— **octavum** → nyolcadik hátlemez

— **primum** → első hátlemez

— **quartum** → negyedik hátlemez

— **quintum** → ötödik hátlemez

— **secundum** → második hátlemez

— **septimum** → hetedik hátlemez

— **sextum** → hatodik hátlemez

— **tertium** → harmadik hátlemez

— **thoracale** (6. ábra: C) → torhát

— **undecimum** → tizenegyedik hátlemez

tergosternum, -i, n. lat. és gör. → testgyűrű

— **decimum** → tizedik testgyűrű

— **nonum** → kilencedik testgyűrű

— **octavum** → nyolcadik testgyűrű

— **septimum** → hetedik testgyűrű

— **sextum** → hatodik testgyűrű

terminalis (Diptera) → subanalis lemez

tertius, -a, -um, lat., harmadik

test I, corpus: a rovar fejének, torának és potrohának együttes megnevezése

— **befűződött** → karsú test

— **csipkés, corpus crenatum**

— **dárdás, corpus hastatum**

— **domború, corpus convexum**

— **duzzadt, corpus buccatum**

— **ellipszis alakú, corpus ellipticum**

— **farkos, corpus caudatum**

— **felfúvódott, corpus inflatum**

— **félgömb alakú, corpus hemiglobosum**

— **fésűs, corpus pectinatum**

— **hosszúkás, corpus oblongum**

— **karsú, corpus coarctatum**

— **karimás, corpus marginatum**

— **kerek, corpus circulare**

— **keskeny, corpus angustatum**

— **megnyúlt, corpus elongatum**

— **lapított, corpus complanatum**

— **lelapított, corpus depressum**

— **lemez, corpus laminatum**

— **levél formájú, corpus foliatum**

— **megrövidült, corpus abbreviatum**

— **négyzetes, corpus quadratum**

test I, nyeles, *corpus petiolatum*

- ollós, *corpus forcipatum*
- ormányos, *corpus rostratum*
- orsó formájú, *corpus fusiforme*
- összenyomott, *corpus compressum*
- pajzs formájú, *corpus clypeatum*
- sörtés, *corpus setosum*
- szárnyas, *corpus alatum*
- tojásdad, *corpus ovale*
- tüskés, *corpus aculeatum*

test II, *soma*

testaceus, -a, -um, lat., barnássárga

testalkat — test I

testfelszín, *sculptura*: a test felszínének vésettsége, vagyis a kiemelkedések, bordák, barázdák, gödrök stb. megjelölése

- barázdáltan pontozott, *sculptura punctatostrata*: hosszanti irányban barázdált és a barázdákban pontozott felület
- barázdás, *sculptura sulcata*: hosszanti irányban mélyen bevésített felület
- bordás, *sculptura costata*: hosszanti, kiemelkedő lécekkel gazdagon díszített felület
- bökös, *sculptura muricata*: hegyes, rövid kiemelkedésekkel tarkított felület
- bőrszerű, *sculptura coriacea*: a bőr felszínéhez hasonlóan ráncolt felület
- bütykös, *sculptura nodosa*: apró, gömbszerű kiemelkedésekkel díszített felület
- csatornás, *sculptura canaliculata*: egyetlen mély barázdával díszített felület
- dudorkás, *sculptura tuberculata*: kúpos kiemelkedésekkel tagolt felület
- egyenetlen, *sculptura scabra*: kisebb-nagyobb kiemelkedésekkel tarkított felület
- érdes, *sculptura aspera*: sűrűn álló, érdes, apró kiemelkedésekkel behintett felület
- forradásos, *sculptura cicatricosa*: sorokba rendeződött, kiemelkedő, himlőhelyszerűen érdes felület
- gödröcskés, *sculptura fossulata*: kerek vagy hosszúkás mélyedésekkel borított felület
- gödrös, *sculptura scrobiculata*: tölcsérszerű mélyedésekkel tarkított felszín, azonban a közterecskék a gödrök átmérőjénél nagyobbak
- hoporcosos, *sculptura gibbosa*: szabálytalan alakú kiemelkedésekkel teli felület
- karcolt, *sculptura aciculata*: sekély vonalakkal, szabálytalanul összekarcolt felület
- köldökszerűen pontozott, *sculptura umbilicata*: apró kiemelkedések közepén mélyedéssel díszített felület
- láncos, *sculptura catenulata*: enyhén kiemelkedő, láncszerűen vésott díszítéssel bordázott felület
- láncszerű, *sculptura catenata*: láncszemekre emlékeztető, vésott mintázatú, hosszúkás kiemelkedésekkel tarkított felület
- likacsos, *sculptura cribrata*: mély pontokkal, gödröcskével behintett testfelszín
- lyukas, *sculptura pupillata*: dudoros felszín, a kiemelkedések közepén apró lyukacsokkal
- ormos, *sculptura carinata*: párkányszerű kiemelkedésekkel díszített felület

- testfelszín, pontozott I, *sculptura acupunctata***: rendkívül finom pontszerű bemélyedésekkel behintett felület
- **pontozott II, *sculptura punctata***: pontszerű mélyedésekkel szórt terület
- **rácsozatos, *sculptura clathrata***: hosszanti irányban bordázott és sorokba rendezett mélyedésekkel tarkított felület
- **ráncos, *sculptura rugosa***: szabálytalan kiemelkedésekkel tarkított, rendszertelenül kiemelkedő lécekkel és bordákkal díszített felület
- **ráncosan pontozott, *sculptura rugosopunctata***: ráncokkal és pontszerű mélyedésekkel rendszertelenül mintázott terület
- **recés, *sculptura reticulata***: hosszanti és haránt irányú vésezettel díszített testfelszín
- **ripacsos, *sculptura variolosa***: rendszertelenül ráncolt és különféle mélyedésekkel kiképzett felület
- **rovátkált, *sculptura striata***: hosszirányban vésett, párhuzamosan barázdált felület
- **rovátkáltan pontozott, *sculptura striatopunctata***: sorokba rendeződött pontokkal behintett felület
- **sima, *sculptura polita***: a felületen sem kiemelkedések, sem bemélyedések nincsenek
- **simított, *sculptura levigata***: enyhén fénylő, teljesen sima felület
- **szemcsés, *sculptura granulata***: apró, kerek kiemelkedésekkel borított felület
- **szőrös, *sculptura trichosa***: szőrökkel borított felület
- **tüskés, *sculptura spinosa***: tüskékkel díszített felület

testforma → test

testgyűrű, *tergosternum*: a potroh hát- és haslemezének másodlagosan összeforrt, vagy egymástól csak alig láthatóan oldalvarrat révén megkülönböztethető, közös szelvény

- **hatodik, *tergosternum sextum***: a potroh 6. hát- és haslemezének másodlagosan összeforrt, közös lemeze
- **hetedik, *tergosternum septimum***: a potroh 7. hát- és haslemezének másodlagosan összeforrt, közös lemeze
- **kilencedik, *tergosternum nonum***: a potroh 9. hát- és haslemezének másodlagosan összeforrt, közös lemeze
- **nyolcadik, *tergosternum octavum***: a potroh 8. hát- és haslemezének másodlagosan összeforrt, közös lemeze
- **tizedik, *tergosternum decimum***: a potroh 10. hát- és haslemezének másodlagosan összeforrt, közös lemeze

testhossz: a rovar három fő testtájának együttes hosszúsága, a csápok és a különféle potrohvégi függelékek nélkül

testpáncél → kültakaró

testtáj → táj

testüreg, *cavea corporis* (4. ábra: B: 1)

tetramera → négy-lábfejűes lábfej

theca, -ae, f. gör.: 1. → tok; 2. → ízületi tok; 3. → phallotheca; 4. Lepidoptera → *anellus*

— **labellaris** → ajakpárnatok

thecabasis, -is, f. gör. (11. ábra: D: 10): a hím párzószerve tokjának alaplebenye

thorax, -cis, m. gör. (6. ábra: A) → tor

thyridium, -ii, n. gör.: a recésszárnyúak elülső szárnyán levő, apró, csaknem teljesen átlátszó foltocska

tibia, -ae, f. lat. (9. ábra: G) → lábszár

— **pedis anterioris**, elülső lábszár

— — **medialis**, középső lábszár

— — **posterioris**, hátulsó lábszár

tibiotarsus, -i, m. lat. és gör.: a lábszár és a lábfej összeforrt változata

tigellus, -i, m. lat.: az álkérészek hímvarkészülékében a subanalis lebeny hátulsó szegélyén eredő vékony kitinnyúlvány

tisztítórés: a lábfejtőíz belső szegélyén levő ék alakú kimetszés, amelyben a csápot végighúzva a tisztítótövis segítségével a csáp a szennyeződéstől megtisztítható

tisztítótövis: rendszerint a lábszár csúcsán ülő, elsősorban a csáp, de a fej vagy a test más részeinek a tisztogatására szolgáló, tkp. módosult belső láb-szársarkantyú

tisztogatóláb: különféleképpen módosult, rendszerint csökevényes ízekből álló lábtípus

titillator, -is, m. lat. (11. ábra: E: 8): **1.** a tegzesek hímvarkészülékében az alsó ivarlebeny alatti páros, tkp. a fartoldaléknak megfelelő, keskeny nyúlvány; **2.** párzótüske; **3.** Thysanoptera → *spina epiphallaris*

tizedik, decimus

tizenegyedik, undecimus

tizenkettedik, duodecimus

tojászsák: a pajzstetvek jellegzetes nemezszerű, viaszlemezekből álló védőburka a frissen lerakott peték számára

tojócső,* ovipositor (12. ábra: G: 16): a nőstény potroha végén levő, rövidebb vagy hosszabb petelehelyező kitinecső

tojócsőburok → tojócsőhüvely

tojócsőcsúcs, apex ovipositoris (12. ábra: G: 9)

tojócsőffűrész, serra ovipositoris (12. ábra: G: 10)

tojócsőhüvely: rendszerint a 7. hát- és haslemezből módosult, külső védőburok a tojócső számára

toll: a tollasmolyok szárnyának jellegzetes tollszerű kitinképlete

tolószelvény, pygopodium: a holyvafélék 9. potrohszelvénye végén, mozgásszervként működő analis függelék

tok, theca: egy vagy több testlemezből kialakult, üreges zárt hely

tompor, trochanter (9. ábra: D): a torláb 2. íze, amely a csípő és a comb közt helyezkedik el

— **egyszerű, trochanter simplex:** a csípőt és a combot összekapcsoló, egyetlen ízből álló tomportípus megnevezése

— **elülső, trochanter pedis anterioris:** az elülső torláb csípőíze után következő 2. lábíz

— **középső, trochanter pedis medialis:** a középső torláb csípőíze után következő 2. lábíz

— **hátulsó, trochanter pedis posterioris:** a hátulsó torláb csípőíze után következő 2. lábíz

— **összetett, trochanter compositus:** két részből, előtomporból és utótomporból álló, s ezáltal egy mozgékonyabb tomportípus megnevezése

* A tojócső latin megfelelője, az **ovipositor** kifejezés alatt egyes szerzők még az alábbi alaktani kifejezésekre is utalhatnak: **1.** Ephemeroptera → subgenitalis lemez; **2.** Diplura → *papilla genitalis*; **3.** Lepidoptera partim → *tubulus*.

tomporárok, *fossa trochanteralis*: a tompor felszínén húzódó sekélyebb barázda

— **elülső**, *fossa protrochanteralis*

— **középső**, *fossa mesotrochanteralis*

— **hátsó**, *fossa metatrochanteralis*

tomporcússzegély, *clavus trochanteralis apicalis*

tomporcússüreg, *cavea trochanteralis apicalis*: a tompor hátsó, a comb felé eső részének üvea rege

tomporhas, *ventrotrchanter*: a tompor alsó felülete, amelyet a tomporhától a hosszanti irányban húzódó tomporvarrat választ el

tomporhát, *dorsotrochanter*: a tompor felső felülete, amelyet a tomporhastól a hosszanti irányban húzódó tomporvarrat választ el

tomporízület, *articulatio trochanteralis*: a tompor egyik ízesülési felülete

— **csúcsi**, *articulatio trochanteralis apicalis*: a tompor comb felé eső ízesülési felülete

— **elülső**, *articulatio protrochanteralis*

— **hátsó**, *articulatio metatrochanteralis*

— **középső**, *articulatio mesotrochanteralis*

— **tövi**, *articulatio trochanteralis basalis*: a tompor csípő felé eső ízesülési felülete

tompor ízületi ürege → tomporüreg

tomporlebeny, *lobus trochanteralis*: a tompor, rendszerint páros ízületi nyúlványa

— **elülső**, *lobus protrochanteralis*

— **hátsó**, *lobus metatrochanteralis*

— **középső**, *lobus mesotrochanteralis*

tomporlebenycsúcs, *apex lobi trochanteralis*

— **elülső**, *apex lobi protrochanteralis*

— **hátsó**, *apex lobi metatrochanteralis*

— **középső**, *apex lobi mesotrochanteralis*

tompornyúlvány, *processus trochanteralis*: a tompor hátsó, a comb felé eső részén, általában a hasi oldalon eredő és hátrafelé nyúló kitüremlés

— **elülső**, *processus protrochanteralis*

— **hátsó**, *processus metatrochanteralis*

— **középső**, *processus mesotrochanteralis*

tomporszegély, *clavus trochanteralis*

— **csúcsi**, *clavus trochanteralis apicalis*

— **elülső**, *clavus protrochanteralis*

— **hátsó**, *clavus metatrochanteralis*

— **középső**, *clavus mesotrochanteralis*

— **tövi**, *clavus trochanteralis basalis*

tomportő, *basitrochanter*: a tompor csípő felé eső, rendszerint az elülső és a hátsó tomportőszegély által jól láthatóan elhatárolt tomporrésze

tomportőárok, *fossa basitrochanteralis*: a tomportő oldalán hosszanti irányban futó barázda

tomportőcsatorna, *canalis basitrochanteralis*: a tomportő oldalán, a tomportőárok alatt futó keskeny mélyedés

tompor-tőszegély, *clavus trochanteralis basalis*

tomportő-szegély, *clavus basitrochanteralis*

tomportő-alapszegély, *clavus basitrochanteralis basalis*

tomportőüreg, *cavea trochanteralis basalis*: a tompor tövi, a csípő felé eső részének ízületi ürege

tomportővarrat, sutura basitrochanteralis

— **elülső, sutura basitrochanteralis anterior**: a tomportő elülső felszínén futó sekély varrat

— **hátsó, sutura basitrochanteralis posterior**: a tomportő hátsó felszínén húzóódó sekély varrat

tomporüreg, cavea trochanteralis: a tompor ízületi ürege

— **elülső, cavea protrochanteralis**

— **hátsó, cavea metatrochanteralis**

— **középső, cavea mesotrochanteralis**

tomporüregszegély, clavus cavi trochanteralis

tomporvarrat, sutura trochanteralis (9. ábra: D: 10): a tompor külső felszínén, rendszerint a hossz tengellyel párhuzamosan futó varrat, amely a tomport egy háti és egy hasi részre osztja

— **elülső, sutura protrochanteralis**

— **hátsó, sutura metatrochanteralis**

— **középső, sutura mesotrochanteralis**

tor, thorax (6. ábra: A): 1. a rovar testének középső, elő-, közép- és utótorszelvényekből álló, többé-kevésbé összeforrt testtája, amelynek alsó-oldalsó szegélyén páros lábak, a két utolsó szelvény esetében a felső-oldalsó szegélyén pedig páros szárnyak vannak vagy eredhetnek; 2. egyes rovarcsoporthoz az utótörhöz szorosan kapcsolódik a potroh 1. szelvénye, az ún. áltorszelvény

— **szárnyas, pterothorax**: a szárnyakat viselő, nagymértékben összeforrt közép- és utótör együttes neve

tordomborzat: a tor kiemelkedéseit és bemélyedéseit leíró magyarázat vagy ábrázoló rajz

torfésű, ctenidium thoracale

torhát, tergum thoracale (6. ábra: C): a tori hátlemezek összessége

torháti barázda, sutura parapsidalis (8. ábra: C: 24): a középhát két oldalán futó hosszanti, sekély árok, amely a hártájszárnyúaknál a középhátat gyakran három részre osztja

torhátlemez, alinotum: a szárnyat viselő rovarok közép- vagy utótörának azon hátlemeze, ahova az elülső, ill. a hátsó szárny ízesül

tori oldallemez → toroldal

tori táj, regio thoracalis: a tort felépítő három szelvény és azok függelékei, a lábak és a szárnyak, együttes megnevezése

torma, -ae, f. lat.: páros, apró pikkely a felső ajak és a fejpajzs oldalsó szögletében

tornus, -i, m. gör.: a lepkék szárnyának külső szöglete

torok → toroklemez

torokhíd, ponticulus gularis: a toroklemez keskeny, egy harántos szalaggá keskenyedett változata

toroklemez, gula (1. ábra: D): a rovar fejének alsó, páratlan, középső helyzetű lemeze, amelyet két oldalról a pofa, előlről pedig a szájszervekhez tartozó alsó ajak határol

toroklemezszegély, clavus gularis

— **nyaki, clavus gularis cervicalis**

— **oldalsó, clavus gularis lateralis** (1. ábra: D: 4)

— **száj felőli, clavus gularis epistomatalis** (1. ábra: D: 6)

toroklemezvarrat, sutura gularis

toroklemezvarrat, haránt, sutura gularis transversalis (1. ábra: D: 10)

— **hosszanti, sutura gularis longitudinalis** (1. ábra: D: 7)

— **oldalsó, sutura gularis lateralis** (1. ábra: D: 9)

toroklemezvonal, linea gularis

— **haránt, linea gularis transversalis** (1. ábra: D: 5): a lemez felszínén húzódó, nagyon keskeny, harántos barázda

— **hosszanti, linea gularis longitudinalis** (1. ábra: D: 2): a lemez felszínén húzódó, nagyon keskeny, hosszanti barázda

torokránc, plica gularis

— **haránt, plica gularis transversalis**: a toroklemez felszínén levő egy vagy több rövid, bordaszerűen kiemelkedő vonal

toroktáj, regio gularis: a rovarfej nyakrésze alatti lemez és annak környéke

torokvarrat → toroklemezvarrat

toroldal, pleuron: a torszelvény hát- és haslemez közé eső, oldalsó helyzetű, tori oldallemezek összessége

toroldalív, anapleuron: az egyes torszelvények csípőlemezének, a hát felé eső, ívszerűen meghajlott szklerotizált része

— **elülső, anapleuron prothoracale** (8. ábra: A: 31)

— **hátsó, anapleuron metathoracale** (8. ábra: A: 14)

— **középső, anapleuron mesothoracale** (8. ábra: A: 21)

toroldalív-szegély, clavus anapleuralis

— **elülső, clavus proanapleuralis**

— **hátsó, clavus metanapleuralis**

— **középső, clavus mesanapleuralis**

toroldalszegély, clavus pleuralis

— **alsó-oldalsó, clavus pleuralis ventrolateralis**

— **felső-oldalsó, clavus pleuralis dorsolateralis**

torpikkely, calyptra: a fejlettebb legyek szárnytövén levő, a szárnypikkely mellett, a tor közvetlen közelében megfigyelhető lemezke

torszegélyvarrat, sutura marginalis thoracalis: a tor valamely testlemezének egyik határvonalán futó varrat

torulus, -i, m. lat. (Hymenoptera: Chalcidoidea) → csáptóíz (lásd még *radicula* 1)

tőér, vena analis: a szárnylemez test felőli harmadában, a hátsó szegély irányában futó 7. hosszanti ér, amely a hónalj-tőér és a szárnyalapér közt helyezkedik el

— **első, vena analis prima** (10. ábra: A: 7)

— **harmadik, vena analis tertia** (10. ábra: A: 9)

— **második, vena analis secunda** (10. ábra: A: 8)

— **negyedik, vena analis quarta** (10. ábra: A: 10)

tőharántér, vena transversalis analis: a szárny tőmezejében futó haránt irányú ér

tőhólyagocska, vesicula basalis: a bőrszárnyúak hímvivarkészülékében a virga tövén megfigyelhető vese vagy babszem alakú duzzanat

tőhurok: egyes lepkék szárnyán a szegélytőér tövén megfigyelhető villaszerű érelágazás

tőíz: 1. → állkapocstő; **2.** → lábfejtőíz

tőlebeny, lobus basalis

tőlebeny (Diptera) → *harpago*

- tölemez, lamina basalis:** a tripszek hímvarkészülékében az epiphallus közelében eredő széles, lebenyes nyúlvány
- tömező, vannus** (10. ábra: C): a szárnylemez hátulsó felülete, vagyis a szárnyalapmező ereinek és sejtjeinek összessége
- **elülső, vannus alae anterioris:** az elülső szárny tömezeje
- **hátulsó, vannus alae posterioris:** a hátulsó szárny tömezeje
- tömezőér, vena vannalis:** a szárnyfömező és tömezeje közt húzódó ér, amely gyakran mint tömezőredő jelentkezik
- tömezőredő, plica vannalis** (10. ábra: B: 4): a szárnylemez tömezejének csúcsa felé eső hosszanti redő
- tömezőszegély, costa vannalis** (10. ábra: C: 6): a szárnylemez tömezőjének széle
- tőnyúlvány, processus basalis:** az egyes testlemezek tövi szakaszán eredő kitüremlés általános megnevezése
- tőpikkely** → váll-lemezke
- tőr** → szűrőserte I
- tőredő, plica basalis**
- tőrzs** → állkapocsnyél
- tősejt, cellula analis:** a szárnylemez egyik analis sejtje
- **belső, cellula analis basalis** (10. ábra: C: 9)
- **középső, cellula analis medialis** (10. ábra: C: 4)
- **külső, cellula analis apicalis** (10. ábra: C: 1)
- tősejt** (Diptera) → belső tősejt
- tőserte** → basalis serté
- tőszegély, clavus basalis:** a rovartest bármely lemezének, függelékének vagy részének a tő felé eső széle
- tőszegély** → szárnyfedő-tőszegély
- tőszegélyér, praecosta:** a szárnylemez elülső szegélyének erébe torkolló, rendszerint igen rövid, csak a szárny tövi szakaszán kialakuló erecske
- tőszegély-harántér, vena transversalis praecostalis:** a szárnylemez elülső szegélye tövén a tőszegélyér és a szegélyér közti harántos erecske
- tőtér, zona basalis** (10. ábra: G: 1): a szárnylemez tövi harmada
- tövi, basalis**
- tövis, spina:** a test felszínén vagy szegélyén eredő, multicellularis szerkezetű, hegyesvégű kitinnyúlvány
- tövisér** → horog
- tővonal, linea subbasalis**
- trachea, -ae, f. lat.** → légcső
- **prothoracalis:** bizonyos álkérészek előmelli lemezén levő fonalszerű, felszíni légcsőmaradvány
- tracheahólyag: 1.** a szöcskék hangérzékelő szervének dobhártyája mögött levő hártás szerv, amely a lábszár üregét egy vérkamrára és egy izomkamrára osztja; **2.** az énekes kabócák hímjének 1. potrohszervében elhelyezkedő rezonáló szerv, amely a hanghártyájuk által keltett hangot felerősíti
- tracheazsák:** a sáskák 1. potrohszervében helyet foglaló hangérzékelő szervének dobhártyája mögötti hártás felület (lásd még tracheahólyag)
- transtilla, -ae, f. lat. és gör.:** a lepkék hímvarkészülékében a fultura superior része
- transversalis, -e, lat., haránt**
- triangulum, -i, n. lat.** → szárnyháromszög
- tricha, -ae, f. gör.** → érzékszőr

- trichia, -ae, f. gör.** → érzékszőr
trichobothrium, -ii, n. gör., szórdomb
trigonulum, -i, n. gör. → szárnyháromszög
trimera → három-lábfejűes lábfej
triommatidium, -ii, n. gör. → mellékdudor
tristis, -e, lat., feketés
trochantellus, -i, n. gör. → utótompor
trochanter, -is, m. gör. (9. ábra: D) → tompor
 — **compositus** → összetett tompor
 — **mesothoracalis** → középső tompor
 — **metathoracalis** → hátulsó tompor
 — **pedis anterioris** → elülső tompor
 — — **medialis** → középső tompor
 — — **posterioris** → hátulsó tompor
 — **prothoracalis** → elülső tompor
 — **simplex** → egyszerű tompor
trochantinus, -i, m. gör. (7. ábra: D: 22) → csípősarkantyú
trochlea, -ae, f. gör.: 1. a tegzesek hátulsó szárnyának apró, ovális foltja, közvetlenül a középér töve mögött; **2.** → szárnycsiga
truncus, -i, m. lat. → tor 1
tuba analis: a potroh csúcsának elkeskenyedett része
tuberculum, -i, n. lat., dudor
 — **antenniferum** → csápudor
 — **frontale** → homlokbütyök
 — **mesosternale** → középmelldudor
tubulus, -i, m. lat.: a lepkék kitolható tojócsöve
tubus, -i, m. lat. → végbélnyílás
 — **spiracularis** → légzőcső
 — **ventralis** → hasi tömlő
tunica, -ae, f. lat. (Lepidoptera) → diaphragma 1
turbánszem: a hím kérészek gombaszerűen kidudorodó szemtípusa
tű, acicula
tükkör: 1. a ciripelésre képes rovarok szárnyának, rendszerint kerek, erezet nélküli, sima felülete, amely a keltett hang felerősítésére szolgál; **2.** egyes hártácsszárnyúak áltorszelvényének közepén levő fénylő, sima felület, ami tkp. az area superiomedianának felel meg; **3.** → melltükkör
tükkörsejt, areola: a hártácsszárnyúak, elsősorban a fürkészdarázs-alkatúak csoportjainál, az elülső szárny sugársejtje alatti, apró, jellegzetes szárnysejtje
tüske: 1. a szúnyogfélék fogója belső szegélyének tövén levő páros, befelé irányuló, hegyes kitinképlet; **2.** → tövis
 — **csáp mögötti, spina postantennalis**
tűszerű, aciculatus
tűzpiros, ignitus
tyloideum,* -i, n. gör.: bizonyos hártácsszárnyúak, elsősorban a valódi fürkészek hímjeinek csápotorizsein megfigyelhető hosszanti, gerincszerű kiemelkedés

* A rovtani irodalomban szinte kizárólag csak a többes számú alakja él (*tyloidea*).

tylus, -i, m. gör.: 1. → fejpajzs; 2. a rágótetvek 10. potrohszelvényéből módosult, oldalsó helyzetű, szőrözött felület
tympanum,* -i, n. gör. → dobhártyás szerv

ugróízület: a kabócáknál a csípő és a tompor ízületi kapcsolata

ugróláb, pes saltatorius: a járóláb típusából módosult hátulsó végtag, amelyet megnyúlt comb és lábszár jellemez és erőteljes izomzat mozgat

ugróvilla, furca: az ugróvillás rovarok utolsó, 4. haslemezén levő, egy páratlan alapízből és egy páros, rendszerint két ízből (dens és mucro) álló kitinpálcika, amellyel az állat ugrani képes

ugyanazon oldali, homolateralis

ultramarinus, a-, -um, lat., élénk sötétkék

umbo, -nis, m. lat.: páros mozgatható tövis, néhány bogárféle előtorának oldalán

uncus, -i, n. lat.: 1. a rovar hímvivarkészülékének része, eredetileg a 10. vagy a 11. hátlemezéből kialakult ivarleány, ill. annak hátulsó vagy felső függeléke; 2. a fémfürkészek elülső szárnya sugárerének végén levő bunkó hegyes, kampószerű nyúlványa; 3. egyes lepkék hímvivarkészülékében a socius és a scaphium közti, többé-kevésbé szklerotizált tuba analis felső része, más esetben a tegumen hátulsó szegélyén eredő, rendszerint hegyes, tüskészerű nyúlvány; 4. Lepidoptera partim → *gnathos*; 5. Lepidoptera partim → *subscaphium*; 6. a hím legyek paramerája hátulsó részén ülő horogszerű függelék; 7. Hymenoptera partim → párzókészülék

undecimus, -a, -um, lat. tizenegyedik

unguiculus, -i, m. gör.: az ugróvillás rovarok lábfejcúscsízének apró karma

unguis, -is, m. gör. (9. ábra: H: 6) → karom

ungula, -ae, f. lat.: 1. → karom; 2. → lábfejcúscsíz

úszóláb, pes natatorius: járólábból módosult, a vízben élő rovarok jellegzetes végtagtípusa, amelyet egy rendkívül változatos felépítésű láb, elsősorban a megnyúlt és úszósertékkel gazdagon ellátott lábfejzék jellemeznek

úszószőr: a vízi rovarok hátulsó lábán kifejlődött hosszú szőrök egyike

utóáll, postmentum (4. ábra: E: 3): az alsó ajak összeforrt középlemezének hátulsó, a tő felé eső része, amelyet az előálltól az áll harántvonala választ el

utóér: a fémfürkészek elülső szárnyának szegélye mentén futó ér csúcsi szakasza

utófejpajzs, postclypeus (2. ábra: B: 3): a fejpajzslemez felső, a homlok felé eső része, amelyet az előfejpajzstól a haránt fejpajzsvonal választ el

utófejtető, metavertex (1. ábra: A: 3): a fejtetői lemez hátulsó, általában az összetett szemek mögötti része

utó-felsőajak, postlabrum (2. ábra: C: 10): a száj fedőlemezének hátulsó, fejpajzs felőli része

utógallér, acrotergum metathoracale (7. ábra: C: 5): az utóhát elülső, olykor párkányszerűen előreugró vagy a lemezbe simuló keskeny szegélye

utógallérszegély, clavus metacrotergalis

utóhát I, metanotum (6. ábra: A: 15): az utótor felső, hátoldali része

utóhát II, metascutum (6. ábra: C: 14): a szárnyas torhát hátulsó, a potroh felé eső, gyakran pajzs alakú háti oldala

* Az eredeti görög *tympanon* latinos *-um* végződéssel ellátott alakja.

- utóhátaeska**, *metascutellum* (6. ábra: C: 16): az utóhát jellegzetes, középső elhelyezkedésű, rendszerint háromszögletű lemezkéje
- utóhátaeska-szegély**, *clavus metascutellaris*
- utóhátharázda**, *fossa metanotalis*
- **haránt**, *fossa metanotalis transversalis*: az utóhát felszínén húzódó haránt irányú széles árok
- **hosszanti**, *fossa metanotalis longitudinalis*
- utóháthütyök**, *cenchrus*: az utóhát páros, kerek vagy nagyjából háromszögletű, szemcsés felületű kiemelkedése bizonyos hártýásszárnyúakon, amely az elülső szárny pikkelyes foltjával érintkezik, amikor a szárnyak nyugalomban vannak
- utóhátpajzs** (Coleoptera) — *metascutum*
- utóhátrész**, *pars metanotalis*: a rovartest utótórának háti oldala, beleértve, amennyiben jelen vannak, a hátulsó szárnyakat is
- utóhátszegély**, *clavus metanotalis*
- **alsó-oldalsó**, *clavus metanotalis ventrolateralis* (6. ábra: A: 16)
- **elülső**, *clavus metanotalis anterior* (6. ábra: A: 13)
- **hátulsó**, *clavus metanotalis posterior* (6. ábra: A: 18)
- utóhátvarrat**, *sutura metanotalis* (7. ábra: E: 3): az utóhát felszínén húzódó sekély barázda
- **haránt**, *sutura metanotalis transversalis* (7. ábra: E: 20): az utóhát felszínén haránt irányban futó barázda, amely az utótóri hátélőlemezt választja el az utóháttól
- utóhát-véglemez**, *metaphragma*
- utóhátvonal**, *linea metanotalis*
- **hosszanti**, *linea metanotalis longitudinalis* (6. ábra: C: 15): az utóhát felszínén, a hátlemez közép- vagy oldalvonalában húzódó sekély barázda
- utóhomlok**, *postfrons* (2. ábra: A: 2): a homlok hátulsó része, amelyet az előhomloktól a haránt homlokvonal választ el
- utóhónaljtőér**, *postcubitus* (10. ábra: A: 6): a szárnylemez hónaljtőere, más néven könyökere, alatt futó, azzal közös töből eredő, hosszanti ér
- utóhónalj-tő-harántér**, *vena transversalis postcubitalis*: a szárnylemez utóhónalj-tőere és az ez alatti hosszanti ér közti harántér
- utolsó lábfejjíz** → lábfejcúcsíz
- utómell**, *metasternum* (6. ábra: A: 25): az utótór alsó, has felőli felszíne, vagyis a tormell hátulsó szakasza
- utómellcsípő**, *coxosternum metathoracale*: a hátulsó láb csípője alatt fekvő mellrész ízületi nyúlványa
- utómell-lemez**, *eusternum metathoracale*: az utótóri mell-lemezek összessége az utómelltővis nélkül
- utómellrész**, *pars metasternalis*: a rovartest utótórának hasi fele, az utótóri oldallemekkel és a hátulsó lábakkal
- utómell-lemezszegély**, *clavus meteusternalis*
- utómellszegély**, *clavus metasternalis*
- **elülső**, *clavus metasternalis anterior* (6. ábra: A: 27)
- **felső-oldalsó**, *clavus metasternalis dorsolateralis* (6. ábra: A: 26)
- **hátulsó**, *clavus metasternalis posterior* (6. ábra: A: 23)
- utómelltővis**, *spinasternum metathoracale* (6. ábra: B: 23): az utótóri mellvilla mögött fekvő járulékos lemezrész
- utómelltővis-szegély**, *clavus metaspinalis*

- utónykszirt, *postocciput* (1. ábra: C: 4): a mozgékony fejű rovarok nyakszirt-lemezének önállósult nyaki lemeze, az utónykszirtvarrat alatt
- utónykszirt-ízület, *articulatio postoccipitalis* (1. ábra: B: 7)
- utónykszirt-nyúlvány, *processus postoccipitalis*: az utónykszirt oldalsó részén, a nyak mellett látható kitüremlés
- utónykszirt-szegély, *clavus postoccipitalis* (1. ábra: B: 8): az utónykszirt-lemez hátulsó széle
- utónykszirt-üregecske, *fovea tentorialis posterior*: a fej hátulsó felszínén levő páros, pontszerű benyomódás a foramen occipitale közvetlen közelében
- utónykszirt-varrat, *sutura postoccipitalis* (1. ábra: B: 6): a nyakszirt és az utónykszirt közt húzódnó varrat
- utónyel: a potrohnyel disztális kiszélesedése
- utópajzsoecska, *postscutellum*: a közép- és az utóhát pajzsoecska mögötti, rendszerint háromszögletű, fényes mező
- középtori, *postscutellum mesothoracale*
- utótóri, *postscutellum metathoracale*
- utópofa, *postgena*: a pofalemez hátulsó, a nyakszirt felé eső része, a nyakszirtvarrat és a hypostoma között
- utópofaárok, *fossa postgenalis*: a pofalemez hátulsó részén futó, gyakran haránt irányban húzódnó árok
- utópofahíd, *ponticulus genalis*
- utótör, *metathorax* (6. ábra: A: 3 és 7. ábra: E): a tor utolsó, harmadik szelvénye, amely utóhátból, az utótóri oldallemezekből és utómellből áll
- utótöröklemesz, *postgula* (1. ábra: D: 3): a toroklemesz nyak felőli részének megnevezése
- utótöroldal, *metapleuron* (8. ábra: A: 17): az utótör hát- és haslemezei közt elhelyezkedő, oldalsó helyzetű lemezek összessége
- utótöroldal-szegély, *clavus metapleuralis*
- alsó-oldalsó, *clavus metapleuralis ventrolateralis* (6. ábra: A: 24)
- elülső, *clavus metapleuralis anterior* (6. ábra: A: 19)
- felső-oldalsó, *clavus metapleuralis dorsolateralis* (6. ábra: A: 17)
- hátulsó, *clavus metapleuralis posterior* (6. ábra: A: 21)
- utózóna, *metazona*: az előhát hátulsó, a középhát felé eső harmada
- utriculus, -i, m. lat.: a recésszárnnyúak hímje mediuncusának páros, zsákszerű nyúlványkaja

üreg I, *cavea*: a testlemez vagy függelék felszínén levő benyomódás, amelynek általános jellemzője, hogy szélességénél nem mélyebb

— ízületi, *cavea*: a rovartest függelékeinek és végtagjainak csatlakozási ürege

— genitális → ivarkamra

— mély, *caverna*: a testlemez felszínén levő benyomódás, amelynek általános jellemzője, hogy szélességénél mélyebb

üreg II, *fovea*

üregecske, *alveolus*

üregecskéhez tartozó, *alveolaris*

űrítőcső → potrohcső

űrüléklövellő készülék: a liszteskék végbélnyílását körülvevő, ürülékeltávolító, két részből álló szerv

üstök, corypha: a fej felső, általában a fejtetői részen elhelyezkedő, hosszú szőrökből álló pamacs megnevezése

üvegszerű: 1. hyalinus; 2. hyaloideus

vagina, -ae, f. lat. (11. ábra: B: 10) → hüvely

vaginalis lemez, elülső: egyes lepkék nőtény-i-varkészülékének lapátszerű alsó lapja

— — **hátsó:** egyes lepkék nőtény-i-varkészülékének felső lapja, amely néha középen ketté is válhat

vakjárat, ductus obturatus: a bolhák 2. ondótartójának csökevényes maradványa, amely a párzótáskába torkollik

választóvonal: a lepkék elülső szárnyának külső szegélyével párhuzamosan futó, halvány, színes rajzolati elem

váll, humerus: 1. a szárnylemez tövének elülső részén fekvő lemezke megnevezése; 2. az előhát hátsó sarka (egyész szerzők szerint)

vállacska → váll-lemezke

vállbarázda → torhái barázda

vállbütyök: a bogárfélék szárnyfedőszögletének kiemelkedése

válldudor, fastigium humerale: a légyfélék vállának elnevezése, mivel válluk jellegzetesen kiemelkedik

vállér, vena humeralis: a légyfélék szárnyán az elülső szegélyének tövi szakasza, tkp. az első vállsejt szegélyere

vállfedő → váll-lemezke

vállfolt: a bogarak szárnyfedőjén az alapszíntől eltérő színű, a szárnyfedő külső sarka közelében elhelyezkedő, folt

váll-lemez, humerus (10. ábra: A: 22): a szárny elülső szegélyere tövén, a szárnylemezke mellett fekvő, kitinizált pikkely vagy érszakasz

váll-lemezke, tegula (10. ábra: A: 21): az elülső szárny elülső tövi hajlatát fedő pikkelyszerű lemezke

vállsarok → váll 2

vállsejt, cellula humeralis: az elülső szegélyér tövi szakasza, a vállér alatt fekvő sejt, ami tkp. megfelel az első szegélysejtnek

vállserte, seta humeralis

vállszöglet, angulus humeralis: a bogarak hátán az elülső szárnyfedőszegély és az oldalsó szárnyfedőszegély találkozási pontjának megnevezése

válltakaró, scapula: a lepkék torának kétoldalian elhelyezkedő, jellegzetes szőrvagy pikkelycsomói

válltüske: az előtor oldalán előforduló töviszerű nyúlvány

valva, -ae, f. lat.: testszelvényből módosult ivarlemez, amely a hímeknél gyakran a 9. haslemezből fejlődik ki, a nőtényeknek pedig a kettő egymáshoz simulva, ivarszatórját hozhat létre

— **aedoeagalis dorsalis:** a phallotrema háti lebenye

— — **ventralis:** a phallotrema hasi lebenye

— **externa → fogó I**

— **inferior → valva prima**

— **intermedialis → valva secunda**

— **interna → belső fogó**

— **prima (12. ábra: C: 10):** alsó helyzetű, páros ivarlemez, amely a nőtény külső ivarkészülékében, rendszerint a tojócső vagy más ivarvezeték alsó részét alkotja

valva secunda (12. ábra: C: 9): középső helyzetű, páros ivarlemez, amely a nőtény külső ivarkészülékében, rendszerint a tojócső vagy más ivarvezeték belső részét alkotja

— **spiracularis**: a légzőnyílás üregében levő, térelválasztó lemez vagy hártya megnevezése

— **superior** → *valva tertia*

— **tertia** (12. ábra: C: 7): felső helyzetű, páros ivarlemez, amely a nőtény külső ivarkészülékében, rendszerint a tojócső vagy más ivarvezeték felső részét alkotja

valvifer, -is, -m. lat. (12. ábra: C: 6): a coxopodium lemezes nyúlványa

valvula, -ae, f. lat.: a hím lepkék valvájának háti lebenye

vannus, -i, m. lat. (10. ábra: C) → tőmező

— **alae anterioris**, elülső tőmező

— — **posterioris**, hátulsó tőmező

— **anterior** → elülső tőmező

— **posterior** → hátulsó tőmező

vápa → ízvápa

varrat, *sutura*: a testlemezek egymással összeérő vagy egymás közelében levő szegélybarázdája

— **cardostipitalis**, *sutura cardinostipitalis* (3. ábra: D: 4)

— **clypeogenalis**, *sutura clypeogenalis* (2. ábra: B: 15): a fejpajzs és a pofalemez közt húzódó barázda

— **frontogenalis**, *sutura frontogenalis*: a homlok és a pofalemez közt húzódó barázda

— **frontoverticalis**, *sutura frontoverticalis* (2. ábra: A: 15): a homlok és a fejtető közt húzódó barázda

— **homlok mögötti**, *sutura postfrontalis* (1. ábra: A: 20): a haránt homlokvarrattal párhuzamosan húzódó barázda, amely az összetett szemek és a koronavarrat közt helyezkedik el

— **hosszanti**, *sutura longitudinalis*

— **középső csípő előtti** → középmellvarrat

— **mesopleuralis** → középtoroldal-varrat

— **sternopleuralis** → középmellvarrat (7. ábra: B: 4)

— **verticogenalis**, *sutura verticogenalis*: a fejtető és a pofalemez közt húzódó barázda

varratszél, *margo suturalis*

varratszöglet, *angulus suturalis*: a bogarak hátán a szárnyfedővarrat és a szárnyfedő tövi szegélye találkozási pontjának megnevezése

vas deferens → ondóvezeték

— **efferens** → ondóvezeték csatorna

védőhüvely: a hártýásszárnyúak tojócsövét védő burok

védekezőmirigy nyílása → bűzmirigynyílás

végbél, *rectum* (11. ábra: C: 2)

végbélnyílás, *anus* (11. ábra: B: 5)

végbélnyíláshoz tartozó, *analís*

végfonal, *filum caudale*: a potroh végén megfigyelhető középső helyzetű, rendszerint a 11. szelvényről eredő, sok ízecskeből álló nyúlvány

végfüggelék (Thysanura) → fartoldalék

vég hólyag I, *physa*: a hólyagoslábúak lábának végén levő szétterpeszthető és visszahúzóható hártýás felszín

véghólyag II: 1. az ugróvillás rovarok csápcsúcscsízének kiölthető hólyagja, amely tapintásra és szaglásra szolgál; **2.** a féloverok csökevényes potrohlábain kiölthető hólyagocskák egyike, amely valószínűleg a nedvesség felvételére szolgál

végíz (Protura) → *gonocoxa*

véglapát → külső állkapocskaréj

végnyúlvány → csápостор *III*

végostor: a kabócák csápjá végén levő finom végnyúlvány

végpajzsocskák: a pajzstetvek végbélnyílását takaró páros lemezek egyike

végsejt: a hónaljtóér tövi szakaszának első sejtje, ami tkp. az első hónaljtósejtnak felel meg

végstör → szegélytör

végstör szelvény: a potroh utolsó hát- és haslemezőnek általános megnevezése

végstör: a fémdarazsak potrohának csúcsi, gyakran csipkés vagy változatosan tüskézett, igen jellegzetes szegélye

végstör → sarkantyú

velum, -i, n. lat.: a hímvarkészülék paramerének vékony, hártyás szegélyfodra

vena, -ae, f. lat. → szárnyér

— **analis** → tör

— — **furcillata** → alapértvlla

— — **prima** (10. ábra: A: 7) → első tör

— — **quarta** (10. ábra: A: 10) → negyedik tör

— — **reticulata:** az alapértmező sűrű és rendszertelen érhálózata

— — **secunda** (10. ábra: A: 8) → második tör

— — **tertia** (10. ábra: A: 9) → harmadik tör

— **antefurcalis** → antefurcalis ér

— **apicalis** → szárnyecsúcsér

— — **furcillata** → csúcsvlla

— **arcuata** (10. ábra: A: 15) → első szárnyalapér

— **axillaris** → szegélytör

— **cardinalis** (10. ábra: A: 11) → második szárnyalapér

— **costalis** → szegélyér

— **cubitalis: 1.** → hónaljtóér; **2.** → könyökér

— — **prima** (10. ábra: G: 21) → első hónaljtóér

— — **secunda** (10. ábra: G: 22) → második hónaljtóér

— **dividens** → tömezör

— **externomedialis** → középér

— **humeralis** → vállér

— **intercubitalis** (10. ábra: G: 23) → köztes hónaljtóér

— **intermedialis** (10. ábra: G: 19) → köztes középér

— **internomedia prima** → hónaljtóér

— — **secunda** → tör

— **intestina** → köztes középér

— **jugalis:** a szárnylemez test felőli harmadában a hátulsó szegélyér felé haladó 3. szárnyalapér, amely a tör és a szárnytövi ér közt húzódik

— **longitudinalis** → hosszanti ér

— **marginalis** → szegélyér

— **medialis** → középér

— — **prima** (10. ábra: G: 17), első középér

— — **quarta**, negyedik középér

- vena medialis secunda** (10. ábra: G: 18) → második középér
 — **tertia** (10. ábra: G: 20) → harmadik középér
 — **mediocubitalis**: az összeforrt közép- és hónaljtóér megnevezése
 — **plicata** → redő
 — **postcubitalis** → utóhónaljtóér
 — **postmarginalis**, **postmarginalis** ér
 — **radialis** → sugárér
 — **prima** (10. ábra: G: 13) → első sugárér
 — **quarta** → negyedik sugárér
 — **secunda** (10. ábra: G: 14) → második sugárér
 — **tertia** (10. ábra: G: 15) → harmadik sugárér
 — **recurrens** → visszafutó-ér
 — **prima** → első visszafutó-ér
 — **secunda** → második visszafutó-ér
 — **scapularis** → sugárér
 — **spuria** → álér
 — **stigmatalis** (Hymenoptera: Chalcidoidea) → sugárér
 — **stridens** → ciripelő ér
 — **subcostalis** → szegély alatti ér
 — **furcillata**: a szárnylemez szegély alatti érének csúcsi, villás elágazása
 — **submarginalis** (Hymenoptera: Chalcidoidea) → szegélyalatti ér
 — **transversalis** → harántér
 — **analis** → tőharántér
 — **antecubitalis**, szegélyharántér
 — **antecubitofurcillata**: a szárnylemez szegélyere alatti harántér villás elágazása
 — **costalis** → szegélyharántér
 — **cubitalis**, hónaljto-harántér
 — **cubitoanalis**, cubito-analis harántér
 — **medialis** → középharántér
 — **mediocubitalis** → medio-cubitalis harántér
 — **postcubitalis** → utóhónaljto-harántér
 — **praecostalis** → tőszegély-harántér
 — **pterostigmatalis** → szárnyjegy-harántér
 — **radialis** → sugárharántér
 — **radiomedialis** → radio-medialis harántér
 — **transversalis subcostalis**: a szegélyalatti ér harántere
 — **vannalis** → tömezőér
 — **verticalis** → verticalis ér
venter, -tris, m. lat. → has
ventralis, -e, lat.: 1. hashoz tartozó; 2. hasi
ventrocoxa, -ae, f. lat. (9. ábra: E: 15) → csípőhas
ventrocoxa mesothoracalis → középső csípőhas
 — **metathoracalis** → hátulsó csípőhas
 — **prothoracalis** → elülső csípőhas
ventrolateralis, -e, lat., alsó-oldalsó
ventrotrochanter, -is, m. lat. és gör. → tomporhas
verruca marginalis: a levéltetvek testének szegélye közelében levő szemölcs
 — **pleuralis**: a levéltetvek testének középvonala és a marginális szemölcsök közt elhelyezkedő szemölcs megnevezése

- verruca spinalis:** a levéltetvek testének középvonalában elhelyezkedő szemölcs
vertex, -icis, m. lat. (1. ábra: A: 1) → fejtető
vérvörös, sanguineus
 — **sötét, atrosanguineus**
vesefolt, macula reniformis: egyes lepkék elülső szárnyán a sejtet kívülről lezáró harántéren nyugvó rajzolati elem
vesica, -ae, f. lat.: 1. a poloskák hímvarkészülékében a párzószerv csúcsi szakasza; 2. a bogarak hímvarkészülékében az endophallus zsákszerű kiöblösödése; 3. a hím lepkék párzókészülékének csúcsi része, tkp. az endophallus megnevezése; 4. *Diptera* → *hypophallus*; 5. *Siphonaptera* → *lobus ventralis*; 6. *Thysanoptera* → *vesicula spermalis*
vesicula, -ae, f. lat.: a hím rovarok párzókészülékének tövén levő kitincső alatti hólyagocska megnevezése
 — **basalis** → tőhólyagocska
 — **spermalis:** a hímvarkészülékben a glans alatti lemezke megnevezése, tkp. a prothallus tövi része
vestibulum, -i, n. lat.: 1. a nőtény rovarok ivarkamrája, lényegében a petevezeték és az ivarnyílás közti előcsarnok és annak kiöblösödő részei; 2. a lepkéknél a hüvely és a belső ivarkészülék közti ivarvezeték kiöblösödő szakasza; 3. *Isoptera* → hüvely
 — **genitale** → ivarkamra
vexillum, -i, n. lat.: egyes, földben élő hártýásszárnyúak lábfejsúcúcsízének zászlószerű nyúlványkája
viaszlemez, lamina cerea: a viaszt kiválasztó rovarok teste felszínére ürített viaszból álló, változatos alakú lapocska
viaszmirigypórus: a viaszt kiválasztó mirigy test felszínére torkolló nyílása
viaszmirigyüreg, camera cerea
viaszzsák: a pajzstetvek jellegzetes, laza szerkezetű, vattaszerű viaszlemezkekből és viaszszálacsakkból álló védőburka a nőtény és a peték számára
vibrissa, -ae, f. lat.: a légyfélék pofaszögletében ülő, erőteljes, hajlott sörte
vibrissza → *vibrissa*
villa, furca: 1. kitinizált lécs- vagy érelágazás; 2. a lepkék hímvarkészülékének villaszerűen elágazó központi része
 — **mesosternalis** → középtori mellvilla
 — **metasternalis** → utótori mellvilla
villaág: az ugróvillás rovarok ugróvillájának páros, két ízből álló (dens és mucro) csúcsi része
villasbarázda, notaulix: elsősorban a hártýásszárnyúak középháta elülső részén megfigyelhető, hátrafelé kissé összefutó, hosszanti barázda
villus, -i, m. lat.: szőrszerű vagy finom szemölcsszerű nyúlvány különféle érzékszervek idegvégződéseinél
vinculum, -i, n. lat.: 1. a lepke hímvarkészülékének tövi, belső elhelyezkedésű, középső lemeze, amely a páros ivarlehenyeket hordozza; 2. *Diptera* → *hypandrium* 2
vinicolor, -is, lat., borszínű
vinosus, -a, -um, lat., borvörös
violaceus, -a, -um, lat., ibolyakék
virágportgyűjtő kefe → haskefe
virga, -ae, f. lat.: 1. sáv; 2. → hímvivarvezeték (11. ábra: D: 4); 3. *Coleoptera* →

flagellum 2; 4. Lepidoptera → *cornutus*; 5. Mantodea → *pseudophallus*;

6. Plecoptera → *filamentum*; 7. Siphonaptera → *endophallus*

virgineus, -a, -um, lat., fehér

virgula, -ae, f. lat., csík III

viridiflavus, -a, -um, lat., zöldessárga

viridis, -e, lat., zöld

visszafutó-ér, *vena recurrens*

— első, *vena recurrens prima*: egyes hártýásszárnyúak elülső szárnylemezén az 1. korongsejt és a 2. korongsejt közti harántér

— elülső → első visszafutó-ér

— hátulsó → második visszafutó-ér

— második, *vena recurrens secunda*: egyes hártýásszárnyúak elülső szárnylemezén a 2. korongsejtet bezáró harántér

vitta, -ae, f. lat.: 1. → sáv; 2. Lepidoptera → *titillator*

vízszintes, *horizontalis*

volsella, -ae, f. lat.: 1. a hártýásszárnyúak hímvarkészülékében a gonocoxa alsó lemezrész; 2. Neuroptera → *entoprocessus*

vomer, -is, m. lat. → *vomer subanalis*

— *subanalis*: a botoskák fartoldaléka alatt ülő lemezke

vonal, *linea*

vonalsor, *series linearis*

vonó, *plectrum*: a ciripelőszerv mozgó része, így pl. a szárnyfedő alsó szegélyén levő harántos lécezet, amelynek a ciripelőszerv kitinredőin való mozgatása kelti a jellegzetes ciripelő hangot

vonóér → ciripelő ér

vörhenyes, *rufus*

vörhenyesbarna, *brunneus*

vörös, *ruber*

vörösesfekete, *nigropurpureus*

vörössárga, *helvolus*

vulva, -ae, f. lat.: a nőtény hüvelyének külső nyílása

xyphus,* -i, m. gör. → melltővis

— *cervicalis* → melltővis

zafírkék, *sapphirinus*

záróbillentyű, *operculum*: a liszteskék ürüklökvellő készülékének kétoldali, fedőszerű része

zárókészülék: a bolhák légzőnyílása előtt fekvő, azt elzáró előtét-lemezke

zárómező: a poloskafélék félszárnyfedőjének legbelsőbb keskeny mezője, amelyet a brachium határol

zona apicalis (10. ábra: G: 3) → szegélytér

— *basalis* (10. ábra: G: 1) → tőtér

— *marginalis* → szegélytér

— *medialis* (10. ábra: G: 2) → középtér

zöld, *viridis*

— élénk, *oeruginus*

zöldessárga: 1. *flavovirens*; 2. *viridiflavus*

* Etimológiailag helyes latin betűs átírása: *xiphus*.

ELÖLJÁRÓK ÉS ELŐTAGOK

Az alábbi jegyzék a legfontosabb előjárószókat (praep.), továbbá csak szóösszetételben használatos előtagokat sorolja fel. Ahol a rövid kötőjelet feltüntettük, ott a szócska kizárólag összetételben fordul elő, míg az előjárók önállóan és összetételben is használhatók.

a, praep., lat.: -tól, -től

a-, **an-**, gör.: az utótag hiányát kifejező fosztóképző

acr-, **acro-**, gör.: valaminek a széle. vége

ad, praep., lat.: -hoz, -hez, -höz

an-, **ana-**, gör.: felső, valami feletti

ante, praep., lat.: előtt

bas-, **basi-**, gör.: tövi, alapi részen nyugvó

bi-, **bis-**, lat.: kettős, kétszer

circum, praep., lat.: körben, körül

cum, praep., lat.: -val, -vel, együtt

de, praep., lat.: -ról, -ről

di-, gör.: kettős, kétszer

dia-, gör.: át, keresztül

dis-, lat.: szét, vagy az utótag hiányát kifejező fosztóképző

ect-, **ecto-**, gör.: kívül

end-, **endo-**, gör.: belül, belső

ent-, **ento-**, gör.: belül, belső

ep-, **epi-**, gör.: valami feletti, valamin rajta fekvő

eu-, gör.: eredeti, valódi

ex, praep., lat.: -ból, -ből

exo-, gör.: külső, kívül álló

extra, praep., lat.: külső, valamin kívüli

hem-, **hemi-**, gör.: fél, feles

hyper-, gör.: felett

hyp-, **hypo-**, gör.: alatt

infra, praep., lat.: alatt, alul

inter, praep., lat.: között

intra, praep., lat.: belül

juxta, praep., lat.: közel, mellett

kat-, **kata-**, gör.: alsó, valami alatti

marc-, **macro-**, gör.: nagy

mes-, **meso-**, gör.: középső

met-, **meta-**, gör.: után, között, középen

micr-, **micro-**, gör.: kicsi

mon-, **mono-**, gör.: egyetlen, egyedüli

multi-, lat.: sok

neo-, gör.: új

para-, gör.: mellé, mellett

per, praep., lat.: át, keresztül

peri-, gör.: körül

poly-, gör.: sok

post, praep., lat.: után

prae-, lat.: előtt

pro-, gör.: előtt

pseudo-, gör.: ál, hamis

retro-, lat.: hátul, mögött, vissza

semi-, lat.: fél, fele

sub, praep., lat.: alatt

super, praep., lat.: felett, fent

supra, praep., lat.: felett, fent

syn-, gör.: -val, -vel, össze

tri-, gör.: három

RÖVIDÍTÉSEK

Az alábbi rövidítésjegyzék válogatás a magyar szerzők által a Magyarország Állatvilága c. sorozatban leggyakrabban használt kifejezésekhez, amelyek többnyire megfelelnek a nemzetközi irodalomban is alkalmazott rövidítéseknek. A magyar kifejezések rövidítéseit nem vettük fel, azok nagyon gyakran az egyes szerzők kötetlen fantázia-rövidítései és sokszor csak egyetlen kötetben használják, míg más szerzőknél ugyanazok a fogalmak esetleg egészen más rövidítés formájában jelennek meg.

A latin nyelvű kifejezésekből származó rövidítések esetében nyíllal utalunk a magyar nyelvű megfelelőjére.

A (Diptera) → hónaljsejt

ac (Odonata) → antecubitalis harántér

acr → acrostichalis sörte

An (Diptera): 1. → hónaljsejt; 2. → végeajt

an (Diptera) → végsőér

ap (Diptera) → függelék IV

ax (Diptera) → hónaljér

B (Hymenoptera: Braconidae) → alapsejt

B₁ (Diptera) → belső tősejt

B₂ (Diptera) → külső tősejt

C: 1. Homoptera → *cerarium*; 2. → szegélyér

1C (Diptera) → első vállsejt

2C (Diptera) → második vállsejt

Cu: 1. → könyöksejt; 2. → hónalj-tősejt; 3. Diptera → végeajt

2Cu (Diptera) → harmadik szegélysejt

Cu₁: 1. → első könyöksejt; 2. → első hónalj-tősejt

Cu₂: 1. → második könyöksejt; 2. → második hónalj-tősejt

Cu₃: 1. → harmadik könyöksejt; 2. → harmadik hónalj-tősejt

cu → hónalj-tőér

cu₁: 1. a könyökér első szakasza; 2. a hónalj-tőér első szakasza

cu₂: 1. a könyökér második szakasza; 2. a hónalj-tőér második szakasza

cu₃: 1. a könyökér harmadik szakasza; 2. a hónalj-tőér harmadik szakasza

cu-an (Diptera) → cubito-analis harántér

cuqu₁ → első harántér

cuqu₂ → második harántér

cuqu₃ → harmadik harántér

D → korongsejt

D₁ → első korongsejt

D₂ → második korongsejt

D₃ → harmadik korongsejt

d → korongér

d₁: a korongér első szakasza

d₂: a korongér második szakasza

dc → dorsocentralis sörte

dem₂ → pteropleuralis sörte

des₂ → mesopleuralis sörte

disc → discalis sörte

h: 1. Diptera → vállér; 2. → humeralis sörte
hp → hypopleuralis sörte

M: 1. → középsejt; 2. Diptera → külső tősejt
1M₂ (Diptera) → korongsejt
2M₂ (Diptera) → második szegélysejt
m: 1. → középér; 2. → mesopleuralis sörte
m₁: a középér első ága
m₂: a középér második ága
m₃: a középér harmadik ága
mar → marginalis sörte
mb → szárnyhártyácska
m-cu → medio-cubitalis harántér
mm: a középér ágai közti harántér
m-r → radio-medialis harántér
Mv (Hymenoptera: Chalcidoidea) → szegélyér

n: 1. → szárnyér; 2. → notopleuralis sörte
n. bas. (Hymenoptera: Braconidae) → alapér
no. → szárnybütyök
n. par. (Hymenoptera: Braconidae) → párhuzamos-ér
n. rec. → visszafutó-ér
n. stigm. → szárnyjegy-harántér

oc → ocellaris sörte
00L: az egyik oldalsó pontszem és az összetett szem közti legrövidebb távolság
ori → alsó orbitalis sörte
ors → felső orbitalis sörte

pa → postalaris sörte
pm → peristomalis sörte
POL: 1. a pontszemlemez alapjának hossza; 2. a két oldalsó pontszem közti távolság
pp → propleuralis sörte
prs → praesuturalis sörte
prsc → praescutellaris sörte
pt: 1. → szárnyjegy; 2. → pteropleuralis sörte

Pv (Hymenoptera: Chalcidoidea) → postmarginalis ér
pvt → postverticalis sörte

R → sugársejt
R₁: 1. → tövi sugársejt; 2. Diptera → tövi peremsejt
R₂ → középső sugársejt
R₃: 1. → csúcsi sugársejt; 2. Diptera → középső peremsejt
R₅ (Diptera) → első szegélysejt
r → sugárér
r₁: a sugárér első szakasza
r₂: a sugárér második szakasza
r₂₊₃: a sugárér összeolvadt második és harmadik szakasza
r₃: a sugárér harmadik szakasza
r₄: a sugárér negyedik szakasza
r₄₊₅: a sugárér összeolvadt negyedik és ötödik szakasza
r₅: a sugárér ötödik szakasza
r-m → radiomedialis harántér
rr: a lepkék hátulsó szárnyán a sugárér öt ágának egyetlen érré összeolvadt alakja
rs → sugároldalér

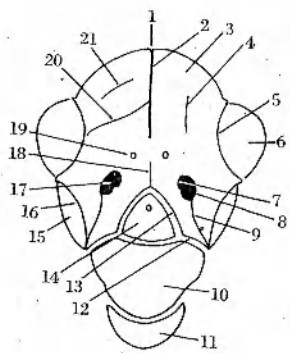
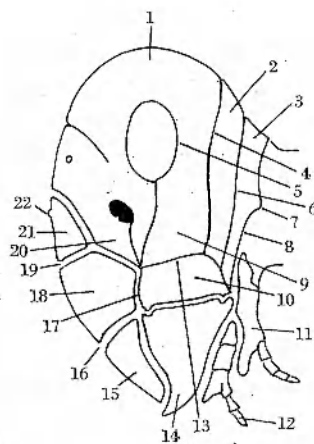
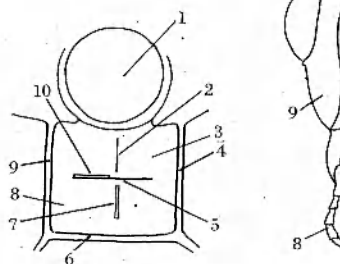
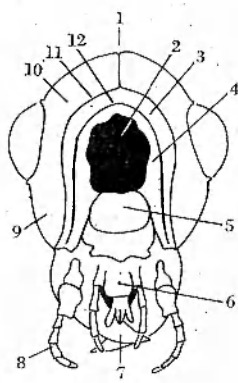
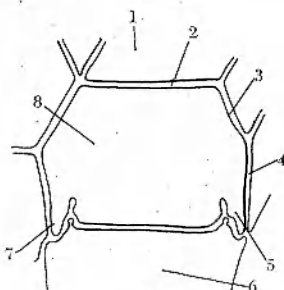
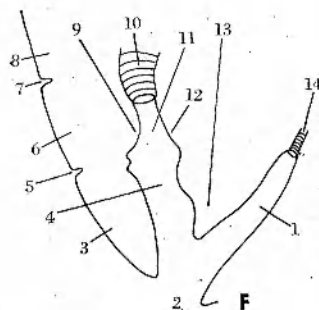
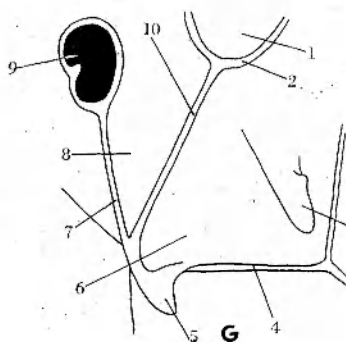
sa → supraalaris sörte
Sc: 1. → szegélyalatti ér; 2. → szegély alatti sejt; 3. Hymenoptera; Chalcidoidea) → submarginalis ér
sc: 1. → szegély alatti ér, 2. → scutellaris sörte
St → haslemez II
st: 1. → sternopleuralis sörte; 2. (Hymenoptera: Chalcidoidea) → sugárér
stg → stigmalis sörte

T → hátlemez II

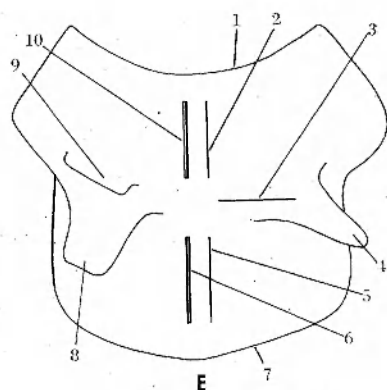
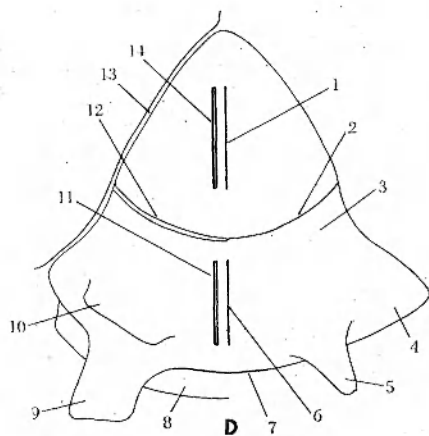
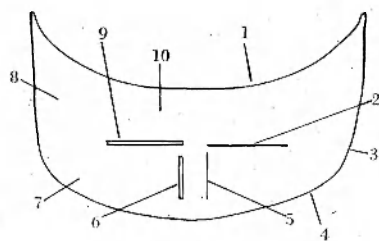
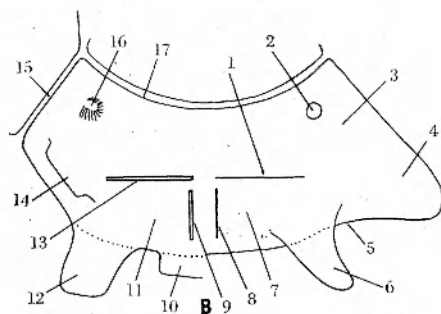
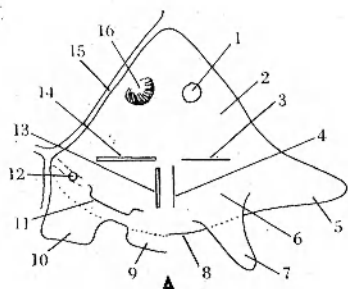
vem: → hypopleuralis sörte
ves: → sternopleuralis sörte
vi → vibrissa
vte → külső verticalis sörte
vti → belső verticalis sörte

KÉPTÁBLÁK

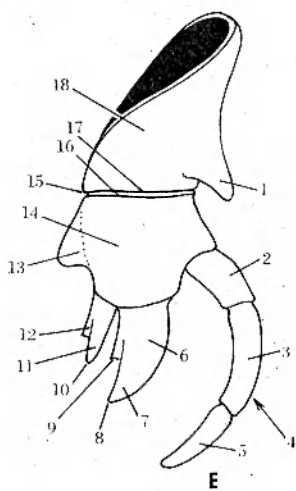
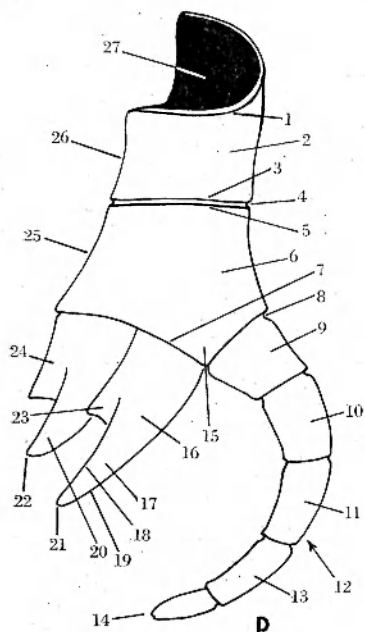
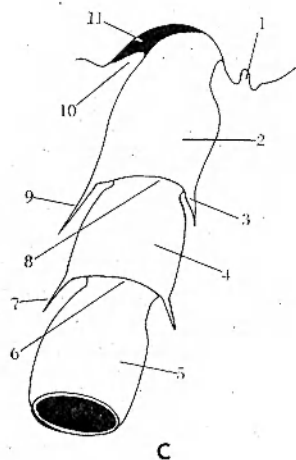
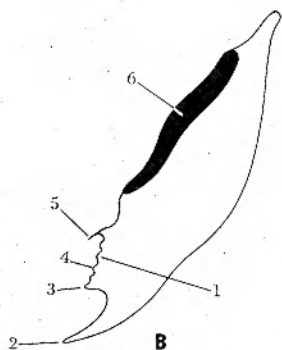
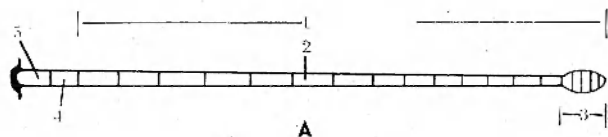
1. ábra. **A:** rovarfej előlről (1 = vertex, 2 = sutura coronalis posterior, 3 = metavertex, 4 = sutura verticalis longitudinalis, 5 = clavus ocularis anterior, 6 = oculus, 7 = clavus antennalis anterior, 8 = clavus antennalis posterior, 9 = sutura subantennalis, 10 = clypeus, 11 = labrum, 12 = clavus verticalis epistomatalis exterior, 13 = clavus verticalis epistomatalis interior, 14 = frons, 15 = gena, 16 = sutura subocularis, 17 = cavea antennalis, 18 = sutura coronalis anterior, 19 = ocellus lateralis, 20 = sutura postfrontalis, 21 = sutura verticalis transversalis), **B:** rovarfej oldalról (1 = vertex, 2 = occiput, 3 = postocciput, 4 = sutura occipitalis, 5 = clavus ocularis posterior, 6 = sutura postoccipitalis, 7 = articulatio postoccipitalis, 8 = clavus postoccipitalis, 9 = gena, 10 = pleurostoma, 11 = mentum, 12 = palpus maxillaris, 13 = sutura subgenalis, 14 = mandibula, 15 = labrum, 16 = sutura clypeolabralis, 17 = clavus pleurostomatalis anterior, 18 = clypeus, 19 = sutura frontoclypealis, 20 = epifrons, 21 = frons, 22 = fastigium mediale), **C:** rovarfej hátulról (1 = fastigium verticale, 2 = foramen occipitale, 3 = occiput, 4 = postocciput, 5 = gula, 6 = mentum, 7 = mandibula, 8 = palpus maxillaris, 9 = gena, 10 = tempus, 11 = sutura occipitalis, 12 = sutura postoccipitalis), **D:** rovarfej toroktája (1 = foramen occipitale, 2 = linea gularis longitudinalis, 3 = postgula, 4 = clavus gularis lateralis, 5 = linea gularis transversalis, 6 = clavus gularis epistomatalis, 7 = sutura gularis longitudinalis, 8 = praegula, 9 = sutura gularis lateralis, 10 = sutura gularis transversalis), **E:** rovarfej arcleméztája (1 = gena, 2 = sutura subgenalis, 3 = clavus pleurostomatalis posterior, 4 = sutura pleurostomatalis, 5 = lobus pleurostomatalis posterior, 6 = mandibula, 7 = lobus pleurostomatalis anterior, 8 = pleurostoma), **F:** szájüreg vázlatosan (1 = cavea salivaria, 2 = porta epistomatalis, 3 = labrum, 4 = cavea oralis, 5 = sutura clypeolabralis, 6 = clypeus, 7 = sutura frontoclypealis, 8 = frons, 9 = epipharynx, 10 = canalis alimentarius, 11 = cibarium, 12 = hypopharynx, 13 = lobus hypopharyngealis, 14 = canalis salivarius), **G:** rovarfej pofatája (1 = oculus, 2 = sutura ocularis, 3 = lobus genalis, 4 = clavus genalis ventralis, 5 = processus genalis, 6 = gena, 7 = sutura subantennalis, 8 = postepifrons, 9 = cavea antennalis, 10 = sutura subocularis) (Eredeti)

A**B****D****C****E****F****G**

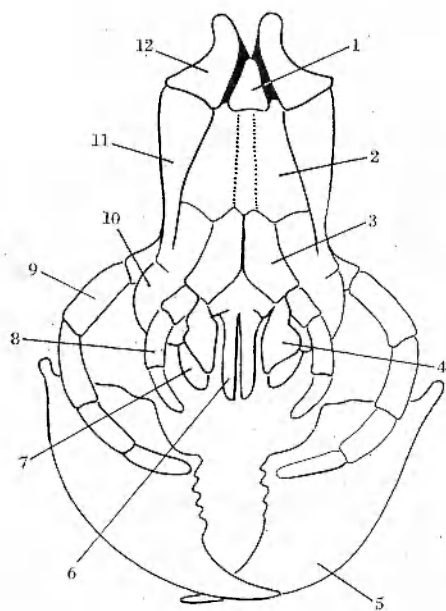
2. ábra. **A:** rovarfej homloklemezé vázlatosan (1 — cavea frontalis, 2 — postfrons, 3 = linea frontalis transversalis, 4 = linea frontalis longitudinalis, 5 = processus frontalis basalis, 6 — praefrons, 7 = processus frontalis apicalis, 8 — clavus frontalis epistomatalis, 9 = carina frontalis, 10 = lobus frontalis, 11 = lamina frontalis, 12 = fovea tentorialis anterior, 13 — fossa frontalis longitudinalis, 14 = fossa frontalis transversalis, 15 — sutura frontoverticalis, 16 = callus frontalis), **B:** rovarfej fejpajzslemeze vázlatosan (1 = linea clypealis transversalis, 2 — caverna clypealis, 3 = postclypeus, 4 = processus clypealis basalis, 5 = clavus clypealis epistomatalis, 6 — processus clypealis apicalis, 7 = anteclypeus, 8 — linea clypealis longitudinalis, 9 = fossa clypealis longitudinalis, 10 — carina clypealis, 11 — praeclypeus, 12 — lobus clypealis, 13 = fossa clypealis transversalis, 14 — lamina clypealis, 15 = sutura clypeo-genalis, 16 = callus clypealis, 17 — clavus clypealis basalis), **C:** rovarfej felsőajaklemezé vázlatosan (1 — clavus labralis basalis, 2 — linea labralis transversalis, 3 = clavus labralis lateralis, 4 = clavus labralis epistomatalis, 5 = linea labralis longitudinalis, 6 — fossa labralis longitudinalis, 7 = praelabrum, 8 = laterolabrum, 9 = fossa labralis transversalis, 10 = postlabrum), **D:** rovarfej homlokpajzsa vázlatosan (1 = linea frontoclypealis basalis, 2 — sutura frontoclypealis, 3 = frontoclypeus, 4 = processus frontoclypealis lateralis, 5 = processus frontoclypealis apicalis, 6 — linea frontoclypealis apicalis, 7 = clavus frontoclypealis apicalis, 8 — carina frontoclypealis, 9 = lobus frontoclypealis, 10 — lamina frontoclypealis, 11 — fossa frontoclypealis longitudinalis apicalis, 12 — fossa frontoclypealis transversalis, 13 = sutura frontoverticalis, 14 — fossa frontoclypealis longitudinalis basalis), **E:** rovarfej felsőajakpajzsa vázlatosan (1 — clavus clypeolabralis basalis, 2 — linea clypeolabralis basalis, 3 = linea clypeolabralis transversalis, 4 = processus clypeolabralis, 5 = linea clypeolabralis apicalis, 6 — fossa clypeolabralis longitudinalis apicalis, 7 = clavus clypeolabralis apicalis, 8 — lobus clypeolabralis, 9 = lamina clypeolabralis, 10 = fossa clypeolabralis longitudinalis basalis) (Eredeti)

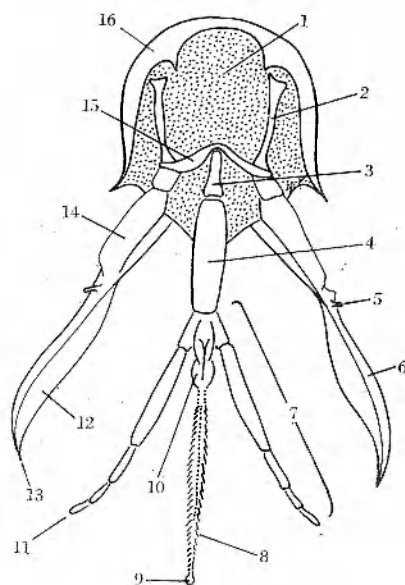
3. ábra. **A:** rovarcsáp vázlatosan (1 = flagellum, 2 = articulus antennalis, 3 = capitulum, 4 = pedicellus, 5 = scapus), **B:** rágó oldalról (1 = processus mandibularis, 2 = apex mandibularis, 3 = denticulus mandibularis, 4 = mola, 5 = spina mandibularis, 6 = cavea mandibularis), **C:** csáptő első három íze (1 = fossa antennalis, 2 = scapus, 3 = processus scapalis, 4 = pedicellus, 5 = articulus antennalis, 6 = clavus pedicellaris apicalis, 7 = seta pedicellaris, 8 = clavus scapalis apicalis, 9 = seta scapalis, 10 = alveolus antennalis, 11 = articulatio antennalis), **D:** állkapocs vázlatosan (1 = clavus cardinalis basalis, 2 = cardo, 3 = clavus cardinalis apicalis, 4 = sutura cardinostipitalis, 5 = clavus stipitalis basalis, 6 = stipes, 7 = clavus stipitalis apicalis, 8 = sutura stipitalis, 9 = artus palpi maxillaris basalis, 10 = artus palpi maxillaris internomedialis, 11 = artus palpi maxillaris medialis, 12 = palpus maxillaris, 13 = artus palpi maxillaris externomedialis, 14 = apex palpi maxillaris, 15 = processus stipitalis, 16 = galea, 17 = lobus galealis, 18 = clavus lobi galealis interior, 19 = clavus lobi galealis exterior, 20 = lacinia, 21 = apex galealis, 22 = apex lacinialis, 23 = lamina galealis, 24 = lamina lacinialis, 25 = clavus stipitalis interior, 26 = clavus cardinalis externomedialis, 27 = cavea maxillaris), **E:** alsó ajak vázlatosan (1 = lobus submentalis, 2 = artus palpi labialis basalis, 3 = artus palpi labialis medialis, 4 = palpus labialis, 5 = artus palpi labialis apicalis, 6 = paraglossa, 7 = lobus paraglossalis, 8 = apex paraglossalis, 9 = lamina paraglossalis, 10 = apex glossalis, 11 = glossa, 12 = lamina glossalis, 13 = processus mentalis, 14 = mentum, 15 = sutura submentalis, 16 = clavus mentalis basalis, 17 = clavus submentalis apicalis, 18 = submentum) (Eredeti)

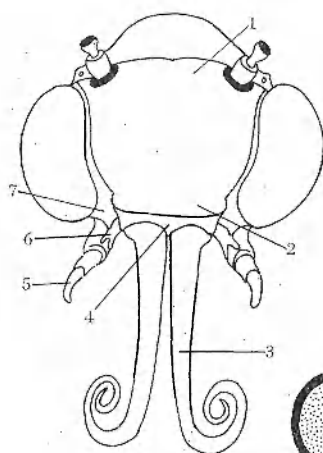
4. ábra. **A:** rágó típusú rovarszájszerv vázlatosan (1 = submentum, 2 = mentum, 3 = paramentum, 4 = paraglossa, 5 = mandibula, 6 = glossa, 7 = lacinia, 8 = palpus labialis, 9 = palpus maxillaris, 10 = galea, 11 = stipes, 12 = cardo), **B:** nyáló rovarszájszerv vázlatosan (1 = cavea corporis, 2 = cardo, 3 = submentum, 4 = mentum, 5 = palpus maxillaris, 6 = galea, 7 = palpus labialis, 8 = glossa, 9 = flabellum, 10 = paraglossa, 11 = apex palpi labialis, 12 = lacinia, 13 = apex galeolacinalis, 14 = stipes, 15 = lorum), **C:** szívogató típusú rovarszájszerv előlről (1 = frons, 2 = clypeus, 3 = galea, 4 = labrum, 5 = palpus labialis, 6 = palpus maxillaris, 7 = mandibula), **D:** a lepke pödörnyelve keresztmetszetben (1 = canalis alimentaris, 2 = galea), **E:** szűrő-szívó típusú szájszerv (1 = foramen occipitale, 2 = stipes, 3 = postmentum, 4 = praementum, 5 = palpus maxillaris, 6 = glossa, 7 = labellum, 8 = artus palpi maxillaris basalis, 9 = cardo, 10 = ponticulus) (Eredeti)

A

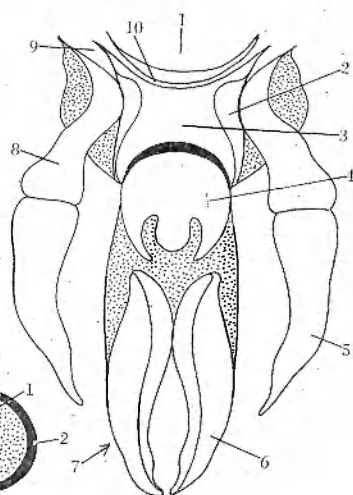
B

C

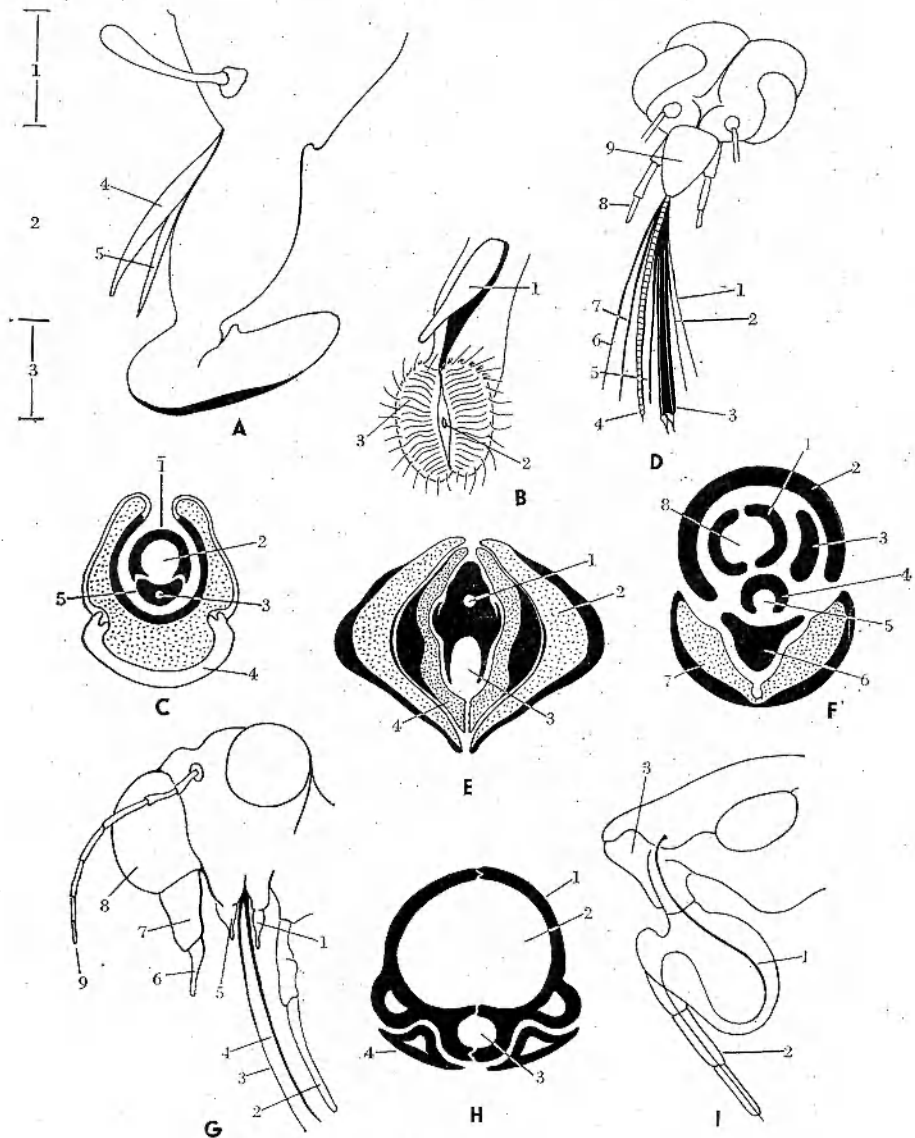

D

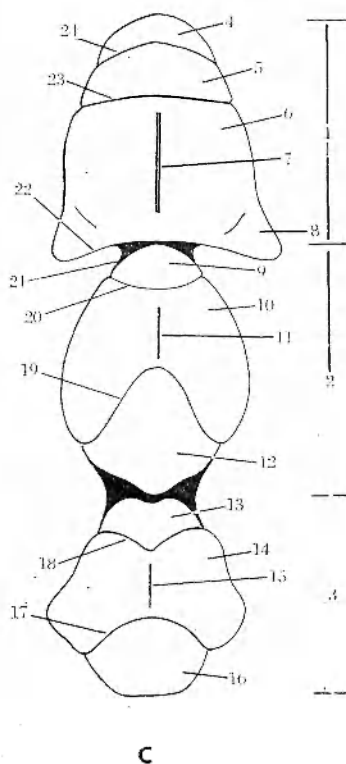
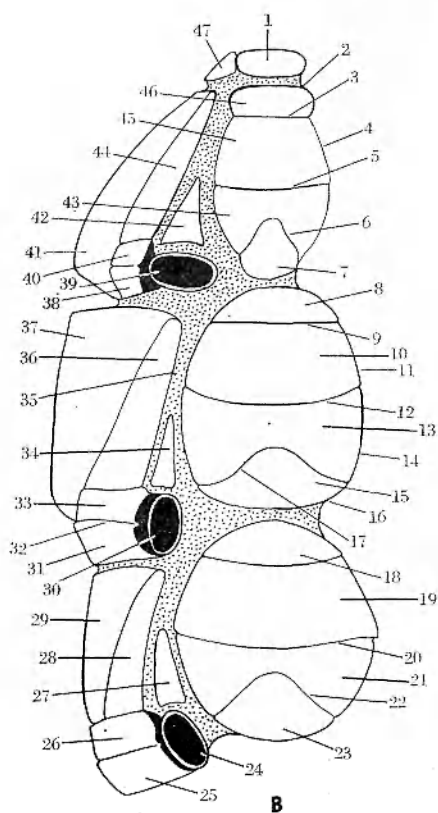
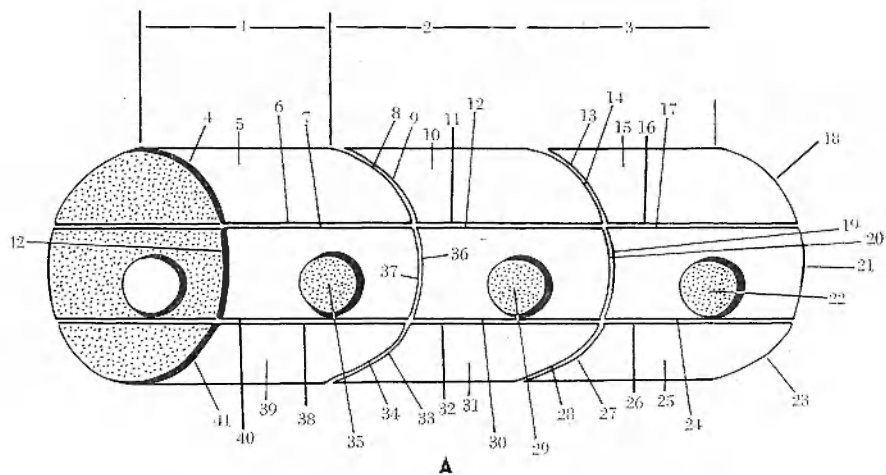

E

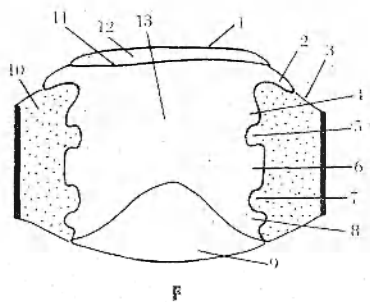
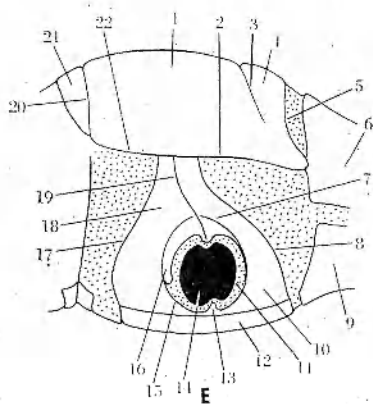
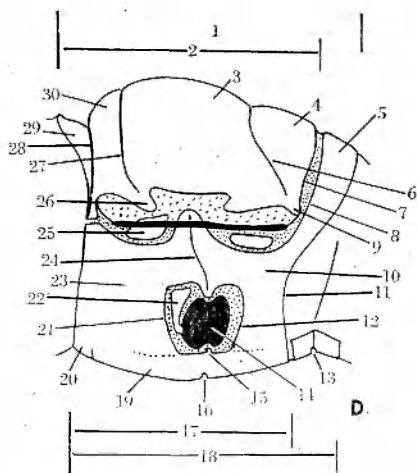
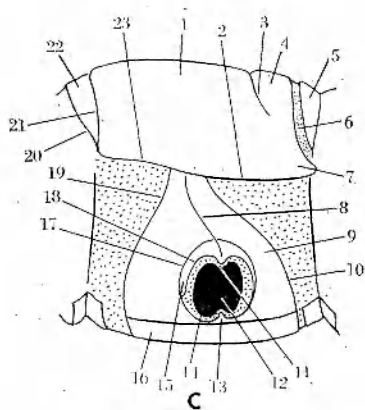
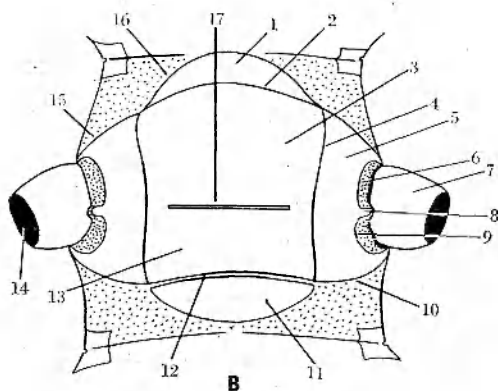
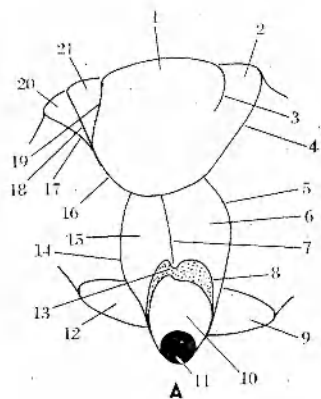
5. ábra. **A:** ajakpárnás szűrő-szívó szájszerv vázlatosan (*1* = basiproboscis *2* = haustellum, *3* = labellum, *4* = labrum, *5* = hypopharynx), **B:** szipóka kiemelve (*1* = labrum, *2* = porta epistomatalis, *3* = pseudotrachea), **C:** szipóka keresztmetszetben (*1* = labrum, *2* = canalis alimentaris, *3* = canalis salivarius, *4* = labellum, *5* = hypopharynx), **D:** a szúnyog 5-szűrő-sértés szűrő-szívó szájszerve kiemelve (*1* = spina mandibularis, *2* = spina maxillaris, *3* = labium, *4* = labrum, *5* = spina hypopharyngealis, *6* = spina mandibularis, *7* = spina maxillaris, *8* = palpus maxillaris, *9* = clypeus), **E:** a bolha 3-szűrő-sértés szűrő-szívó szájszerve keresztmetszetben (*1* = canalis salivarius, *2* = galea, *3* = canalis alimentaris, *4* = lacinia), **F:** a tripsz 3-szűrő-sértés szűrő-szívó szájszerve keresztmetszetben (*1* = spina maxillaris, *2* = mandibula, *3* = labrum, *4* = spina hypopharyngealis, *5* = canalis salivarius, *6* = glossa, *7* = paraglossa, *8* = canalis alimentaris), **G:** a kabóca 4-szűrő-sértés szűrő-szívó szájszerve vázlatosan (*1* = buccula apicalis, *2* = labium, *3* = spina mandibularis, *4* = spina maxillaris, *5* = hypopharynx, *6* = labrum, *7* = anteclypeus, *8* = clypeus, *9* = antenna), **H:** a poloska 4-szűrő-sértés szívogatójának keresztmetszete (*1* = maxilla, *2* = canalis alimentaris, *3* = canalis salivarius, *4* = mandibula), **I:** a poloska szűrő-szívó szájszerve a szűrőtüskével (*1* = spina, *2* = labium, *3* = labrum) (**A—B:** SNODGRASS, **C—F:** SWANVICH, **G—H:** KEMPER és **I:** WEBER nyomán)

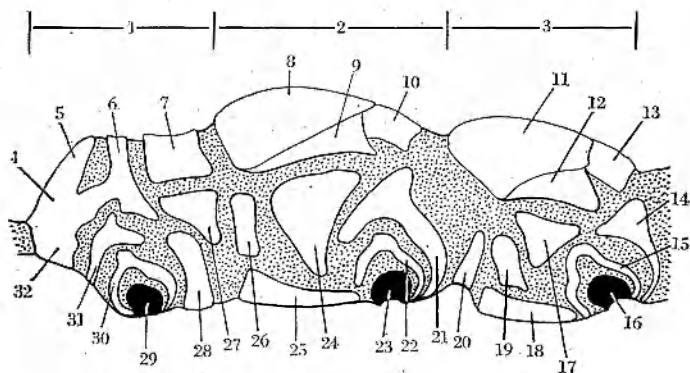
6. ábra. A: rovarszelyvények vázlatosan (1 = prothorax, 2 = mesothorax, 3 = metathorax, 4 = clavus pronotalis anterior, 5 = pronotum, 6 = clavus pronotalis ventrolateralis, 7 = clavus propleuralis dorsolateralis, 8 = clavus pronotalis posterior, 9 = clavus mesonotalis anterior, 10 = mesonotum, 11 = clavus mesonotalis ventrolateralis, 12 = clavus mesopleuralis dorsolateralis, 13 = clavus metanotalis anterior, 14 = clavus mesonotalis posterior, 15 = metanotum, 16 = clavus metanotalis ventrolateralis, 17 = clavus metapleuralis dorsolateralis, 18 = clavus metanotalis posterior, 19 = clavus metapleuralis anterior, 20 = clavus mesopleuralis posterior, 21 = clavus metapleuralis posterior, 22 = cavea metacoxalis, 23 = clavus metasternalis posterior, 24 = clavus metapleuralis ventrolateralis, 25 = metasternum, 26 = clavus metasternalis dorsolateralis, 27 = clavus metasternalis anterior, 28 = clavus mesosternalis posterior, 29 = cavea mesocoxalis, 30 = clavus mesopleuralis ventrolateralis, 31 = mesosternum, 32 = clavus mesosternalis dorsolateralis, 33 = clavus mesosternalis anterior, 34 = clavus prosternalis posterior, 35 = cavea praecoxalis, 36 = clavus mesopleuralis anterior, 37 = clavus propleuralis posterior, 38 = clavus prosternalis dorsolateralis, 39 = prosternum, 40 = clavus propleuralis ventrolateralis, 41 = clavus prosternalis anterior, 42 = clavus propleuralis anterior), B: tormell vázlatosan (1 = lamina cervicalis ventralis, 2 = clavus propraesternalis, 3 = clavus probasisternalis, 4 = clavus probasisternalis lateralis, 5 = sutura probasisternalis, 6 = sutura profurcasternalis, 7 = spinasternum prothoracale, 8 = praesternum mesothoracale, 9 = sutura mesopraesternalis, 10 = basisternum mesothoracale, 11 = clavus mesobasisternalis, 12 = sutura mesobasisternalis, 13 = furcasternum mesothoracale, 14 = clavus mesofurcasternalis, 15 = spinasternum mesothoracale, 16 = clavus mesospinasternalis, 17 = sutura mesofurcasternalis, 18 = praesternum†metathoracale, 19 = basisternum metathoracale, 20 = sutura metabasisternalis, 21 = furcasternum metathoracale, 22 = sutura metafurcasternalis, 23 = spinasternum metathoracale, 24 = cavea metacoxalis, 25 = katepimeron metathoracale, 26 = katepisternum metathoracale, 27 = metatrochantinus, 28 = anepisternum metathoracale, 29 = anepimeron metathoracale, 30 = cavea mesocoxalis, 31 = katepimeron mesothoracale, 32 = sutura mesopleuralis, 33 = katepisternum mesothoracale, 34 = mesotrochantinus, 35 = clavus mesanepisternalis, 36 = anepisternum mesothoracale, 37 = anepimeron mesothoracale, 38 = katepimeron prothoracale, 39 = cavea praecoxalis, 40 = katepisternum prothoracale, 41 = anepimeron prothoracale, 42 = protrochantinus, 43 = furcasternum prothoracale, 44 = anepisternum prothoracale, 45 = basisternum prothoracale, 46 = praesternum prothoracale, 47 = lamina cervicalis lateralis), C: torhát vázlatosan (1 = pronotum, 2 = mesonotum, 3 = metanotum, 4 = acrotergum, 5 = praenotum, 6 = pronotum, 7 = crista pronotalis, 8 = processus pronotalis, 9 = praescutum mesothoracale, 10 = mesoscutum, 11 = linea mesonotalis longitudinalis, 12 = mesoscutellum, 13 = praescutum metathoracale, 14 = metascutum, 15 = linea metanotalis longitudinalis, 16 = metascutellum, 17 = sutura metascutalis posterior, 18 = sutura metascutalis anterior, 19 = sutura mesoscutalis posterior, 20 = sutura mesoscutalis anterior, 21 = clavus mesopraescutalis, 22 = clavus pronotalis posterior, 23 = sutura pronotalis transversalis, 24 = sutura acrotergalis) (Eredeti)

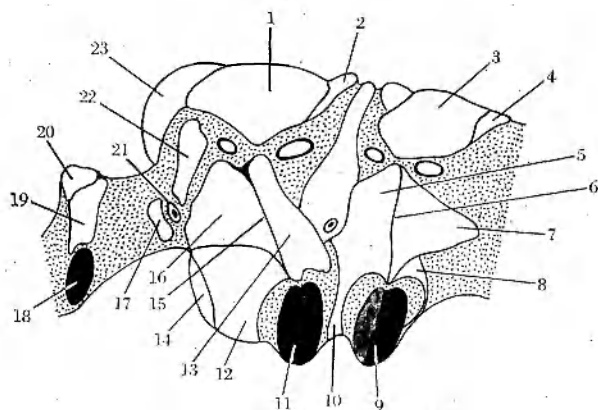
7. ábra. A: előtor oldalról vázlatosan (1 = praescutum, 2 = postnotum prothoracale, 3 = sutura pronotalis, 4 = clavus pronotalis posterior, 5 = clavus proepimeralis, 6 = epimeron prothoracale, 7 = sutura propleuralis, 8 = clavus cavi praecoxalis posterior, 9 = furcasternum prothoracale, 10 = praecoxa, 11 = cavea praecoxalis, 12 = praesternum prothoracale, 13 = processus praecoxopleuralis, 14 = clavus proepisternalis, 15 = episternum prothoracale, 16 = clavus pronotalis ventrolateralis, 17 = clavus acrotergalis, 18 = sutura acrotergalis, 19 = sutura pronotalis transversalis, 20 = acrotergum, 21 = praenotum prothoracale), B: tormell nopleuralis, 5 = sternopleuron, 6 = clavus cavi coxalis anterior, 7 = coxa, 8 = processus sternopleuralis, 9 = clavus cavi coxalis posterior, 10 = clavus sternopleuralis posterior, 11 = sternellum, 12 = sutura sternalis, 13 = furcasternum, 14 = cavea coxalis, 15 = clavus sternopleuralis anterior, 16 = clavus praesternalis, 17 = fossa sternalis), C: középtor oldalról vázlatosan (1 = mesoscutum, 2 = clavus mesoscutalis ventrolateralis posterior, 3 = sutura mesonotalis, 4 = mesoscutellum, 5 = acrotergum metathoracale, 6 = clavus mesonotalis posterior, 7 = processus mesonotalis posterior, 8 = sutura mesopleuralis, 9 = epimeron mesothoracale, 10 = clavus mesepimeralis, 11 = processus mesocoxopleuralis, 12 = cavea mesocoxalis, 13 = processus mesosternopleuralis, 14 = clavus cavi mesocoxalis inferior, 15 = mesotrochantinus, 16 = mesosternum, 17 = clavus mesotrochantini, 18 = clavus cavi mesocoxalis superior, 19 = clavus mesepisternalis, 20 = clavus mesopraescutalis, 21 = sutura mesonotalis transversalis, 22 = praescutum mesothoracale, 23 = clavus mesoscutalis ventrolateralis anterior D: szárnyas torszszelvény oldalról (1 = tergum thoracale, 2 = eunotum thoracale, 3 = scutum, 4 = scutellum, 5 = postscutum, 6 = sutura scutalis posterior, 7 = clavus scutalis posterior, 8 = clavus postscutalis anterior, 9 = processus scutalis posterior, 10 = epimeron, 11 = clavus epimeralis posterior, 12 = clavus cavi coxalis posterior, 13 = sternellum, 14 = cavea coxalis, 15 = processus sternopleuralis, 16 = sutura sternalis, 17 = eusternum, 18 = sternum, 19 = basisternum, 20 = praesternum, 21 = clavus cavi coxalis anterior, 22 = trochantinus, 23 = episternum, 24 = sutura pleuralis, 25 = articulatio alaris anterior, 26 = processus scutalis anterior, 27 = sutura scutalis anterior, 28 = sutura praenotalis, 29 = acrotergum, 30 = praescutum), E: utótor oldalról vázlatosan (1 = metascutum, 2 = clavus metascutalis ventrolateralis posterior, 3 = sutura metanotalis, 4 = metascutellum, 5 = clavus metanotalis posterior, 6 = tergum abdominal preimum, 7 = clavus metepimeralis anterior, 8 = clavus metepisternalis posterior, 9 = sternum abdominale primum, 10 = epimeron metathoracale, 11 = clavus cavi metacoxalis posterior, 12 = metasternum, 13 = processus metasternopleuralis, 14 = cavea metacoxalis, 15 = clavus cavi metacoxalis anterior, 16 = metatrochantinus, 17 = clavus metepisternalis, 18 = episternum metathoracale, 19 = sutura metapleuralis, 20 = sutura metanotalis transversalis, 21 = praescutum metathoracale, 22 = clavus metascutalis ventrolateralis anterior), F: szárnyas torhátszelvény vázlatosan (1 = clavus praescutalis, 2 = processus scutalis anterior, 3 = costa, 4 = processus scutalis anteromedialis, 5 = articulatio alaris anterior, 6 = processus scutalis medialis, 7 = articulatio alaris posterior, 8 = processus scutalis posterior, 9 = scutellum, 10 = ala, 11 = sutura scutalis anterior, 12 = praescutum, 13 = scutum) (Eredeti)

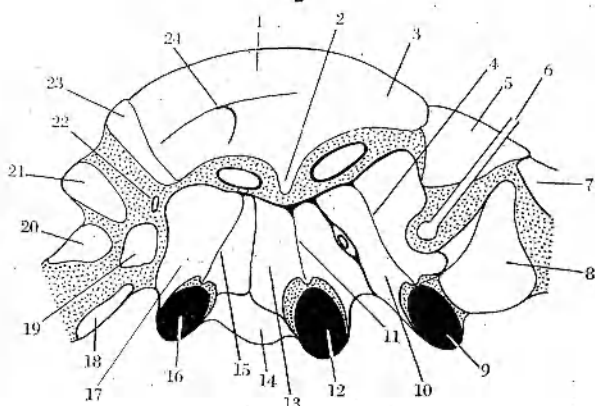
8. ábra. A: primitív rovarok oldalról (1 = prothorax, 2 = mesothorax, 3 = metathorax, 4 = lamina cervicalis lateralis, 5 = collum, 6 = lamina cervicalis medialis, 7 = pronotum, 8 = mesonotum, 9 = paranotum mesothoracale, 10 = postnotum mesothoracale, 11 = metanotum, 12 = paranotum metathoracale, 13 = postnotum metathoracale, 14 = anapleuron metathoracale, 15 = metatrochantinus, 16 = cavea metacoxalis, 17 = metapleuron, 18 = metasternum, 19 = metepisternum, 20 = eusternum, 21 = anapleuron mesothoracale, 22 = mesotrochantinus, 23 = cavea mesocoxalis, 24 = mesopleuron, 25 = mesosternum, 26 = mesepisternum, 27 = propleuron, 28 = prosternum, 29 = cavea praecoxalis, 30 = praetrochantinus, 31 = anapleuron prothoracale, 32 = lamina cervicalis), B: szárnyas tagolt torhát oldalról (1 = mesoscutum, 2 = mesoscutellum, 3 = metascutum, 4 = metascutellum, 5 = metepisternum, 6 = sutura metapleuralis, 7 = metepimeron, 8 = coxopleuron metathoracale, 9 = cavea metacoxalis, 10 = metasternum, 11 = cavea mesocoxalis, 12 = mesosternum, 13 = mesepimeron, 14 = epicnemium, 15 = sutura mesopleuralis, 16 = mesepisternum, 17 = lamina subspiracularis, 18 = cavea praecoxalis, 19 = propleuron, 20 = pronotum, 21 = spiraculum primum, 22 = lamina postspiracularis, 23 = praescutum), C: szárnyas tagolatlan torhát oldalról (1 = scutum, 2 = processus interalaris, 3 = postscutum, 4 = sutura metapleuralis, 5 = scutellum, 6 = halter, 7 = propodeum, 8 = sternum abdominale primum, 9 = cavea metacoxalis, 10 = metepisternum, 11 = sutura mesopleuralis, 12 = cavea mesocoxalis, 13 = mesepisternum, 14 = mesosternum, 15 = sutura propleuralis, 16 = cavea praecoxalis, 17 = episternum, 18 = lamina cervicalis ventralis, 19 = propleuron, 20 = lamina cervicalis, 21 = pronotum, 22 = spiraculum, 23 = praescutum, 24 = sutura parapsidalis) (A: MATSUDA nyomán, B–C: eredeti)

A

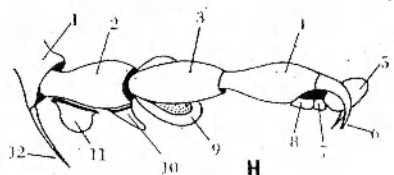
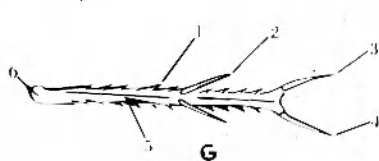
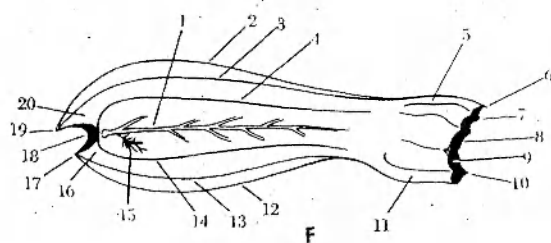
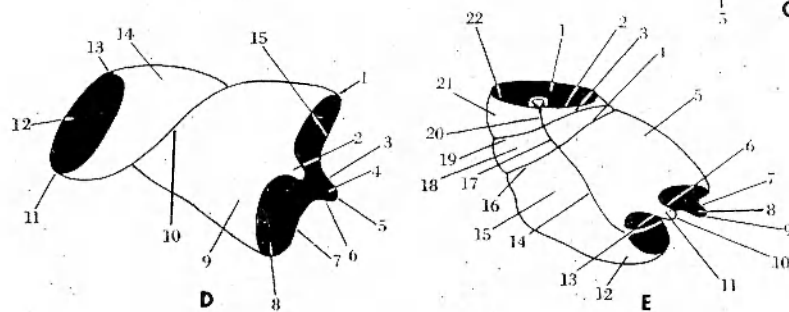
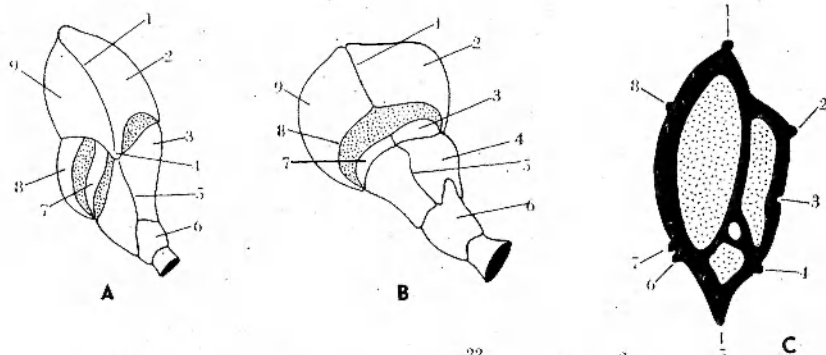

B

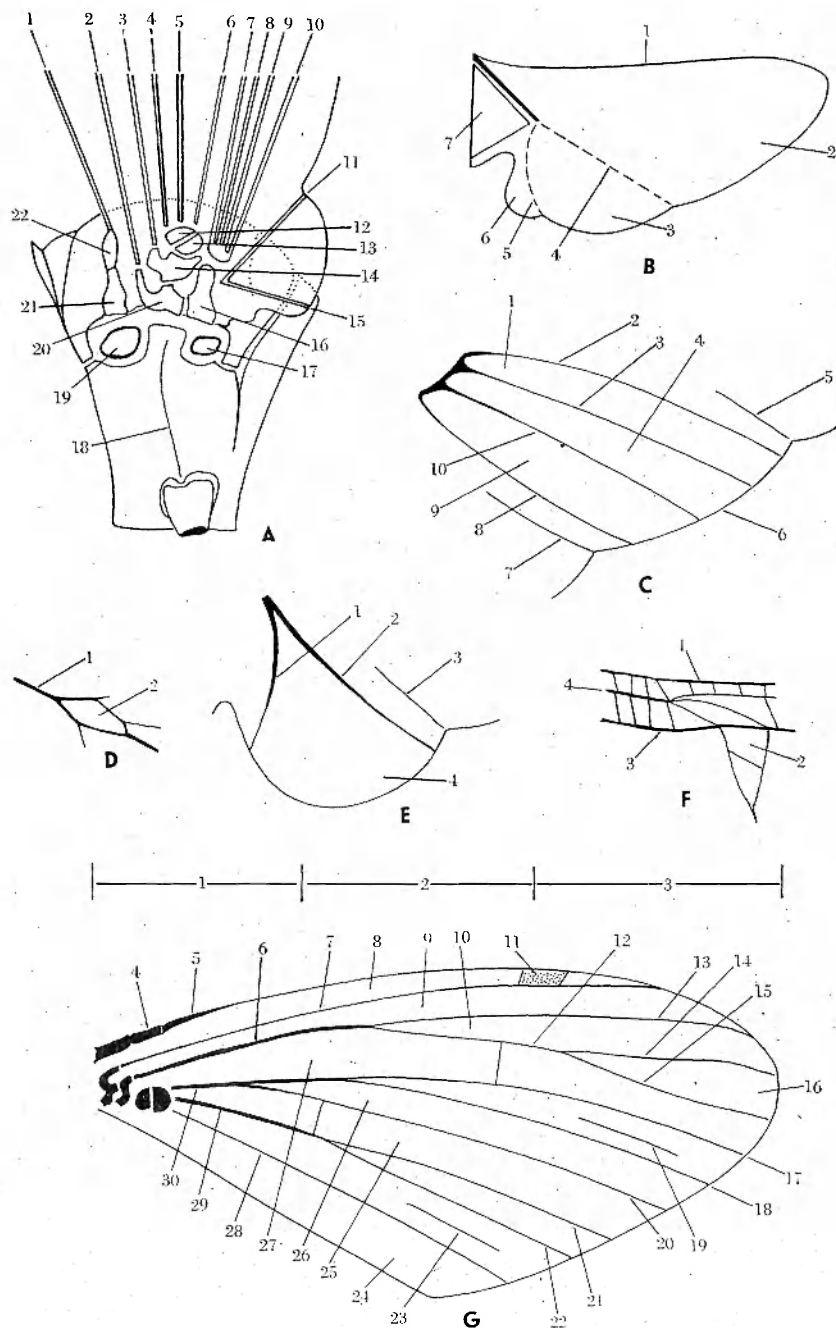

C

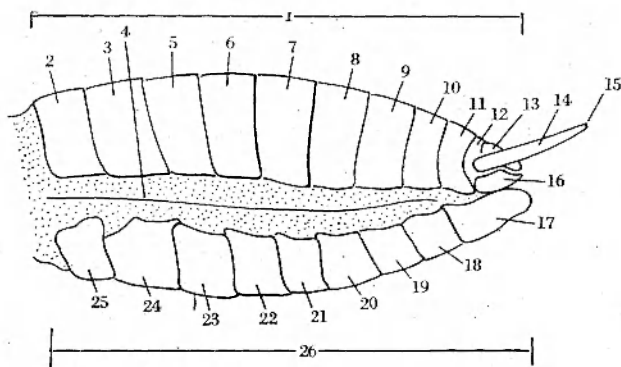
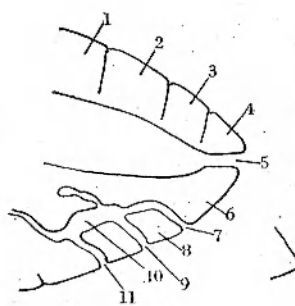
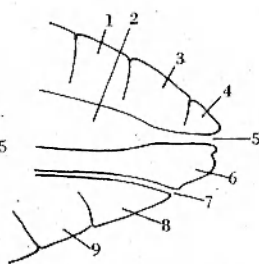
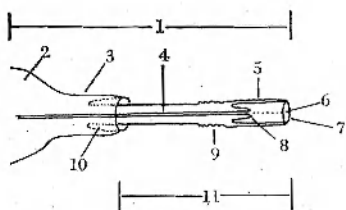
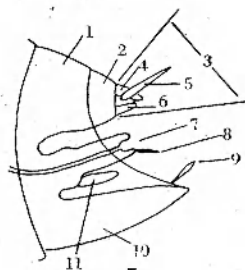
9. ábra. **A:** coxopleuralis csípőízület vázlatosan (1 = sutura pleuralis, 2 = epimeron, 3 = coxa, 4 = processus coxopleuralis, 5 = sutura coxalis, 6 = trochanter, 7 = trochantinus, 8 = basisternum, 9 = episternum), **B:** szabad csípőízület vázlatosan (1 = sutura pleuralis, 2 = epimeron, 3 = meron, 4 = coxa, 5 = sutura coxalis, 6 = trochanter, 7 = basicoxa, 8 = clavus episternalis, 9 = episternum), **C:** comb keresztmetszetben (1 = carina femoralis dorsalis, 2 = corona femoralis dorsolateralis, 3 = fossa femoralis, 4 = corona femoralis ventrolateralis exterior, 5 = carina femoralis ventralis, 6 = corona femoralis ventrolateralis internoinferior, 7 = corona femoralis ventrolateralis internosuperior, 8 = corona femoralis dorsolateralis interior), **D:** rovarláb tomporíze oldalról vázlatosan (1 = clavus subtrochanteralis dorsalis, 2 = lobus subtrochanteralis interior, 3 = clavus lobi subtrochanteralis anterioris superior, 4 = lobus subtrochanteralis exterior, 5 = apex lobi subtrochanteralis, 6 = clavus lobi subtrochanteralis anterioris inferior, 7 = clavus subtrochanteralis ventralis, 8 = cavea subtrochanteralis, 9 = subtrochanter, 10 = sutura trochanteralis, 11 = clavus posttrochanteralis ventralis, 12 = cavea posttrochanteralis, 13 = clavus posttrochanteralis dorsalis, 14 = posttrochanter), **E:** rovarláb csípőíze oldalról vázlatosan (1 = cavea coxalis basalis, 2 = clavus subcoxalis basalis anterior, 3 = clavus basicoxalis basalis anterior, 4 = clavus coxalis basalis anterior, 5 = dorsocoxa, 6 = clavus lobi coxalis posterioris superior, 7 = clavus lobi coxalis anterioris superior, 8 = lobus coxalis anterior, 9 = apex lobi coxalis anterioris, 10 = clavus lobi coxalis posterioris, 11 = lobus coxalis posterior, 12 = processus coxalis, 13 = clavus lobi coxalis posterioris inferior, 14 = sutura coxalis, 15 = ventrocoxa, 16 = clavus coxalis basalis posterior, 17 = sutura basicoxalis, 18 = basicoxa, 19 = clavus basicoxalis basalis posterior, 20 = sutura subcoxalis, 21 = subcoxa, 22 = clavus subcoxalis basalis posterior), **F:** rovarcomb vázlatosan (1 = fossa femoralis, 2 = carina femoralis dorsalis, 3 = corona femoralis dorsolateralis exterior, 4 = corona femoralis, 5 = lobus femoralis dorsoapicalis, 6 = processus lobi femoralis dorsoapicalis, 7 = processus lobi femoralis superiolateralis, 8 = clavus femoralis dorsolateralis, 9 = clavus femoralis ventrolateralis, 10 = processus lobi femoralis ventroapicalis, 11 = lobus femoralis ventroapicalis, 12 = carina femoralis ventralis, 13 = corona femoralis ventrolateralis exterior, 14 = linea femoralis, 15 = reticulum femorale, 16 = lobus femoralis basalis inferior, 17 = apex lobi femoralis basalis inferioris, 18 = articulatio femoralis, 19 = apex lobi femoralis basalis superioris, 20 = lobus femoralis basalis superior), **G:** lábszár vázlatosan (1 = seta tibialis, 2 = spina tibialis, 3 = calcar tibiale externum, 4 = calcar tibiale internum, 5 = fossa tibialis, 6 = genu), **H:** lábfej vázlatosan (1 = tibia, 2 = metatarsus, 3 = tarsomeron mediale, 4 = praetarsus, 5 = arolium, 6 = unguis, 7 = auxilia, 8 = lamina unguitractionalis, 9 = euplantula, 10 = processus tarsalis, 11 = lobus tarsalis, 12 = calcar) (Eredeti)

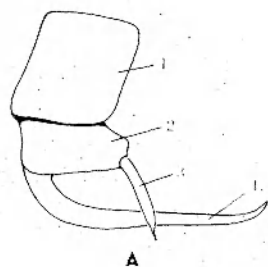
10. ábra. **A:** rovarszárnytő oldalról vázlatosan (1 = costa, 2 = subcosta, 3 = radius, 4 = media, 5 = cubitus, 6 = postcubitus, 7 = vena analis prima, 8 = vena analis secunda, 9 = vena analis tertia, 10 = vena analis quarta, 11 = vena cardinalis, 12 = lamina medialis anterior, 13 = lamina medialis posterior, 14 = lamina axillaris apicalis, 15 = vena arcuata, 16 = lamina axillaris medialis, 17 = parapteron epimerale, 18 = sutura pleuralis, 19 = parapteron episternale, 20 = lamina axillaris basalis, 21 = tegula, 22 = humerulus), **B:** szárnymezők sematikusán (1 = costa, 2 = remigium, 3 = vannus, 4 = plica vannalis, 5 = plica jugalis, 6 = jugum, 7 = area axillaris), **C:** szárnytőmező vázlatosan (1 = cellula analis apicalis, 2 = vena analis prima, 3 = vena analis secunda, 4 = cellula analis medialis, 5 = plica vannalis, 6 = costa vannalis, 7 = plica jugalis, 8 = vena analis quarta, 9 = cellula analis basalis, 10 = vena analis tertia), **D:** discoidalis sejt vázlatosan (1 = media, 2 = cellula discoidalis), **E:** jugalis szárnymező vázlatosan (1 = vena arcuata, 2 = vena cardinalis, 3 = plica jugalis, 4 = cellula jugalis), **F:** cubitalis sejt vázlatosan (1 = radius, 2 = cellula cubitalis, 3 = cubitus, 4 = media), **G:** szárnyfőmező vázlatosan (1 = zona basalis, 2 = zona medialis, 3 = zona apicalis, 4 = humerulus, 5 = costa, 6 = radius, 7 = subcosta, 8 = area costalis, 9 = area subcostalis, 10 = area radialis, 11 = pterostigma, 12 = sector radii, 13 = vena radialis prima, 14 = vena radialis secunda, 15 = vena radialis tertia, 16 = area apicalis, 17 = vena medialis prima, 18 = vena medialis secunda, 19 = vena intermedialis, 20 = vena medialis tertia, 21 = vena cubitalis prima, 22 = vena cubitalis secunda, 23 = vena intercubitalis, 24 = area postcubitalis, 25 = area cubitalis, 26 = area medialis, 27 = cellula radialis medialis, 28 = postcubitus, 29 = cubitus, 30 = media) (Eredeti)

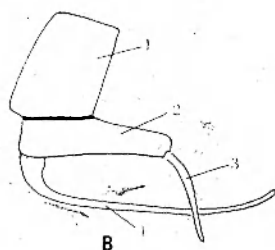
11. ábra. A: rovarpotroh oldalról vázlatosan (1 = terga abdominalia, 2 = tergum abdominale primum, 3 = tergum abdominale secundum, 4 = linea abdominalis, 5 = tergum abdominale tertium, 6 = tergum abdominale quartum, 7 = tergum abdominale quintum, 8 = tergum abdominale sextum, 9 = tergum abdominale septimum, 10 = tergum abdominale octavum, 11 = tergum abdominale nonum, 12 = tergum abdominale decimum, 13 = epiproctum, 14 = cercus, 15 = apex cercalis, 16 = paraproctum, 17 = sternum abdominale nonum, 18 = sternum abdominale octavum, 19 = sternum abdominale septimum, 20 = sternum abdominale sextum, 21 = sternum abdominale quintum, 22 = sternum abdominale quartum, 23 = sternum abdominale tertium, 24 = sternum abdominale secundum, 25 = sternum abdominale primum, 26 = sterna abdominalia), B: nőstény potrohvége oldalról metszetben (1 = tergum abdominale septimum, 2 = tergum abdominale octavum, 3 = tergum abdominale nonum, 4 = epiproctum, 5 = anus, 6 = paraproctum, 7 = porus genitalis, 8 = sternum abdominale nonum, 9 = porus genitalis, 10 = vagina, 11 = porus genitalis), C: hím potrohvége oldalról metszetben (1 = tergum abdominale octavum, 2 = rectum, 3 = tergum abdominale nonum, 4 = epiproctum, 5 = anus, 6 = paraproctum, 7 = porus genitalis, 8 = sternum abdominale nonum, 9 = sternum abdominale octavum), D: hímivarkészülék vázlatosan (1 = penis, 2 = phallobasis, 3 = phallocrypta, 4 = virga, 5 = endotheca, 6 = gonoporus, 7 = phallostrema, 8 = endophallus, 9 = phallostheca, 10 = thecabasis, 11 = aedoeagus), E: hím potrohvég és ivarkészülék metszerben vázlatosan (1 = tergum abdominale nonum, 2 = tergum abdominale decimum, 3 = cauda, 4 = epiproctum, 5 = cercus, 6 = paraproctum, 7 = endophallus, 8 = titillator, 9 = stylus, 10 = sternum abdominale nonum, 11 = parameron) (A—C: eredeti, D—E: SNODGRASS nyomán)

A**B****C****D****E**

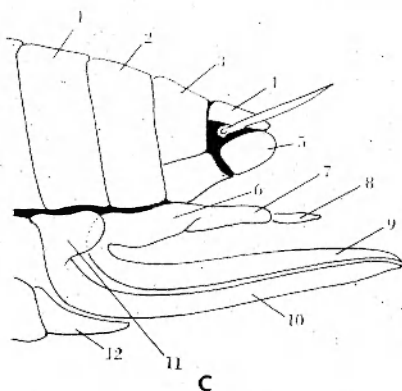
12. ábra. **A:** nőstény módosult nyolcadik ivarszervénye vázlatosan (1 = tergum abdominale octavum, 2 = coxopodium, 3 = stylus, 4 = gonapophysis ventralis), **B:** nőstény módosult kilencedik ivarszervénye vázlatosan (1 = tergum abdominale nonum, 2 = coxopodium, 3 = stylus, 4 = gonapophysis dorsalis), **C:** nőstény potrohvége oldalról vázlatosan (1 = tergum abdominale septimum, 2 = tergum abdominale octavum, 3 = tergum abdominale nonum, 4 = epiproctum, 5 = paraproctum, 6 = valvifer, 7 = valva tertia, 8 = stylus, 9 = valva secunda, 10 = valva prima, 11 = coxopodium, 12 = lamina subgenitalis), **D:** tagolt tojócső keresztmetszetben (1 = valva tertia, 2 = valva secunda, 3 = valva prima), **E:** tagolatlan tojócső keresztmetszetben (1 = valva tertia, 2 = valva secunda, 3 = valva prima), **F:** rövid tojócsőves porrohvég vázlatosan (1 = tergum abdominale octavum, 2 = tergum abdominale nonum, 3 = tergum abdominale decimum, 4 = epiproctum, 5 = cercus, 6 = valva tertia, 7 = valva prima, 8 = sternum abdominale octavum, 9 = sternum abdominale septimum), **G:** hosszú tojócsőves potrohvég vázlatosan (1 = tergum abdominale octavum, 2 = tergum abdominale nonum, 3 = tergum abdominale decimum, 4 = epiproctum, 5 = cercus, 6 = paraproctum, 7 = clavus valvae tertiae, 8 = valva tertia, 9 = apex ovipositoris, 10 = serrae ovipositoris, 11 = valva prima, 12 = clavus valvae primae, 13 = valvifer, 14 = sternum abdominale nonum, 15 = sternum abdominale septimum, 16 = ovipositor) (A—B: SNODGRASS, C—E: SWANVICH nyomán, F—G: eredeti)

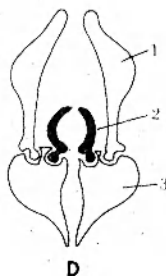
A

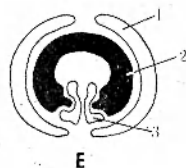
B

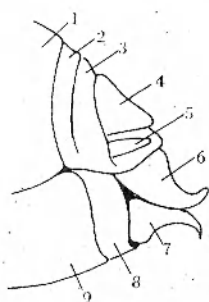
C

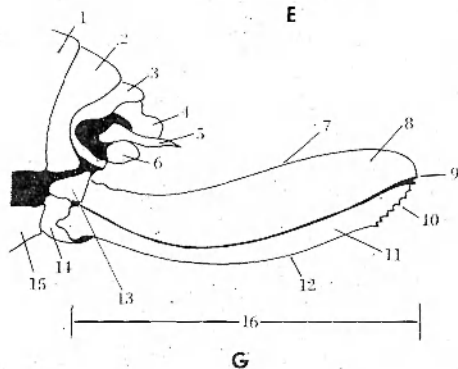
D

E

F

G

IRODALOM

1. AMBRUS, B.: Cynipida-gubacsok — Cecidia Cynipidarum [Magyarország Állatvilága (továbbiakban: MÁ), XII, I/a, 1974, pp. 119]. — 2. ARADI, M.: Bögölyök — Tabanidae (MÁ, XIV, 9, 1958, pp. 44). — 3. BAJÁRI, E.: Törösdarázs-alkatúak — Scolioidea (MÁ, XIII, 3, 1956, pp. 35). — 4. BAJÁRI, E.: Kaparódarázs-alkatúak I. — Sphecoidea I. (MÁ, XIII, 7, 1957, pp. 117). — 5. BAJÁRI, E.: Fűrészdarázs-alkatúak I. — Ichneumonoidea I. (MÁ, XI, 4, 1960, pp. 226). — 6. BAJÁRI, E. & MÓCZÁR, L.: Fűrészdarázs-alkatúak IV. — Ichneumonoidea IV. (MÁ, XI, 7, 1969, pp. 122). — 7. BENEDEK, P.: Poloskák VII. — Heteroptera VII. (MÁ, XVII, 7, 1969, pp. 86). — 8. CSIKI, E.: Magyarország bogárfaunája (Budapest, 1905—1908, pp. 546). — 9. DADAY, J.: Rovartani műszótár (Budapest, 1894, pp. 54). — 10. DUDICH, E. & LOKSA, I.: Állatrendszertan (Tankönyvkiadó, Budapest, 1969, p. 341—441). — 11. ENDRŐDI, S.: Lemezescsapú bogarak — Lamellicornia (MÁ, IX, 4, 1956, pp. 188). — 12. ENDRŐDI, S.: Eszelények — Attelabidae (MÁ, X, 2, 1958, pp. 34). — 13. ENDRŐDI, S.: Szűbogarok — Scolytidae (MÁ, X, 9, 1959, pp. 96). — 14. ENDRŐDI, S.: Ormányosbogarak II. — Curculionidae II. (MÁ, X, 5, 1960, pp. 126). — 15. ENDRŐDI, S.: Ormányosbogarak I. — Curculionidae I. (MÁ, X, 4, 1961, pp. 77). — 16. ENDRŐDI, S.: Ormányosalkatúak — Rhynchophora (MÁ, X, 1, 1961, pp. 24). — 17. ENDRŐDI, S.: Ormányosbogarak III. — Curculionidae III. (MÁ, X, 6, 1963, pp. 104). — 18. ENDRŐDI, S.: Ormányosbogarak IV. — Curculionidae IV. (MÁ, X, 7, 1968, pp. 129). — 19. ENDRŐDI, S.: Ormányosbogarak V. — Curculionidae V. (MÁ, X, 8, 1971, pp. 167). — 20. ENDRŐDY-YOUNG, S.: Csiboralkatúak — Palpicornia (MÁ, VI, 10, 1967, pp. 97). — 21. ERDŐS, J.: Fémfűrészek I. — Chalcidoidea I. (MÁ, XII, 2, 1955, pp. 48). — 22. ERDŐS, J.: Fémfűrészek II. — Chalcidoidea II. (MÁ, XII, 3, 1960, pp. 230). — 23. ERDŐS, J.: Fémfűrészek VII. — Chalcidoidea VII. (MÁ, XII, 8, 1964, pp. 33). — 24. ERDŐS, J.: Fémfűrészek III. — Chalcidoidea III. (MÁ, XII, 4, 1965, pp. 372). — 25. ERDŐS, J.: Fémfűrészek VIII. — Chalcidoidea VIII. (MÁ, XII, 9, 1971, pp. 252). — 26. GOZMÁNY, L.: Molylepkék III. — Microlepidoptera III. (MÁ, XVI, 4, 1955, pp. 64). — 27. GOZMÁNY, L.: Molylepkék II. — Microlepidoptera II. (MÁ, XVI, 3, 1956, pp. 136). — 28. GOZMÁNY, L.: Molylepkék IV. — Microlepidoptera IV. (MÁ, XVI, 5, 1958, pp. 295). — 29. GOZMÁNY, L.: Molylepkék VI. — Microlepidoptera VI. (MÁ, XVI, 7, 1963, pp. 289). — 30. GOZMÁNY, L.: Lepidoptera — Lepkék (MÁ, XVI, 1, 1965, pp. 41). — 31. GOZMÁNY, L. & SZÖCS, J.: Molylepkék I. — Microlepidoptera I. (MÁ, XVI, 2, 1965, pp. 214). — 32. GOZMÁNY, L.: Nappali lepkék — Diurna (MÁ, XVI, 15, 1968, pp. 204). — 33. GOZMÁNY, L.: Molylepkék (Állathatározó, Budapest, 1969, II: 14—25). — 34. GOZMÁNY, L.: Bagolylepkék I. — Noctuidae I. (MÁ, XVI, 11, 1970, pp. 151). — 35. FARKAS, H.: Fatetvek, vérszívótetvek és rágótetvek (Állathatározó, Budapest, 1969, I: 245—250). — 36. GYÖRFFY, J.: Cickányormányosok — Apionidae (MÁ, X, 3, 1956, pp. 56). — 37. GYÖRFFY, J. & BAJÁRI, E.: Fűrészdarázs-alkatúak XII. — Ichneumonoidea XII. (MÁ, XI, 15, 1962, pp. 53). — 38. HALÁSZFY, É.: Poloskák II. — Heteroptera II. (MÁ, XVII, 2, 1959, pp. 87). — 39. HORVATOVICH, S.: Futóbogarok II. — Carabidae II. (MÁ, VI, 7, 1974, pp. 40). — 40. JENSER, G.: Hólyagoslábúak (Állathatározó, Budapest, 1969, I: 254—259). — 41. KASZAB, Z.: Különbözőcsapú bogarak I. — Diversicornia I. (MÁ, VIII, 1, 1955, pp. 144). — 42. KASZAB, Z.: Felemáslábfejű bogarak III. — Heteromera III (MÁ, IX, 3, 1956, pp. 108). — 43. KASZAB, Z.: Felemáslábfejű bogarak I. — Heteromera I. (MÁ, IX, 1, 1957, pp. 126). — 44. KASZAB, Z.: Levélbogarak — Chrysomelidae (MÁ, IX, 6, 1962, pp. 416). — 45. KASZAB, Z.: Zsizsikfélek — Bruchidae (MÁ, IX, 7, 1967, pp. 34). — 46. KASZAB, Z.: Bogarak (Állathatározó, Budapest, 1969, I: 361—639). — 47. KASZAB, Z.: Cincérek — Cerambycidae (MÁ, IX, 5, 1971, pp. 273). — 48. KINZELBACH, R. & KASZAB, Z.: Legyezőszárnyúak — Strepsiptera (MÁ, X, 10, 1977, pp. 54). — 49. KOSZTARAB, M. & KOZÁR, F.: Pajzstetvek — Coccoidea (MÁ, XVII, 22, 1978, pp. 192).

- 50. KOVÁCS, L.: Araszolólepkék I. — Geometridae I. (MÁ, XVI, 8, 1965, pp. 55). — 51. LOKSA, I.: Félrovarok, Ugróvillások, Lábaspotrohúak, Pattanó és Futó sertefarkúak (Állathatározó, Budapest, 1969, p. 170—177). — 52. MAJER, J.: Katonalegyek—Gömblegyek — Stratiomyidae—Acroceridae (MÁ, XIV, 10, 1977, pp. 75). — 53. MIHÁLYI, F.: Igazi szünógok — Culicidae (MÁ, XIV, 5, 1955, pp. 40). — 54. MIHÁLYI, F.: Fűrőlegyek — Trypetidae (MÁ, XV, 3, 1960, pp. 76). — 55. MIHÁLYI, F.: Kétszárnyúak (Állathatározó, Budapest, 1969, II: 154—257). — 56. MIHÁLYI, F.: Kétszárnyúak — Diptera (MÁ, XIV, 1, 1972, pp. 76). — 57. MIHÁLYI, F.: Igazi legyek — Muscidae (MÁ, XV, 12, 1975, pp. 229). — 58. MÓCZÁR, L.: Pökölődarázs-alkatúak — Pompiloidea (MÁ, XIII, 5, 1956, pp. 76). — 59. MÓCZÁR, L.: Kaparódarázs-alkatúak II. — Sphecoidea II. (MÁ, XIII, 8, 1959, pp. 87). — 60. MÓCZÁR, L.: Fémдарázs-alkatúak — Chrysidoidea (MÁ, XIII, 2, 1967, pp. 118). — 61. MÓCZÁR, L.: Pótlás a XI. kötet 4. füzetéhez (MÁ, XI, 13, 1969, pp. 13). — 62. MÓCZÁR, L.: Rovarak általában, Szitakötők, Kérész, szitakötő és álkérész lárvák (Állathatározó, Budapest, 1969, I: 161—169, 190—208). — 63. MÓCZÁR, L.: Hártyásszárnyúak (Állathatározó, Budapest, 1969, II: 263—298 és 342—501). — 64. MÓCZÁR, L. & ZOMBORI, L.: Levéldarázs-alkatúak I. — Tenthredinoidea I. (MÁ, XI, 2, 1973, pp. 128). — 65. MÓCZÁR, M.: Méhfélék — Apidae (MÁ, XIII, 13, 1957, pp. 76). — 66. MÓCZÁR, M.: Művészmehek — Megachilidae (MÁ, XIII, 12, 1958, pp. 78). — 67. MÓCZÁR, M.: Ósméhek, Földiméhek — Colletidae, Melittidae (MÁ, XIII, 9, 1960, pp. 64). — 68. MÓCZÁR, M.: Karcsuméhek — Halictidae (MÁ, XIII, 11, 1967, pp. 116). — 69. NAGY, B.: Csótányok és Fogólábúak (Állathatározó, Budapest, 1969, I: 209—211). — 70. NAGY, B.: Egyenesszárnyúak és Fülbemászók (Állathatározó, Budapest, 1969, I: 219—244). — 71. PAPP, J.: Fűrészalkatúak (Állathatározó, Budapest, 1969, II: 299—341). — 72. PAPP, L.: Trágyalegyek — Sphaeroceridae (MÁ, XV, 7, 1973, pp. 146). — 73. PAPP, L.: Vízilegyek — Ephydriidae (MÁ, XV, 6, 1975, pp. 128). — 74. SOMFAI, E.: Hangyaalkatúak — Formicoidea (MÁ, XIII, 4, 1959, pp. 79). — 75. SOÓS, Á.: Bábtojó legyek — Muscidae pupiparae (MÁ, XV, 17, 1955, pp. 20). — 76. SOÓS, Á.: Torpikkelynélküli legyek I. — Muscidae acalyptrae I. (MÁ, XV, 1, 1959, pp. 88). — 77. SOÓS, Á.: Poloskák VIII. — Heteroptera VIII. (MÁ, XVII, 8, 1963, pp. 48). — 78. SOÓS, Á.: Poloskák és kabócák (Állathatározó, Budapest, 1969, I: 260—348). — 79. STEINMANN, H.: Szitakötő lárvák — Larvae Odonatorum (MÁ, V, 7, 1964, pp. 48). — 80. STEINMANN, H.: Recésszárnyú-alkatúak — Neuropteroidea (MÁ, XIII, 14, 1967, pp. 204). — 81. STEINMANN, H.: Álkérészek — Plecoptera (MÁ, V, 8, 1968, pp. 185). — 82. STEINMANN, H.: Recésszárnyúak és Skorpiófátyolkák (Állathatározó, Budapest, 1969, I: 349—360 és 645—646). — 83. STEINMANN, H.: Tegzesek — Trichoptera (MÁ, XV, 19, 1970, pp. 400). — 84. STEINMANN, H.: Rovarak — Insecta (MÁ, V, 1, 1970, pp. 40). — 85. STEINMANN, H.: Bőrszárnyúak — Dermaptera (MÁ, V, 10, 1974, pp. 44). — 86. SZABÓ, I.: Bolhák — Siphonaptera (MÁ, XV, 18, 1975, pp. 96). — 87. SZABÓ, I.: Bolhák (Állathatározó, Budapest, 1969, II: 258—262). — 88. SZÉKESSY, V.: Homokfutrinák — Cicindelidae (MÁ, VI, 2, 1958, pp. 25). — 89. SZÉKESSY, V.: Holyvaalkatúak I. — Staphylinidea I. (MÁ, VII, 1, 1961, pp. 41). — 90. SZÉKESSY, V.: Holyvák I. — Staphylinidae I. (MÁ, VII, 5, 1963, pp. 117). — 91. SZÉKESSY, V.: Legyezőszárnyúak (Állathatározó, Budapest, 1969, I: 640—644). — 92. SZELEGIEWICZ, H.: Levéltetvek I. — Aphidinea I. (MÁ, XVII, 18, 1977, pp. 175). — 93. SZŐCS, J.: Lepidoptera-aknák és -gubacsok — Hyponomia et cecidia Lepidopterorum (MÁ, XVI, 16, 1977, pp. 424). — 94. TÓTH, S.: Pöszörlegyek—Ablaklegyek — Bombyliidae—Scenopinidae (MÁ, XIV, 12, 1977, pp. 84). — 95. TUXEN, S. L.: Taxonomist's Glossary of Genitalia in Insects (Copenhagen, Ejnar Munksgaard, 1956, pp. 284). — 96. UJHELYI, S.: Szitakötők — Odonata (MÁ, V, 6, 1957, pp. 44). — UJHELYI, S.: Kérészek — Ephemeroptera (MÁ, V, 5, 1959, pp. 96). — 98. UJHELYI, S.: Kérészek, Álkérészek és Tegzesek (Állathatározó, Budapest, 1969, I: 178—189, 212—218 és 647—658). — 99. VARGA, Z.: Lepkék (Állathatározó, Budapest, 1969, II: 7—13 és 26—153). — 100. VÁSÁRHELYI, T.: Poloskák V. — Heteroptera V. (MÁ, XVII, 5, 1978, pp. 76). — 101. WÉBER, M.: Tancoslegyek — Empididae (MÁ, XIV, 13, 1975, pp. 22). — 102. ZILAHY-SEBES, G.: Fonalascápúak I. — Nematocera I. (MÁ, XIV, 2, 1960, pp. 70).

A kiadásért felelős az Akadémiai Kiadó igazgatója
Szerkesztésért felelős: Dr. Bíró Eszter — Műszaki szerkesztő: Agócs András
Terjedelem: 18,55 I(A/5) ív — AK 1136 k 8183
HU ISSN 0076—2474
81.8746 Akadémiai Nyomda, Budapest — Felelős vezető: Bernát György

MAGYARORSZÁG ÁLLATVILÁGA

eddig megjelent füzetek:

(A sorozat I—100-ig füzetének adatait lásd a 101. füzethez mellékelte tájékoztatóban)

101. *Dr. Mahunka Sándor*: Atkák V. — Acari V.
XVIII. kötet (Arachnoidea) 7. füzete, 76 oldal, 41 ábra (1970. VIII. 31.)
102. *Dr. Gosmány László*: Bagolylepkék I. — Noctuidae I.
XVI. kötet (Lepidoptera) 11. füzete, 151 oldal, 113 ábra (1970. IX. 15.)
103. *Dr. Endrődi Sebő*: Ormányosbogarak V. — Curculionidae V.
X. kötet (Coleoptera V.) 8. füzete, 167 oldal, 60 ábra (1971. IX. 15.)
104. *Dr. Erdős József*: Fémfűrészek VIII. — Chalcidoidea VIII.
XII. kötet (Hymenoptera II.) 9. füzete, 252 oldal, 89 ábra (1971. IX. 15.)
105. *R. Dr. Stiller Jolán*: Szájkoszorús csillósok — Peritricha
I. kötet (Protozoa) 11. füzete, 245 oldal, 148 ábra (1971. X. 10.)
106. *Dr. Kaszab Zoltán*: Cincérek — Cerambycidae
IX. kötet (Coleoptera IV.) 5. füzete, 273 oldal, 176 ábra (1971. XI. 30.)
107. *Dr. Mihályi Ferenc*: Kétszárnyúak — Diptera (Általános bevezetés)
XIV. kötet (Diptera I.) 1. füzete, 76 oldal, 43 ábra (1972. XII. 15.)
108. *Dr. Szunyoghy János*: Emlősök — Mammalia (Általános bevezetés)
XXII. kötet (Mammalia) 1. füzete, 56 oldal, 24 ábra (1972. XII. 15.)
109. *Dr. Loksa Imre*: Pókok II. — Aranea II.
XVIII. kötet (Arachnoidea) 3. füzete, 112 oldal, 102 ábra (1972. XII. 15.)
110. *Dr. Mahunka Sándor*: Tetűatkák — Tarsonemina
XVIII. kötet (Arachnoidea) 16. füzete, 215 oldal, 108 ábra (1972. XII. 15.)
111. *Dr. Mészár László és Zombori Lajos*: Levéldarázs-alkatúak I. — Tenthredinoidea I.
IX. kötet (Hymenoptera I.) 2. füzete, 128 oldal, 69 ábra (1973. XII. 30.)
112. *Dr. Papp László*: Trágyalegyek — Sphaeroceridae
XV. kötet (Diptera II.) 7. füzete, 146 oldal, 91 ábra (1973. XII. 30.)
113. *Dr. Jolszay Alajos*: Függelék (Mutatók) — Appendix (Indices)
IX/B. kötet (Coleoptera IV.) F. füzete, 67 oldal (1974. VII. 15.)
114. *Dr. Horvátovich Sándor*: Futóbogarak II. — Carabidae II.
VI. kötet (Coleoptera I.) 4. füzete, 40 oldal, 26 ábra (1974. IX. 15.)
115. *R. Dr. Stiller Jolán*: Járólábacsok csillósok — Hypotrachida
I. kötet (Protozoa) 10. füzete, 186 oldal, 123 ábra (1974. X. 30.)
116. *Ambrus Béla*: Cynipida-gubacsok — Cecidia Cynipidarum
XII. kötet (Hymenoptera II.) 1/a. füzete, 119 oldal, 91 ábra (1974. X. 30.)
117. *Dr. Edelényi Béla*: Métélyek II. — Trematodes II.
II. kötet (Porifera, Cnidaria, Platyhelminthes) 5. füzete, 343 oldal, 165 ábra (1974. XI. 15.)
118. *Dr. Steinmann Henrik*: Bőrszárnyúak — Dermaptera
V. kötet (Insecta) 10. füzete, 44 oldal, 30 ábra (1974. XII. 1.)
119. *Dr. Edelényi Béla*: Galandférgek I. — Cestodea I.
II. kötet (Porifera, Cnidaria, Platyhelminthes) 6. füzete, 76 oldal, 51 ábra (1975. VIII. 1.)
120. *Dr. Papp László*: Vízilegyek — Ephydriidae
XV. kötet (Diptera II.) 7. füzete, 128 oldal, 75 ábra (1975. VIII. 1.)
121. *Dr. Wéber Mihály*: Tancoslegyek — Empididae
XIV. kötet (Diptera I.) 13. füzete, 220 oldal, 162 ábra (1975. IX. 30.)
122. *Husztay Sándor*: „Magyarország Állatvilága” szerzőnévjegyzéke I. — Index Auctorum “Fauna Hungariae” I.
XXII. kötet (Mammalia) 6. füzete, 187 oldal (1975. X. 15.)
123. *Szabó István*: Bolhák — Siphonaptera
XV. kötet (Diptera II.) 18. füzete, 96 oldal, 97 ábra (1975. X. 15.)
124. *Dr. Mihályi Ferenc*: Igazi legyek — Muscidae
XV. kötet (Diptera II.) 12. füzete, 229 oldal, 53 ábra (1975. XII. 30.)
125. *Szűcs József*: Lepidoptera-aknák és -gubacsok — Hyponomia et Cecidia Lepidopterorum
XVI. kötet (Lepidoptera) 16. füzete, 424 oldal, 124 ábra (1977. V. 31.)
126. *Dr. Ragnar Kinzelbach és Dr. Kaszab Zoltán*: Legyezőszárnyúak — Strepsiptera
X. kötet (Coleoptera V., Strepsiptera) 10. füzete, 54 oldal, 27 ábra (1977. X. 31.)
127. *Dr. Tóth Sándor*: Pöszörlegyek — Ablaklegyek — Bombyliidae—Scenopinidae
XIV. kötet (Diptera I.) 12. füzete, 87 oldal, 44 ábra (1977. XI. 15.)
128. *Dr. Henryk Szelegiewicz*: Levéltetvek I. — Aphidinea I.
XVII. kötet (Heteroptera, Homoptera) 18. füzete, 175 oldal, 135 ábra (1977. XI. 30.)
129. *Dr. Majer József*: Katonalegyek—Gömblegyek — Stratiomyidae—Acroceridae
XIV. kötet (Diptera I.) 10. füzete, 75 oldal, 46 ábra (1977. XII. 1.)
130. *Dr. Dely Olivér György*: Hüllők — Reptilia
XX. kötet (Pisces, Amphibia, Reptilia) 4. füzete, 120 oldal, 66 ábra (1978. II. 28.)
131. *Dr. Kosztarab Mihály és Dr. Kozár Ferenc*: Pajzstetvek — Coccoidea
XVII. kötet (Heteroptera, Homoptera) 22. füzete, 192 oldal, 86 ábra (1978. VIII. 1.)
132. *Dr. Vársárhelyi Tamás*: Poloskák V. — Heteroptera V.
XVII. kötet (Heteroptera, Homoptera) 5. füzete, 76 oldal, 39 ábra (1972. IX. 1.)

133. *Delyné dr. Draskovits Ágnes és Dr. Papp László*: Taplólegyek — Gabonalegyek — Odiniidae — Chloropidae XV. kötet (Diptera II.) 9. füzet, 202 oldal, 137 ábra (1978. X. 30.)
134. *Dr. Kaszab Zoltán*: Felemás lábfejűes bogarak II. — Heteromera II. IX. kötet (Coleoptera IV.) 2. füzet, 100 oldal, 45 ábra (1979. III. 15.)
5. *Dr. Mihályi Ferenc*: Fémeslegyek — Húslegyek — Calliphoridae — Sarcophagidae XV. kötet (Diptera II.) 16. füzet, 152 oldal, 89 ábra (1979. XI. 30.)
136. *Dr. Papp László*: Korhadéklegyek — Pajzstetűlegyek — Lauxiniidae — Chamaemyiidae XV. kötet (Diptera II.) 4. füzet, 89 oldal, 57 ábra (1979. XII. 1.)
137. *Dr. Vojnits András*: Áraszolólepkek I. — Geometridae I. XVI. kötet (Lepidoptera) 8. füzet, 157 oldal, 151 ábra (1980. III. 30.)
138. *Dr. Slavomir Mazur*: Suta bogarak — Histeridae VII. kötet (Coleoptera II.) 14. füzet, 123 oldal, 74 ábra (1980. VIII. 1.)
139. *Dr. Balogh János és Dr. Mahunka Sándor*: Atkák XV. — Acari XV. XVIII. kötet (Arachnoidea), 19. füzet, 177 oldal, 118 ábra (1980. IX. 15.)
140. *Paulo Audisio*: Fénybogarak — Nitidulidae VIII. kötet (Coleoptera III.) 9. füzet, 171 oldal, 122 ábra (1980. IX. 30.)
141. *D. Steinmann Henrik*: Függelék (Mutatók) — Appendix (Indices) IX/A. kötet (Coleoptera IV.) F. füzet, 35 oldal (1980. X. 1.)
142. *Dr. Steinmann Henrik*: Függelék (Mutatók)—Appendix (Indices) XV/D. kötet (Siphonaptera, Trichoptera) F. füzet, 16 oldal (1980 X. 1.)
143. *Dr. Soós Árpád*: Csapsz legyek — Laposfejű legyek — Psiliidae — Platystomatidae XV. kötet (Diptera II.) 2. füzet, 100 oldal, 61 ábra (1980. XII. 10.)
144. *Dr. Papp Jenő*: Fűrészdarázs-alkatúak IX/A — Ichneumonidea IX/A XI. kötet (Hymenoptera I.) 12/A füzet, 161 oldal, 51 ábra (1981. V. 5.)
145. *Delyné dr. Draskovits Ágnes*: Töviseslegyek — Scatophagidae XV. kötet (Diptera II.) 10. füzet, 52 oldal, 31 ábra (1981. IV. 30.)

MAGYARORSZÁG ÁLLATVILÁGA

készülő füzetek:

- V. kötet (Insecta) 13. füzet:
Dr. Jenser Gábor: Tripszek — Thysanoptera
- VII. kötet (Coleoptera II.) 6. füzet:
Dr. Tóth László: Holyvák II. — Staphylinidae II.
- X/B. kötet (Coleoptera V.) F. füzet:
Dr. Steinmann Henrik: Függelék (Mutatók)— Appendix (Indices)
- XV. kötet (Diptera II.) 5. füzet:
Dr. Papp László és Dr. Soós Árpád: Tüskészárnyú legyek — Szikilegyek — Helomyzidae — Tethiniidae
- XXII. kötet (Mammalia): 5. füzet:
Dr. Stohl Gábor: Emiős háziállatok — Mammalia domestica

